

Høringssvar fra Naturnationalpark Tranum

Dette dokument er en samling af indkomne høringssvar fra den offentlige høring angående projektforslaget for Naturnationalpark Tranum. Høringssvarene er indsendt i høringsperioden som var d. 12. maj 2022 til d. 7. juli 2022. I denne periode er der blevet indsendt 115 høringssvar fra privatpersoner, foreninger, myndigheder og virksomheder mv.. I denne samling gengives telefonnummer, dato for indsendelse, e-mail og adresse ikke.

Indholdsfortegnelse

Høringssvar fra Naturnationalpark Tranum	1
Privatpersoner	4
Agnete Gottliebsen	4
Anders Røge	4
Anita Bellamy Sørensen	4
Ann Grove	4
Anna & Ib Jespersen	4
Anne Mette Holm & Kurt Albrechtsen	4
Antoinette Andersen	6
Arne Nøhr	6
Berit Gutzke Pedersen	7
Birte Roest	7
Birthe Christensen	8
Bitten Søderberg	8
Bjarne Laursen	8
Brita Rasmussen	8
Camilla Legene	8
Chille Schwartz	8
Chresten Boelt	8
Christian Georg Okholm Christensen	12
Elisabeth Hasselriis	12
Esther Studstrup	12
Eva Sellin Mortensen	12
Frank Andersen	15
Gert Nielsen	15
Grete Bus	16
Gritt & Jesper Bennike	16
Hanne Gottliebsen	23
Hanne Holmegaard	23
Harry Nielsen	23
Helle Falk Jonassen	23
Helle Mathiasen	24
Helle Nielsen	24
Helle Pultz	24
Henriette Andersen og Heine Klepsch	24
Ina Bøg	25
Inge Larsen	25

Inge Ringgren.....	25
Inge Vadman	26
Irwin Andersen	29
Jane Jarshøj	29
Jens Peter Larsen.....	29
Jette Lauridsen	30
Jette Nielsen (1)	30
Jette Nielsen (2).....	31
Joan Steinfeldt	32
John S. Lambertsen	32
Kirsten Andersen	32
Lars Bruun.....	33
Lars Jørgen Sloth	33
Lena Sieker Juhlert.....	34
Lene Kayser	36
Lise Holt	36
Lisbet Thomassen	36
Lissi Petersen	36
Lona Westermann.....	37
Lotte Bøgedal	37
Louise Smith Jensen.....	40
Mads Toft	40
Mariann Stenholm Jacobsen.....	41
Marianne Johannsen	42
Mette Fryd.....	42
Mette & Lars Grønhøj.....	43
Mogens Hav Christensen.....	43
Morten Larsen.....	45
René Jønch	45
Sonni Martin Legene	46
Susanne Kaagaard.....	46
Susan Nørgaard Støyer	46
Svend Kjær Hansen	48
Søren Nielsen og Tine Albrektsen.....	48
Søren Steinicke Sørensen	49
Søs Dalgaard Jensen.....	49
Per Lyngholm.....	49
Per Maansen.....	50
Pernille Møller	50
Pia Bach.....	52
Pia Dora Jakobsen	52
Thomas Jensen	55
Tina Bartels	56
Tonni V-Nielsen (1).....	57
Tonni V-Nielsen (2)	57
Ulla Gottliebsen (1)	59
Ulla Gottliebsen (2).....	60
Vibeke Fjord Kristensen	63
Vibeke og Kurt Nielsen	63
Foreninger, virksomheder, myndigheder mv.....	64

Advokat Niels Vase, på vegne af Tranum Klit Camping ApS	64
AutoCamperRådet	68
Bevar de danske skove	70
Camping Outdoor Danmark.....	79
Danmarks Cykle Union.....	79
Danmarks Idrætsforbund.....	82
Danmarks Jægerforbund.....	84
Den Danske Dyrlægeforening	86
Dansk Køre Forbund	89
Dansk Land- og Strandjagt.....	96
Dansk Orienterings-Forbund.....	98
Dansk Ornitologisk Forening Nordjylland	99
DGI Nordjylland	101
DN Jammerbugt	103
Dyrenes Beskyttelse	111
Fri Natur	118
Gribskov, Tisvilde Hegn, Melby Overdrev – Uden Hegn	130
Grundejerforeningen Rødhusparken.....	136
Islænderklubben Ægir	136
Jammerbugt Kommune (officielt høringssvar).....	138
Jammerbugt Kommune (mindretalsudtalelse).....	142
Klithuse Militaryklub.....	147
Kulturministeriet & Slots- og Kulturstyrelsen	150
Lokalhistoriske Sognegrupper i Lerup – Tranum & Øster Han Herreds Egnsamling i Tranum	150
Naturnationalpark Tranums Venner	153
nfplus (Nordjysk Familielandbrug)	160
Rødhus Klit Camping.....	160
Sommerhusgrundejerforeningen Tranum Ejstrip Strand.....	161
Tranum Landsbyråd	162
Verdens Skove	163

Privatpersoner

Agnete Gottliebsen

Stort nej, til hegning og NNP.
Det er en ommer.

Hilsen
Agnete Gottliebsen

Anders Røge

Høringssvar fra undertegnede:

Nej til NNP Tranum, og nej til hegn om vor natur.

Venlig hilsen

Anders Røge

Anita Bellamy Sørensen

Nej til NNP og hegn om vor natur!
Mvh Anita Bellamy Sørensen

Ann Grove

Hej.

Jeg ønsker ikke Danmarks natur indhegnet.

Hilsen

Ann Grove

Anna & Ib Jespersen

Forslag om cykelsti: Hvis der etableres en ridesti i forbindelse med en vej til inspektion af hegnet rundt om naturnationalparken, ville det være oplagt og meget attraktivt med en cykelsti sammen med.

Stisystem: Ønske om en sti – gerne en trampesti – i hedeområdet sydvest for Tranum Klit Camping.

Stisystem: Der er mange naturister i området – både danske og udenlandske – og der kunne etableres en sti i skoven, hvor det er officielt (evt. med skiltning) at man kan færdes som naturist. Selv om det er tilladt at færdes nøgen i de danske statsskove, vil en etableret sti give mere tryghed ved denne aktivitet og give flere mulighed for at udøve det.

Stier hvor nøgenvandring er tilladt er udbredt i f.eks. Tyskland.

Med venlig hilsen
Anna og Ib Jespersen

Anne Mette Holm & Kurt Albrechtsen

Høringssvar fra Anne Mette Holm og Kurt Albrechtsen til den foreløbige forvaltningsplan for NNP Tranum.

Vi vil starte med at komme med et citat fra jeres foreløbige forvaltningsplan. Teksten er direkte sakset, så der skulle ikke være mulighed for at lave fejlцитater:

Naturstyrelsen har gennem mange år aktivt valgt at holde antallet af ruter og friluftsfaciliteter lavt i den nye Naturnationalpark Tranum for at kunne tilbyde besøgende et område, som virker mere vildt og mindre serviceret/faciliteret. Mange besøgende værdsætter oplevelsen og følelsen af "vildmark" eller ensomhed.

At det er vild i forvejen. Jamen så kan vi med det samme lukke myterne om, at alting skal være mere vildere.

Området græsses allerede massivt på 780 ha. samt høslet på 54 ha. Hertil kommer 300 dådyr, 300 kronstyrer samt et ukendt antal rådyr. Hjortene er naturligt forekommende og klarer sig fint. Ikke mindst ved at søge føde på de omliggende arealer udenfor parken.

I Danmark vokser vegetationen max. 6 måneder om året. Modsat f. eks England, hvor Exmoore ponyer og Galloway kvæget stammer fra. Her har man ca. 2 måneder mere med plantevækst. Nu forlanger man så, at dyrene skal blive vilde, leve af grene og kviste ved fødemangel (husk de er græssere og ikke browsere). Hvis vi har en normal vinter med meget nedbør vil græsset fremstå som halvråddent og ikke indeholde foderenheder af en kvalitet man kan byde husdyr. Der er desværre ved lignende projekter i diversitetens navn set magre, udsultede og forgiftede dyr. Ja indenfor Naturstyrelsens regi er kreaturer døde af sult.

Reglerne er klare omkring udegående dyr om vinteren, men med en lovændring i juni 2021 har man forsøgt at gøre status for kreaturer og hest "vilde". Genetisk er de lig de ponyer der rides på. De galloway kreaturer der blev udstillet på årets Landsskue er lig dem man vil lukke ud.

For øvrigt er der lavet mange lovændringer for at klemme dette politiske spin igennem. Og den landmand der har dyr til at gå i hegnet ved siden af skal leve med, at der gælder andre dyrevelfærdsregler for ham. Jeg kan se, at man har til hensigt at søge om dispensation. Dvs. at man allerede nu er inde på forringede vilkår. Regulere proaktiv.

Jeg ønsker et svar på, hvordan man vil håndtere evt. zoonoser. Med tidligere kendskab til IBR, BVD og andre smitsomme virussygdomme ved man, at smitten kan være luftbåren? Vi blev dengang pålagt at tage blodprøver og aflive dyr der havde virus. Vi tænker også på Salmonella-status. Ved f.eks. kreaturer, der løber ud gennem hegnet og kommer i kontakt med andre kreaturer. Er Naturstyrelsen så forpligtet til at betale alle omkostninger til dyrlæge og evt. blodprøver i flere omgange? En dyr omgang som Naturstyrelsen må være forpligtet til at afholde omkostningerne for. Alle andre har pligt til at kende salmonella-status på deres dyr. Det må vel også gælde staten.

Desuden mangler der i den grad beskrivelse af, hvordan man vil håndtere kreaturer og heste ved problemer. Fødemangel, parasitter, lange hove/klove osv. Det er meget løst og giver ikke betryggende beskrivelser af håndteringen både vilde og tamme dyr.

Manglende inddragelse af lokalbefolkning. Og de fremadrettede muligheder for at færdes i NNP Tranum. Fra at være et åbent land bliver det nu mere en lukket park. Stier, tårn, stier udenfor NNP, rideruter udenfor NNP. Løsgående husdyr som nogle vil være bange for. Det er fantastisk, at man som indbygger i dette land kan blive ekskluderet fra eget område. For vi må vel være enige om at det er os

alle der betaler og derfor må have en grundlovssikret ret til at færdes frit i området. Derfor ville et også være oplagt at beholde de eksisterende hegn og lade fladefærdsel være lig i dag.

Hvorfor dette hast? Naturen skynder sig langsomt. Med de tiltag der sættes i scene vil der komme nogle af de eksisterende arter i spil. Da man rewilded New Forrest forsvandt der 200 arter. Hvorfor ser man ikke, hvordan andre lande gør? Sverige har en fin og meget spiselig indgang til emnet? Er det målet ved blot at lytte til få og meget rabiate forskere. Ja sågar en idehistoriker er med til at sætte dagsordenen. Og under græsningstryk nævner man de afrikanske sletter. Hvorfor fortsætter Naturstyrelsen ikke den flotte fremgang de har haft de sidste 20-30 år?

Hvorfor skal der ikke udarbejdes en baseline? Hvordan kan man måle om tiltagene vil være positive eller negative? Er det her tro kan flytte bjerge? Vi andre tror mere på fakta og det vi ser i vores hverdag end et narrativ om, hvor fantastisk det bliver.

Der kunne sagtens laves mindre forsøg med helårsgræsning, konsekvenser heraf i stedet for at rulle ud, hvad der er ens for Bornholm og Tranum. Respekt og ordnede forhold for de udsatte husdyr og vilde dyr. Det magiske ord er blot store græssere.....Men det er virkeligt svært som tænkende menneske, at få armene op over dette hysteri – til dels støttet af diverse foreninger og den danske presse. Tænk i 2011 gik Danmarks Naturfredningsforening imod indhegning af Klelund Plantage.

At se på voksne mennesker sprænge træer i stykker – midt i ynglesæson. Hvor man er opvokset med respekt for træer og dyrelivet knyttet dertil. Nu veteraniseres (skamferes) de på trods af, at dødt ved er stigende i de danske skove. Hvorfor lyttes der ikke til fakta?

Den massive fældning af ikke hjemmehørende træer begynder efterhånden at skurre voldsomt i ørerne. De fældningsplaner der beskrives i udkastet vil hverken på den korte eller den lange bane virke positivt på CO₂ udledningen og dermed klimaet. En ensidig effekt vi er rystede over der føres frem.

Vi håber man sætter tempoet ned. Overvejer om at alle tiltagene skal gennemføres uden der reelt er evidens for virkningen (Rasmus Ejrnæs). Prøve med mindre indhegninger, hvor man kan styre dyrevelfærd og se hvilken påvirkning tiltagene får. Vi ønsker ikke på sigt et goldt Tranum område med lysesiv, ørnebregner, gyvel og glansbladet hæg – ene planter som de store ”græssere” ikke æder godvilligt.

Nu er det kun et høringssvar. Men håber da Jammerbugt Kommune som myndighed kræver der bliver lavet en VVM redegørelse inden projektet sættes i værk. De er myndighed i forhold til Natura 2000 og fredninger.

Med håb om der bliver udvist respekt for naturen – lokalbefolkningen – de udsatte og de vilde dyr.

Natur JA TAK – NEJ TAK TIL TRANUM NNP.

Antoinette Andersen

Vi ønsker ikke Tranumhede eller andre steder hegn ind. Bæredygtighed i naturen må kunne fremmes uden hegn. Med venlig hilsen Antoinette Andersen

Arne Nøhr

Nej tak til indhegning i Naturnationalpark Tranum og omegn...

Tag hensyn til dyrelivet og naturen ☐

Tak

Berit Gutzke Pedersen

Hej

Jeg ønsker ikke den danske natur indhegnet.

Mvh

Berit

Birte Roest

HØRINSSVAR I FORBINDELSE MED NATIOBNALPARK I TRANUM.

Mit høringssvar er givet som aktiv bruger af naturen og som gæst i området hvor nationalpark Tranum er foreslået.

Jeg har fulgt processen med interesse. Projektet er et typisk TEORETISK projekt, som har **ET** formål, og har ikke inddraget andre faktorer.

Det handler om BIODIVERSITET. – tænk hvis verden var så enkel, som i et laboratorium – DET ER VERDEN BARE IKKE!

Det er tankevækkende at byrådet i Jammerbugt, som repræsenterer borgerne i området, i forbindelse med høringssvar fremkommer med så kritisk en tilbagemelding. Det viser at projektet er lavet i en silo, uden inddragelse af relevante parter.

Jeg har oplevet det i forbindelse med møder om naturparken, hvor jeg har deltaget. De borgere, der lever i og af området, som kender området bedre end vi andre, er meget skeptiske på mange parametre, lige fra udviklingen af naturen (incl. risiko for sandflugt), dyrevelfærd til en øget klimabelastning.

Befolkningens ønske om naturparker er undersøgt af Danmarks Naturfredningsforening. Der var meget stor opbakning! – Hvad er der spurgt om? – Hvor er der geografisk lavet undersøgelse. Min privat undersøgelse blandt venner viser det samme – MEN vi bor ikke i området (det berører ikke vores hverdag) OG når vennerne har fået kort information om, at det KUN handler om biodiversitet, ikke er sammenhængende med skovrejsningsprojekter (tvært i mod) – miljøvurdering, herunder CO₂ er underordnet, - så er de lige så undrende som jeg er!

Mit enkle spørgsmål. Hvordan kan man forslå så dyrt et projekt, uden:

- At inddrage og samarbejde med lokale borgere?
- At lave så stort et projekt i naturen med KUN en faktor (biodiversitet)?
- Hvorfor er der ikke lavet miljøvurdering? – Det skal der laves på alle andre private og offentlige projekter.

Mit håb med dette høringssvar er, at projektet opgives eller det omformuleres, så det bliver realistisk i forhold til virkeligheden – inddrage befolkning og den store viden der findes allerede.

Med venlig hilsen

Birte Roest

Birthe Christensen

Jeg ønsker IKKE indhegnet natur i DK, SLET slet IKKE!!! vh Birthe Christensen

Bitten Søderberg

Vi ønsker IKKE indhegnet natur i Danmark!

Vh

Bitten Søderberg

Bjarne Laursen

Til rette vedkommende.

Jeg vil hermed gøre opmærksom på at jeg er stor tilhænger af ordentlig dyrevelfærd, og vil derfor protestere over nuværende og kommende naturparker. Det giver ikke nogen mening at indhegne vores natur, dels så vores vildt, som normalt opholder sig, eller passerer disse arealer, ikke frit kan bevæge sig hvorhen de vil, dels at man udsætter dyr, som ikke er egnede til vores naturparker i vild tilstand, medmindre de bliver tilskudsfodret og tilset af kompetente dyrlæger.

Venlig hilsen

Bjarne Laursen.

Brita Rasmussen

I ta'r min natur fra mig. Indhegner og sætter dyr ud.

Stiller I også op med en ledsager, der kan skærme mig mod dyr, der går amok? Jeg har et livslangt kendskab til tamdyr, og ved, at det kan ske - uden varsel.

Skal der virkelig lig på bordet, før I tænker jer om?

Det er også min natur - og den side af sagen kan I ikke bare sidde overhørigt. Stop nu den indhegning med mulige dødssultede gidsler!

Mvh Brita Rasmussen

Camilla Legene

Jeg ønsker på ingen måder den danske natur indhegnet.

Det er noget nær det dumme der er fundet på! Et er dyrene bliver lukket inde, noget andet er de ikke bliver passet og får den pleje og foder de har behov for. Det er på INGEN måder dyrevelfærd.

Mvh Camilla Legene

Chille Schwartz

Nej til indhegning af vores natur.

Folket har talt, drop fanatisme og ideologier, lyt til de rigtige fagfolk. I Danmark sulter vi ikke vores dyr. Skam dig

Mvh Chille Schwartz

Chresten Boelt

Høringssvar

Vedr. projektforslag for Naturnationalpark Tranum

Min indsigelse er imod projektforslaget Naturnationalpark Tranum, der skal stoppes, da det på uhensigtsmæssig vis vil ændre naturen i Tranum. Det vil totalt ødelægge vores kulturarv med den karakteristisk Vestkystnatur, samt bidrage til forringelse af klima, miljø og dyrevelfærd.

Med Miljøministeriets udpegning af Naturnationalpark Tranum påregnes det, som forsøg, at ændre det bestående landskab samt brugen af dette. Formålet med forsøget er at frembringe en anden natur og derigennem forsøge at skabe en ikke nærmere specificeret biodiversitet.

Forsøget skal foregå ved bl.a. at fælde skov og henlægge skov som urørt skov samt indhegne dyr på helårsgræsning uden tilskudsfodring, stop for landbrug og stop for jagt.

Tranum har en stor bestand af hjortevildt, som hidtil har holdt klithede arealerne lysåbne uden at beskadige dem. Det forekommer meningsløst, at der nu skal indsættes heste og kreaturer på arealer, der hidtil har været beskyttet på grund af deres sårbarhed, unikke vegetation og tynde vækstlag. Helårsgræssende dyr i større antal, end det oprindelige hjortevildt, vil være katastrofalt for klithede og klitområderne. Det er absolut forkert, at så unikke naturområder som klithede og klitarealerne, der allerede er lysåbne og har stor artsrigdom, skal indgå i en store indhegning hvor der udsættes store planteædere, der slet ikke hører til der, og kun vil forvolde skade.

Naturnationalpark og borgeradgang

Den planlagte Naturnationalpark vil få meget store og negative konsekvenser for lokalbefolkningen og andre brugere af området, idet indhegningen vil begrænse adgangen til området. Der planlægges således ganske få adkomstveje med færister, så man ikke som nu frit kan bevæge sig ind i området.

Indhegningen med løsgående heste og kreaturer vil væsentligt begrænse familiers muligheder for at færdes trygt som hidtil i naturen.

Jagt og landbrug vil blive forbudt, og årtiers sommergræsning med de omkringliggende landmænds dyr i indhegnede fenner vil gradvist blive stoppet. Også årtiers biavl vil blive forbudt. Det er således lokalbefolkningens hidtidige anvendelse af området der vil blive forhindret eller forandret.

Ridning i det indhegnede område vil ligeledes ophøre, da det ikke vil være tilrådeligt og trygt at bevæge sig til hest ind i områder med heste. Flere rideklubber har i årevis benyttet området til træning i forbindelse med Military, hvor Klithuse Military Klub er en klub, der gør sig gældende såvel nationalt som internationalt. En sti rundt om arealet, som klubben er blevet tilbudt, kan på ingen måde erstatte det tab, som etableringen af Naturnationalparken er. Andre foreninger har i årevis tilbudt handicapidning i klitplantagen. Også dette tilbud må ophøre nu. Ingen forældre vil lade deres handicappede barn ride i et område, hvor potentielt opsøgende heste og kreaturer færdes frit. Også en islænderforening må efter etableringen af naturnationalparken ophøre med at benytte området.

En populær fritidsaktivitet som cykelsport på mountainbike vil også blive væsentligt vanskeliggjort da man aldrig kan være sikker på, at de vante spor ikke vil være med obstruktioner fra dyr

Ligeledes vil mere rolige naturoplevelser som vandreture alene eller med børn eller svampeplukning blive utrygge. En tur med hunden vil sikkert være en oplevelse for sig da store dyr har en helt klar tendens til at samle sig om og forsvare sig mod hunden, selv om den ikke er truende. Husk på, at borgerne her i Tranum ikke er uvante med omgang med dyr, og borgernes utryghed kan ikke tilskrives uerfarenhed eller uvanthed.

Historien og kulturarven

Der vil blive voldsomme ændringer af vores område, hvor generationer gennem mange års hårdt slid har plantet skov for at beskytte sig mod havgus og sandflugt, der var ødelæggende for afgrøder og natur. Folk her på egnen husker det eller kender til dette fra familiens beretninger. Borgere har familie, der har gravet grøfter og kanaler, der muliggjorde opdyrkning. Skoven har betydet læ og frodighed, så vi i dag har en frodig og righoldig natur med variation og artsrigdom (faktisk også i henhold til Naturindikatorens måling). For de lokale, der gennem familie og opvækst er forbundet med området og dets historie, er der ingen forståelse for de forandringer, der planlægges. De er meningsløse og uden nogen dokumenteret forbedrende effekt, det er rent hasardspil med vores kulturarv.

Turisterne

Turisterne kommer år efter år netop på grund af den karakteristiske Vestkystnatur, stranden og roen. Alt det mistes ved etableringen af Naturnationalpark Tranum. Vi har ikke brug for ”spændende oplevelser”, og hvad Miljøministeren ellers skriver af lovord om hendes forsøg med NNP og rewilding. Det er den unikke og karakteristiske Vestkystnatur, det uregulerede og roen, der betyder noget for de turister, der kommer og for os lokale – vores kulturarv.

Magtarrogance

Alt det der er opbygget af lokalbefolkningen, i samklang med kommunen, naturstyrelsen, erhvervslivet og et bredt udsnit af sundt friluftsliv, vil Miljøministeren nu ofre, sammen med dyrevelfærden bag hegn, på biodiversitetens offeralter, på baggrund af en idéhistoriker og amatørfoto­gra­fs fiktion og nogle tendentøse og aktivistiske rewbiologers ønsker om forsøg med naturnationalparker og eksperimenter med rewilding med vanrøgt og udsultning af dyr bag hegn, på helårsgræsning og uden tilskudsfodring – og vel vidende at i Danmark gror græsset ikke om vinteren. Miljøministeren mener at der alene er tale om myter, der kan klares med en mytedræbermission, hvor hun angiver at lytte, men uden at høre – absolut magtfuldkommenhed.

Det skal samtidig bemærkes, at der ikke blandt de aktører der er for Naturnationalparken, har været ønske om ellertid til at høre de fagfolk der opponerer mod forsøget og stiller sig tvivlende over for resultatet – aktørerne har rent tunnelsyn på biodiversiteten uden syn for helheden i Danmarks natur-, skov- og kulturlandskab.

Man tilsidesætter helt bevidst hensynet til klimaet, der er mere presserende end nogensinde og som udmøntet i folketingets beslutning om skovrejsning for at øge optaget af CO₂ og øge naturarealerne på marginaljordene og senest manifesteret ved COP26 hvor Danmarks statsminister ratificerede en beslutning om at skovfældning skal stoppes senest 2030 – men gerne allerede nu.

Naturnationalparker, som planlagt af Miljøministeren, vil øge CO₂ udledningen direkte i modstrid med målene for skovrejsning og stop for skovfældning. Samtidig er der ikke evidens for behovet for Naturnationalparker såvel som der mangler evidens for resultater af rewilding. Det eneste der er sikkert, er at man får en anden natur og en anden biodiversitet, men ikke mere af det, blot anderledes – derimod er der evidens for, at temperaturstigninger vil give tab af biodiversitet og udbredelse af gølle ørkenområder.

Løsningsforslag

Jeg er ikke imod natur, men derimod meget optaget af helheden i Danmarks natur-, skov- og kulturlandskab, vores kulturarv i et levende habitat med plads til alle – og til glæde for de fleste.

Jeg vil derfor foreslå at området får status af Nationalpark, og kombinerer dette med plantning af ny varieret skov samt beskyttelse af eksisterende skovbrug for at reducere CO2 udledningen og mindske klimapåvirkningen. Samtidig undgår vi helårsgræssende dyr bag hegn, og undgår dermed en forringelse af dyrevelfærden.

På sigt vil øget skovrejsning, med valg af hensigtsmæssige træarter, bevirke en øget produktion af varieret tømmer, som et dansk og miljøvenligt byggemateriale.

Skovrejsning, med valg af hensigtsmæssige træarter, vil bidrage til forskellige habitater, der øger biodiversiteten – og med indlagte lysåbninger bidrages til yderligere øget biodiversitet, uden brug af rewilding bag hegn. - og det ved vores dygtige forstfolk meget mere om end jeg.

Plantning af mere og varieret skov, øger skovarealet, og anlagt med læbælter som faunapassager, mellem i forvejen gode naturområder vil det bidrage til spredning af arter, forbedre klima, miljø, natur og biodiversitet på en langsigtet, og hensigtsmæssig måde, uden at ødelægge bestående gode naturområder - men tværtimod øge naturområderne.

Vi har dygtige og erfarne veluddannede forstfolk lige ved hånden, der ved præcis, hvordan det skal gøres. De vil sammen med NST gennem et bæredygtigt og flersidigt skovbrug, med hensyntagen til naturens mangfoldighed i driften, være i stand til at hjælpe både klimaet, beskæftigelsen og den grønne omstilling.

Samtidig er NST en af de arealforvaltere der har gjort mest for at beskytte natur og fremme biodiversitet. De kan, i tæt dialog og samarbejde med forskere og lokalområdets interessenter, fastholde kontinuiteten i den gode naturudvikling vi har i Tranum - og uden risikable forsøg med det bestående

Slutindlæg

Som det fremgår af ovenanførte, vil forsøget med NNP Tranum og eksperimentet med rewilding medføre en ekstremt voldsomme ændringer af en kulturarv med en helt unik og karakteristiske Vestkystnatur med, for nærværende, et fremragende natur-, skov- og kulturlandskab - og biodiversitet!

Alt sammen skabt gennem generationers hårde slid under hensyntagen til natur og kulturlandskab. Ved valg af Nationalpark Tranum som løsningsmodel, vil alt dette bevares til glæde for hele lokalområdet.

Valg af Naturnationalpark Tranum som løsningsmodel vil give dårlig dyrevelfærd, umiddelbart øget CO2 udledningen med negativ klimapåvirkning, og reduceret produktionen af tømmer, som miljøvenligt byggemateriale og

Ved valg af Nationalpark med plantning af mere og varieret skov, øges skovarealet, og anlagt som korridorer mellem i forvejen gode naturområder vil det forbedre klima, miljø, natur og biodiversitet på en langsigtet, og hensigtsmæssig måde, uden at ødelægge bestående gode naturområder - men tværtimod øge naturområderne.

Det handler ikke om nogle rewbiologers ønsker om forsøg med en ikke defineret biodiversitet, men om helheden i Danmarks natur med dyreetik og kultur, hvor vi forsvare det gamle danske kulturlandskab der har bidraget positivt til det samfund vi har i dag – og derfor skal planerne for Naturnationalpark Tranum stoppes umiddelbart og et projektforslag for Nationalpark Tranum udarbejdes med reel borgerinddragelse, der sikrer ejerskab og langtidsholdbarhed.

Med Venlig hilsen
Chresten Boelt

Christian Georg Okholm Christensen

NEJ til NNP og hegn om vor natur

Vi har fjorde og hav omkring Danmark det er mere end nok.

mvh

Christian Georg Okholm Christensen

Elisabeth Hasselriis

Høringssvar om Naturnationalparker:

NEJ til NNP og hegn om vores natur.

Mvh

Elisabeth Hasselriis

Esther Studstrup

Jeg vil på det kraftigste protestere imod oprettelse af NNP bl.a i Tranum.

Man vil opsætte hegn til skade for det hjortevildtets fødesøgning og frie vandring, samtidig ønsker man at udsætte tamdyr som skal gøre hjortevildtets "arbejde" bl.a veteranisering af træer og nedgræsning.

Den planlagte nedgræsning er til skade for den truede Hedepletvinge hvis larver og spind er på de lange græsstrå.

At tamdyr ikke er egnet som buskeryddere og slet ikke egner sig til at skulle leve vildt året rundt uden tilskudsfodring men leve af grene og andet ikke egnet foder om vinteren, nærmer sig misrøgt.

Der bliver heller ikke enkeltindivid tilsyn dagligt.

Hovpleje og klovpleje bliver der heller ikke noget af.

Det er uhyggeligt at staten ønsker at lægge navn til noget sådant.

Vild natur skal være uden hegn.

Det har fungeret fint med heste og kvæg på sommergræs.

Hvis man ønsker atngøre en forskel kan man opkøbe landbrugsjord for de mange millioner og lade naturen få lov at reetablere sig selv , det vil gøre en forskel.

De planlagte NNP virker mere til at være ødelæggende på i forvejen fint eksisterende natur , og de forhadte Sitkagraner man fælder , er fantastiske for småfugle som her finder masser af foder iform af lus.

Jeg vil hellere opleve en flok hjorte end udsultede tamdyr, så kan man også spare hegn og bruge pengene på noget fornuftigt.

Venlig hilsen

Esther Studstrup

Eva Sellin Mortensen

HØRINGSSVAR

Vedr. Naturnationalpark Tranum

1. Min største indsigelse handler om hele processen omkring etablering af 15 Naturnationalparker, NNP. Jeg har oplevet den som yderst udemokratisk, topstyret, autokratisk og uden lydhørhed overfor befolkningen. Desuden skulle hele processen åbenbart hastes igennem. Der påstås fra Miljøministeriet, at lokalbefolkningen har været involveret og taget med på råd og dialog. Det er ikke min opfattelse. Jeg føler ikke, at modargumenterne mod den måde parkerne skal etableres på, er blevet hørt. Der påstås, at 73% af den danske

befolkning er positive overfor NNP ifølge en opinionsundersøgelse blandt godt 1000 personer, foretaget af Danmarks Naturfredningsforening, som i øvrigt er varm fortalende for projektet og derved kunne betegnes som inhabil i undersøgelsen. Når man studerer de spørgsmål undersøgelsen indeholder, opleves de meget indbydende, hvis ikke man kender noget til projektet og de konsekvenser det vil kunne få. Hvis ikke jeg havde sat mig ind i, hvad konsekvenserne kunne blive, havde jeg også svaret positivt på spørgsmålene. Skal man tillægge en undersøgelse lødighed, er det tvingende nødvendigt, at de adspurgte bliver grundigt informeret om fordele, konsekvenser OG ulemper, oplysninger der slet ikke blev givet. Derfor bør Miljøministeren ikke bruge denne undersøgelse i sin argumentation, hvad hun gentagne gange har gjort.

Når politikere forsøger at gennemtrumfe et så omfattende projekt, som 15 NNP vitterligt er, og store dele af befolkningen ikke føler sig hørt og taget alvorligt, vil der opstå, foruden en uheldig polarisering, også en mistro til demokratiet, øget politikerlede og en følelse af, at demokratiet i Danmark er i fare. Tilliden til politikerne, ja til hele folkestyret, er med andre ord truet, og det er meget alvorligt. Historien har vist os nok af den slags.

Jeg har desuden oplevet, at dem, der går ind for NNP har manipuleret med undersøgelsesresultater, f.eks. den meget omtale "rødliste", se under punkt 5. Alt sammen er med til at skabe mistillid.

2. Min næste indsigelse handler om usikkerheden omkring resultatet. Det ser ikke ud til at foreligge nogen undersøgelse af den nuværende biodiversitet i NNP Tranum, hvorved man fremover ikke har noget sammenligningsgrundlag.
Det hele opleves som hastværk, hvor der ikke levnes tid til at undersøge i mindre målestok, hvad konsekvenser og resultatet på kortere og længere sigt vil blive. Det fremgår bl.a. af udkastet, som gentagne gange indeholder usikkerhed om de tiltag, der planlægges. Således kan man læse, at på de ca. 39 siders tekst (resten er billeder og tabeller) forekommer ordet "hvis" 9 gange vedr. planlagte foretag, "vurderes" forekommer 13 gange, "forventes" ligeledes 13 gange, anden usikkerhed 15 gange, f.eks. "muligheder undersøges" "overvåges", "nærmere analyse", "forudsætninger" m.v. Alt sammen medvirkende til, at jeg oplever hele planlægningen som meget usikker og eksperimenterende hvad resultatet angår. Man fokuserer på hvad man forventer, men intet på det man mister. Eneste løsning må derfor være, at man starter i det små med kun et mindre område, og ikke disse store parker og flere af slagsen. Der bør gives tid til grundige undersøgelser og evalueringer inden man ruller et så kostbart og tvivlsomt projekt ud i hele landet. Det skal selvfølgelig også være i åbenhed overfor befolkningen, hvad vi mangler i dag. Hvem påtager sig, på lang sigt, ansvaret for resultatet, og hvordan har de tænkt sig at reetablere det fejlslåede eksperiment??
3. Min tredje indsigelse handler om skoven. Med den planlagte fældning af "ikke hjemmehørende nåletræer" f.eks. sitkagran, er jeg meget bekymret for konsekvenserne for sandfygning. Hvis man kender til historien om lokalbefolkningens kamp mod sandfygning i de forgangne århundreder, for over hoved at kunne overleve, så forekommer fjernelse af disse lægivende og beskyttende træer fuldkommen tåbeligt. Saltpåvirkning og havgus vil også blive et problem. Der bliver også mindre CO₂-optag ved fældning.
Bl.a. flere forstfolk har udtalt sig om problemer med fældning, og flere kritiske udtalelser dukker daglig op.
F.eks. tidl. skovrider Bo Holst Jørgensen, Holstebro-Struer Dagblad 15. Maj 2022 om bl.a. bæredygtigt byggeri.
Bjarne Andersen i Nordjyske 25. Jan. 2022, "Bevar de danske skove".

Prof. emeritus Bent Odgaard i gylle.dk 23. Marts 2022, "Biodiversitetseffekter og rewilding". Ligeså hans kritik af DCE:s artikel "Biodiversitetseffekter af rewilding", som han betragter som "tendensiøs, bevidst subjektiv og uegnet til rådgivning".

Rene Rasmussens artikel i Information 24. Maj 2022: "Naturnationalparker er et usikkert eksperiment, der kan få fatale følger for skovene".

Desuden er der kommet frem for nylig, at den danske stat eksporterer de allerede fældede træer til Rusland, hvilket er fuldstændig uacceptabelt i disse tider, af flere grunde.

4. Fjerde indsigelse handler om indhegning, blanding af kvæg og kronvildt mv. Jægere oplever jævnligt vilde dyr, der er omkommet ved, at de er blevet fanget i allerede eksisterende hegn. Dette problem vil blive endnu større med det planlagte hegn omkring NNP Tranum. Jægeren Masen Allan udtaler i Facebook-gruppen Fri Natur 8. Maj 2022, at han aldrig i sine 30 år som jæger har oplevet råvildt gå i indhegning sammen med græssende kvæg. Se også Mikael Jalvings artikel i JP 29. Maj 2022: "Det store naturflip på Aarhus Universitet: Naturen er deres ideologiske sutteklud". Læserbrev i Nordjyske 12. Maj 2022 af Ole Justenlund: "Parker får fatale konsekvenser". Kronik i JP 12. Jan. 2022 af Lars Ehrensvärd Jensen: "Naturen har brug for et langtidsholdbart projekt". Tidl. klitplantør Robert Vestergaard Olsen 29. Maj 2022 i Facebook-gruppen "Ja tak til natur Nej tak til indhegnet NNP Tranum" vedr. indhegning og krondyr. "Må vi godt have lov at være fri". "Relief" i Kr. Dagblad 29. April 2022 af Anders Thyrring Andersen: "Kultursynet bag ønsket om "rewilding" er sentimentalt og overser det vigtigste".
5. Min femte indsigelse handler om manipulation med den så kaldte rødliste. Bl.a. beskrevet i en artikel af Robert Olesen og Peter Egestad 15. Maj 2022 i dansknaturtilstand.dk: "En gennemgang af biodiversitetsrapporteringer 2010-2020". Ikke særlig tillidsskabende for NNP-projektet.
6. Næste indsigelse handler om manglende inddragelse af et bredt udsnit af fagfolk. Der er kommet frem, at adskillige fagfolk med stor indsigt og erfaring i de områder, der bliver berørt af etableringen af NNP, ikke har fået lov at deltage i planlægningen. Det er bl.a. forstfolk, dyrlæger, biologer, jægere, landmænd, advokater, organisationer mv. En bekymrende form for "Berufsverbot" vil jeg mene. Ikke hjemmehørende i et demokrati.
7. Jeg er også bekymret for, hvilken skade det vil medføre, når kreaturer og store græssere nedtramper klitter og sarte skovområder med sjældne planter, f.eks. orkideer og primulaer. Og hvad sker der med hugorme, egeren, rovfugle og andre dyr, der lever i de udpegede områder?
8. Dyrevelfærden er et stort kritikområde, hvor jeg deler manges bekymring. Jeg mener, at der kun skal være EN dyrevelfærdslov, som naturligvis skal gælde både i og udenfor NNP. Jeg overlader imidlertid til andre, mere kompetente, at udtale sig om dette alvorlige og etiske emne. Til sidst vil jeg på det kraftigste appellere til planlæggerne, at man lytter til folkestemningen og tager den alvorligt. Mange flere end dem, der protesterer på skrift er modstandere af NNP, hvilket jeg tit oplever i mine omgivelser. Hvis ikke protesterne tages alvorligt, vil projektet møde så meget lokal modstand under etableringen, så det vil blive et ødelæggende og bekymrende problem. Vi skeptikere vil ikke betragtes som "ikke naturelskere". Jeg oplever, at dem, der har valgt at bo i mit nærområde, gør det, fordi de/vi elsker denne pragtfulde egn og nyder at færdes i den. Derfor føles det invaderende, at ideer, der synes at komme fra

storbymennesker, skal diktere vores liv og dagligdag. Tag os med på råd, i stedet for at diktere og gennemtrumfe noget vi er bekymrede for og ikke synes om. Det burde være en selvfølge! Jeg efterlyser ordentlighed og respekt. Dyder, som har været naturlige i vores land i generationer, men som synes glemte i visse kredse i dag, ikke mindst blandt tilhængerne/fortalerne for NNP.

Med venlig hilsen
Eva Sellin Mortensen
Pensioneret fysioterapeut og psykoterapeut

Frank Andersen

Til Naturstyrelsen

Hermed høringsvar i flere punkter.

1. Jeg er stærkt imod den ekstra dyreværnslov der er vedtaget med det formål, at virke inde i NNP'er også Tranum. Det er helt uvirkelig, at det er nødvendigt, når det lyder fra naturstyrelsen, at der vil være fokus på dyrevelfærd. Så ret ind og benyt den dyreværnslov vi har. Jeg er tidligere dyreholder, og finder det MEGET forkert med to "færdselslove" om hold af dyr.
 2. Hegning af så stort et areal (2800 HA) vil betyde utrolig meget negativt for de vilde dyr. Især den fantastiske bestand af krondyr vil blive stærkt påvirket i deres naturlige adfærd og adgang ud og ind af området. Så er det jo iøvrigt heller ikke "naturligt" længere når der påtænkes hegning af området. Så derfor er jeg stærkt imod hegning af hele arealer. Til gengæld vil det være muligt at indhegne mindre arealer og eventuelt flytte hegn efter behov.
 3. Området gennemskæres af mindst to større kommunale veje. En fra Tranum til Tranumstand og en fra Klithuse og til Rødhus. Der påtænkes etablering af fæ-riste, med meget stor gene til følge for egnens lokale og de mange turister der kommer til Jammerbugt kommune hvert år.
 4. Det er gang på gang fremhævet fra den lokale afdeling af nst, at der er stor lokal opbakning til NNP. Denne påstand er direkte forkert. Ved de vandringer (lokal inddragelse) der har været foretaget, har det ALDRIG været muligt, at komme i en konstruktiv dialog om NNP. ALT er planlagt på forhånd og mulig indflydelse har ikke været mulig. End ikke den kommunale indflydelse har været mulig. ALLE er holdt ud i strakt arm. Det er MEGET kritisabelt, at der ikke er borgerinddragelse. For UDEN lokal forankring, så får projektet ikke sin virkning og naturen er taberen.
 5. Endelig er undersøgelsen/grundlaget for tiltag for den påståede forbedring af naturen særdeles mangelfuld. Der er IKKE undersøgt og udarbejdet baseline. ALLE andre projekter, det gælder vejanlæg, byggerier ect. (kunne nævne test møllerne i Østerild) er udsat for at skulle udarbejde en VVM redegørelse inden de givne projekter kan gå i gang. Det må også gælde for NNP projekter.
- Afslutning. Samlet set er lokalbefolkningen stor tilhænger af mere og bedre natur. Så herfra skal opfordringen være til Naturstyrelsen med miljøministeren ved bordenden:
Lad nu projektet blive LOKAL forankret, inddrag AKTIVT hele Jammerbugt så vel kommunalbestyrelse som borgere og lav en VVM på projektet, så det kan ses hvordan det på virker vores natur.

Frank Andersen

Gert Nielsen

Hej

Naturen i Danmark har det ikke godt, det går ikke ret godt med biodiversiteten. Det viser de indberetninger der bliver gjort til EU og det viser rødlisten. Derfor skal vi have nationalparkerne, de skal leve op til kriterierne for IUCN-kategori II parker. Det gælder også Tranum

Fra forskerside bliver det gang på gang fremhævet at der mangler plads og plads. Derfor virker det ikke rigtigt at man kun vil lave NNP på 2800 ha af de 4500 ha der er statsejet. Derfor burde Tranum skydeterræn forvaltes som NNP af hensyn til natur og biodiversitet.

Det er ikke meget natur i brug af stude og vallakker. Både heste og kvæg i selvreproducerende bestande burde være en del af en naturlig og dynamisk udvikling i Tranum. Det er dyr, der har hørt til i vores natur gennem mange tusinder af år. Visenten har også været og bør komme her igen. Det er en skam at vildsvin helt er fravalgt.

Der skal være en mulighed for regulering af de dyr, der kan reproducere sig selv i NNP Tranum. Det burde dog fremgå af de overordnede retningslinjer, at det aldrig kan ske faunalommerne. Det skal der være så ro til dyrene.

Mvh Gert Nielsen

Grete Bus

Ønsker IKKE indhegnet natur i Danmark.

Venlig hilsen
Grete Bus

Gritt & Jesper Bennike

Høringssvar til projektbeskrivelse vedr. naturnationalpark Tranum Som borger bosat tæt på Tranum

klitplantage, er naturen herude en naturlig del af vores dagligdag. Vi har bosat os herude pga. naturen og benytter den rekreativ hver eneste dag. Ingen heromkring er i tvivl om, at vi bor i en unik natur og slet ingen er uenige i at vi skal værne og passe på vores natur. Herude blæser vestenvinden nærmest altid, der er altid salt i luften, havgusen kommer rullende hver eneste sommer, det er en barsk natur og kun det der kan overleve, overlever. Sådan har naturen indrettet sig, og det må også være sådan natur skal indrette sig!

I området lever man bla. af turister. Turister der gerne vil nyde vores vilde naturlige natur. I kommunen markedsfører vi os ligefrem med bæredygtighedsturismen også i dette område. Inden for det udpegede Naturnationalparks område, produceres der i dag bæredygtige lokalproducerede fødevarer. En biavler producerer økologisk honning (Der er ellers ikke nemt at producere økologisk honning, da det arealmæssigt er svært at finde store sammenhængende økologiske arealer, hvor bierne ikke også vil kunne besøge konventionelle marker) Men disse arealer forefindes i området.

Kvæg og heste på sommergræs, der i naturplejens tjeneste, afgræsser de store lysåbne sletter så det ikke springer i skov og krat. Dyrene sættes ud om foråret og hentes hjem først i oktober. Sæsonen igennem tilses de af professionelle opsynsmænd, der holder øje med om der er føde og vand til dyrene, eller om et dyr er sygt! Efter en lang og kontrolleret sommergræsning, ender nogle af dyrene som kvalitetsprodukter i køledisken og med en bæredygtig historie at fortælle.

Når nu turister besøger vores kommende naturnationalpark i Tranum. Hvordan får vi så forklaret turisterne at den nuværende naturpleje i dette prægtige område, der er bliver varetaget af kreaturer og heste på sommergræs, under kontrollerede forhold med kompetent opsyn og hjemtaget først på efteråret. Ikke var bæredygtigt og velkommen?? Eller får dem forklaret at en økologisk biavler, der før hentede fantastisk honning i området, heller ikke var bæredygtig og velkommen?? OG hvordan Søren får vi biddt turisterne ind, at det de nu vil opleve, er bæredygtigt? Hvordan får vi forklaret vores turister, at denne indhegnede park, der afgræsses af tamdyr, når de "mæt" af dage (udsultede,

forgiftede, parasitbefængte eller syge) måske bliver fundet, indfanget og aflivet eller blot skudt på arealet og efterfølgende sendt til destruktion i biodiversitetens hellige navn, er bæredygtigt????

Hvordan forklarer vi turisterne at den store bestand af vilde dyr, der har deres habitat i området er blevet presset væk pga. manglende, uforstyrrede kerneområder, manglende vinterfoder eller forstyrrelse fra de mange besøgende det tilsigtes i parken??

Hvordan får man forklaret at de ca. 700 ha klitplantage, der førhen bandt hundredetusindvis af tons CO₂, nu er fældet og erstattet af småbeplantninger, havgus, sandfygning og resten er udlagt til naturskov er bæredygtigt??

Samt hvordan får man de besøgende bldt ind, at det er bæredygtigt og godt for naturen, at man ved at fjerne klitplantagen og udlægge den til små enklaver af naturskov viser beregningerne at der vil gå over hundrede år, eller hvis nogensinde, før naturen i området igen vil kunne akkumulere sammen mængede CO₂??

Hvori ligger det bæredygtige i at indhegne omkring 2800 ha allerede naturligt natur. Placere indgangsportaler og låger i hegnet, bygge publikumsfaciliteter, og stisystemer ind i området. Og ikke mindst, lukke flere hundrede kreaturer og heste ud på arealet, systematisk udsulte dem, for at få dem til at æde den vegetation, man finder uønsket. Hvori ligger det bæredygtige, når det vinterfoder den oprindelige bestand af klovbærende vildt skulle ha klare sig igennem vintermånederne med, er blevet ædt af sultne husdyr der ikke må vinterfordres på arealerne??

1. Vi stiller os undrende overfor, at der projektbeskrivelsen nævnes at naturnationalpark Tranum er udarbejdet ud fra bla. borgerinddragelse. Der har været nedsat en lokal arbejdsgruppe hvor interessenter for området, har været inviteret. Møderne har ikke været dialogbaseret, men nærmest monolog baseret. Møderne har båret præg af information fra naturstyrelsen, der har affejet alle de problemstillinger der har været fremført omkring projektet. Der har været afholdt offentlige møder og fremvisninger af arealet, men der har på INGEN måde været inddragelse af borger/ interessegrupper, der har haft en anden tilgang til projektet end naturstyrelsen. Projektet er i sin nuværende form, udtryk for hvordan enkelte ideologibaserede natur NGO'ere/ biologer i biodiversiteten/ rewildingens hellige navn vil ha tingene til at ske. Projektet er ikke fagligt baseret, men politisk baseret. Projektet er baseret på forskningsprojekter udarbejdet af de selvsamme forskere/ NGO'er som sidder i den nationale ekspertgruppe, til trods for mange andre forskeres undsiger disse. Projektet er ikke lokalt forankret og vil aldrig blive det, i sin nuværende form. Ovenstående, er jo allerede beviseligt jf. høringen omkring Grib skov. Hvor en massiv modstand og mange høringssvar er blevet fejlet af bordet, selvom argumenterne er vægtige og ikke mindst påviselige jf. anden forskning og bidrag fra kompetente forskere og lægfolk.
2. I projektudkastet beskrives der forskellige tiltag der skal fremme allerede eksisterende beskyttede naturtyper og arter. I henhold til EU's habitats direktiv art. 6 stk 2. skal der udarbejdes en konsekvensvurdering/ miljøvurdering for hver eneste beskyttede art og naturtype – herunder samtlige Natura 2000 og habitats udpegninger, der forefindes indenfor det område, der skal udgøre Naturnationalpark Tranum. Dette skal gøres ud fra den højeste videnskabelige standard. Vurderingerne skal således udføres ud fra forsigtighedsprincippet, hvor det bevises, at de planlagte naturforvaltningstiltag ikke skader beskyttede arter og naturtyper. Kravet gælder for forvaltningstiltag, der er rettet mod beskyttede arter eller naturtyper, men kravet gælder også for de beskyttede arter og naturtyper, der eventuelt måtte blive påvirket af forvaltningstiltagene, selv om en påvirkning ikke er tilsigtet. Man kan jo frygte at der kommer til at ske væsentlige ændringer i området hvor hydrologien ændres, samt i flere af de områder hvor husdyr skal ha adgang. Det må derfor forlanges at der udarbejdes en sådan konsekvens/ miljøvurdering der imødekommer EU's habitats direktiv art. 6 stk 2

3. En af argumenterne for oprettelsen af naturnationalparker er bla. vigende biodiversitet i naturen på landsplan. Der foreligger ingen undersøgelse af biodiversitetens tilstand i og omkring Trantum klitplantage. Hvorfor der heller ikke kan konkluderes at der skulle være en vigende biodiversitet i området. Tværtimod kan det påvises at området, hvor 80% af de allerede nu lysåbne arealer, allerede er beskyttet jf. Lienfredningen, §3- og natura 2000 områder. Enkle arealer der tidligere har været drevet landbrugsmæssigt, er ophørt for 10-15 år siden. Således er hele det lysåbne område, allerede, eller på vej til at blive den naturlige natur der efterspørges. Dette fremføres også i den nationale ekspertgruppe, hvor det fremhæves at ved at lade naturen gå sin gang, vil man ad åre få den samme naturtilstand som et rewilding- koncept med hegn vil gøre. Det må derfor forlanges at der foranstalles en undersøgelse af områdets nuværende biodiversitetsmæssige tilstand, inden der planlægges en naturnationalpark med så vidtrækkende konsekvenser som anført!
4. Rødlisten fra 2019 er et andet argument for at biodiversiteten i Danmark er i en slem forfatning. Og derfor også er et vægtigt argument for at oprette 15 naturnationalparker i Danmark. Hertil kan det konstateres, at der vist allerede er en begrundet tvivl om rødlistens validitet og at kreative omskrivninger, har haft til hensigt at give et mere negativt analyseresultat, end det måske reelt er. Det skal nævnes at de selvsamme forskere på AU er en del af den ekspertgruppe, der er i gang med at gennemtrumfe naturnationalparkerne i Danmark. Der har til møderne i den lokale arbejdsgruppe, været efterspurgt tidligere undersøgelser jf. rødlisten for Trantumområdet, ift. den nuværende rødliste. Men der er aldrig kommet noget entydigt svar på dette. Det må forlanges at der for Trantum klitplantage området bliver udarbejdet en valid undersøgelse af, om rødlistearterne er i tilbagegang indenfor det kommende projektareal.
5. I Naturstyrelsens projektplan for naturnationalpark Trantum, beskrives bekymring omkring tilgroning og fjernelse af ikke hjemmehørende arter. Men omfanget af disse beskrives ikke og beretter i sin helhed ikke til så omfattende tiltag, som der lægges op til i forvaltningsplanen. Ca. 750 ha afgræsses allerede i sommerhalvåret af kvæg og heste og udgør her en kompetent naturpleje, der fjerner organisk materiale og kvælstof fra området ifa. tilvækst på dyrene. De øvrige lysåbne arealer, bliver holdt lysåbne af områdets hjortevildt, og det er jo sket ganske effektivt, da områderne efter alle årene stadig fremstår lysåbne. Der beskrives i projektplanen at der skal udsættes husdyr ifa. heste og studede Galloways. Man antager at udsætning af disse, vil kunne bidrage til dynamikken i området, samt at deres forskellige fødevalg og fordøjelse vil kunne skabe den variation der efterstræbes for at biodiversiteten øges. Det virker ikke videre naturligt at udsætte husdyr for at fremme økologi og naturligheden i et område. Der er i plejeplanen ikke beskrevet, hvordan man vil sikre at dyrene varierer deres kost? For selvom dyrene er ekstensive græssende, kan de i områder optræde ganske intensive i deres græsning. Således risikere man at allerede følsom natur og ikke mindst følsomme arter vil blive nedgnavet og nedtrampet. Hvad er naturstyrelsens beredskabsplan for at dyrene, ikke falder over de arealer der indeholder naturtyper og arter der er rødlistede, eller beskyttede?
6. En omlægning til helårsgræsning må i samme ombæring betyde, at der vil blive aflejret betydelig større mængder kvælstof i jorden, end ved sommergræsning jf. skema i forskningsartikel ISBN 978-87-7175-610-4 s 19. af Rita Buttenschøn. En øget kvælstofaflejring der ikke tages højde for ift. arealer og arter der er meget følsomme overfor kvælstof f.eks. Klitheden. Man risikerer således at der ved anvendelse af husdyr til helårsgræsning sker en forringelse eller endog at naturtyper og arter vil forsvinde fra området.

7. Udfra et forsigtighedsprincip angiver naturstyrelsen at der ved projektstart udsættes 100 studede Galloways og 50 exmoore ponyer. Disse skal erstatte de ca. 4-500 kreaturer og heste der allerede nu sommerafgræsser ca 750 ha, samt de resterende ca. 2100 ha, der pt. ikke afgræsses. At antage at 150 husdyr vil kunne erstatte ca. 4-500 kreaturer på et areal der er fire gange så stort virker påtaget. Forvaltningsplanen tilsiger også at antallet af dyr skal øges væsentligt senere i projektet. Man kunne få det indtryk at naturstyrelsen er nervøs for at udmelde det eksakte antal dyr der reelt skal til, for at der sker en effektiv afgræsning af den uønskede vegetation. I naturstyrelsens beregninger antager man at studene, vil ha en gennemsnits vægt på omkring 530 kg. En vægt dyrene normalt kun vil opnå ved massiv fodring ila. 4-5 år. Vi taler her om energirigtigt foder og ikke ved helårs græsning. Alene det, vil betyde at der skal anvendes betydelige flere dyr en beskrevet.
I projektplanen henvises der til forskning af græsningstryk på savannen i Afrika, det fremgår dog ikke om det er sammenligneligt med det græsningstryk der vil forekomme i Tranum samt om der er foretaget undersøgelser af den reelle fødemængde i Tranum ift. en Savanne i Afrika. Ligeledes tages det ikke i betragtning, at væksten af græsset på savannen i Afrika aldrig helt stopper. Hvorimod at græsset i Tranum vinteren igennem er vindtørrede strå, der ikke indeholder nogen form for næring. Samt at store arealer vinteren igennem er oversvømmede eller bliver til vådområder hvorfor at fødemængden reduceres yderligere.
8. I projektplanen står der, at der skal udarbejdes en beredskabsplan for hvis der opstår fødeknappe. Man beskriver her frahegninger på mellem 1-3 ha. hvor dyrene vil kunne vinterfodres! Beredskabsplanen der nævnes (men stadig ikke er beskrevet) i projektplanen, er jo et kæmpe fupnummer udarbejdet for at tilfredsstille de kritikere der gang på gang har fremhævet at helårsgræsning, ikke vil kunne dække dyrenes behov for næringsrigt foder ila, en tør sommer eller vinteren igennem- Der foreligger talrige eksempler fra naturstyrelsens egne helårsgræsninger, og ikke mindst forsøgene på Molslab, hvor dyr er sultede ihjel eller er så underernærede at de må aflives. Der er i beredskabsplanen IKKE beskrevet hvordan man vil kunne indfange dyrene i parken og lade dem bespise. At antage at man i strenge vintre, eller tørre somre vil kunne indfange dyrene i et område på 2800 ha til et areal på 1-3 ha er jo useriøst. Med tanke på at ca. 2000 frivillige, et par hundrede beredskabsfolk, ca. 25 hundepatruljer og 2 redningshelikoptere brugte et døgn i selvsamme område i marts 2011, på at lede efter en forsvundet dreng (Holger) på et areal på ca. 1/4 af hvad nationalparken udgør. Forklare vist fint, hvor umuligt en opgave det vil være at finde/ indfange eller drive husdyrene til et fodringområde. Der mangler ligeledes en beskrivelse af hvordan man vil producere fodret til dyrene, i en tilstrækkelig stor mængde. Har man et beredskab for fodring, må det også skulle indbefatte at man har foder til dyrene, så længe det måtte være nødvendigt. Således skal der til stadighed være et lager, der skal kunne strække sig over et par måneder mindst. Her taler vi om flere tusinde wrapballer. Foder der ligeledes må skulle produceres indenfor nationalparkens område, for at ikke at tilføres yderligere organisk næringsstof til de skrøbelige naturarealer. At man beskriver en beredskabsplan, tilfredsstiller den uvidende befolkning og politikere der på humanistisk vis bliver forsikret om, at de søde husdyr har det rart og der tages hånd om dem, når de ikke har det rart længere. Men den beskriver også i vage vendinger at dyr kan: udtages, proaktiv bestand reguleres, fjernes, bestand reduktion mf. Alle begreber der dækker over at dyrene vil blive skudt, når der skal ske reduktion.
9. Der mangler ligeledes en beredskabsplan for hvordan man vil indfange dyr der bryder ud af indhegningerne. Samt en realistisk beskrivelse af hvordan, man vil kunne bekræfte at dyrene fortsat er i indhegningen. Jeg formoder at der ift. fødevarestyrelsen til stadighed skal kunne bekræftes/ dokumenteres hvor mange dyr man har og hvor de er ift. kvægsygdomme mv.

10. I projektplanen beskrives det, at der føres et proaktiv tilsyn med dyrene. Hensynet til dyrevelfærden er afgørende i forvaltningen af de udsatte dyr. Der beskrives igangværende forskning, overvågningssystemer der vil blive konkretiseret senere, beredskabsplaner der skal udarbejdes, udarbejdelse af interne retningslinjer etc. etc. Der mangler altså på nuværende tidspunkt væsentlige beskrivelser og procedurer for hvordan man vil overvåge og sikre dyrenes velfærd.
11. Dyrevældfærdsmæssigt og naturmæssigt har det været nødvendigt for regeringen at udarbejde en lovændring (lov229), for at man har kunne gennemføre disse naturnationalparker i den politiske ånd de er tilsigtede. Således kan naturstyrelsen nøjes med at tilse dyrene på bestand niveau, de kan nøjes med at overvåge dyrenes sundhedstilstand, herunder vurdere deres huldscorer på bestand niveau. Man kan altså med loven i hånden, gå ud i området, lokalisere en "flokke" af dyr (altså ikke alle dyr) og på flere hundrede meters afstand, bestemme at dyrene ser ud til at trives og har det godt. Forvaltningsplanen tager ikke højde for, hvordan man finder, eller leder efter de dyr der søger væk fra flokkene, eller bare er væk! Grundet sygdom, går med brækkede lemmer eller på anden vis mistrives eller lign. Hvordan sikre man sig at de dyr, der er væk og lider eller allerede er døde findes, og indberettes til fødevarer styrelsen. Det står jo i malende kontrast til de første linjer på s 54 i projektplanen "I Naturnational Tranum er hensynet til dyrevelfærden i forvaltningen af de udsatte dyr afgørende" Det er beskæmmende at man i disse projekter vha. dispensationer og lovændringer, tilsidesætter dyrs basale rettigheder, tillader og ser gennem fingrene med den dyremishandling der unægtelig vil finde sted, når man lukker dyr ud i så store indhegninger og hvor det praktisk er umuligt at monitere dyrene. At man har forskelligt syn på husdyr der er lukket ud i et naturnationalparks projekt frem for at være en del af en besætning hos en landmand er IKKE Danmark værdigt!
12. I projektplanen er der beregnet, at der indenfor området er en bestand på ca. 300 stykker kronvildt og 300 stykker dåvildt. Specielt vores stamme af kronvildt er unikt, og har deres kerneområde i netop klitplantagens mørke og ufremkommelige skovområde. I forvaltningsplanen er der ikke redegjort for, hvad der må formodes at ske med den store bestand af vilde klovdyr, når man fjerner deres habitat? Netop de høje nåletræers mørke og skygge er essentielt for at dyrene har dette område som deres habitat. Der beskrives at der over 25 år skal ske en omdannelse af netop denne del af klitplantagen, men det må også antages at netop denne omdannelse vil betyde endnu flere brugere vil benytte sig at området og derved fortrænge vildtet fra dette. I stedet, er der planlagt fragmenterede faunalommer, der skal udgøre kerneområderne for dyrene fremadrettet. Udfra kortbeskrivelsen, vil disse faunalommer (områderne på begge sider af Lerup strandvejen må vel antages at være for vadefugle, da området i store dele af vinterhalvåret står under vand) der i vid udstrækning placeres i allerede lysåbne områder uden mulighed for uigennemtrængelig skov eller mørke kølige områder dyrene kan søge i de varme somre! Samtidig er faunalommerne på længere strækninger placeret langs den ridevej der planlægges at skulle omslutte hegnet hele vejen rundt. Faunalommerne vil udfra et publikumsmæssigt synspunkt, være mere fremkommelige end de tidligere mørke nåletræsskove var. Det må derfor også antages, at der i områderne oftere vil forekomme forstyrrelse fra publikum, eller en vildfarende naturfotograf på jagt efter endnu et billede af en bille eller der mod betaling guider publikum gennem parken.
13. Jagten i naturnationalparken indstilles, og det må på kort sigt betyde, at bestanden af vildt vil vokse eksplosivt. En sådan vækst af naturlige dyr i området, vil afstedkomme en overflodighed af udsatte husdyr. Samt måske også et større pres på marker udenfor parken. Tilvæksten af hjortevildt vil jo overgå den mængde af husdyr der påtænkes udsat. Det kan derfor undre, at man

ikke vælger at lade den vilde bestand af dyr formere sig og på sigt, vurdere om det er nødvendigt at hegne og indsætte husdyr indenfor de habitats områder vildtet normalt browser på!

Overordnet set virker det meget kunstigt, ja nærmest tragikomisk, at der i et naturområde, der i store træk forvalter og rewilder sig selv, skal udsættes husdyr der vil ændre den naturlige økologi der er i området. Samtidig er det beskrevet i forvaltningsplanen at hvis bestanden af vilde dyr bliver for stor, skal den nedbringes ved jagt! Man vælger altså her igen at tilsidesætte den naturlige økologiske proces der er i gang, og kunstigt forvalter man området, således den designes til den politiske ideologi parken er et udtryk for. I projektbeskrivelsen mangler der i det store hele en gennemgribende analyse af hvordan udsætningen af husdyr vil påvirke bestanden af klovbærende vildt i deres kerneområde. Samt hvad det får at betydning for den bestand af klovvildt der normalt i store antal vandrer ind i området fra vest om vinteren for at finde føde. Man skulle måske, lytte til hvad Robert Vestergaard har at sige om dette. Han er i hvert fald noget mere kompetent, end de akademikere der har fremtvunget projektet! Ligeledes mangler der en gennemgribende analyse af hvilken påvirkning det får for vildtet, øvrige arter og naturområderne når området omdannes til en park, hvor man med vandreruter, endnu flere publikumsfaciliteter, udsigtstårne, shelters mv tilskynder til endnu mere publikum.

14. Der gøres indsigelse mod indhegning at hele naturområdet på 2800 ha. Der fremføres at området skal hegnes med et lavt hegn på 1 m med to tråde. Her anføres det at det er et lavt hegn der ikke skæmmes området, ja man lægger vel nærmest ikke engang mærke til det?? At indkapsle hele området med hegn, hvor der via store indgangsportaler kan køres ind i området og via omkring 40 låger ligeledes vil kunne tilgå området vil da om noget virke unaturligt i et naturområde. I et område hvor man normalt kan parkere bilen ved vejen, eller tage cyklen og begive sig ind i området et vilkårligt sted, skal man nu parkere i anlagte parkeringslommer der i omfang også kan rumme busser, hvorfra man via indgangsportaler eller låger kan gå ind i parken. Således bliver området i og omkring Tranum klitplantage pludselig til en park i stedet for et fantastisk naturligt naturområde. Det kan snart ikke blive mere kunstigt. Ovenstående tiltag vil samtidig være i strid med naturbeskyttelsesloven, men da man jo har fået gennemtruffet lov 229, kan man jo søge dispensation. Men det gør jo ikke tiltagene mere lodige.
15. En indhegning af området vil betyde, at alt færdsel til Lerup strand, Tranum strand og Ejstrup strand skal ske via indgangsportaler og færste på tværes af kommunale veje. En færdsel der om sommeren af mange foregår på cykel eller gåben. Man vil altså for at skulle komme til stranden eller til sit sommerhus, bevæge sig ind i det indhegnede område, hvor risikoen for at møde de udsatte husdyr er stor. Ligeledes benyttes hele området i dag rekreativt af turister såvel som lokalbefolkningen, skoler og institutioner. Mange på en gåtur med hunden eller barnevognen, nogle på cykler/ mountainbikes rigtig mange bruger området til hest. Hvert eneste år sker der alvorlige sammenstød mellem indhegnede dyr og brugere der bevæger sig indenfor hegn. Ulykker der for mange har betydet livstruende kvæstelser. Da vi i lokalområdet er ganske afhængig af turisterne der benytter vores strande og bor i sommerhusene i området. De kommer her, netop her for at møde den vores frie natur. Hvem vil dog sende sine børn ind i klitterne eller ind i et område, når man bliver mødt med kæmpe advarselsskilte, hvor man advare mod at dyrene kan være farlige og ikke mindst hvor naturstyrelsen fraskriver sig et hvert ansvar og lader fortælle, at alt færdsel indenfor hegn er på eget ansvar!!! Hvilken ansvarlig pædagog/ daginstitution vil tage børn med ind i området, med risiko for at blive overfaldet. Med tanke på de mange mennesker der lufter hunde i området, vil det være direkte livsfarligt at bevæge sig derind med hund fremadrettet. Der gøres således indsigelse imod at der i hele området og specielt i de områder der allerede i dag benyttes af mange turister og naturbrugere er risiko for at møde udsatte husdyr.

16. Der gøres indsigelse mod at udsætte heste i hegningen. At udsætte heste i hegningen vil betyde at mange ryttere afskæres for at benytte området. En lokal rideskole hvor mange af de unge ryttere benytter plantagen til ridning, campingpladser der arrangerer rideture ind i området samt rigtig mange motionsryttere der benytter området, vil fremadrettet, af sikkerhedsmæssige årsager være afskåret fra at ride i området. Et møde med de udsatte heste udgør en betydelig risiko, specielt for uøvede ryttere. Det kan også nævnes at netop Dansk rideforbund og Dansk islænderforening på det kraftigste advarer mod at udsætte heste i områder, der også benyttes af ryttere. Med andre ord afskæres mange af de brugere der i dag benytter området fra at ride i indenfor hegnet. Naturstyrelsen har i projektplanen planlagt at etablere en vej rundt om hele hegningen. Endnu et kunstigt tiltag der skal imødegå den voldsomme utilfredshed der er fremkommet på bla. møderne i den lokale arbejdsgruppe. Et tiltag der har ingen eller ringe opbakning fra andre en få. Man kan jo få den tanke, at naturstyrelsen alligevel skal anlægge vejen, for at kunne inspicere hegnet. Der gøres indsigelse mod at ridevejen, vil komme til at ligge direkte opad de faunalommer der er indtænkt i projektet. Det må formodes at der vil kunne forekomme endda meget færdsel på dette vejssystem, udover ryttere vil mountainbikene, cyklister og motionister der ikke ønsker at bevæge sig indenfor hegnet bruge strækningerne udenfor hegnet. Ovenstående etablering vil samtidig være i strid med naturbeskyttelsesloven, men da man jo har fået gennemtrumfet lov 229, kan der jo søge dispensation. Men det gør jo ikke tiltaget mere lødigt.
17. Der gøres indsigelse mod de hydrologiske tiltag der allerede nu er gennemført og de der planlægges i den vestlige del af området. Nedlæggelse af grøfter langs Lerupstrand vej, betyder allerede nu oversvømmelse af Lerup strandvej efterår og vinteren igennem. Vi oplever allerede nu, at de foranstaltninger der allerede er foretaget, har påvirket vandets afledning fra og ved vores ejendom syd for projektområdet. Vi oplever at vandet ikke kan trænge væk og at grundvandsstanden på vores ejendom i vinterhalvåret nu er i niveau med, eller over jordoverfladen. Det er ligeledes betænkeligt at de planlagte tiltag på begge sider af Lerup strandvej vil afstedkomme vådområder der fortrænger bestanden af jordrugende fugle som lærk og Vibe. Vi vil derfor kræve at der foretages en VVM redegørelse for netop de hydrologiske tiltag!
18. Der gøres indsigelse mod den planlagte rydning af klitplantagens nåletræsskov. Skoven beskrives som et område med en dårlig biodiversitet. Det må dog konstateres at det selvsamme område netop er kerneområde for kronvildtet i området, samt at skoven også er habitat for endda en hel del vilde dyr og insekter. Skovenes højde udgør samtidig fremragende ynglepladser for rovfugle i området. Det anføres at området ikke har den store værdi publikumsmæssigt. Det må være personer der aldrig bevæger sig i området der har kommet med det postulat. De store vidder med lange skovveje med indstik med vandreruter ind i de mørke skove, er netop noget af det, der gør det spændende at færdes derude. Man kunne jo vælge at fælde små områder i skovene, således at man bibeholder plantagen men med små fragmenterede lysåbne lommer. Det synes ligeledes uklogt, at man ved at fælde og udlægge produktion skov til naturskov i en tid hvor der er mangel på råvarer tilsidesætter samfundsmæssige udfordringer desangående. Samt at jeres beregninger i projektplanen viser at der vil gå over hundrede år, hvis nogensinde inden CO2 regnskabet vil blive positivt for området. I en tid hvor netop CO2 er et væsentligt samfundsproblem og ikke mindst er en medårsag til den manglende biodiversitet på landsplan såvel som på verdensplan. Virker det endnu mere underligt at man ved at gennemtvinge dette projekt vil være med til at fremme denne tilstand yderligere.
19. I projektbeskrivelsen og i argumentationen for at gennemtvinge 15 naturnationalparker i Danmark. Tales der om at naturen er presset. Den er fragmenteret og usammenhængende. Den er presset af landbruget, den er presset af kommerciel drift i skove som på ager, den er presset af de mange der benytter den kreativt. Naturen forsvinder bid for bid. Påstande der til dels er

evidens for, men man kan ikke alene lade ovenstående aktører være ene om ha skabt problemerne. Der tages ikke afsæt i de klimaforandringer der påviseligt er sket, temperaturstigningen i Danmark betyder at den biodiversitet der fandtes for bare 100 år siden ikke vil kunne genskabes i de nuværende parker. Man vil tilbageføre naturen til en økotilstand der var påviseligt for flere 1000 år siden. En økotilstand der hævdes at være sket i forening med fx Bison, Elge ja sågar elefanter har været nævnt. Dyr der i dette projekt er byttet ud med husdyr. Men en tilstand der grundet klimaforandringerne aldrig vil kunne genskabes.

20. Sidst men ikke mindst mangler der i projektbeskrivelsen en omkostningsplan for hvad det kommer til at koste samfundet at omdanne naturområdet omkring Tranum klitplantage til en naturnationalpark.
- En realistisk kalkulation der synliggør de tab der måtte være, når produktionsskoven forsvinder, tab af jagtleje, tab af lejeindtægter ved afgræsning eller tab af indtægter ved anden kommerciel drift der måtte være. Der mangler ligeledes en kalkulation for hvordan man forventer at drifte naturnationalparken. Reparation af hegn, publikumsfaciliteter, mandskabstimer til inspektion af parken. Dyrelægebesøg, indkøb af dyr og ikke mindst monitoring af dyrene i parken. Hvad er omkostningen?? I et internt notat fra 2020 beskrives der en omkostning på mellem 32-42 mio at etablere en naturnationalpark på 1700 ha. Det vil omskrevet vel betyde at naturnationalpark Tranum vil beløbe sig i omkring 60 mio kr. Da inflationen er løbet lidt fra os, må det antages at den endog er noget højere. Samtidig regner man med en årlig omkostning på omkring 5-7 mio for at drifte parken. Men prisen er jo reelt endnu højere for man har ikke engang indregnet tabene for manglende indtægter i dette regnskab! Det havde derfor måske været mere ansvarligt at bruge pengene på at indkøbe nye arealer der vil kunne skabe sammenhæng med eksisterende naturområder, og via den vej øge naturarealerne i stedet.

Ovenstående indsigelse og betragtninger er indsendt af
Gritt & Jesper Bennike

Hanne Gottliebse

Nej til NNP og hegn om vor natur

Mvh

Hanne Gottliebse

Hanne Holmegaard

Hej

Jeg siger NEJ til indhegnet natur - natur eksperimenter i det hele taget (NNP) her i DK.

Mvh

Hanne Holmegaard

Harry Nielsen

NEJ tak til indhegning af naturpark og vanrøgt af dyr og fældning af skoven

Helle Falk Jonassen

Jeg ønsker IKKE vores natur indhegnet!!!

Helle Falk Jonassen

Helle Mathiasen

Jeg er modstander af at det projekt, med naturnationalparker, bare bliver startet uden nogen evidens for det har nogen indflydelse på naturen. Jeg er stor modstander af Hegn, manglende opsyn, fodring og behandling. Jeg har selv dyr og har haft det hele mit liv. Og de er altid blevet fodret om vinteren. Stop det nu og lad være med at ødelægge vores skove og klitter.
Hilsen Helle Mathiasen

Helle Nielsen

Jeg ønsker ikke den danske natur indhegnet Mvh Helle Nielsen

Helle Pultz

Ønsker ikke indhegnet natur i Danmark. Mvh Helle Pultz

Henriette Andersen og Heine Klepsch

Høringssvar over Natura 2000 plejeplaner 2022-2027, Tranum Hede

Vi nyder Danmarks natur og har været over hele landet. Derfor ser vi nu vantro til de store fældninger, hvor træ udtages dels for at fjerne det fantastiske bygningstømmer douglasgran og dels for at fjerne effekter for at lægge skoven ud til urørt skov. En skam for naturen floraen og faunaen. Her burde have været en 360 graders undersøgelse, hvor samtlige faktorer som erhvervslivet, beskæftigelse og folkesundheden blev inddraget. Herved ville samfundsmæssige løsningsmodeller kunne findes som også var til gavn for insektlivet.

Vi forholder os kritiske i forhold til de nye planer med fokus på øget græsningstryk skabt via kvæg, elge eller andre store græssere, og at de via sult tvinges til at skabe større lysåbne arealer i vores danske skove samt hegning af vore heder i landet.

Der er ingen evidens for at folde denne ideologi med rewilding/helårsgræsning ud i vores statsskove.

Da der i forvejen forefindes vores naturlige vildt – hjortevildtet, undres vi over, at de ikke prioriteres og skabes bedre levevilkår for disse, ved at udvide vores naturområder ved opkøb af omkringliggende jorde. Her kunne skabes korridorer og arterne kunne brede sig videre til andre naturområder. Det er en ensidig ideologi skabt af få biologer, med rewilding som facitliste.

Der bør som minimum udarbejdes en VVM som minimum.

Vi er skeptiske overfor, de ændrede plejeplaner med afgræsning/rewilding, om de vil være i strid med EU's habitatdirektiv, da eksisterende bilag IV-arter vil blive berørt, hvilket Miljøministeriet har valgt ikke at undersøge nærmere. I strid med gældende EU-lovgivning. Beskyttelsen er udmøntet i Naturbeskyttelsesloven kap. 2a og kap. 5. Hvordan sikres eksisterende bilag IV-arter, når der ingen baseline er foretaget, før den massive fældning startede, og at baseline først udfærdiges, når hegnet er sat op i Gribskov?

Græsningstrykket som søges øget over årene er på ingen måde naturligt, ej heller vild natur. Vi mener, at naturnær skovdrift skal bibeholdes og vedligeholdelse af lysåbne arealer bør ske maskinelt.

Hvorfor er der ikke fokuseret på bilag IV-arter, som lever i de tørre habitater som fx markfirben. Der er i plejeplanerne 2022 – 2027 primært fokuseret på arter i vådområderne.

Hjortevildt er fremover et skadedyr, hvorfor? De er hjemmehørende og lever i vore skove. Deres frie færden forhindres af et hegn. De hjorte får begrænset deres leveområder, og kan via sult blive presset ud på marker med afgrøder, hvilket kan foranledige, at de skydes eller påkøres.

Man kan ikke fraskrive sig et ansvar for dyr i indhegninger, de skal tilses og huldscoren kontrolleres.

De er græssere. Vi kan på ingen måde acceptere sult og lidelse hos tamdyr, og hjortevildt bag hegn. Vi mener ikke, at det er acceptabelt, at der er sket lempelser i Dyrevelfærdslovens §3 og §9 stk. 1 og 2.

Vi borgere ser med stor bekymring på risikoen, for at skulle færdes blandt vanrøgtede og stressede dyr, som udgør fare. Flere ulykker er allerede på nuværende tidspunkt sket. Dette ansvar kan

Miljøstyrelsen ikke fraskrive sig. At borgere skal sikre sig med en tillægsforsikring ved indgang i hegninger er ikke acceptabelt.

Skovene bidrager til nedbringelse af CO₂, hvad er så formålet med at fælde træerne i disse mængder, dette er i øvrigt i strid med EU's Biodiversitets Strategi 2030.

Der er netop opstartet et forskningsprojekt ved Københavns Universitet, som omhandler den øgede udledning af metangasser, som er en drivhusgas, der netop er en del af klimakrisen. Metangasser udledes i større mængder, når der etableres øget hydrologi på næringsrige jorde. Vi undrer os over, at Miljøministeriet oplyser, at alle konsekvenser er belyst, når der sideløbende laves nye forskningsprojekter, der vedrører NNP og plejeplaner for Natura 2000 områder.

Har man tænkt over konsekvenser for insektlivet, når temperaturen stiger grundet klimakrisen og insekterne ikke længere kan leve på vore breddegrader. Hermed viser det sig, at er arbejdet med afgræssede åbne arealer og urørt skov samt brug af 888 mio. kr. er spildt arbejde.

Konklusion

Vi kan ikke acceptere den ensidige driftsform som nu udvises, ej heller den nye hugstnorm, som nu praktiseres i statsskovene, hvor nåletræ må lade livet, når EU's Biodiversitets strategi foreskriver at skovene skal drives således at effekter kan udtages. Det giver en bæredygtighed og forbedre CO₂ regnskabet samtidig med at der står, at lande ikke må importere træ fra andre landes urskove og dermed medvirke til at ødelægge dem.

Vi mener at den eneste løsning med de kommende plejeplaner for skovene som Natura 2000 områder er at drive naturnær skovdrift og pleje af hederne med maskinel rydning, sommergræsning og ved ophold i vinterfold at tillade vintertilskuds fodring og sørge for vand og ly. Våde dyr er dyr som fryser meget let. Vinterfodring er vigtig da dyrene er drægtige vinteren over og netop har brug for ernæringsrigt foder til at kunne holde varmen og huld, så de ikke får fedtlever eller aborterer.

Lempelserne i Dyrevelfærdsloven med L229 bør omgøres og lovgivningen bør være ens for alle dyr og deres holdere/ejere om det er landbruget eller hører ind under Miljøstyrelsens vilkår med afgræsning. Vi mener, at Miljøministeriet straks bør iværksætte en 360 graders undersøgelse, hvor samtlige faktorer som erhvervslivet, beskæftigelse og folkesundheden også inddrages. Herved ville nye samfundsmæssige løsningsmodeller kunne findes - som også er til gavn for insektlivet. Overordnet vil vi alle naturen og dyrelivet, men ikke uden at ensidige løsningsmodeller kræver, at andre arter end insekter dvs. andre pattedyr, græsserne skal lide en kummerlig død. Dette er ikke en løsning for Danmarks Natur.

Henriette Andersen og Heine Klepsch

Ina Bøg

Nejjjjjjj TAK TIL INDHEGNET NATUR!!!!

Inge Larsen

Jeg ønsker ikke den danske natur indhegnet. Jeg ønsker ikke rewilding i den rabiante danske udlægning. Jeg anser husdyrhold i Danmark i helårsgræsning uden vinterfodring, læskur og dagligt tilsyn for vanrøgt.

Med venlig hilsen/Best regards

Inge Larsen

Inge Ringgren

Hej

Jeg har en kraftig indsigelse til vores natur - også i Tranum. Er dyb modstander af, at i vil indhegne vores skønne Skove, for så at sætte dyr derind. Disse dyr har ikke en chance for at klare livet, uden fodring, vand og regelmæssig dyrlæge kontrol.

Er total / ondskabsfuldt at behandle dyr i 2022 på denne måde i så rigt et samfund vi har i Danmark og Europa.

I nævner borgerinddragelse - denne er total ikke eksisterende i denne sag. Så vi borgere og brugere burde klart indrages i sådan en vigtig sag som denne.

At i ydermere vil fælde vores nåletræer er ikke acceptabelt. Dette vil give en sandstorm der ikke er at spøge med

Så det bliver herfra mig et stort NEJ TAK til nationalnatur park her i Tranum

Mvh inge ringgren

Inge Vadman

Som stor beundrer af naturen besøger jeg ofte Tranum klitplantage. Her inviterer den flotte og vilde natur med klitter, klithede, klitlavninger, lavvandede søer, åben fyrskov og nåletræsplantager og skovlysninger til både fredfyldte og vildt spændende naturoplevelser helt tæt på det fascinerende og voldsomme Vesterhav. Et smukt og bevaringsværdigt område, hvor der er fri adgang for alle, både mennesker og dyr.

Jammerbugt kommune udtrykker det så rammende: *"Jammerbugt er et særligt sted. Vi er omgivet af en storslået natur med bløde klitter, stejle klinger og frodige skove"*. Jammerbugt kommune er Nordjyllands største turistkommune målt på antal overnatninger (2021).

Men sådan skal det åbenbart ikke blive ved med at være!

Som borger med ret til at blive hørt fremsendes hermed høringsvar på naturstyrelsens høring. Jeg ønsker at udtrykke den dybeste bekymring over projektet og de efterfølgende konsekvenser ved etablering af Naturnationalpark Tranum. Konsekvenser som ikke kendes og som vil påvirke den righoldige natur og de store, sunde bestande af kron- og dåvildt, som naturligt afgræsser de åbne områder.

Jeg stiller derfor følgende spørgsmål til projektforslaget.

Hvad sker der når hydrologien sættes fri i et område, hvor der er en generel høj grundvandsstand?

Bliver hele området oversvømmet? Hvordan sikres borgernes adgang til vores fælles natur, når store områder flyder over med fældede træer og vand fra grøfter, der lukkes til? Og hvad med naboejendommene, hvordan sikres de mod oversvømmelser?

Hvad sker der med de eksisterende dyr- og plantearter, når et så stort område på 2.700 hektar ændres så radikalt af mennesker?

I Danmark findes der over 32.000 arter, hvoraf de fleste lever i skovene. I projektforslaget s. 19-23 vises en oversigt over kendte forekomster af rødlistede arter i NNR Tranum. Rødlistekategorien efter Rødliste 2019 er inddelt i forskellige kategorier; RE – lokalt uddød, CR – kritisk truet, EN – truet, VU – sårbar, NT – næsten truet og LC – livskraftig. Der findes på listen ingen arter at typen lokalt uddød eller kritisk truet, hvilket selvfølgelig er meget positivt. På listen over rødlistede arter i området, er der noteret 10 arter som er truet, 20 arter som er sårbare, 41 arter som er næsten truet og 6 arter som er livskraftige og derfor helt udenfor risiko. Oversigten er baseret på registrering over 20 år i perioden 2002-2022. Altså ikke en aktuel registrering eller baseline, som kan vise eksisterende forhold lige nu. Der er i projektet ej heller en miljøundersøgelse jf. EU's habitatdirektiv, som klarlægger tydelige og

målbare mål for hvilken biodiversitet der arbejdes hen imod, hvilke dyre- og plantearter man ”formoder” vil blive tiltrukket af det nye menneskeskabte naturområde, eller hvilke konsekvenser omlægningen af naturen vil få for de eksisterende dyre- og plantearter.

Det vil sige, at der ikke findes et klart mål, eller en miljøvurdering eller en opdateret baselineregistrering pr. juni 2022 og dertil skal nævnes at EU ikke anbefaler den radikale danske version af naturgenopretning, som naturstyrelsen vil sætte i værk.

Der stilles derfor spørgsmål til hvilke forskningsmæssige og dokumenterede resultater, der foreligger. Forskning som påviser og ikke bare ”formoder”, at en radikal ændring af eksisterende natur, vil fremme biodiversiteten i den grad som naturstyrelsen ”tror”. Der stilles derudover spørgsmål til hvad etableringen af Naturnationalpark Trantum vil koste i anlæg og hvad det fremover vil koste pr. år, at forvalte den ”nye natur” med indsatte husdyr?

I projektet mangler der således forskningsmæssige fakta for områdets aktuelle udgangspunkt mht. biodiversitet, og der refereres heller ikke til forskningsprojekter eller lignende rewildingsprojekter, som kan fremvise succes på fremme af biodiversitet ved at sætte naturen bag hegn.

På side 63 i projektforslaget er det noteret, at man vil monitorere og følge udviklingen i forhold til natur, friluftsliv og turisme, fredet eller beskyttet kultur- og verdensarv samt dyrevelfærdsmæssige forhold efter hvert 4. og 6. år, og der vil derefter blive udarbejdet en redegørelse for udviklingen på baggrund af den løbende monitoring.

Derfor stilles spørgsmålet: Hvordan har naturstyrelsen planlagt at sikre en opdateret og detaljeret miljøvurdering og baseline på naturens tilstand pr. juni 2022, så man ud i fremtiden, i forbindelse med den løbende monitoring, har et grundlag at vurdere ud fra?

Jævnfør regeringen og støttepartierne er grundideen til Naturnationalparkerne generelt at ”naturen skal sættes fri” og dette vil medføre et fokus på forskellige redskaber, som er angivet i Projektbeskrivelsen for Naturnationalpark Trantum. I projektet noteres det, at de besøgende vil få en spændende naturoplevelse i Naturnationalparken Trantum. Men mit argument er, at man allerede får en spændende og vild naturoplevelse i Trantum klipplantage. Man kan gå direkte ind i området på alle tider af døgnet og hele året rundt. Der er mulighed for at komme ind i området uanset hvilken retning man kommer fra. Der er vild, varieret og spændende natur, og der er en stor sund vildtbestand af kronvildt og dåvildt, som lever i området og som frit, og uden hindrende hegn, kan gå til andre områder i Danmark, hvis de skulle ønske det. Der er heste og køer som bidrager til afgræsning om sommeren og som fodres af ansvarlige mennesker i vintermånederne. Personligt vil jeg aldrig besøge en indhegnet naturnationalpark – Jeg vil hellere gå i ZOO, hvis jeg har brug for at se dyr bag hegn – der sikres de indespærrede dyr i det mindste både foder og tilsyn.

Derfor spørgsmålet: Når nu Jammerbugt kommune er på top ti listen over turisme og overnatninger i Nordjylland og tusindvis af mennesker allerede elsker at komme i området og trave i den vindblæste natur og opleve det hele i frihed uden hegn. Hvorfor tror naturstyrelsen, at der vil komme flere besøgende pga. flere parkeringspladser, etablering en sti på den udvendige side af naturnationalparken, ufrekommelige vådområder, indhegning af natur og husdyr bag et 50 kilometer langt hegn, som vil være højere end et normalt kreaturhegn?

En anden bekymring går på den indflydelse vinden har på området. Sandflugt har i Danmark altid eksisteret, og tidligere resulterede sandflugten i regulære naturkatastrofer, hvor ødelæggelserne i de berørte lokalsamfund nogle gange var total. I dag volder sandflugt ikke de samme problemer, da klitlandskaberne er blevet tilplantet med læ-givende træer, som sitkagran, søjlegran, klitfyr og fransk bjergfyr. Jeg deltog i forbindelse med Naturstyrelsens naturvandring i området den 14. juni. Det var en

dejlig dag at besøge den fantastiske, varierede klitplantage, hvor alle kunne mærke en friske vind, som blæste hen over området. Naturstyrelsens folk ville gerne fortælle om området fra toppen af en klit. Men det var umuligt at høre noget, så vi trak tilbage til skoven for kunne høre hvad de sagde. (DMI viste den 14. juni 2022 - Frisk vind mellem 7,5m/s og 16m/s – svarende til trin 5-6 på Beaufortskalaen, som går op til 12). Området hvor Tranum Naturnationalpark skal ligge er lige ud mod Vesterhavet, hvor storme og orkaner med vindstyrker op til 32,6 meter i sekundet (117m/t) kan forekomme. Med fældning af nåletræerne vil der ikke være meget andet end løvfældende træer til at give læ og ly til den følsomme klit-natur, lokalbefolkning, og de bestande af vilde dyr som lever i området eller de indsatte kvæg og heste.

Der stilles derfor spørgsmålet; hvordan vil naturstyrelsen sikre, at der ikke sker sandflugt i området, når naturstyrelsen fælder de læ-givende sitkagran, søjlegran, contortafyr, klitfyr og fransk bjergfyr på et område på ca. 600 ha – svarende til 50% af det skovbevoksede areal? Og hvordan vil man sikre ly og læ, samt skjul til dyrelivet i parken?

Der findes mange mangler i projektet. Der foreligger ingen baseline, miljøvurdering eller konsekvensvurdering. Der er således ingen reel mulighed for at vurdere eller evaluere om biodiversiteten faktisk ændrer sig pga. denne særligt danske version af rewilding bag et 50 kilometer langt hegn, som er beskrevet i projektforslaget.

Tranum Klitplantage har gennem mange år været forvaltet på en måde, hvor oplevelsen af "vildmark" har været prioriteret frem for, det faciliterede friluftsliv. En forvaltningsmetode, der over tid har været rettet mod fremme af vild natur og biodiversitet. Derudover har den nuværende forvaltningsmetode taget højde for at holde invasive arter som bregner, krøllet vildrose og gyvel nede.

Der stilles derfor spørgsmål til, hvordan man vil sikre, at uønsket vegetation og invasive arter ikke overtager det u-forvaltede område?

I projektforslaget "regner" man med, at uønsket vegetation, vil blive holdt nede af husdyr, som ikke fodres og som i ca. 6 måneder om året vil blive tvunget til at leve af kost, som de fysiologisk ikke er skabt til. Naturstyrelsen oplyser at de vil "prøve sig frem" og regulere på de indsatte dyr hen ad vejen. Derudover oplyses det, at det er naturstyrelsens egne skovfolk, der skal vurdere på de indsatte dyrs helbredstilstand; selv om ingen af dem er uddannede dyrlæger. Det oplyses endvidere, at der ikke vil være fast tilknyttet dyrlæge og tilsyn af de indsatte dyr vil foregå på flokniveau.

Der stilles derfor spørgsmål til, hvordan naturstyrelsen vil sikre, at de indhegnede kvæg og heste ikke vil lide overlast eller komme til at leve et kort og lidelsesfuldt liv i Naturnationalpark Tranum?

Jeg ser frem til uddybede svar på ovenstående spørgsmål til Projektforslag Tranum
Inge Vadman

Irwin Andersen

Det er svært at give et kvalificeret høringssvar på noget så ufærdigt, som den projektbeskrivelse, der skal gives svar efter.

Alle 68 sider giver udtryk for at - vi tror - vi håber og vi regner med.

Ved de mange møder som jeg efterhånden har deltaget i startes der med at beskrive hvor skøn og fantastisk vores natur er i Tranum Klitplantage.

Når man har konstateret dette , går man over til hvordan man vil ændre det, som man lige har beskrevet som noget unikt.

Træerne skal fældes, så den oprindelige sandflugt kan genskabes

Der skal sættes hegn om naturen.

Der skal sættes store græssere ud for at opretholde den nye "urørte skov"

Vandstanden skal hæves, så dyr og mennesker på visse tider af året kommer til at vade i mudder til knæene.

Der skal laves færister så det bliver umuligt for folk på en strækning fra Rødhus til Slettestrand at komme til havet uden at skulle over to færister.

Udholmvej hvor jeg bor, er flittigt brugt som udrykningsvej 2 til 3 gange om ugen. Jeg kan ikke se hvordan det harmonerer med at skulle over to færister og køre gennem reservat, hvor man også kan risikere at skulle standse for de store udsatte græssere.

ALT I ALT..er det kun tommelfingeren nedad for hele dette teoretiske projekt.

Et projekt som i den grad ikke tager hensyn til dyrevelfærd. For hvorfor skal man have to dyrevelfærdslove - en for staten og en for vi andre??

Jeg har boet midt i Tranum Klitplantage i snart 50 år og der har aldrig været større natur og biodiversitet end der er i dag, hvor man efter min mening vil vandalisere klitplantagen.

Irwin Andersen

JATAK TIL NATUR!! NEJTAK TIL INDHEGNET NATURNATIONALPARK I TRANUM

Jane Jarshøj

Hej

Jeg ønsker ikke den danske natur indhegnet

Vh Jane Jarshøj

Jens Peter Larsen

Høringssvar på Naturnationalpark Tranum

Jeg ønsker at gå imod naturnationalpark Tranum med den nuværende forvaltningsplan. Det gør jeg af

følgende grunde:

- Jeg er stærkt uenig i, at NNP Tranum skal hegnes. For det første har hegn ikke det mindste med vild natur at gøre. Det er en u hensigtsmæssig menneskelig påvirkning, der i mine øjne vil tvinge naturen i en bestemt retning, og derfor ikke vil være i tråd med "vild, urørt natur". Afhængig af størrelsen, vil hegnet også komme til at fratage den vildtlevende bestand af kronvildt, sine naturlige vandringsruter og derved skabe en unaturlig påvirkning af faunaen i området. Der vil i praksis så blive tale om et område med et menneskeskabt kulturlandskab, altså en påvirkning/udnyttelse af naturen i lighed med en kornmark.
- Jeg er stærkt uenig i, at der skulle være "stor lokal opbakning" bag planerne om NNP Tranum. Jeg mindes ikke der skulle være taget nogen som helst skridt hen imod at inddrive lokalbefolkningen i de beslutninger der er taget af diverse myndigheder, forud for hele projektets opstart. Det kommunale engagement skyldes især, at vores iøvrigt udmærkede borgmester, alt for hurtigt blev fanget af ideen, sikkert godt hjulpet på vej af et visionsmøde med Rune E. Larsen, for at fremstå som handlekraftig og for at finde noget at bruge det tidligere flygtningecenter i Tranum til. Borgmesteren er dermed blevet vildledt, og har selv vildledt. Den "store lokale opbakning" er udelukkende funderet på udtalelser fra nogle ganske få medlemmer af Danmarks naturfredningsforening.
- Jeg er modstander af at der i naturnationalparkerne kommer til at gælde en anden dyrevelfærdslov, end den der gælder generelt i samfundet. Efter min mening er det okay at udsætte dyr i naturen, under forudsætning af de kan begå sig på den frie vildtbane, i samspil med det danske kulturlandskab. Kan de ikke det, eller er meget problemskabende, så skal de IKKE udsættes. At lukke husdyr ud, der formentlig skal både øremærkes og alting, har intet med natur at gøre iøvrigt.
- Jeg er modstander af at tivolisere vores nuværende kultur-natur af kommercielle årsager. Det er min opfattelse, at især naturinteresserede turister ikke kommer for at se en designernatur, men gerne en natur der af forskellige årsager, har fået lov til at udvikle sig helt på egne præmisser, og med egne præmisser mener jeg ikke præmisser, der er styret af mennesker.
- Jeg anerkender behovet for at etablere urørte områder eller lommer i vores natur, områder som skal være helt uden menneskelig aktivitet, og det gør jeg fordi jeg finder det vigtigt, at den naturlige evolution får lov at udvikle sig på egen hånd. Sådanne lommer i landskabet, vil komme til at virke som batterier for alt flora og fauna i sine omgivelser. Her mener jeg områder, der skal have fred, og ikke påvirkes i en bestemt retning af diverse biologiske tiltag og "værktøjer" skabt til formålet af akademisk karakter. Vi skal ikke på nogen måde bestride hverken evolutionen eller skabelsesberetningen. Vi mennesker skal lære at se os selv som en ydmyg del af naturen, og ikke som dens herre eller udenfor stående beskuere.
- Jeg finder også hele processen omkring naturnationalparkerne tilblivelse som obskur. Miljøministerens administration af eget mandat finder jeg uhyre ensidig, og vel også et produkt af en stilen efter at fremstå handlekraftig og principfast. Miljøministeren tilsidesætter ethvert forsøg på at opnå konsensus fra andre faggrupper, end de få rådgivere hun har, rådgivere som iøvrigt har personlige interesser i, at naturnationalparkerne bliver som de ønsker. Alt sammen ikke just til gavn for naturen. Jeg føler lidt at naturen er taget som gidsel, i "nogens" bestræbelser på at fastholde en status og job. Det er yderst uheldigt.

Med venlig hilsen
Jens Peter Larsen

Jette Lauridsen

Keg ønsker ikke indhegninger og hvad deraf følger i Dansk natur.
Jette Lauridsen

Jette Nielsen (1)

Et kæmpe projekt som de planlagte naturnationalparker ville jo logisk

skulle kunne bygge på et helt tydeligt bevismateriale.

Der er her tale om en ideologi, hvor der ikke er fremlagt nogen evidens eller anden grundig bevisførelse for et gunstigt resultat.

Det ville dog have været på sin plads at have udarbejdet en grundig konsekvensberegning på mange områder:

mere biodiversitet

mindre biodiversitet

dyremishandling

beskadigelse af natura 2000 områder (hvordan stiller man sig i EU)

hydrologi og dets påvirkning for naboer

mindre CO₂ optag (og hvor længe)

import af træ (hvor meget vil det stige)

områdets tilgængelighed (også udenfor en gangbro og sti hele vejen rundt)

Vildtets muligheder for at forlade området (også rådyrene)

Når flere undersøgelser viser, at brugen af pesticider er det egentlige problem for vores biodiversitet, klinger det hult, at det er der hvor biodiversiteten på flere områder er i vækst, er der hvor man vil sætte et projekt i gang uden dokumentation.

Jette Nielsen

Jette Nielsen (2)

Den planlagte nnp i Tranum indeholder mange problemer.

For det første vil brugen af helårsgræssere uden tillægsfodring uvægerligt medføre dyrplageri af værste skuffe. Tilsyn, men ikke af enkelt dyr, vil i særdeleshed medføre at dyr med dårlig huld, pels, hove og måske parasitter ikke vil få ordentlig behandling. De vil blive udsat for unødigt lidelse.

For det andet vil der med fældning af de yderste store Sitka komme et markant fald i de næste rækker af træer også. Der vil så med de store græssere helt ud til yderste klitrække blive fare for en markant sandfygning. Flyvesand har man af indlysende årsager bekæmpet i et utal af år. Og g nu vil det kunne mærkes langt ind i landet, hvis ikke over til østkysten.

For det tredje har biodiversiteten igennem de sidste 30 år været stigende i hele Tranum området. Nu vil natura 2000 områder bliver voldsomt påvirket, hvis ikke helt ødelagt. Vores fantastiske sommerfugl Hedepletvinge, som lægger sine larver i jorden og som så lever af planten Djævelsbid. Hvis der bliver græsset længere ned end de 8cm, vil denne prægtige sommerfugl være væk og uddød om ganske få år.

For det fjerde vil man i et område, hvor vandspejlet i forvejen står højt, lukke et væld af grøfter, så der kommer til at opstå et væld af sumpede områder. Det vil uvægerligt få indflydelse på de omkring liggende områder bl.a. sommerhusområderne. Der er jo ikke lavet en ordentlig konsekvensvurdering, så udfaldet vil være temmelig usikkert.

Jette Nielsen

Joan Steenfeldt

Jeg ønsker ikke den danske natur indhegnet og ikke mishandling og sult af vores dyr ☺

Venlig hilsen

Joan steenfeldt

John S. Lambertsen

Høringssvar vedrørende Naturnationalpark Tranum

Nej til projektforslag for Naturnationalpark Tranum.

Projektforslaget er meget mangelfuldt.

Den planlagte riderute er ikke tegnet ind på kortet. Der er ingen beskrivelse af hvad der skal ryddes af træer, og hvor meget jord der skal flyttes for at etablere ruten. Rideruten vil komme til at lægge beslag på ca. 100 ha. og har derfor også konsekvens for biodiversiteten, men det er ikke beskrevet. Konsekvensen af etableringen af vådområderne er ikke beskrevet. Det er store mængder jord der skal flyttes, hvilket jo også vil have en indvirkning på biodiversiteten. Det er heller ikke beskrevet at anlæggelsen af vådområder kan give udslip af metan og lattergas.

Der er ikke foretaget en miljøkonsekvensvurdering hvilket er meget vigtigt da området indgår i et Natura 2000 område.

Beredskabsplanen for de evt. udsatte dyr er meget mangelfuld. Fældning af træer så dyrene kan æde knopper, kviste, bark er ikke en metode der kan bruges, når det drejer sig om heste og kreaturer.

Der er ingen beskrivelse af, hvilke negative konsekvenser det kan give når træerne i plantagen fældes. Det kan jo give sandflugt og havgus.

Der er ikke lavet en undersøgelse af biodiversiteten ved start, hvilket er en stor fejl. Det er nemt at sige at biodiversiteten er i tilbagegang. Det er jo et langsigtet projekt, så hvorfor ikke bruge den fornødne tid, på at undersøge hvad status er nu.

Hele processen med Naturnationalparker viser at det er et politisk projekt, styret af nogle få personer. Fakta har ikke den store betydning. Alt er bestemt på forhånd og borgerinddragelsen er svær at få øje på. Borger orientering er en mere korrekt betegnelse af processen.

Der bliver sagt at man vil sætte naturen fri, det går jo mere ud på at styre naturen. Tankerne om at sætte husdyr ud under en lempeligere dyrevelfærdslov, end der gælder generelt, er helt forfejlet. Hvis vi skal have en Naturnationalpark skal det være uden et ydre hegn om hele området. I lovgivningen om Naturnationalparker er der intet krav om

hegning.

Med venlig hilsen

John S. Lambertsen

Kirsten Andersen

Jeg er stærk modstander af :
-indhegnet natur

- udsatte dyr i indhegninger, som er frataget deres beskyttelse via Dyreværnsloven
- fældning af de offentlige skove med det formål at de skal være 'urørt'

Hilsen
Kirsten Andersen

Lars Bruun

Jeg skal hermed gøre indsigelse mod planerne om oprettelse af 2700 HA indhegnede kreaturhegn i området mellem Tranum, Vesterhavet og Rødhus, også kaldet Natur National Park. Jeg skal også på det kraftigste gøre indsigelse mod fældning af ca 600ha granskov i området. Det giver overhovedet ingen mening at bruge store økonomiske midler på hegn og fældning når der i forvejen er en rig og varieret natur i forvejen. I stedet skulle man stoppe al menneskelig aktivitet fra dag et dog med det forbehold at området kan bruges til naturlig menneskelig rekreation. Vild natur skabes ikke med shelterpladser, husdyr, hegn, skilte og menneskelig skamfering af skov! NST medarbejdere skal måske invitere Miljøministeren på kaffe og se naturudsendelsen om Tjernobyl (og selvfølgelig se bort fra alle rædslerne) MVH Lars Bruun

Lars Jørgen Sloth

HØRINSSVAR I FORBINDELSE MED NATIÖBNALPARK I TRANUM.

Mit høringssvar er som aktiv bruger af naturen og som gæst i området hvor nationalpark Tranum er forslået.

Jeg har fulgt processen med interesse. Projektet er et TEORETISK projekt, som har **ET** formål, og har ikke inddraget andre faktorer.

Det handler om BIODIVERSITET. Hvis verden var så enkel, som i et laboratorium – DET ER VERDEN BARE IKKE!

Det er tankevækkende at byrådet i Jammerbugt, som repræsenterer borgerne i området, i forbindelse med høringssvar fremkommer med så skepsis en tilbagemelding. Det viser at projektet er lavet i en snæver kreds uden inddragelse af relevante parter.

Jeg har oplevet det i forbindelse med møder om naturparken, hvor jeg har deltaget. Vi borgere, der lever i og af området, som kender området bedre end vi andre, er meget skeptiske på mange parametre, lige fra udviklingen af naturen, dyrevelfærd til en øget klimabelastning.

Befolkningens ønske om naturparker er undersøgt af Danmarks Naturfredningsforening. Der var meget stor opbakning! – Hvad er der spurgt om? – Hvor er der geografisk lavet undersøgelse?. et samme – MEN vi bor ikke i området (det berører ikke vores hverdag) OG når vennerne har fået kort information om, at det KUN handler om biodiversitet, ikke er sammenhængende med skovrejsningsprojekter (tvært i mod) – miljøvurdering, herunder CO2 er underordnet, - så er de lige så undrende som jeg er!

Hvordan kan man forslå så dyrt et projekt, uden: At inddrage og samarbejde med lokale borgere?

Så stort et projekt i naturen med KUN et formål (biodiversitet)?

- **Der Bør udarbejdes en miljøvurdering!** . – Det skal der laves på alle andre private og offentlige projekter. Som f.eks. en limfjordsforbindelse.
- Aktionstiden for beredskab i et stort område bliver forlænget da vigtige veje ligger i parken med risiko for påkørsel. Der er ret mange fritidsboliger omkring det berørte område.

Mit håb er, at dette høringssvar er, at projektet opgives, eller nedskaleres, så det bliver realistisk i forhold til virkeligheden – inddrage befolkning der lever i og af området. **Skoven betyder meget for området, Og klimaet**

Os der arbejder med turisme så gerne langt mere tilfældighed for alle , **og ikke Hegn** og bomme som desværre allerede nu reducerer adgangen .

Med venlig hilsen

Lars Jørgen Sloth
solkrogen bed and breakfast

Lena Sieker Juhlert

Høringssvar til forvaltningsplan for Naturnationalpark Tranum.

Jeg ønsker med dette høringsbrev at udtrykke min dybe bekymring for planerne om en 2.800 ha stor Naturnationalpark i Tranum.

Jeg er borger i Jammerbugt, er en meget hyppig skovgæst og har valgt at bosætte mig her netop på grund af den unikke og let tilgængelige natur.

Går det, som regeringen og den røde blok i Folketinget har vedtaget, så vil det være et stort tab for mig, og mange andre borgere her i kommunen, at være hegnede ude af den natur, som vi kender så godt og føler en stor kærlighed til. Dette har dog intet med egoisme, "egenkagemeling" eller fornægtelse at gøre, selvom det som regel er det, man som modstander får skudt i skoene.

Naturen her i Tranum, på kanten af Vesterhavet, er unik. Her er klithede og indlandsklitter med sårbar vegetation. Masser af forskelligartet liv. Blandt andet lever her, som et af få steder i landet, den fredede Hedepletvinge,. Og så er her selvfølgelig de store Sitkagraner, som giver læ for den salte vind, ly til vildtet, og som er levested for såvel småfugle som for store rovfugle, der også bygger rede i disse træer. Disse værdifulde træer ønsker man nu fældet, da de anses for ikke-hjemmehørende og derfor er uønskede. Til gengæld agter man så at indsætte landbrugsdyr, bisoner og elge i de kommende naturnationalparker – arter, som de fleste sikkert vil mene, netop er ikke-hjemmehørende.

Jeg spørger mig selv, hvem er "man", der mener sig i stand til at dømme, hvilke arter der kan være her og hvilke, der ikke kan?

Og hvem finder det til gengæld i orden at kalde heste og stude for vilde dyr, sætte dem bag hegn året rundt uden foder, pleje og tilstrækkeligt tilsyn, for så i stedet at ændre lovgivningen, så man uden staf kan udsætte dem for sult og misrøgt.

En form for logik, som jeg ikke kan følge og som jeg nærmere anser for vanvittig.

For var der så bare en god og veldokumenteret grund, til at ville lade dette ske, så ville jeg kunne forstå og acceptere tiltagene – ja endog hilse dem velkommen, men det er jo ikke tilfældet - tværtimod.

Man siger godt nok, at målet med naturnationalparkerne er at fremme natur og biodiversitet. Man taler om at "give naturen plads" og at "sætte naturen fri", men det er jo bare ord, "varm luft" og luftkasteller baseret på en flyvsk rewildings-ideologi og lanceret i Danmark af en kontroversiel idehistoriker.

Et hvert fornuftigt tænkende menneske kan jo sige sig selv, at man ikke sætter naturen fri ved at hegne den inde, og at man heller ikke får mere natur ved at fælde vores skove eller lade dem forfalde – ej heller ved hjælp af veteranisering/vandalisering.

En ideologisk designet natur er ikke natur!

Man har jo heller ikke kunnet fremvise relevant evidens, for at disse tiltag overhovedet vil virke fremmende på naturen samt biodiversiteten, og derfor er naturnationalparkprojektet jo i bund og grund "bare" et vidtrækkende eksperiment, som oven i købet bygger på en løgn.

Nemlig på den misopfattelse, at arternes udbredelse er i frit fald, og at 41,6 % af alle rødlistede arter er forsvundet, hvilket Miljøstyrelsen jo udmærket godt ved ikke er tilfældet, idet dette gentagne gange er påpeget af bl.a. forstkandidat Søren Grene og endda også selv erkendt af Aarhus Universitet.

Dermed står hovedbegrundelsen for at ville oprette naturnationalparker jo altså ikke til troende.

Alligevel har politik og ideologi fået lov at overrule faglighed og fakta, og man har efterhånden i befolkningen fået sået den "sandhed", at naturen er i dyb krise, at den næste masseuddøen står for døren og at disse "nødvendige" tiltag derfor må ske her og nu.

Ja, man understreger endda "sandheden" yderligere ved at slå stort op, at "danskere i stort antal siger ja tak til naturnationalparker", blot fordi 73 % af knapt 1100 adspurgte har svaret bekræftende i en i øvrigt yderst manipulerende spørgeundersøgelse fra Epinion - bestilt og betalt af Danmarks Naturfredningsforening.

At biodiversiteten altså ikke kan siges at være i frit fald, får imidlertid ikke miljøministeren til at "lette foden fra speederen" og sikre, at der bliver udarbejdet en faglig relevant undersøgelse af konsekvenserne for truede arter, miljø, klima, fortidsminder, friluftsliv, naboer m.v. inden processen sættes i gang. I stedet meddeler hun Naturstyrelsen, at en tidskrævende miljø- og konsekvensvurdering ikke er nødvendig – en handling fra hendes side, der ikke står i overensstemmelse med habitatsdirektivet!

Nu er det jo så heller ikke første gang, at denne regering iværksætter et stort indgreb uden først at undersøge konsekvenserne. Det samme skete jo ved nedslagtningen af minkerhvervet, men så meget desto mere er der vel ingen grund til at gentage en fatal fejl.

En anden argumentation for naturnationalparker er, at disse vil understøtte turismen og "bidrage til spændende naturoplevelser". Det spændende, som man her har i tankerne, må da være de situationer, hvor man som skovgæst må løbe for livet ud af indhegningen, fordi man bliver jagtet af en "vild" stud eller ung hingst. Naturen behøver ikke at skulle gøres "spændende".

Et særligt fokus er, at man vil "forbedre adgangsforholdene for bevægelseshæmmede" – vel at mærke så det bliver muligt at færdes langs hegnet UDENFOR naturnationalparken - ligesom det anbefales hundeejere at forblive UDENFOR hegnet.

Dette er, i min optik, ikke at fastholde den nuværende tilgængelighed.

Og hvilken betydning dette så i øvrigt vil få for mountainbikene, ryttere, små børn osv., kan man jo kun gisne om, men at det vil være fremmede for turismen, skal man da vist være tilhænger for at mene – og i øvrigt skal man jo selv bære ansvaret, hvis ulykken sker.

Turister, der kommer til Tranum og Rødhus, siger jo netop, at de har valgt dette sted, da naturen her, ud over at være smuk, også er let tilgængelig og giver mulighed for fordybelse og være sig selv.

Jeg kan frygte, at den voldsomme ydre indhegning af den 2.800 ha. store naturnationalpark vil få særligt de tyske turister, som holder meget af at færdes med børn og hunde her i naturen, til at forsvinde, da de selvfølgelig (også) vil være utrygge ved nu at skulle færdes i en indhegning med "vilde" dyr.

Men de kan selvfølgelig så booke en guide (jo nok en biolog), som vil vise rundt i "den oversete vildmark" – mod betaling naturligvis!

Gad i øvrigt godt vide, hvor stor en betydning denne form for greenwashing har for begejstringen for naturnationalparker hos visse biologer.

Min hensigt med dette høringssvar er altså at udtrykke min dybe bekymring for det eksperiment, som et rødt flertal i Folketinget har vedtaget hen over hoved på befolkningen – uden evidens, uden konsekvensberegning – ja endda uden grundlag og i virkeligheden ikke uden andet end en rabiat ideologi, der sætter et rewildingseksperiment over hensyn til sårbar natur, værdifulde skove og ikke mindst over dyrevelfærd. Det kan Danmark ikke være bekendt!

Jeg må så erkende, at forløbet i den indledende proces, desværre ikke giver mig forventning om at blive hørt. Miljøministeren og Naturstyrelsen har jo givet ordet ”borgerinddragelse” en helt anden, og knap så positiv, betydning, idet der jo nærmest kun har været tale om ren information, og hvor der ikke har været plads til hverken debat, bekymringer eller uenigheder.

Disse er tværtimod blot blevet affejet, ikke mindst fra ministerens side, og modstand er blevet fordrejet til at være ”fake news” og ”myter”, som ministeren så drog ud på ”mission” for at ”dræbe”.

Hele forløbet har i mine øjne været særdeles uskønt og har efter min mening bidraget kraftigt til politikerlede. Jeg er overbevist om, at naturnationalparkeksperimentet vil koste regeringen og den røde blok rigtig mange stemmer ved det kommende folketingsvalg – inklusiv min egen.

Jeg håber derfor inderligt, at miljøministeren, samt flertallet bag dette forslag, hurtigst muligt vil slå bremsen i, reflektere og igangsætte en grundig undersøgelse af konsekvenserne for naturen og miljøet, inden det er for sent. Husk på: Er skoven først fældet, vil det tage en menneskealder at få den igen – der er altså tale om en fatal indgriben i vores alle sammens natur.

Stop vanviddet nu!

Lena Sieker Juhlert

Lene Kayser

Jeg ønsker ikke at den danske natur indhegnes hverken i Tranum eller andre steder.

Venligst

Lene Kayser

Lise Holt

Ja tak til Naturnationalpark Tranum

Danmark har brug for større sammenhængende arealer med vild natur, også i Jammerbugten. Det ambitiøse initiativ med naturnationalparker med helårsgræsning bliver interessant at følge især i forhold til, om det kan være med til at skabe gode habitater for sjældne planter, insekter og andre væsener.

Naturnationalpark Tranum bliver et aktiv for turismen og dermed de omkringliggende lokalsamfund.

Tak for løbende positiv dialog med projektleder Helle Lyngbak.

Venlig hilsen

Lise Holt

Lisbet Thomassen

Nej tak til indhegnet natur, ikke i Tranum eller andre steder i DK!!!

Mvh

Lisbet Thomassen

Lissi Petersen

Nej til indhegnet natur.

med hilsen

Lissi Petersen

Lona Westermann

Jeg ønsker ingen hegn om Tranum Plantage. Vh Lona Westermann

Lotte Bøgedal

Høringssvar Naturnationalpark Tranum

Helt klart et stort nej til Naturnationalparker i Tranum og alle de andre 14 udpegede NNP. Beslutningen om at oprette de 15 Naturnationalparker er truffet på et forkert grundlag. Danmarks natur ødelægges og vores tamdyr kommer til at lide unødigt.

Rødlisten understøtter ikke udmeldingerne om det store tab af biodiversitet i Danmark.

<https://dansknaturtilstand.dk/opsummering.html>

Jeg skriver dette høringssvar i kraft af min profession som Heste-praktiserende dyrlæge gennem ca 30 år.

Formålet med NNP skulle være at fremme Natur og biodiversiteten. Dette skal gøre bla ved at udsætte tamdyr som heste og kreaturer, i et indhegnet areal på ca 2800 He. Et areal der allerede nu, afgræsses af de fritevende hjortedyr.

I Tranum, i lighed med alle andre Naturnationalparker, indhegnes dyrene og hindres derfor i den frie bevægelighed. De hindres i muligheden for frit at fouragere og finde føde.

Og hestene og kreaturerne skal dele området med en stor flok af skovens dyr, så som kronstyr, rådyr og dådyr, der allerede nu får græsset til bunds på arealet.

Dyrene udsættes med den tanke at de skal skabe og vedligeholde lysåbne arealer, for herved at fremme levestederne for svampe, sommerfugle, biller og andre insekter.

I Danmark er der absolut ingen evidens for at rewilding vil gøre noget godt for biodiversiteten.

<https://videnskab.dk/forskerzonen/naturvidenskab/forskere-rewilding-savner-evidens-og-kan-ende-med-at-skade-biodiversiteten>

Morten DD udtaler at med helårsgræsning kan eksisterende lysninger opretholdes en tid, men når der først er "runaway" forrest kan dyrene INTET gøre for at holde det lysåbent og skoven vil i løbet af en årrække udvikle sig til en skov med høje træer, uanset græsning. Desuden vil krat hurtigere vinde frem hvor der græsset fremfor hvor der ikke græsses.

Dette ses meget tydeligt i rewilding-projektet på bla. Mols Lab, hvor meget store dele af de tidligere lysåbne arealer nu er dækket med bregner, gyvel og birk. Store arealer hvor dyrene ikke har mulighed for at græsse.

Hvorfor skal vores tamdyr udsættes for unødige lidelser, når man ved at dyrene på sigt ikke kan holde et areal lysåbent?

Fødeemner og manglende vinterfodring

Dyrene udsat i NNP Tranum, må som udgangspunkt ikke fodres, helt lig de andre Naturnationalparker.

De store græssere har aldrig været tilstæde i den danske urskov i større flokke, da klimaet var for koldt og skoven for tæt.

Vi har vidst lige siden stenalderbonde åbnede op i skoven og derved skabte græsnings mulighed for dyrene, at dyrene kun overlevede vinteren, på grund af tilskuds fodring.

<https://videnskab.dk/forskerzonen/naturvidenskab/forskere-den-danske-urskov-var-taet-og-ikke-synderligt-paavirket-af-elge-og-urokser>

Hvordan kan denne viden, om nødvendigheden af vinterfodring, været gået tabt i år 2022, bare fordi det ikke passer ind i Naturnationalparkernes i udokumenteret ideologi?

Hvis man ser på andre områder hvor der er urørt skov vil fødeudbuddet IKKE blive større, som der beskrives i projekt forslaget.

Urørt skov vil meget hurtigt blive så tæt at hverken dyr eller mennesker kan få adgang. Herved nedsættes græsningsarealet væsentligt.

Nedlæggelse af grøfter og etablering af vådområder, vil også gøre store dele af arealet ufremkommelig for dyrene, og derved også nedsætte græsarealet.

En forvaltning der helt specifikt satser på at græssere (heste og kreaturer) skal leve af/spise bark, træer og buske, opfylder ikke Dyrevelfærdslovens §2 og §3.

Dyrene vil sulte. Sult er lig med lidelse. Dette er en overtrædelse af §2

At undlade at fodre dyrene med græs, hø eller wrap, men helt bevist tvinge dem til at spise bark, kviste og træer, er ikke under hensyntagen til dyrenes fysiologiske behov eller i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Hermed en overtrædelse af §3

Græsningstrykket i Naturnationalpark Tranum er sammenlignet med græsningstryk i resten af Europa og Afrika!

En hel urealistisk beregning og meget vildledende. Danmark er en af de nordligste lande i Europa og græsset gror ikke mange mdr om året, pga af det kolde klima. Og selv sagt er det jo endnu mere urealistisk at udregne græsningstrykket på baggrund af beregninger fra Nationalparker i Afrika, hvor klimaet er helt anderledes og parkerne er meget, meget større.

Ligeledes vil de eksisterende sommerfolde, der bibeholdes i op til 4 år også reducere græsningsmulighederne, for heste og stude på helårsgræsning.

Der beskrives at heste og kreaturer vil skabe variation i de skovbevoksede områder, ved at veteranisere træer, og dels ved at begrænse opvækst af de unge træer

De store græssere har aldrig været en naturlig del af den danske skov hvorfor skal de nu pludselig udsættes i et habitat, der langt fra er naturligt for dem at leve i?

En forvaltning der helt specifikt satser på at græssere (heste og kreaturer) skal leve af/spise bark, træer og buske, opfylder ikke Dyrevelfærdslovens §2 og §3.

Dyrene vil sulte. Sult er lig med lidelse. Dette er en overtrædelse af §2

At undlade at fodre dyrene med græs, hø eller wrap, men helt bevist tvinge dem til at spise bark, kviste og træer, er ikke under hensyntagen til dyrenes fysiologiske behov eller i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Hermed en overtrædelse af §3

Græsningstrykket i Tranum er sammenlignet med græsningstryk i resten af Europa og Afrika!

En hel urealistisk beregning og meget vildledende. Danmark er en af de nordligste lande i Europa og græsset gror ikke mange mdr om året, pga af det kolde klima. Og selv sagt er det jo endnu mere urealistisk at udregne græsningstrykket på baggrund af beregninger fra Nationalparker i Afrika, hvor klimaet er helt anderledes og parkerne er meget, meget større.

Dyrevelfærdsloven

Generelle bestemmelser

§ 1. Loven har til formål at fremme god dyrevelfærd, herunder beskytte dyr, og fremme respekt for dyr som levende og sansende væsener. Loven har endvidere til formål at varetage dyreetiske hensyn.

§ 2. Dyr er levende væsener og skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe.

§ 3. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

At undlade at vinterfodre udegående dyr i Danmarks kolde klima, hvor græsset ikke gror i mange mdr. af året opfylder ikke Dyrevelfærdslovens §2 og §3.

Det veterinære Sundhedsråds anbefalinger er følgende for udegående dyr:

*Rådet finder, at tilførsel af supplerende foder lejlighedsvis (altså i korte perioder) kan undlades i de tilfælde, hvor det under **de daglige tilsyn** konstateres, at alle dyrene er ved godt huld og deres fysiologiske behov i øvrigt er tilgodeset ved, at der er let tilgængeligt og rigeligt med føde på arealerne, således at de ikke har behov for supplerende foder.*

Dvs tilskudsfodring kan IKKE undlades, såfremt dyrene ikke tilset dagligt. Og selv med dagligt tilsyn, **hvordan kan Naturstyrelsen garantere at samtlige dyr er observeret, når tilsynet kun er på bestandsniveau?**

Man vil bestræbe sig på at tilsynet på bestandsniveau skal ske hver anden dag. Loven siger at heste SKAL tilses hver dag, uanset de er udsat i naturprojekter.

Så tilsyn på bestandsniveau og hver 2. dag opfylder ikke den gældende lovgivning, for tilsyn af udegående dyr.

Manglende ly og tørt leje

Med fjernelse af graner på store arealer, fjernes mulighederne for ly også fra dyrene. Løvbærende træer giver intet ly eller tørt leje for dyrene om vinteren, hvilket de har krav på i henhold til Fødevarestyrelses krav til udegående dyr om vinteren, samt Det veterinære Sundhedsråds anbefalinger

Tilsyn

I Tranum vil der som i alle de andre Naturnationalparker føres tilsyn og huldscoring på bestandsniveau.

De stude der udsættes i tranum er af racen Galoway. Galoway er kreaturer der altid, sommer og vinter, har et meget langt hårlag. Langhårede dyr KAN IKKE huldscoring på afstand. Det lange hårlag vil skjule knoglefremspring og ribben.

Hvordan vil et tilsyn på bestandsniveau kunne sikre at dyrene er i GODT huld eller derover, som lovgivningen kræver udegående dyr skal være?

Dyr, der går ude hele døgnet i perioder med vinterlignende vejr, skal som udgangspunkt være forberedt på og egnet til at være udegående. Det vil sige, at dyrene skal:

- Have et kraftigt og tæt hårlag
- Være i godt huld og have tilstrækkeligt med foder til, at det gode huld opretholdes hele vinteren
- Have fri adgang til frisk drikkevand
- Have adgang til græsdækkede arealer, der i størrelse er afpasset til antallet af dyr

Når der føres tilsyn på bestandsniveau, vil det enkelte dyrs lidelser overses. Først når dyret er så afkræftet, syg eller svag at det falder uden for flokken, vil der reageres.

Dvs dyret har lidt unødigt i længere tid.

En re-aktiv forvaltning af dyr er IKKE i henhold til Dyrevelfærdsloven og kan ikke accepteres.

Hvordan kan et tilsyn på bestandsniveau og et tilsyn der end ikke vil forgå dagligt, sikre at at det enkelte dyr ikke udsættes for unødigt lidelse?

Ligeledes kan der gå op til 2 år inden der foretages en særskilt evaluering af de udsatte dyr.

Inden for de 2 år, kan mange af de udsatte dyr have lidt unødigt.

Der påstås at det er vilde dyr der indhegnes. Men... dyr bliver ikke vilde af at blive sat bag hegn.

Vi har fremelsket tamdyrsgenet over 1000'er af år. Hvordan kan man så tro at dette kan ændres, bare fordi man vælger at sætte dyr bag hegn?

Beredskabsplan

Beredskabsplanen beskriver etablering af mindre frahegninger på 1-3 He, der kan åbnes ifm med særlig fødemangel.

For det første vil jeg gerne høre hvordan man har tænkt sig at håndtere op 100 styks galoway stude og 50 exmore ponyer i små indhegninger på 1-3 He?

Hesten er et flokdyr og vil altid prøve at følge flokken. Frahegnes nogle dyr fra de andre, vil der med overvejende sandsynlighed ske skade på dyrene, når de prøver at forcere hegnet, i forsøg på at følge flokken.

For det andet vil jeg høre hvad tanken er med disse små indhegninger? Der vil jo intet føde forefindes på disse små arealer, da den største fødemangel er om vinteren og i tørkeperioder, hvor græsset ikke gror. Dette gælder også for de frahegnede arealer.

Beredsskabsplanen lyder også på fældning af træer, så dyrene kan æde knopper, kviste og bark. Dette er IKKE foder for græssere. Dette er kun foder for browsere.

Jeg ved at Naturstyrelsen faktisk har undskyldt og indrømmet at fodring med browserføde til græssere er en fejl. Ikke desto mindre står det nu i beredsskabsplanen?

At fodre græssere med browserføde er klart en overtrædelse af Dyrevelfærdslovens §3 idet der herved IKKE tages hensyn til dyrenes fysiologiske behov.

Som punkt 4 i beredsskabsplanen står der "tilskuds fodring". Hvad vil denne tilskuds fodring bestå i? Bark, kviste og knopper?

Der står at overvågningssystemet og det hyppige tilsyn på bestandsniveau, skal sikre at fødegrundlaget understøttes af de **voksende bestande**.

Hvordan kan bestanden vokse, når det er kastrerede dyr der udsættes? Påtænkes der på sigt, at udsætte reproducerende kreaturer og heste i naturnationalparken?

Naturnationalparkerne i Danmark er og bliver alt for små til at blive selvforvaltende (Professor Carsten Rahbæk).

Vi kan ikke forsvare at lukke dyr ud i små indhegninger og så lade være med at fodre dem.

Rewildings betydning for biodiversiteten på disse breddegrader er helt udokumenteret og kan IKKE retfærdiggøre vanrøgt, sult og lidelse af vores indespærrede tamdyr.

Dyr bag hegn, er lig med ansvar, vi kan ikke acceptere at gå på kompromis med dyrevelfærden og tilsynet skal gælde ALLE dyr.

Så ingen tilskuds fodring, tilsyn på bestandsniveau og manglende dagligt tilsyn uden tilskuds fodring, som der lægges op til i Naturnationalpark Trantum og alle de andre naturnationalparker, kan ikke accepteres.

Ligeledes kan en dispensation fra Dyrevelfærdslovens §3 og §9 stk 2 og 2 ikke accepteres.

Hvorfor skal der kunne dispenseres fra Dyrevelfærdslovens §3 og 9 stk 1 og 2, hvis men mener at dyrene i Naturnationalparkerne ikke kommer til at sulte og lide?

Vi KAN ikke forsvare at have en lov for Statens dyr og en anden lov for dyr i privatmands varetægt.

Med Venlig Hilsen

Dyrlæge Lotte Bøgedal

Skodborg Heste-praksis

Louise Smith Jensen

Hvor er jeg positiv over at staten endelig tager hånd om vores stærkt svækkede biodiversitet og giver plads tilbage til naturen. Dette er starten på en forandringsproces hvor vi mennesker skal begynde at give tilbage fremfor at tage og skabe profit på naturen. Tak

Mvh Louise Smith Jensen

Mads Toft

Jeg ønsker at gå imod naturnationalpark Trantum med den nuværende forvaltningsplan. Det gør jeg af følgende grunde:

- Jeg er stærkt uenig i, at NNP Tranum skal hegnes. For det første har hegn ikke det mindste med vild natur at gøre. Det er en uhensigtsmæssig menneskelig påvirkning, der i mine øjne vil tvinge naturen i en bestemt retning, og derfor ikke vil være i tråd med "vild, urørt natur". Afhængig af størrelsen, vil hegnene også komme til at fratage den vildtlevende bestand af kronvildt, sine naturlige vandringsruter og derved skabe en unaturlig påvirkning af faunaen i området. Der vil i praksis så blive tale om et område med et menneskeskabt kulturlandskab, altså en påvirkning/udnyttelse af naturen i lighed med en kornmark.
- Jeg er modstander af at der i naturnationalparkerne kommer til at gælde en anden dyrevelfærdslov, end den der gælder generelt i samfundet. Efter min mening er det okay at udsætte dyr i naturen, under forudsætning af de kan begå sig på den frie vildtbane, i samspil med det danske kulturlandskab. Kan de ikke det, eller er meget problemskabende, så skal de IKKE udsættes. At lukke husdyr ud, der formentlig skal både øremærkes og alting, har intet med natur at gøre iøvrigt.
- Jeg er modstander af at tivolisere vores nuværende kultur-natur af kommercielle årsager. Det er min opfattelse, at især naturinteresserede turister ikke kommer for at se en designernatur, men gerne en natur der af forskellige årsager, har fået lov til at udvikle sig helt på egne præmisser, og med egne præmisser mener jeg ikke præmisser, der er styret af mennesker.
- Jeg anerkender behovet for at etablere urørte områder eller lommer i vores natur, områder som skal være helt uden menneskelig aktivitet, og det gør jeg fordi jeg finder det vigtigt, at den naturlige evolution får lov at udvikle sig på egen hånd. Sådanne lommer i landskabet, vil komme til at virke som batterier for alt flora og fauna i sine omgivelser. Her mener jeg områder, der skal have fred, og ikke påvirkes i en bestemt retning af diverse biologiske tiltag og "værktøjer" skabt til formålet af akademisk karakter. Vi skal ikke på nogen måde bestride hverken evolutionen eller skabelsesberetningen. Vi mennesker skal lære at se os selv som en ydmyg del af naturen, og ikke som dens herre eller udenfor stående beskuere.

MVH

Mads Toft

Mariann Stenholm Jacobsen

Høringssvar vedrørende den kommende NNP Tranum:

Som naturinteresseret borger i Jammerbugt Kommune er jeg meget begejstret for ideen om at skabe et stort, sammenhængende område, hvor naturen får førsteprioritet og biodiversiteten får en hjælpende hånd. Det er der stærkt brug for.

Forvaltningsplanen imødekommer i høj grad de forskellige brugergrupper mht faciliteter, samtidig med at dyrene - både de vilde og de udsatte - kan finde fred i faunalommerne. En rigtig god idé!

Man kunne ønske sig en bedre og mere harmonisk arrondering af NNP Tranum - den kommer forhåbentlig med tiden.

Det er oplagt, at der skal etableres færister, hvor offentlig vej krydser NNP-grænsen. Jeg er overbevist om at signalet om at her er noget særligt, noget at se og opleve, vil vise sig at være et plus - såmænd også i markedsføringen af Jammerbugt Kommunes herligheder!

Der planlægges et antal nye udsigtspunkter, og det er et godt tiltag. De er dog alle lokaliseret i den østlige del af NNP Tranum, mens der ikke er nogen i den vestlige del (udover ved Fosdalgård, som er uden for naturnationalparken).

Jeg vil foreslå, der også etableres et udsigtspunkt på vestsiden af Lerup Strandvej.

Det kunne være en platform i få meters højde, som giver mulighed for at se ud over klitsøen med dens ynglefugle og det storslåede hedelandskab - med gode chancer for at se trane og storspove.

Med venlig hilsen

Mariann Stenholm Jacobsen

Marianne Johannsen

NEJ TAK TIL INDHEGNET NATUR.

Vh Marianne Johannsen

Mette Fryd

Vedr. NNP i Tranum, ønskes denne på det kraftigste IKKE indhegnet med efterfølgende vandrøgt af "store græssere"

Lyt nu til de 300 dyrlæger der på få uger har meldt sig i gruppen mod Rewilding og lyt til forskere der ikke er politisk fedtet ind i projekterne.

TAK

Mette Fryd

Mette & Lars Grønhøj

Høringssvar til projektplan Naturnationalpark Tranum

Med udsigt til en fremtid med Tranum Klitplantage som nabo, var det en drøm der gik i opfyldelse da min mand og jeg for mange år siden erhvervede os vore nedlagte landbrug klos op ad Tranum Klitplantage.

Vi har gennem årene nydt den smukke og uberørte vilde natur, og været fascineret af den frie vildtbane, med vildt i baghaven og kronhjortens brøl i efteråret.

Med en kommende Naturnationalpark Tranum i udsigt har idyllen imidlertid lidt et knæk, og vore bekymringer og ærgrelser fylder vor hverdag i en negativ retning.

Derfor følger også et negativt høringssvar fra os.

Vi opponere kraftigt mod :

En total indhegnet NNP Tranum med hegn, låger og færister.

Udsatte tamdyr.

Ændring og nedjustering af dyrevelfærdslov

Manglende beredskabsplan for dyrehold

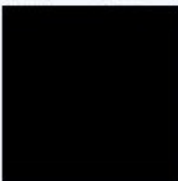
Projektplan med manglende evidens for forbedring af biodiversitet

Projektplan med manglende miljøvurdering

Vi elsker naturen og bidrager gerne med positive tiltag der på sigt vil fremme biodiversiteten, dog ikke i den form som projektforslaget for en kommende Naturnationalpark Tranum er udformet. Og derfor følger naturligvis et stort **NEJ TAK**.

Med venlig hilsen

Mette & Lars Grønhøj

Mogens Hav Christensen

Som udgangspunkt er jeg stor tilhænger af mere vild natur, men jeg er meget uenig i måden som den kommende Naturnationalpark Tranum tænkes etableret og forvaltet.

Det er jeg af følgende grunde:

1. Jeg er stærkt uenig i at hele det store område skal hegnes, hvilket jeg ikke ser som vild natur, men blot en anden måde at tvinge naturen i en alt for stor menneskeskabt retning - det kan jo aldrig blive vild urørt natur med husdyr under hegn. Vi får blot et specielt kulturlandskab.
2. Jeg mener ikke at vi kan tillade os at udsætte husdyr i Naturnationalparkerne uden at der skal være den samme dyrevelfærdslov, som er gældende for landbruget og det øvrige samfund.
I øvrigt finder jeg at eksperimentet med husdyrene i naturen har været katastrofalt (dyrplageri) visse andre steder i landet, og belært heraf derfor ikke bør finde sted i Naturnationalparkerne.
Tilsyn med dyrene bliver for mangelfuldt, og sult vil blive et stort problem uden konstant vinterfodring.
3. Jeg finder at hele processen med etableringen af NNP Tranum har været forceret uden egentlig inddragelse af os (lokalbefolkningen) - tilsyneladende er primært de lokale myndigheder og politikere blevet orienteret i forbindelse med planlægningen, og har sagt tak til projektet uden at kende den dybere sandhed og sammenhæng. Miljøministeren har nævnt "stor lokal opbakning" hvilket for os (lokalbefolkningen) ser ud til udelukkende at være funderet på udtalelser fra nogle få lokale medlemmer af Danmarks Naturfredningsforening.
Der er behov for bred lokal opbakning samt at få skabt en form for lokal ejerskab, hvis projektet skal blive en succes. - vi oplever stor mangel på demokratisk forståelse fra politisk side.
4. Der mangler en grundig undersøgelse af den nuværende biodiversitet specifikt i NNP Tranum, således at man har et udgangspunkt for den fremtidige udvikling. Jeg har vanskeligt ved at forstå hvorfor det hele skal gå så hurtigt uden mere forarbejde og inddragelse af flere eksperter.
Tilsyneladende er der generelt mangel på dokumentation af effekter (både traditionelle plejemetoder og rewilding), så få da grundlaget for de store beslutninger ordentlig på plads inden så vidtgående tiltag sættes igang.
Den natur, vi har i området i dag, er skabt med omtanke og hårdt arbejde af tidligere generationer, det kan vi da ikke tillade os at smadre med et eksperiment uden tilstrækkeligt dokumentationsgrundlag.
Jeg har personligt med stor glæde tilbragt flere tusind timer i området gennem de seneste ca. 50 år og noteret mig en løbende tilpasning af naturen. Jeg mener at den form for forvaltning fint kan fortsætte med mindre løbende menneskeskabte justeringer og undlad for guds skyld den store unaturlige forandring uden ordentligt grundlag.
5. Jeg finder det forkasteligt at man vil fjerne så stor en del af den eksisterende skov. Vi har brug for træerne til at beskytte mod vejr og vind samt sandflugt m.v.. Endvidere har vi brug for træ til byggematerialer, brændsel m.v. - og hvad med CO₂, klima og økonomi, skal vi ikke tage hensyn til helheden? Jeg håber heller ikke vi skal opleve "veteranisering" af træer (skamfering af friske sunde træer) - lad dem da leve, blive brugt eller få en naturlig død.
6. Jeg tror at mange vil være bekymrede for at færdes i det store hegn blandt heste og kreaturer, som kan være nærgående. Vi ser allerede en del mindre hegn i området, som ikke benyttes ret meget af lokale og turister, men man kan så i dag vælge andre områder i plantagen.
7. Jeg ser gerne at en væsentlig del af de store etablerings- og løbende driftsudgifter for NNP Tranum og for den sags skyld også for de andre NNPer bliver brugt på andre naturprojekter, som efter min mening har langt større behov for hjælp.

Til sidst vil jeg håbe at der bliver lyttet til folkestemningen og den bliver taget til efterretning - vi er konstruktive naturelskere, som vil meget mere natur - på et fagligt bredt og veldokumenteret grundlag.

Med venlig hilsen
Mogens Hav Christensen

Morten Larsen

Til NST.

For at gøre det kort:

NEJ til NNP og hegn omkring den ellers storslåede natur hvor der faktisk lever rigtigt meget vildt OG insekter, for ikke at nævne hugorme i stor stil.

Det er skammeligt at ville hegne vores natur og lige så skammeligt at vanrøgte kvæg og heste som vi ser hos både Mols Lab og i Fussingø.

Vh.

Morten Larsen.

René Jønch

Høringssvar til forvaltningsplan maj 2022 for Naturnationalpark Trantum

Nej tak til Naturnationalpark Trantum !

Naturen her omkring er helt fantastisk, med en stor variation af landskabstyper. Naturen her fejler ikke noget og skal ikke bygges om, i en lille flok rewilding tilhængeres billede. Dette projekt er i den grad, et politisk ideologisk projekt, med total ensidig fokus på biodiversitet.

Projektering og evalueringer er baseret på skøn og subjektivitet. I Naturstyrelsens forvaltningsplan for Naturnationalpark Trantum mangler den grundlæggende faglige og videnskabelige begrundelse for projektet.

I vil nu tage den mest enestående natur vi har, og lave om til noget ”andet” uden der er det mindste evidens for at vi får bedre natur ud af det. Der har i planlægningen været særdeles selektiv brug af eksperter. En stor del af dem der arbejder med skove, brugere af naturen og lokalbefolkningen bliver ikke hørt.

For hundrede år siden var området, goldt, blæsende og kun lidt kunne gro her. Der var omfattende sandflugt i området. Den gang blev der plantet fyr og grantræer og de har karakteriseret området lige siden. Det er den natur som alle vi nulevende kender og elsker. Jeg er egentlig fuldstændig ligeglad med, at en politisk strømning, nu mener at disse træarter ikke længere er hjemmehørende, de hører til her!

Disse skove som giver læ og levesteder til dyreliv. Træ som vi bruger til byggeri, biomasse og til at opfange co2. I stedet for at plante mere skov, så vil i nu til at fælde og veteranisere vores skove og samtidig bygge maskiner der kan opfange co2. Beklager men det giver jo overhovedet ikke mening, der må da være logisk tænkende mennesker i systemet.

Natur er natur, og skal ikke indhegnes. Områdets vilde dyr kan ikke længere færdes frit, og brugere af naturen begrænses i deres adgang. Vi ønsker ikke indhegnede dyreparker med sultne og døende dyr, hvor staten dispenserer for alle regler for sig selv, der ellers gælder for alle andre der har husdyrhold.

Når miljøminister Lea Wermelin siger at der er stor lokal opbakning, så er det direkte løgn.

Der bliver overhovedet ikke lyttet til den lokale modstand. I vores lokale modstandsgruppe, *Ja tak til natur NEJ TAK til en indhegnet naturnationalpark i Tranum*, er vi efterhånden 5.600 medlemmer, lokale og folk med interesse i området. Jammerbugt Kommune har klart meldt ud at de ikke kan støtte projektet i den nuværende form.

Alle indvendinger fejes af bordet med begrundelsen at det er statens arealer. Det er rigtigt at det er statens arealer, men staten det er os alle sammen, og ikke kun dem der aktuelt sidder på den politiske magt. Dette er et ideologisk projekt der bliver trukket ned over hovedet på os der bor her, og vi vil blive med at kæmpe for vores natur og gøre alt i vores magt for at modarbejde projektet. Alle der måtte være med til at få dette rewilding vanvid gennemført, vil have snavs på hænderne der aldrig kan vaskes af.

Derfor bliver det et ubetinget nej tak til Naturnationalpark Tranum her fra !

Med venlig hilsen
René Jønch

Sonni Martin Legene

Jeg ønsker PÅ INGEN MÅDE at de stakkels dyr skal indhegnes. Nok den dårligste ide til dato. Stakkels dyr.

Vh Sonni Martin L.

Susanne Kaagaard

Nej til indhegning af vores natur.
Borgerinddragelsen har været ikke eksisterende !!!

Hilsen Susanne Kaagaard

Susan Nørgaard Støyer

HØRINGSSVAR:

- til projektbeskrivelse og overordnede retningslinier for forvaltning af Naturnationalpark Tranum.
2022

Jeg tager skarp afstand fra den foreliggende projektbeskrivelse om NNP Tranum, og dermed også de øvrige 14 NNP, fordi de er projekteret ud fra samme ideer og forudsætninger.

For mig at se, er det et projekt, der er usagligt, egenrådigt, konsekvensblindt og slået for stort op - idet det omhandler det ypperste natur i hele Danmark - ud fra en tese og en teori, som ikke er kendt eller anerkendt - dvs man udsætter hele den danske natur for et ukendt forsøg - med vidtrækkende og uoprettelige konsekvenser.

FORMÅL.

Formålet lyder klart: at redde en natur i frit fald, højne biodiversiteten, og skabe sammenhængende urørt natur.

I og med at præmissen: "naturen er i frit fald" er forkert, usaglig og udokumenteret - at man har brugt forkerte rødlistes, til at bevise fald i biodiversitet, og tager naturområder, der i forvejen er

sammenhængende, og nærmest urørt - så falder "formålet" til jorden! Tilbage er så individuelle interesser, som jeg ikke vil analysere frem her.

METODEN.

Metoden "Rewilding" bæres af udsættelse af tam-dyr - her heste og kvæg - til helårgræsning, med det formål, at gøre områderne mere lysåbne og "oprindelige". Grundtesen er, at naturen idag mangler store "græssere", til at skabe lysåbne områder - ved at æde af bark, grene og buske - skrabe i jorden og efterlade lorte - til glæde for biller m.fl. - og der henvises til mellem-istidens bestande af Urokser. For at opretholde et effektivt græsningstryk, skal naturparkerne hegnes, så dyrene tvinges til at æde af de ønskede føromtalte muligheder. Som et videnskabeligt indslag til beregning af, hvor mange kg dyr pr Ha, henvises til undersøgelser fra de afrikanske naturparker!

Jeg vil på det kraftigste modsætte mig denne metode, som er et forsøg, med ukendte konsekvenser, statsfinansieret dyremishandling, brug af en subjektiv forestilling om "en oprindelig natur" - tangerende til det lattelige, med henvisning Istidens ur-okser og sammenligning med afrikanske naturparker! Til dem der ikke ved det, kan jeg henlede opmærksomheden på, at vi har VINTER i dette land - hvilket betyder at hverken græs eller noget andet vokser i ca 6 mdr.

Metoden forudsætter de naturlige nedbrydningsprocesser, når træer og pattedyr dør, men på den måde, at man forherliger dem, og jo flere døde - jo mere biodiversitet. Det er derfor vigtigt at man kontinuerligt tilføjer dødt træmateriale og gerne døde kroppe af pattedyr, for at få en kontinuerlig tilgang af ådselsædere og nedbrydningsinsekter/ -bakterier. Ja, døden giver mere liv, men kun mens den naturlige nedbrydningsproces er igang! At bruge denne som præmis for mere biodiversitet, svarer til at man får varmen ved at tisse i bukserne - eller mener man har reddet gribbene i ørkenen, ved kontinuerligt, at give dem kadavre!!! Det er ikke mere biodiversitet - det er opdagelsen og udnyttelsen af en vigtig og helt naturlig proces i naturen!

PARADIGMESKIFT.

Rewilding forudsætter åbenbart et paradigmeskift af vores natursyn, som langsomt gøres appetitligt af nye ord og begreber! Jeg tænker på: "mere dynamisk natur", "funklende natur", "spændende oplevelser" m.m. Vi skal vænne os til at opfatte dyr, der dør af sult, som "smukt naturligt døende" ... Vi er også blevet præsenteret for begrebet "veteranisering" af træer. Det lyder også pænt og appetitligt, indtil det går op for en, at det betyder "Skamfering" af friske, store levende træer! Ved at save huller tværs igennem store levende træer, eller save/ brænde barken af, hele vejen rundt, opnår man at træet dør langsomt! Det er dybt kritisabelt, at man ruller sådan et natursyn ud, over nogen og især over børn: Skolebørn i Almindingen på Bornholm, har været for nylig væreet ude og "snitte i friske træer", og det er nu muligt kvalificere sig som aut."Træ-skamferer" på levende træer - på et nyoprettet AMU kursus - på bare 3 dage! Dette er legalisering af mishandling af liv, og en nedgradering af den respekt for alt levende, som ligger så dybt i os alle - og som vi har været umindelige tider om at opbygge - løsrevet fra historie og kultur! Denne mangel på respekt for liv, er åbenbart en nødvendig forudsætning, for at få en Rewilding park til at fungere, - et så instrumentelt syn på levende dyr - at man kan anse og behandle dem som billige buskryddere!

Kort fortalt, så vil man også udrydde visse såkaldte invasive træsorter. I Tranum fælder man 50 % af træerne, uden hensyn til et kystnært landskabs kulturelle historie, og generelle klimatiske udfordringer! I Projektudkastet beskrives fx, at man kan og vil fælde 45 Ha Fransk bjergfyr. I bevoksningerne vil man fjerne 75 - 90 % af alle træer og "de tilbageværende træer, skal være med til at bevare skovklimaet...". Dvs at der på et areal på 45 Ha, kan være ned til 10 % træer tilbage, for at "bevare skovklimaet"...

Det er dybt kritisabelt, at man i et skov område på 2800 Ha, fjerner 50 % af træerne - UDEN hensyn til CO2 regnskabet, og de konsekvenser det får - politisk og klimamæssigt - fordi vi kommer til at mangle træ - til byggematerialer og brændsel! Fx bliver der importeret træ til de hegnspæle, der skal bære det 50 km lange hegn i Tranum! Hvis man ser nærmere på de nævnte og "nødvendige" tiltag, virker de tilfældige, som en skændsel og ret dumme.

HYDROLOGI

Derimod kan jeg tilslutte mig ønsket om øget hydrologi og dermed flere haletudser! Det skal dog gøres klart for interessenterne, at det i parken vil betyde svære fremkommelighed - for alle, både dyr og mennesker, og at mudder ikke ligefrem er et turistplaster!

Desværre har Miljøministeriet åbentbart glemt, at staten er i besiddelse af anseelige lavstliggende arealer i nærheden, som netop kunne trænge til et "løft", og hvor der er ufatteligt mange muligheder - for at forbedre biodiversiteten, redde udledningen af kvælstoffer til Ryå, og give spændende oplevelser!

Staten ejer det meste af arealerne på Gjøl, og Staten har stået for dræning af dette kæmpe område - for at det kunne indgå som landbrugsjord. Der er ønske om at ophæve drænen og grøfter derude - men Staten har ikke råd.

Ligeledes er Staten i besiddelse af km lange og brede arealer ned mod Ryå - som oversvømmes 2 gange om året. Arealerne er forpagtet af tidl. ejere, som er forpligtet til at slå græs - og som kører Gylle ud i de oversvømmede områder, der derved løber direkte videre ud i Ryå! Disse områder ligger også i Jammerbugt kommune, og her ville man virkelig kunne gøre en forskel - vel at mærke - en for naturen langsigtet og positiv forskel - men Staten har ikke råd!

Med disse to områder i mente, kan jeg blive i begrundet tvivl om Miljøministerens interesse og vilje for Hydrologi!

PROCESSEN.

Jeg har i det ovenstående været inde på projektets formål og metode. Der skal selvfølgelig tilføjes, at der i "formålet", ligger latente interesser - det er tydeligt, ud fra den hastighed og ensidige styring, som præger hele projektet! Disse interesser ligger lang fra naturen - desværre!

Hele dette NNP-projekt, er gennemsyret og båret af diktatorisk ensidig styring, fra en håndfuld mennesker, som IKKE vil se, høre eller samarbejde med andre! Derved bliver processens menneskelige aspekt, kendetegnet af udemokratiske fremgangsmåder! Den videnskabelige, faglige og videnskæssige baggrund til dette projekt, er totalt forbeholdt få personer - nærmest en Junta, med et spinkelt unuanceret udgangspunkt, hvor interessen begrænser sig til biller, sommerfugle og så Istidens urokser.

Jeg kan ikke kritisere, og oplyse om denne fremgangsmåde - nok! Ved ikke at inddrage borgerne, og fratage dem deres ejerskab - af vores alles fælles natur - mister den enkelte ansvar og nysgerrighed! Det får gennemgribende betydning for vores natur fremover, og for den læring, der ellers ligger derude! Denne fremgangsmåde, sammenholdt med den anvendte manipulation, frem mod det uundgåelige paradigmeskift i vores natursyn (og dermed livssyn) får uopsættelige og uoprettelige konsekvenser - som ikke vil være for naturen eller klimaets bedste! Hvis man vil noget godt for naturen, så holder man nallerne væk! Det er ikke i orden, at designe, indhegne, mishandle og skamfere - et i forvejen smukt, sammenhængende livligt naturområde - over de næste 25 år! - Og så kalde det "VILDT" og "URØRT"!

Ja, jeg undrer mig over, hvad de få mennesker skal bruge 880 mill. kr. til, og hvilke interesser de har, som kan få dem til at overse naturen - i en grad!

Susan Nørgaard Støyer

Svend Kjær Hansen

Jeg ønsker ikke den danske natur indhegnet. M.v.h. Svend Hansen

Søren Nielsen og Tine Albrechtsen

Høringssvar vedr. Naturnationalpark Trandum

Vedr. afsnit 2.2.3. Etablering af hegn

I udkast er beskrevet at der på Udholmvej / Halvrømmenvej skal etableres færist.

Inden der etableres færirst, vil det efter vores mening være en god ide at lave en trafik-måling. Der kommer dagligt rigtig mange biler – både personbiler, varevogne, lastbiler og udrykningskøretøjer.

Af hensyn til bl.a. udrykningskøretøjer, mener vi ikke, at Udholmvej/Halvrømmenvej skal lukkes, og det vil derfor efter vores mening være en god ide, at NNP ikke kommer over på østsiden af Udholmvej/Halvrømmenvej.

Det vil også tilgode mange lokale hvis Udholmvej/Halvrømmenvej ikke lukkes, så har man mulighed for at komme udenom NNP i den daglige pendlen til og fra arbejde i f.eks. Pandrup, Brovst, Trantum, Løkken osv.

Hvis der SKAL etableres færirst på Udholmvej/Halvrømmenvej håber vi, at man vil tage hensyn til de ejendomme der findes på vejene, og placere færirst så langt mod nord, at det ikke vil genere beboerne.

Hilsen
Søren Nielsen og Tine Albrechtsen

Søren Steinicke Sørensen

Jeg ønsker ikke den danske natur indhegnet!!
Mvh
Søren Steinicke Sørensen

Søs Dalgaard Jensen

Til Naturstyrelsen

Jeg er en meget tilfreds borger, som i den grad ser frem til at få et unik naturområde lige uden for døren. Et område, hvor flora og fauna får førsteretten som et af de aller første steder i dk. Et nyt mindset hvor vi ikke er i centrum men en del af et fællesskab på kloden kan vil udvikle sig med udgangspunkt i de nye nnper. Helt essentielt hvis biodiversitetskrisen skal afbødes.

Jeg glæder mig til at opleve natur i fri succession. Noget vi som danskere ikke tidligere har haft adgang til i dk, men som vil være med til at give os et nyt perspektiv på natur VS landskaber. Derudover ser jeg frem til muligheden for at følge de frie heste og dyr der her kan udfolde naturlig adfærd og lever et liv på egne præmisser i de omgivelser de er evolutionært tilpasset til igennem tusinder af år. Jeg hober dig at vi inden for få år får reproducerende dyr, så vi forår og sommer kan nyde synet af de mange nye liv. Jeg er helt tryk ved at ns tager hånd om dyrene når der er behov for det. Nnp Trantum er guld vi borgere i kommunen har fået serveret og det bliver et kærlig komment puf fremad for området.

Per Lyngholm

I hele processen har det været tydeligt, at hele det foreslåede har hvilet på et meget tyndt fagligt grundlag. Det minder mest af alt som et ideologisk projekt for de få. Et projekt der ikke har rod, forståelse eller accept fra dem som fremadrettet skal leve med konsekvenserne af de foreslåede tiltag. Det er et kæmpemæssigt forsøgsprojekt, hvor der ses bort fra stort set al tilgængelig faglig viden fra kompetent højtuddannede praktiserende fagfolk så som dyrlæger og forstfolk.

Det er et meget enøjet forslag, der ikke tager nogle bæredygtige og helhedsorienterede hensyn. Her tænkes på klima, habitatsforringende og økonomiske hensyn samt livsstilforringende tilstande for del lokale og de mange turister, der sætter pris på de mange frie rekreative muligheder hele området giver. Nogle muligheder, der bliver stærkt forringede med det foreløbige forslag.

Det virker helt forkert, at man vil sætte gældende love ud af kraft. Her tænkes på den den for landmænd meget restriktive dyrevelfærdslov.

En lov der bliver meget strikt administreret.

Der er endda nedsat en speciel dyrevelfærdsmyndighed med det formål at kunne rejse sigtelser ved påståede overtrædelser. Ydermere er det uforståeligt at man vil se bort fra natura 2000 lovgivning.

En lovgivning, der er EU ophængt. Det er ligeledes uforståeligt, at man stort set ser bort fra eventuelle konsekvenser for miljøet ved at foretage så indgribende som skovfældning, hegning, oversvømmelse og omfattende terrænreguleringer i højt beskyttet natur.

Hele kommunikationsprocessen har virket lidt suspect . Informationen om bla. den aktuelle rødlistetilstand har været meget præget af manipulation og et forsøg på at skabe et utrygt billede af den reelle tilstand i NNP Tranum. Det er fint nok, at man vil evaluere efter to års forløb, men det er nyttesløst når man ikke engang vil undersøge aktuel status. Det har været beskæmmende at være vidne til hele forprocessen.

Man vil kun kun kommunikere med dem, som man forlods var sikre på at kunne overbevise og kritikere blev bortcensureret af medieadministratorer, så centrale udmeldinger kom til at stå alene.

Det minder om en lille snert af censur. Det er vi i Danmark ikke så imponeret af.

Som nogle væsentlige punkter kan nævnes.

Vores uovertrufne dyreværnslov som gælder for stort set alle borgere i Danmark skal selvfølgelig også gælde i en nationalpark, bla. med daglig tilsyn på dyreniveau og ikke ugentlig tilsyn på flok niveau.

Man bør øjeblikkelig stoppe nedfældning af vores skove uden at der etableres tilsvarende nyt skov.

Verdens samfundet har indgået en miljøaftale der skal sikre mere skovrejsning, og vi gør det direkte modsatte.

Så derfor, sæt nu lige hele projektet på pause, og brug den fornødne tid til analysere projektet og mulige konsekvenser, så alle involverede kan føle ejerskab og give accept af kommende indsatser med skyldig hensyntagen til naturen, kulturen og historikken.

Med venlig hilsen / Kind Regards / Mit Freundlichen Grüßen

Per Lyngholm,

Per Maansen

Vi ønsker ikke NNP i Tranum

Mvh. Per Maansen

Pernille Møller

>> I forbindelse med beslutning om nationalpark Tranum har jeg adskillige bekymringer.

>>

>> Som ejer af en mindre virksomhed med drift af høhotel/B&B, med jord tæt op ad Tranum Klitplantage frygter jeg for virksomheds fremtid og alle planer er sat i bero indtil Tranum Klitplantages fremtid er fast.

>>

>> Helt overordnet synes jeg projektet som det forelægger er skadeligt for områdets natur, friluftsliv, naboer, nærmiljø, infrastruktur og jeg er overbevist om, at dyrevældfærden i området kan ikke opretholdes i den natur der findes langs vestkysten og i en plantage. Der er utrolig mange mennesker der ikke ønsker, at færdes blandt løse dyr, hvorfor etablering af nationalparken reelt er en fjernelse af adgang til vores alles natur.

>>

>> Som udgangspunkt bør området ikke indhegnes, men i stedet bør der findes en anden forvaltningsmodel, der er mindre indgribende. Det åbne landskab og de store vidder er kendetegnet

for egnen og et strømførende hegn vil være en kæmpe psykologisk og fysisk mur for et stort antal mennesker. Hegn om private marker eller hegn om statens marker giver det samme resultat for den private borger - lukket!

>> Man tager ud i naturen og ikke ind i naturen. Fældning, sandfygning, øget vandstand, nedtrapning og nedgræsning er skadelig for flere skrøbelige dyr og blomster. Det bør undersøges om der er anden mulighed for at øge forekomsten af skrøbelige planter og dyr. En og samme forvaltningsmodel til alle NNP'er i Danmark, sandjord eller lerjord, skriger til himlen, at det er skrevet af "en og samme kuglepen" i et bureaukratisk system langt fra de lokale.

>>

>>

>> Jeg mener fældning af de lægivende træer er en katastrofe for området og jeg frygter, at det vil medføre at marker igen vil sande til langt ind i landet. Det bør undersøges, hvordan, hvor langt og hvor meget sand og salt der vil blæse ind. Havgus kan ligeledes blive et problem igen. Vil områdets andre træer, blomster, dyr og landmænd lide under dette? Af erfaring er jeg bekymret for, at områder hvor der bliver fældet mange træer, vil springe ud i Glansbladet Hæg. Er der taget højde for dette?

>>

>> Når grøfter lukkes og vandstanden vil stige bør det undersøges hvad det vil gøre ved de omkringlæggende marker, enge, moser og haver. Grundvandstanden i området står utrolig højt og ved et spadestik rammer man grundvandet. Om vinteren når det regner meget står store dele af Tranum Klitplantage allerede under vand. Er der erstatning at få for marker der kommer til at stå under vand?

>>

>>

>> Det store friluftsliv i Tranum Klitplantage vil lide under etableringen. Her tænkes på mange former for friluftsliv der udøves i plantagen og området. Herunder skal der rettes stor kritik af den 50km lange riderute rundt om hegnet. Der findes ikke ryttere i DK, som rider 50km tur efter arbejde. Det vil være utrolig uinspirerende, at ride 7 km ud af en sti for at vende rundt og ride 7 km hjem igen. For at en ridedsti skal have en værdi og retfærdiggøre sin egen anlægspris og vedligeholdelsespris, bør man i samarbejde med naturryttere i området planlægge ruten så den kan anvendes. Der bør fx laves loops ind i skoven, således der kan rides forskellig rute ud og hjem og så der kan rides i 8'taller.

>> Desuden vil det være svært at komme over på en ridedsti langs hegnet, da grøfter langs med fx Sandmosevej er 2 meter brede og 2 meter dybe. Der bør være utallige broer over grøften til ruten, da ryttere kommer ridende ad utallige veje til området. Desuden undre det, at der ikke er sat en ride låge ud for Kanstrupvej og Hanbohus ved Sandmosevej. Ligeledes ved Tranum Klit Skolevej/Bredesande. Ridedstien og låger er igen et resultat af bureaukrati og skrevet på et stykke papir af en person, som absolut intet aner om områdets ryttere eller forstår sporten. Det er med stor risiko, at skulle ride ind blandt løse heste inde i NNP'en. Derfor er det ikke en reel mulighed for langt de fleste ryttere/heste. Da NNP'en fylder 90% af naturen i Tranum, vil der reelt kun være landeveje tilbage at færdes på som rytter i området. At ride på landevej er med stor risiko for færdselsuheld - og kan man overhovedet komme over alle færisterne?

>>

>> Der er langt til alting fra Tranum. Langt til lægen, langt til arbejde og langt til en corona test. Det er udkandts Danmark. Ved at lukke veje og opsætte færister på vores landeveje og reducere farten får vi endnu længere til alting. Børn skal afleveres endnu tidligere i børnehave/skole når man får længere køretid på arbejde. Der bør ikke opsættes færister og lave fartbegrænsning på vores få landeveje. Der er ikke alternative ruter, da det er mange af vores landeveje der bliver inddraget i parken. De færreste der skal opsættes bør anlægges med kort afstand, således det er en kort strækning der skal køres inde i parken. Specielt på Rødhusvej er et langt stræk på landevejen hegnet ind i NNP. Hvad er årsagen til, at man ikke blot laver 25m imellem de 2 færister, således man kører ind og kører ud igen med det samme. Således vi ikke tvinges til at cykle, ride og køre inde blandt løse dyr på en særlig lang strækning.

>>

>>

>> Desuden ses det, at der planlægges lukning af Jørgen Iversens Vej for flere færdselsarter. Dette ønsker jeg at klage over. Ad denne vej kan vi komme til Ejstrup Strand uden at skulle på landevej. Når der ikke findes fortov og cykelstier i området færdes man mere på små veje og stier når man går, cykler og rider. Ligeledes ses det, at der nedlægges en sti/vej i det åbne landskab som benyttes til Tranum Strand. Denne sti/vej/hjulspor er en fortsættelse af Bredesande over Tranum Klit Skolevej og har eksisteret siden før 1900. Igen bliver den lukket for flere færdselsarter og igen er vi henvist til at gå, cykle og ride langs landevejen. Jeg vil mene der er vejret på denne strækning i det åbne land og ønsker ligeledes, at denne vej er uden for NNP. Det er i hvert fald slut for småbørnsfamilien på landet i Tranum at cykle til stranden, da man ikke ønsker at cykle med små børn langs landevejen og i et område med løse husdyr.

>>

>> Indhegning og udsættelse af husdyr på helårsgræsning i Tranum Klitplantage bør overvejes da det ikke er ufarlig at færdes blandt husdyr såsom heste og køer. Jeg tør ikke tage min datter på 5 år ind i en NNP med så store dyr. Er det undersøgt om mindre farlige dyr vil kunne klare opgaven i ønsker?

>> Heste og køer lever af græs. Alle ved, at græs ikke groer om vinteren. Derfor bør fødegrundlaget for dyrene undersøges nøje inden man overvejer at udsætte husdyr. Alle der har brugt tid i området ved, at der ikke er meget græs i skoven, på heden eller i klitterne. Det er bekymrende, at beredskabsplanen for dyrene i parken er så langt fra dyrenes fysiologi.

>> Når vandsatanden stiger bør det undersøges hvor meget tørt leje der reelt er at finde for dyrene og når lægivende træer fældes bør det undersøges om dyrene kan finde læ og om der kan findes læ og ly på samme sted?

>> Fødevarestyrelsen beskriver præcist hvordan husdyr minimum bør have det og derfor bør der opsættes flere huse med tørt leje til dyrene og der bør etableres frostfrit vand og der bør fodres med hø i vintermånederne. Der bør ligeledes laves en jordbundsanalyse for at undersøge om området kan dække husdyrenes behov for mineraler og ellers bør der tildeles vitamin/mineral tilskud.

Naturstyrelsen mangler simpelthen at konsultere agronomer og dyrlæger vedr. pasning af husdyr af denne størrelse.

>>

>> Afsendt i håb om, at der bliver borgerinddragelse ad denne kommunikationskanal

>>

>> Venlig Hilsen

>> Pernille Møller

Pia Bach

Det sidste jeg ønsker er indhegnet og ødelagt natur. Og da slet ikke dyr uden opsyn og tilskudsfodring. Tak.

Pia Dora Jakobsen

Lad mig lige starte med at slå fast - JEG ønsker mere natur, jeg ville elske mere natur, mere biodiversitet under hensyn tagen til klimaet

Jeg vil hermed opfordre jer til at prøve at sætte jer ind i hvad det vil betyde for jer/dig som brugere af naturen... løber, cyklist, kørestolsbriger rytter, hundelufter børnehaverne, fotograf, frokost, turen til stranden osv....

Jeg tænker det kunne være givtig for os alle sammen hvis i nu vendte blikket mod de planlagte Natur National parker . Og jeg skal ikke fortælle jer hvad i skal tænke, jeg vil blot opfordre jer til at sætte jer ind i hvad det reelt også betyder ud over den romantiske fortælling i får fra Naturstyrelsen, en digter

og en håndfuld biologer, der laver egenkage meling – og modtager honorar fra staten og deres bog indtægter..... såfremt de naturligvis sælger ☺

Guidede ture i vores natur – til priser fra 200,- alt efter hvad forplejning du ønsker...

Risikoen for at komme galt afsted er stiger markant – ingen taler om alle de skader der er sket med KO angreb feks..... nej nej du skal blot lære at aflæse koen og så sprinte – hunden skal du for øvrigt lade blive hjemme og husk så – DET ER PÅ EGET ANSVAR

Noget af det første man tænker vil nok være :

1. Jamen det vedrører da ikke mig
2. Jeg vil da gerne have mere natur
- 3 .Det bliver da smukt med alle de dyr,
4. Mere vild natur til Danmark,
5. Det må foreningerne kæmpe for -for at nævne et par eksempler – DRF , DI , DGI , spejderne- det har de styr på – er du medlem -støtter du dem så de kan hjælpe dig ???

Så tænker jeg du skal læse lidt videre

1.

Jamen det vedrører netop dig. Har du reelt sat dig ind i hvad det betyder for din adgang til statskovene ?statsplantager ?

De skriver der vil fortsat være friadgang – ja altså med mindre den brunplettede sommerfugl har lagt sine pupper lige der hvor du måske havde tænkt dig at gå i skoven (og jeg har intet mod brunplettede sommerfulge, lad mig slå det fast)

Eller de Bison de har sat ud , ikke lige syntes det er så fedt med gæster i dag, så er det dagen du har brug for at have trænet 100 m sprint. Og glem alt om at tage Bedstemor med i skoven.

Elgen der har fået kalv – næ nej – YOU SHALL NOT PASS – der er en grund til de advarer i bla Sverige og Canada mod Elge....og at du skal være varsom hvis du møder dem. Og nu taler vi MEGET større arealer end Danmark overhovedet kan præstere

2.

Vi vil ALLESAMMMEN gerne have mere natur -og hvis vi bliver direkte spurgt vil vi da aldrig sige nej – og det nok derfor der er sat 888 millioner af til hegn og dyr af statskassen. Men man ellers har gået stille med dørene, selv om brugerinddragelse har været et ord man har brugt rigtig meget, men bare glemt at sige sådan rigtig højt, så først når hegnet næsten er sat, så kommer man i tanke om bruger inddragelse. (skovene omkring Århus og Fussingø ved Randers og Bidstrup skov på Sjælland, husby, Thy osv osv er et godt eksempel på hvad der foregår lige nu) -Århus projektet blev scrinlagt pga massiv modstand og man alligevel ikke turde sætte hård mod hårdt i danmarks 2 største by. Men det har man ingen problemer med i ”udkants” Danmark – at ødelægge naturen og leve forhold for de mennesker der bor der. Turismen og hvad der følger med der.

3.

Ja det vil være smukt med alle de dyr – man husk nu hvilke dyr der skal ofres på alterne for den sorte bredryggede bille kan genopstå.. og for at et par håndfulde biologer kan få opfyldt deres våde drømme og at se en Guld bille. (ja jeg tænker da også det ville være spændende, men ikke på bekostning af andre dyr) Hegning og udsættelse af Store græssere lader til at være den eneste løsning for disse biologers våde drømme, og det vil jo da fjerne den frie adgang som nr 1. Nr. 2 – brud på dyreværnsloven eller nej selvfølgelig er det ikke det, de fik held til at få den lavet om. Og arbejder stadigvæk på at lave i dyrevelfærden – til det ringere - vidste i det ?? De har indsendte et forslag som vil forringe Dyreværnsloven, som nogen af os nok har hadet og andre elsket , men vi alle har fundet os til rette under, da det jo handler om fælles fodslag for hvad der er acceptabelt i et samfund i 2022 hvor vi hegner dyrene inde og kalder dem Vilde.

Vi skal ikke kigge ret langt væk før vi finder eksempler på hvordan forskellige rewilding eksperimenter er gået galt. Både i landet og uden for landet. Hvor man bevidst IKKE fodre dyrene , for så er ” de jo ikke Vilde” mere og en vigtig ting de heller ikke nævner, så spiser de jo ikke den uønskede vækst som buske og træer... og os med heste ved jo godt hvad der giver trivsel til bla heste...og hvad deres maver og tarme kan arbejde med og hvad de ikke kan. Kviste og gyrvæl er ikke foder...

De sidste par år er der grumme eksempler på dyr der ikke bliver behandlet efter forskrifterne.. den danske Naturstyrelses dyrni mols bjerge.. Molslaboratoriet i mols bjerge.. konik hestene i Bøtø. Bison på Bornholm....bare for at nævne 4 dårlige eksempler.

Jeg ved ikke helt hvem der har opfundet ordet ”store græssere”, men jeg tænker det er for at distancere sig og ikke melde helt klart ud hvad man har tænkt sig, bison , Elge køer, heste.... Får er næppe en stor græsser, men i forhold til en græshoppe, måske.

4.

Mere vild natur, ja det vil være super lækkert med mere natur, og jeg kan komme i tanke om rigtig mange steder hvor man med rette ville kunne lave vild natur og steder i nuværende skove hvor det også vil give mening. Hvad med alle de brakmarker vi har ??

Vi ønsker alle mere natur, går jeg ud fra ☺ men også adgang til naturen. Det var på sin plads at man meldte åbentud og ikke kom med Disney fortællinger om hvor ”skønt Det bliver”... har du nogen sinde set en mark hvor der har gået køer..... og forestil dig så de skal være der hele året – UDEN foder – hvor meget grønt tænker du der er tilbage ?? Og ved du hvordan en ko spiser ??

Det giver ingen mening at man vil fjerne den frie adgang til naturen i bynære skove og områder. Ikke for mig ihvertfald. Og jeg tror jeg sov da det Memo om at Køerne er blevet helte, nu har vi de sidste 10 år hørt på hvordan de ødelægger co2 niveauet , men nu er de pludselig ophøjet til helte, jeg tror den mail gik i mit spamfilter...

5.

Ridestierne..igennem årene er der lavet et kæmpe arbejde med ridestier...men med mindre du ønsker at riden en flok køer, heste, bison eller elge...så er det slut med dem..jojo i tranum vil de lave en der går heeele vejen rundt om...jeg ved ikke med jer..men jeg rider ikke 50+km på en dag... DRF og DI kører pt en kampagne om at vi skal KRÆVE at ride hos private lods ejere...mon de har givet fortabt overfor miljøstyrelsen ☐

Og tag ikke fejl af at toppen af den våde drøm for biologerne, de par håndfulde der er, deres STØRSTE ØNSKE er INGEN får adgang til naturen , den skal helt fred og ro , vi ødelægger den og vi har ingen ret

til at være der, for Mudderkliren dan skal have fred og vi forstyrrer!!!! OG så kan vi KØBE en guidet tur af en af de rabiate med speltbrød og brændeælde supper og få en rundvisning i VORES natur. !!

Thomas Jensen

Høringssvar til projektforslag for Naturnationalpark Tranum.

Stykke 3.3 Principiel forvaltning af friluftsliv og rekreative faciliteter.

Der beskrives i dette stykke, at der også gives mulighed for et friluftsliv og øget turisme med andre og nye oplevelsesmuligheder. Det lyder jo meget godt. Når det tages i betragtning, at der er afsat 5 mil.kr. til friluftslivet, så er det beskæmmende læsning, at de eneste nye til tag, som er beskrevet, er friluftsfaciliteter, skiltning, online naturformidling og Naturstyrelsens ansatte. (Der må menes Naturstyrelsens ansatte ellers giver sætningen ikke mening). Jeg har forstået, at de 5 mil.kr. er bevilget til friluftsfaciliteter i naturnationalpark Tranum og ikke til løn til Naturstyrelsens ansatte. Derfor bør sætningen med Naturstyrelsens ansatte omformuleres. Når afsnittet 3.3 gennemlæses er alle kommende mulige begrænsninger for et rigt friluftsliv beskrevet, dog på en måde hvor dialog er muligt. Der mangler en beskrivelse af hvordan Naturstyrelsen vil lave naturformidling gennem friluftsfaciliteter. Der kan købes en hel skilte skov for 5 mil.kr. Der bør af sådant et projektforslag være en beskrivelse af de friluftsfaciliteter, som kan tænkes mulige i Naturnationalpark Tranum. Og en beskrivelse af hvordan de kan føres ud i virkeligheden. På kort 9 er nye tiltag vist på en god og spændende måde. Der er i samme stykke beskrevet, at der laves en riderute rundt om hegn på ca. 50 km. Det er en meget dyr løsning og der bør overvejes, om behovet i det hele taget er tilstede eller det er et pres fra ridende i området. Sikkerheden i friluftsfaciliteterne bør ligeledes være beskrevet. Her tænkes på, om der skal være hegn omkring shelterpladser udsigtstårne og andre friluftsfaciliteter, hvor der sker ophold i kort eller længere tid. Der er i et andet afsnit beskrevet, at der laves en riderute langs den udvendige side af hegn med ridelåger ind i naturnationalparken. Dette afsnit bør gentages eller flyttes til 3.3. Idet dette er meget relevant i en friluftsliv kontekst. Der er i stykket 3.3 beskrevet nedlæggelse af stier og veje. Hvor der er tale om afmærkede ruter bør det beskrives, at disse holdes farbare og hvis "naturen kræver beskyttelse" flyttes disse, så det til stadighed kan lade sig gøre at komme fra A til B på disse ruter. Der kan i formidlingsøjemed være behov for nye stier og dette er ikke beskrevet i forslaget. Det er naturligvis godt for dyrene med faunalommer og der bør naturligvis ikke være store friluftsskiltninger i disse lommer. Ligeledes, som det er beskrevet, kan der blive behov for nye lommer. Når et sådant behov opstår, bør det naturligvis overvejes, om der er andre, som kan sløjfes. Derfor vil det være en dårlig ide med nedlæggelse af stier.

Stykke 2.1.7

I dette stykke bør der gøres opmærksom på, at cykelrute nr.1, vestkyststruten, som er meget benyttet, vil til stadighed være farbar på hele den 13 km lange strækning. Også efter, at vandstanden vil blive hævet i Naturnationalparken. Samme melding må gælde vandreruten Hærvejen på dens 8 km lange strækning. Der bør også fremgå, at der er en primitiv overnatningsplads med 2 shelters, muldtoilet, drikkevandshane, bålplads og brænde, samt en skurvogn med bord/bænke, som gør pladsen meget eftertragtet til vinterbesøg, der vil blive hegn, så den kan bruges sikkerhedsmæssigt forsvarligt. Den frie teltning bør ligeledes bevares. Den bør ikke afløses af tre små primitive overnatningspladser med plads til få telte i naturnationalparken. Dog kan der anføres, at der kan være lommer i parken, hvor teltning er uønsket. At der ikke observeres frie telte i området, er et godt tegn på, at dette tiltag virker efter hensigten og der bliver ryddet op efter en lejerslagning.

Stykke 2.2.3

Er visuelt godt beskrevet på kortet, som viser låger, færister og veje ind i parken. Dog bør der anføres, at der kan være mulighed for opsætning af nye låger, hvis behovet opstår. Det skal være nemt at komme ud af hegn, hvis man føler sig truet af de udsatte dyr.

Med venlig hilsen Thomas Jensen Medlem af projektgruppen for brugerrådet Naturstyrelsen Vendsyssel.

Tina Bartels

Høringssvar vedr. Naturnationalpark Trandum.

Jeg vil hermed udtrykke min modstand mod en indhegnet Naturnationalpark Trandum og min modstand mod indhegninger med dyr under konceptet "helårsgræsning uden tilskudsfodring" generelt.

Det er en hån mod den danske dyrevelfærdslov at det nu er dansk politik at indhegne store græssere og derefter bevidst lade dyrene gå med underskud af mad og med minimal grad af forvaltning.

Det er en hån mod dansk demokrati at naturnationalparkprojektet politisk bliver tromlet igennem under bevidst indflydelse af de samme håndplukkede eksperter.

Eks. består den nationale videnskabelige arbejdsgruppe, som skal give input til projektbeskrivelse & forvaltningsplaner for samtlige Naturnationalparker, af:

- Professor Jens-Christian Svenning
- Professor Carsten Rahbek
- Lektor Hans Henrik Bruun
- Seniorrådgiver Rita Merete Buttenschøn
- Professor Henrik Vejre
- Formand for Det Dyreetiske Råd Bengt Holst
- Lektor Stine Krøijer
- Lektor Jacob Heilmann-Clausen
- Professor Margit Bak Jensen
- Professor Peter Sandøe

I genkender nok nogle af navnene fra andre sammenhænge i forbindelse med naturnationalparkprojektet.

Det er en hån mod befolkningens sundhed at det tillades at indhegne store græssere på unaturligt små områder.

Risikoen for zoonoser tages ikke alvorligt.

Risikoen for at mennesker kan indtage inficerede planter tages ikke alvorligt.

Jeg vil anbefale at der sættes skilte op ved indgangene til Naturnationalparkerne samt ved indgangene til alle områder, hvor der praktiseres "helårsgræsning uden tilskudsfodring". Skiltene skal advare imod at sanke spiseligt grønt i området samt advare imod at børn, der leger på jorden, putter græs eller lign. i munden.

Det er en hån mod dansk natur at udføre det eksperiment, som naturnationalparkprojektet er.

Der er ikke viden om effekten på biodiversiteten i områderne. Der er ikke noget mål for biodiversiteten i områderne.

Der vil være fokus på at gennemføre monitoreringsprogrammer, der kan undersøge effekten på biodiversitet..." .

Det skrev I også i projektbeskrivelsen for NNP Gribskov.

I projektbeskrivelsen for NNP Gribskov skrev I (citater start:) "Målet er at understøtte et økosystem med naturlige processer og dynamikker og minimal brug af forvaltningsindgreb". (Citater slut).

Denne vage målsætning er i projektforslaget til NNP Tranum blevet til (citater start:) "Målet med naturnationalparkerne er at fremme natur og biodiversitet ved at understøtte et økosystem med naturlige processer og dynamikker og minimal brug af forvaltningsindgreb". (Citater slut).

Smukt formuleret og med indbygget sikkerhed for at ingen kan blive stillet til ansvar noget som helst i forbindelse med naturnationalparkeksperimentet.

Endelig er jeg rystet over det spil for galleriet, disse offentlige høringer er.

Det er jo som bekendt Naturstyrelsen selv, der tager stilling til om et høringssvar giver anledning til ændringer i Naturstyrelsens egen projektbeskrivelse.....

Venlig hilsen

Tina Bartels

Tonni V-Nielsen (1)

Høringssvar vedr NNP Tranum.

1. Uartig behandling af indhegnede dyr. Et vildt dyr er ikke et indhegnet dyr. I forhold til dyrebeskyttelsesloven, skal disse dyr tilses, ha foder og mulighed for tørt leje. Dette vil man tilsidesætte ved en undtagelse for loven. Det gælder for os og dette gælder også for staten....

2 Der lukkes ned for tilgangen til skove, arealer som rettelig tilhører mig, i EU lovgivning er dette ulovligt!

3 Der vil være nuværende arter som langsomt vil uddø ,hede pletvinge eks, da man fjerner deres værtsplanter ved afgræsning. Der er ingen dokumentation for netto tilgang/tilbagegang af arter i forhold til nuværende, de vil vi kunne se om 200år. - hallo, kan man ikke selv høre hvor langt ude det er ??????

4 Der er ikke tilstrækkelig dokumentation for hydrologien i NNP. Vand opfører sig helt anderledes i flyvesand, som Tranum NNP udelukkende består af. Det er ikke tilstrækkeligt belyst hvorledes dette skal monitoreres!!!! Man skal ha en geolog med speciale i flyvesands hydrologi til at lave undersøgelser og ikke ingeniører.

Der vil for nærværende blive anlagt sager fra grundejer foreningerne i område Tranum, såfremt man ikke undersøger til bunds inden NNP etableres.

5 Natur 2000 områder bliver ødelagt/ voldsomt påvirkes af store græssere, helt igennem uigenomtænkt!

Tonni V-Nielsen

Tonni V-Nielsen (2)

Hermed mit meeeget begrundede NEJ til NNP ialle afskygninger:

Jeg vil med nedenstående markere min modstand mod den natur- romantiske facisme- bølge af biologer, der på vores vegne, totalt udokumenteret, ved bedre og kan se i krystalkuglen hvad der vil ske i fremtiden - DET ER DER INGEN DER KAN - Grundet klima forandringer er det at spille russisk roulette med den danske natur. DET ENESTE DER VIL VIRKE på biodiversiteten, OG SOM ER DOKUMENTERET, er INGEN PESTCIDER, OG AT øge arealet af skov.

HØRINGSSVAR:

- til projektbeskrivelse og overordnede retningslinier for forvaltning af Naturnationalpark Tranum.
2022

Jeg tager skarp afstand fra den foreliggende projektbeskrivelse om NNP Tranum, og dermed også de øvrige 14 NNP, fordi de er projekteret ud fra samme ideer og forudsætninger.

For mig at se, er det et projekt, der er usagligt, egenrådigt, konsekvensblindt og slået for stort op - idet det omhandler det ypperste natur i hele Danmark - ud fra en tese og en teori, som ikke er kendt eller anerkendt - dvs man udsætter hele den danske natur for et ukendt forsøg - med vidtrækkende og uoprettelige konsekvenser.

FORMÅL.

Formålet lyder klart: at redde en natur i frit fald, højne biodiversiteten, og skabe sammenhængende urørt natur.

I og med at præmissen: "naturen er i frit fald" er forkert, usaglig og udokumenteret - at man har brugt forkerte rødlistes, til at bevise fald i biodiversitet, og tager naturområder, der i forvejen er sammenhængende, og nærmest urørt - så falder "formålet" til jorden! Tilbage er så individuelle interesser, som jeg ikke vil analysere frem her.

METODEN.

Metoden "Rewilding" bæres af udsættelse af tam-dyr - her heste og kvæg - til helårgræsning, med det formål, at gøre områderne mere lysåbne og "oprindelige". Grundtesen er, at naturen idag mangler store "græssere", til at skabe lysåbne områder - ved at æde af bark, grene og buske - skrabe i jorden og efterlade lorte - til glæde for biller m.fl. - og der henvises til mellem-istidens bestande af Uroksker. For at opretholde et effektivt græsningstryk, skal naturparkerne hegnes, så dyrene tvinges til at æde af de ønskede føromtalte muligheder. Som et videnskabeligt indslag til beregning af, hvor mange kg dyr pr Ha, henvises til undersøgelser fra de afrikanske naturparker!

Jeg vil på det kraftigste modsætte mig denne metode, som er et forsøg, med ukendte konsekvenser, statsfinansieret dyremishandling, brug af en subjektiv forestilling om "en oprindelig natur" - tangerende til det lattelige, med henvisning Istidens ur-okser og sammenligning med afrikanske naturparker! Til dem der ikke ved det, kan jeg henlede opmærksomheden på, at vi har VINTER i dette land - hvilket betyder at hverken græs eller noget andet vokser i ca 6 mdr.

Metoden forudsætter de naturlige nedbrydningsprocesser, når træer og pattedyr dør, men på den måde, at man forherliger dem, og jo flere døde - jo mere biodiversitet. Det er derfor vigtigt at man kontinuerligt tilføjer dødt træmateriale og gerne døde kroppe af pattedyr, for at få en kontinuerlig tilgang af ådselsædere og nedbrydningsinsekter/ -bakterier. Ja, døden giver mere liv, men kun mens den naturlige nedbrydningsproces er igang! At bruge denne som præmis for mere biodiversitet, svarer til at man får varmen ved at tisse i bukserne - eller mener man har reddet gribbene i ørkenen, ved kontinuerligt, at give dem kadavre!!! Det er ikke mere biodiversitet - det er opdagelsen og udnyttelsen af en vigtig og helt naturlig proces i naturen!

PARADIGMESKIFT.

Rewilding forudsætter åbenbart et paradigmeskift af vores natursyn, som langsomt gøres appetitligt af nye ord og begreber! Jeg tænker på: "mere dynamisk natur", "funklende natur", "spændende oplevelser" m.m. Vi skal vænne os til at opfatte dyr, der dør af sult, som "smukt naturligt døende" ... Vi er også blevet præsenteret for begrebet "veteranisering" af træer. Det lyder også pænt og appetitligt, indtil det går op for en, at det betyder "Skamfering" af friske, store levende træer! Ved at save huller tværs igennem store levende træer, eller save/ brænde barken af, hele vejen rundt, opnår man at træet dør langsomt! Det er dybt kritisabelt, at man ruller sådan et natursyn ud, over nogen og især over børn: Skolebørn i Almindingen på Bornholm, har været for nylig væreet ude og "snitte i friske træer", og det er nu muligt kvalificere sig som aut."Træ-skamferer" på levende træer - på et nyoprettet AMU kursus - på bare 3 dage! Dette er legalisering af mishandling af liv, og en nedgradering af den respekt for alt levende, som ligger så dybt i os alle - og som vi har været umindelige tider om at opbygge - løsrevet fra historie og kultur! Denne mangel på respekt for liv, er åbenbart en nødvendig

forudsætning, for at få en Rewilding park til at fungere, - et så instrumentelt syn på levende dyr - at man kan anse og behandle dem som billige buskryddere!

Kort fortalt, så vil man også udrydde visse såkaldte invasive træsorter. I Tranum fælder man 50 % af træerne, uden hensyn til et kystnært landskabs kulturelle historie, og generelle klimatiske udfordringer! I Projektudkastet beskrives fx, at man kan og vil fælde 45 Ha Fransk bjergfyr. I bevoksningerne vil man fjerne 75 - 90 % af alle træer og "de tilbageværende træer, skal være med til at bevare skovklimaet...". Dvs at der på et areal på 45 Ha, kan være ned til 10 % træer tilbage, for at "bevare skovklimaet"...

Det er dybt kritisabelt, at man i et skov område på 2800 Ha, fjerner 50 % af træerne - UDEN hensyn til CO2 regnskabet, og de konsekvenser det får - politisk og klimamæssigt - fordi vi kommer til at mangle træ - til byggematerialer og brændsel! Fx bliver der importeret træ til de hegnspæle, der skal bære det 50 km lange hegn i Tranum! Hvis man ser nærmere på de nævnte og "nødvendige" tiltag, virker de tilfældige, som en skændsel og ret dumme.

HYDROLOGI

Manglende konsekvens datablad udarbejdet af en GEOLOG med Hydrologi Som speciale (PHD)

PROCESSEN.

Jeg har i det ovenstående været inde på projektets formål og metode. Der skal selvfølgelig tilføjes, at der i "formålet", ligger latente interesser - det er tydeligt, udfra den hastighed og ensidige styring, som præger hele projektet! Disse interesser ligger lang fra naturen - desværre!

Hele dette NNP-projekt, er gennemsyret og båret af diktatorisk ensidig styring, fra en håndfuld mennesker, som IKKE vil se, høre eller samarbejde med andre! Derved bliver processens menneskelige aspekt, kendetegnet af udemokratiske fremgangsmåder! Den videnskabelige, faglige og videnskæssige baggrund til dette projekt, er totalt forbeholdt få personer - nærmest en Junta, med et spinkelt unuanceret udgangspunkt, hvor interessen begrænser sig til biller, sommerfugle og så Istidens urokser.

Jeg kan ikke kritisere, og oplyse om denne fremgangsmåde - nok! Ved ikke at inddrage borgerne, og fratage dem deres ejerskab - af vores alles fælles natur - mister den enkelte ansvar og nysgerrighed! Det får gennemgribende betydning for vores natur fremover, og for den læring, der ellers ligger derude! Denne fremgangsmåde, sammenholdt med den anvendte manipulation, frem mod det uundgåelige paradigmeskift ift vores natursyn (og dermed livssyn) får uopsættelige og uoprettelige konsekvenser - som ikke vil være for naturen eller klimaets bedste! Hvis man vil noget godt for naturen, så holder man nallerne væk! Det er ikke i orden, at designe, indhegne, mishandle og skamfere - et i forvejen smukt, sammenhængende livligt naturområde - over de næste 25 år! - Og så kalde det "VILDT" og "URØRT" !

Ja, jeg undrer mig over, hvad de få mennesker skal bruge 880 mill kr til, og hvilke interesser de har, som kan få dem til at overse naturen - i en grad!

Tonni V-Nielsen

Ulla Gottliebsen (1)

Høringssvar til Projektbeskrivelsen for Naturnationalpark, Tranum

Krav om konsekvensvurdering/fuld miljøvurdering i henhold til EU's habitatsdirektiv art. 6 stk 2. Jeg anmoder således om, at kravet tilføjes Naturstyrelsens projektbeskrivelse for Naturnationalpark Tranum, eller at Naturstyrelsen på anden officiel vis oplyser Miljøminister Lea Wermelin om, at konsekvensvurdering/miljøvurdering IKKE kan fraviges i henhold til EU's habitatsdirektiv. Konsekvensvurderingen/miljøvurderingen skal gennemføres ud fra de

højeste videnskabelige standarder, før etablering af Naturnationalpark Tranum kan ske.

Det bør fremgå af Naturstyrelsens projektbeskrivelse, at der skal udarbejdes konsekvensvurdering/miljøvurdering for hver eneste beskyttede art og naturtype – herunder samtlige Natura 2000 og habitatsudpegninger, der forefindes indenfor det område, der skal udgøre Naturnationalpark Tranum.

Dette skal gøres ud fra den højeste videnskabelige standard. Vurderingerne skal således laves ud fra forsigtighedsprincippet, hvor det bevises, at de planlagte naturforvaltningstiltag IKKE skader beskyttede arter og naturtyper.

Kravet gælder for forvaltningstiltag, som er rettet mod beskyttede arter eller naturtyper, men kravet gælder også for de beskyttede arter og naturtyper, der eventuelt måtte blive påvirket af forvaltningstiltagene, selv om en påvirkning ikke er tilsigtet.

Dette krav begrundes med en EU-dom mod Polen. Det skal nævnes, at EU domstolen kan standse et projekt, såfremt bestemmelserne i habitatsdirektivet ikke efterkommes. Bemærk at der i professor dr. jur. Peter Paghs beskrivelse står "Objektive kriterier". Henviser Naturstyrelsen eller Miljøministeriet eventuelt til rewilding som en erstatning for bevisførelse ud fra objektive kriterier er dette IKKE tilstrækkeligt, eftersom det fremgår af rapport 425 DCE "Biodiversitetseffekter ved rewilding". Aarhus Universitet, at der ikke kan påvises langtidseffekter ved rewilding.

EU-dommen er beskrevet af professor dr. jur. Peter Pagh, Københavns Universitet, U.2019B.139: side 6

"Af dommen fremgår det, at en miljømyndighed i henhold til art. 6 stk 3, skal udarbejde konsekvensvurderinger, selv om en naturforvaltningsplan er rettet mod bevarelse af Natura 2000 arter og naturtyper med mindre det kan udelukkes ud fra objektive kriterier, at planerne IKKE skader andre beskyttede arter".

Med venlig hilsen

Ulla Gottliebsen

Ulla Gottliebsen (2)

Høringssvar til forvaltningsplan maj 2022 for Naturnationalpark Tranum

1.

Overordnet. Der mangler fakta, præcision og videnskabelighed. Projektering, evalueringer og forvaltningsændringer vil derfor i alt for høj grad blive baseret på skøn og subjektivitet.

I Naturstyrelsens forvaltningsplan for Naturnationalpark Tranum mangler den grundlæggende faglige og videnskabelige begrundelse for projektet. Der er en politisk begrundelse, men ikke en, der konkret og udførligt vedrører naturtilstanden i det område, der iflg regeringen skal være Naturnationalpark Tranum. Der er heller ingen videnskabelig begrundet beskrivelse af risici og problemer ved naturens tilstand i Tranum. Vi kan læse om tilgroning og behovet for at fjerne ikke hjemmehørende arter, men disse "risici" har i forvaltningsplanen karakter af generelle risici og begrundet ikke den voldsomt indgribende og eksperimentelle forvaltningsplan, der foreligger.

Traditionel naturforvaltning kan antageligt mere målrettet og effektivt og vel også betydeligt billigere fjerne uønsket tilgroning og de ikke hjemmehørende arter, som det giver mening at reducere eller fjerne. Mening ud fra en bred faglig og kulturel forståelse – ikke ud fra en snæver ideologibaseret rewildingsforståelse.

Der er ingen klare, konkrete mål og ingen argumentation eller dokumentation for effekten af den valgte forvaltningsmetode.

Planen mangler baseline for beskyttede arter og naturtyper, og der mangler baseline af

naturtilstanden for de særskilte afdelinger i hele det område, der er tiltænkt af blive til NNP, Tranum. Disse grundlæggende mangler umuliggør retvisende og evidensbaserede evalueringer – og dermed også rettidig og relevant korrektion af forvaltningen af området. Alt for mange steder i forvaltningsplanen anvender Naturstyrelsen vendinger som : ”Vi forventer” eller ”planlægningen sker senere”. Denne manglende præcision og faglighed muliggør en gliden af på, en ignorering eller en afvisning af indsigelser i høringssvar. Forvaltningsplanen fremstår simpelt hen grundlæggende ufærdig og derfor uanvendelig.

2. Græsningstryk

I forvaltningsplanen angives et græsningstryk baseret på forskning på den afrikanske savanne. Ganske vist er det projekterede græsningstryk lavere end det, som biolog Rasmus Ejrnæs i bl.a. DCE 425 rapporten taler for skal indføres ved rewilding og ”genopretning af de naturlige processer”. Naturstyrelsen skriver således med henvisning til den afrikanske savanneforskning, at der sigtes efter 40 kg græssende dyr pr hektar og tilføjer, at Naturstyrelsen vil prøve sig frem og regulere hen ad vejen, men oplyser ikke om kriterierne for regulering eller om, hvordan reguleringen i praksis skal foregå.

Det fremgår ikke, om der er lavet sammenlignelige undersøgelser af de tilgængelige relevante fødemængder på savannen og i Tranum Klitplantage, hvilket ellers vil være en forudsætning for, at de afrikanske forskningsresultater kan give en vis mening. Man må formode, at savannen er mere tør og har forholdsvis større græsningsarealer end en NNP, Tranum, hvor store dele om vinteren bliver til vådområder, når grøfter og kanaler lukkes. Desuden vil der komme mindre reelt græsningsareal i NNP Tranum på grund af frahegninger til sårbare planter og nyplantninger samt til fodringsfolde mm. Hvor store dele, der skal frahegnes til diverse formål er ikke anført i forvaltningsplanen.

Det fremgår heller ikke af forvaltningsplanen, om tallet 40 kg dyr pr ha angiver et areal med eller uden lavproduktivt areal - eller måske endda med eller uden et ikke føde-producerende areal. Det gør en afgørende forskel, om én hest eller et kreatur på åsbasis skal overleve på 10 hektar tæt god græs eller på 10 hektar sump, sø, fældet skov iblandet hundegræs, lyssiv, mos, lyng mv. (Selv 10 hektar god græsning kan i øvrigt vise sig at være for lille et areal til overlevelse for et dyr, såfremt en del af græsset ikke under sommerens vækst er konserveret til vinterfodring).

En afgørende forskel på den afrikanske savanne og Tranum området er, at vækstsæsonen på den afrikanske savanne er hele året i modsætning til i Tranum, hvor vegetation og dermed stråføde kun gror i halvdelen af året. At Naturstyrelsen muligvis kalkulerer med, at heste og kreaturer om vinteren skal æde tilgroninger og trævækster frem for stråføde, ændrer ikke på disse objektive klimatiske og geografiske forskelle, som burde være medtaget og indregnet i forvaltningsplanen og angivelsen af græsningstryk.

I en korrespondance vedrørende kommentering af rapport DCE 425 fra oktober 2020 mellem biolog fra Aarhus Universitet Rasmus Ejrnæs (RE) som kontaktansvarlig og forstkandidat Erik Buchwald (EB) fra Naturstyrelsen spørger EB specifikt RE til en præcisering af et områdes fødegrundlag, når græsningstrykket angives. EB spørger utvetydigt til, om de anbefalede modeller for græsningstryk er med eller uden fratræk for ikke- eller lavproduktiv vegetation.

Naturstyrelsen forholder sig ikke den til problematik i forvaltningsplanen for NNP, Tranum, selv om Erik Buchwald fra Naturstyrelsen netop påpeger denne mangel ved de beregninger, som Naturstyrelsen henviser til som det videnskabelige grundlag for græsningstrykket i en NNP, Tranum. Dette er stærkt kritisabelt og en mangel ved forvaltningsplanen.

3. Helårsgræsning

Naturstyrelsen forholder sig i forvaltningsplanen ikke til, om de beskyttede arter skades ved

helårsgræsning. Netop den problemstilling, der vedrører risiko og skadeansvar ved en naturforvaltning indgår ellers i opfyldelsen af EU's habitatsdirektiv. Også en naturforvaltning, der foretages med henblik på opfyldelse af Natura 2000 forpligtelser, skal opfylde EU's habitatskrav. (jf EU-dom mod Polen. U2019B.139. Peter Pagh, Professor. dr jur). Naturstyrelsen forholder sig slet ikke til kravet om at udføre konsekvensvurderinger af den højeste videnskabelige standard, som det er krævet i EU's habitatsdirektiv.

Hvordan vil Naturstyrelsen sikre, at heste og kreaturer ikke – selv ved et relativt lavt græsningstryk, æder habitatsbeskyttede og/ eller Natura 2000 planter og dermed også de planter, som beskyttede insekter er afhængige af? Det er IKKE tilstrækkelig beskyttelse i henhold til EU's habitatsdirektiv at "FORVENTE", at der ikke sker skader.

Afgræsning er en ganske uforudsigelig og svært kontrolleret forvaltningsform, da dyrene kan æde og nedtrampe netop de planter, de er udset til at beskytte, mens de fravælger de planter, som Naturstyrelsen i forvaltningsplanen kalkulerer med eller "forventer", at dyrene æder.

I henhold til Naturstyrelsens forvaltningsplan, skal dyrene i princippet leve vildt og med minimal menneskelig indvirkning. Denne forvaltningsmetode vil i praksis vanskeliggøre eller umuliggøre den nødvendige løbende regulering af dyrenes indvirkning på sårbare planter og insekter. Heste og kreaturer afgræsser ikke jævnt, men selektivt på trods af et tilstræbt ekstensivt græsningstryk. Græsning, der er karakteriseret som "ekstensiv" kan i praksis være **intensiv** de steder, hvor græsningen kan skade beskyttede arter og naturtyper.

Kvælstofaflejringen

Helårsgræsning aflejrer i henhold til forskning af Rita Buttenschøn mere kvælstof end sommergræsning og antageligt også mere end den græsning, som det oprindelige og uhegnede hjortevildt forårsager.

På trods af at beskyttede arter som eksempelvis Djævelsbid og naturtyper som klitheden er særdeles sårbare overfor øgning af kvælstofpåvirkningen, forholder Naturstyrelsen sig i forvaltningsplanen slet ikke til, at forvaltningsmetoden helårsgræsning kan medføre øget kvælstofaflejring. Dette er kritisabelt.

Opstillingen her er udført på baggrund af de tal, som Rita Buttenschøn har angivet (se kilde under skema)

Kun to plejemetoder fjerner mere kvælstof end depositionen (aflejringen).				
Område	Plejemetode	Kvælstof kg/ha/år		Bemærk
		Fjernet	Aflejret	
Lüneburger Heide Tyskland	græsning 8 timer dagligt med får	24,3	22,8	årlig behandling
	græsning hele døgnet med får	16,1	22,8	årlig behandling
	afbrænding	ca. 10	22,8	10 års cyklus
	slåning	ca. 10	22,8	10 års cyklus
	skrælning	ca. 60	22,8	30 års cyklus
Mols Danmark	sommergræsning med kvæg	5-8	ca. 15	årlig behandling
	helårsgræsning	0-5	ca. 15	

Kilder: ISBN 978-87-7175-610-4 side 19

Ulla Gottliebsen

Vibeke Fjord Kristensen

Jeg ønsker ikke den danske natur indhegnet og jeg ønsker for Guds skyld ingen dyr indsat i disse indhegninger.

Vh Vibeke Fjord Kristensen

Vibeke og Kurt Nielsen

Høringssvar

Vedr. Naturnationalpark Tranum

Vi ønsker at gøre indsigelse mod NNP Tranum i form af miljøministerens projektforslag.

Indhegning: Fri natur er under ingen omstændigheder heget ind.

Dyrevelfærd: Husdyr som køer og heste skal ikke klare sig selv året rundt uden ekstra opsyn og fodring. Hvem kan holde ud at se på udsultede/ skadede dyr i en indhegning. Dyrevelfærdsloven skal også gælde for Naturstyrelsen.

Elge og bisonokser hører ikke hjemme i den danske natur.

Råvildt risikerer at hænge fast eller komme til skade ved indhegning.

Træfældning: Danmark protesterer mod overdreven træfældning i andre lande, men vores miljøminister går ind for fældning af alle "ikke hjemmehørende" nåletræer i de kommende NNP, uden at kende konsekvensen af dette store indgreb i de danske skove og uden at have hørt på fagfolk, som taler i mod projektet. Ja man har faktisk så travlt med at fælde træer, at man ikke tager hensyn til ynglende fugle.

Manglende lokalt opbakning: Mange kommende naboer til NNP Tranum er direkte i mod NNP Tranum. Vi, der campere på en Campingplads, som nu bliver omringet af NNP Tranum, er da meget betænkelig ved, at skulle omgives af hegn og store græssende dyr uden ordentlig opsyn.

Fri camping: Vi finder det også meget besynderligt, at Naturstyrelsen vil anlægge et område til fri camping, som nabo til en campingplads. Det må da siges at være totalt konkurrenceforvridende. Man kunne jo frygte at disse campister ville blive fristet til at bruge nabocampingpladsens faciliteter gratis.

Med venlig hilsen

Vibeke og Kurt Nielsen

Foreninger, virksomheder, myndigheder mv.

Advokat Niels Vase, på vegne af Trantum Klit Camping ApS

5. juli 2022
Sagsnr. 1537-245688 nva
Skr. Mette Marie Dollerup
Tel. 7221 1632, mail mmd@70151000.dk

HjulmandKaptain

Østre Havnegade 12
DK-9100 Aalborg
Tel. + 45 7015 1000
mail@70151000.dk
www.hjulmandkaptain.dk

Sendt pr. e-mail til nnptranum@nst.dk

Advokatpartnerselskab
CVR-nr. 32 33 71 20
Bank 7420 1021347

Naturstyrelsen

Indsigelser til Naturnationalpark Tranum

Som advokat for Tranum Klit Camping ApS, Sandmosevej 525, 9460 Brovst skal jeg herved fremkomme med følgende høringssvar.

Min klient ønsker at gøre indsigelse mod den planlagte etablering af campingpladser i området.

Baggrunden for min klients indsigelse er følgende:

Min klient købte i 2018 det areal, hvorpå campingpladsen ligger, af Naturstyrelsen for 3 mil. kr. og har siden gennemført en totalrenovering til en samlet pris på 7 millioner kr., hvilket blandt andet er anvendt til renovering af pladsens faciliteter til brug for campingpladsens gæster.

På købstidspunktet fik min klient oplyst, at Naturstyrelsen ønskede pladsen lukket, blandt andet fordi der var for mange campingpladser i området.

På campingpladsen er indrettet traditionelle pladser samt særlige pladser til naturcamping. Sidstnævnte er et naturområde i stil med det, Naturstyrelsen nu ønsker at etablere.

Priserne er som følger

- Pladsgebyr 50/60 kr., afhængigt af sæson
- Persongebyr 87/98 kr. pr. overnatning afhængigt af sæson

Campingpladsen er i god drift. Belægningsprocenterne har siden etablering været

2018:	34 %
2019:	45 %
2020:	54 %
2021:	63 %
2022:	75 % (forventet)

Min klient har siden købet af pladsen været i dialog med Naturstyrelsen om særlige tilbud til naturturister og er fortsat interesseret i at opfylde ønsker i den forbindelse.

Projektforslaget må forstås således, at der i Naturnationalparken ønskes indrettet et antal pladser, hvor overnatning tilbydes uden betaling. Afstanden mellem de projekterede pladser og min klients plads er 1 km via en stiforbindelse.

Hvis pladserne etableres, vil min klient blive udsat for konkurrence fra en offentlig myndighed, der tilbyder services, sammenlignelige med campingpladsens uden betaling, hvilket selvsagt sætter mine klienter i en umulig konkurrencesituation.

Servicefaciliteterne på min klients campingplads er p. t. ikke aflåst, hvilket i realiteten vil gøre det muligt for de ikke-betalende gæster på shelterpladsen at benytte servicefaciliteterne på campingpladsen uden betaling.

Som det fremgår ovenfor, er min klients indsigelse generelt begrundet med det forhold, at erhvervsvirksomheden bliver udsat for offentlig konkurrence på ulige vilkår.

Jeg skal supplere indsigelserne med følgende:

1. Usagligt formål med shelterpladserne:

Formålet med etablering af naturnationalparker er at skabe mere vild natur i Danmark. I projektforslagets indledning er dette beskrevet således (citat fra Resumé side 1):

Målet med naturnationalparkerne er at fremme natur og biodiversitet ved at understøtte et økosystem med naturlige processer og dynamikker og minimal brug af forvaltningsindgreb.

Etablering af campingpladser understøtter ikke dette mål, tværtimod. Fremme af natur sker ikke ved at etablere overnatning i naturen, hvorfor ønsket herom ikke er i overensstemmelse med formålet. Det gøres derfor gældende, at forslaget om etablering af pladser ikke har et sagligt formål og derfor må tilsidesættes som magtfordrejning.

I den forbindelse bemærkes, at pladserne ønskes etableret i umiddelbar nærhed af kronhjortenes brunstplads. Den således skabte forstyrrelse vil skade naturen i området i modstrid med formålet med Naturnationalparken.

Videre bemærkes, at der ikke er oplysninger om, at der mangler overnatningsmuligheder i området, hvilket således heller ikke kan være et sagligt formål med etableringen. Som nævnt har min klient tidligere været i dialog med Naturstyrelsen om etablering af pladser og er fortsat åben for en drøftelse heraf, hvis behovet er til stede.

2. Konkurrenceforvridende /statsstøtte

En campingplads, der drives erhvervsmæssigt, har ingen mulighed for at konkurrere med Naturstyrelsen, der ikke opkræver betaling for sine ydelser.

Omkostningerne ved etablering og drift af pladserne betales således ikke af brugerne men af Naturstyrelsen

Det gøres derfor gældende, at etablering af shelterpladserne er i strid med såvel Konkurrenceloven samt EU's regler om statsstøtte. Se hertil særligt afgørelsen C 482/99 (Stardust Marine)

Afslutningsvis bemærkes, at min klient fortsat gerne indgår i en dialog om etablering af yderligere overnatningspladser i området, såfremt der er behov for dette.

Med venlig hilsen

Niels Vase
Advokat (H), Partner

AutoCamperRådet

Til Naturstyrelsen

Vedrørende "Offentlig høring af de tre projektforslag for naturnationalparkerne Stråsø, Tranum & Almindingen".

De tre projekter i høringen, er helt i tråd med AutoCamperRådets værdisæt, at opleve og være i naturen, uden at sætte et negativt aftryk.

Koblingen mellem støtte til biodiversitet og offentlighedens mulighed for at opleve naturnationalparkerne, peger på det centrale i netop AutoCamperRådets målsætning.

AutoCamperRådet peger derfor på potentialet i et samarbejde mellem styrelsen og AutoCamperRådet.

De tre nævnte projekter kalder på en central og formaliseret, national stillingtagen til hvordan autocamperturister skal begå sig i netop nationalparkerne.

Men AutoCamperRådet er bestemt også interesseret i dialog og samarbejde, om de øvrige naturnationalparker.

Naturstyrelsen kan opsætte skilte, udgive vejledninger og øvrigt materiale for besøg i nationalparken.

AutoCamperRådet kan formidle til autocamperturisterne, hvordan det moralske og etiske, skal fungere som rettesnor for deres besøg og færden i nationalparken.

Endelig gør AutoCamperRådet opmærksom på hele det økonomiske aspekt i relation til autocamperturister. Autocamperturister bruger penge i de nærområder der støder op til naturnationalparkerne, når de færdes i parkerne. Og hvis der er mulighed for at overnatte, bruger autocamperturister flere penge.

Skal der etableres overnatningspladser til autocamperturisterne, bør Naturstyrelsen, som minimum, gøre opmærksom på, hvor autocampere kan tømme affaldsspand, spildevand og toiletkassetter. Hvis ikke det kan ske på selve overnatningspladsen, kan der henvises til nærmeste sted, hvilket normalt er på en rastepads på motorvejen.

AutoCamperRådet vil derfor meget gerne indgå i et samarbejde, hen imod oprettelse af pladser i parkernes nærhed, hvor der kan overnattes og benyttes servicefaciliteter.

AutoCamperRådet ser dette potentiale som bidrag til samarbejde med Naturstyrelsen:

- Rådet arbejder løbende med lovstof og formidling til autocamperturisterne, om forskellige lovmæssige problemstillinger. Eksempelvis færdselslovens bestemmelser om parkering, sammenholdt med, hvornår en autocamper er "parkeret", eller den "camperer".
- Rådet er talerør for de tre foreninger der støtter rådet, og har dermed kontakten til de mange medlemmer i landets største sammenslutning af autocamperturister.
- Rådet har mulighed for at præge, vejlede og støtte autocamperturisterne.
- Rådet går foran. Det ses på hjemmeside og Facebook-side.
- Rådet formidler og fungerer som opinionsdannere med præsentation af værdisæt, målsætning og formål.
- OmrådeAmbassadørerne er de stedlige repræsentanter for AutoCamperRådet, der holder forbindelse, holder sig orienteret og formidler til pladsejere, kommuner og AutoCamperRådet

Med håb om en god dialog, og måske endda et egentligt samarbejde.

Venlig hilsen
Morten Jul Lægaard
AutoCamperRådet

Bevar de danske skove

Høringssvar

Til projektplan for Naturnationalpark Tranum

Fra Foreningen "Bevar de danske skove"

(cvr 43249541)

Foreningen "Bevar de danske skove" arbejder for bevarelse af skovlovens hidtidige helhedssyn på bidraget fra vores danske skove til det danske samfund - som formuleret i skovloven fra før natur- og biodiversitetspakkens (L229) vedtagelse - Ud fra et natursyn, hvor skovens formål og opgave i vores samfund er, at levere et mangesidet og afvejet bidrag i form af både bæredygtig træproduktion, klima-bidrag ved CO2 optag, fremme af biodiversitet, natur- og kulturværdier, fri tilgængelighed for skovens gæster, deres rekreation og friluftaktiviteter osv.

I indledningen til projektforslagene anføres, at hovedformålet, og dermed hoved begrundelsen, er "at styrke områdernes natur og biodiversitet" - hvilket vi på ingen måde kan være uenige i, men desværre også at midler og metoder er bundet af en præmis om en rewilding-baseret ideologi og tilsvarende natursyn. Et høringssvar, som demokratisk instrument, bliver således illusorisk og begrænset til enten en protest mod præmissen eller ret ligegyldige henstillinger om at flytte hegnspele – her i ordets bogstavelige forstand.

Natur- og biodiversitetspakkens iboende rewilding-baserede og stærkt ideologiske natursyn, som tilsidesætter skovlovens hovedformål, går vi selv sagt og derfor ikke ind for.

Derfor siger vi som forening klart NEJ-TAK til etablering af Naturnationalpark Tranum, som beskrevet i projektplanen.

Og på den baggrund vil vi generelt protestere mod Naturnationalpark projekterne med følgende begrundelser:

- **Mangelfuld begrundelse for hele projektet.** Vi støtter begrundelsen - at fremme og sikre artsdiversiteten i vores skove. Desværre har både miljøministeren og Aarhus Universitet forsømt, at levere en seriøs evaluering af Naturstyrelsens hidtidige naturforvaltningsindsats i forbindelse med Rødliste 2019 rapporteringen, som helt forbigik, at oplyse om den markante forbedring for de 1520 arter vurderet truede i 2010. En forbedring, som tydeligt fremgår af bilag 1. Artslister, som stammer fra Naturstyrelsens egen undersøgelse (Erik Buchwalds Erhvervs-phd-projekt fra 2018). De markante fremgange, som fremgår af bilaget for alle 15 udpegede naturnationalparker er aldrig blevet gjort til genstand for en seriøs analyse og evaluering af Naturstyrelsens hidtidige naturforvaltningsindsats, og som helt afgjort har sin del af æren for en endda overordentligt positiv udvikling. En stærkt bekymrende konstatering her er, at forskerne bag rødliste rapporteringen er stærkt engagerede fortalere for rewilding – Et forhold, som selv sagt næppe har befordret incitamentet til, at foretage den manglende objektive og nøgterne analyse af spørgsmålene: Hvordan gik det for de arter, som vi var bekymrede for i 2010? - Virkede indsatsen? Efterfulgt af en tilsvarende objektiv og nøgtern evaluering af, om man skulle fortsætte den hidtidige naturforvaltning, eller argumentere for paradigmeskiftet til rewilding.

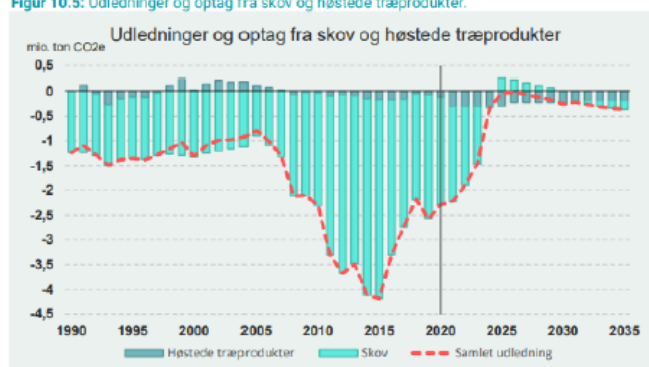
■ **Mangelende konsekvensberegning for af tab af træ som ressource.** Ifølge seneste "Skovfremskrivning" (IGN, februar 2022) er vedmasse beholdningen i danske skove 138 mio. m³, heraf 18,5 mio. m³ i de udpegede 71.000 NNP/Urørt skov. Arealer med over 300 m³/ha i gennemsnit mod 220 m³/ha for den resterende skov – For langt størstedelen værdifuld og certificeret produktiv skov. Regeringen har ikke på noget tidspunkt ønsket, at foretage en konsekvensberegning hverken for forsyningssikkerhed for træ til bygnings-/møbelindustri eller energiflis. Et tab som skønsmæssigt ikke er under ca. 0,75-1,0 mio. m³ i årlig hugst. Heller ikke konsekvenser for økonomi eller arbejdspladser. 3F og skovkyndige har fremlagt estimater for tabet i størrelsesordenen fra 3 – 5 mia. DKK per år.

■ **Manglende estimat af klimaeffekt.** På trods af, at forligskredsen bag natur- og biodiversitetspakken benævner konstellationen for Danmarks første klima-regering, har der helt fra start været udtalt uvilje til at levere en ærlig og seriøs klima-konsekvensanalyse af tiltaget. Projektbeskrivelsernes yderst kortfattede og generelle afsnit "Forventede klimaeffekter" indeholder en erkendelse af, at planerne medfører negativ klimapåvirkning, men igen ikke en vilje til en ærlig og reel konsekvensberegning. Den nævnte "Skovfremskrivning" fra IGN leverede først her i februar 2022 de danske skoves bidrag til Energiministeriets Klimafremskrivningen 2020-2050. Men som en konsekvensfremskrivning, som hviler på den præmis, at natur- og biodiversitetspakkens tiltag med skovrydning, veteranisering, stop for skovdrift er vedtaget. Suppleret med en sammenblanding med forskellige kompenserende intentioner om skovrejsning og reduceret hugst i tilbageværende arealer. Og uden

- at indregne HWP (CO₂ lager bundet i forarbejdet træ i bygninger, møbler osv. (dog kun for NNP/Urørt skov)),
- at indregne substitutionseffekter (træ/træflis som erstatter stål, beton, plast, gas, kul olie)
- at indregne den ekstra CO₂ emission fra transport ved import af den tabte træproduktion. (anslået til +40 % af træindustrien).

Hvor stor den reelle andel af det samlede tab af netto-CO₂ optag fra de danske skove (aflæst fra fig. 10.5 i Energiministeriets klimafremskrivning 2022) på 1,5 – 2,5 mio. ton CO₂e/år, der reelt skyldes regeringens biodiversitetstiltag svæver i det uvisse.

Figur 10.5: Udledninger og optag fra skov og høstede træprodukter.

(Bevar de danske skove arbejder på at fremskaffe reelle estimater for både tab af samfundsværdien af beholdningen af træ, ressourceforsyning, klimaeffekt og økonomi – Vil indgå i høringssvar vedr. de resterende arealer der udlægges som urørt skov)

- **Uvilje til fuld miljøvurdering.** Som vi har set fra naturnationalpark Gribskov, er Miljøministeriet tilsyneladende parat til at give tilladelse til de mest omfattende omlægninger i vores kultur-skove siden fredsskovsforordningen i 1805 - inkl. omfattende skovrydning og destruktive tiltag (veteranisering af 25 % af vedmassen i løvskovene) for at fremme skovenes forfald. Og alt sammen uden en fuld miljøvurdering – og som antagelig er direkte i modstrid med EU's habitatsdirektiv. I den forbindelse henleder vi specifikt opmærksomheden på konsekvenserne for de mange nåleskovsafhængige truede arter (se bilag 1), som vi med stor sandsynlighed og i stort omfang vil miste pga. den rent dogmatiske hensigt med at decimere nåleskovsarealet, ved regulær skovrydning, i de planlagte NNP'er og Urørte Skove – p.t. i alt 71.000 ha. – langt mere end halvdelen af vores fælles statsskove.
- **Manglende evidens for rewilding-metodernes biodiversitetseffekt.** Regeringen vælger at igangsætte 15 NNP projekter - som storskala-eksperimenter uden evidens. Dels med begrundelse i AU/DCE rapporten "Biodiversitetseffekter af rewilding", som ikke indeholder evidens for metodens (ideologiens) effekt, og dels på trods af, at mange andre forskere klart undsiger metoderne. Forskere, som for en stor dels vedkommende er medlemmer af "FN-ekspertpanelet" – som ellers hævdes at bakke op og have nået konsensus omkring anbefalingerne – Men, hvilket åbenlyst ikke kan være tilfældet.
- **Friluftsliv og fri og sikker adgang til vores fælles skove.** Omfangshegn og store græssere vil skabe nye barrierer i vores landskab og vores skove, og vil i praksis forhindre mange skovgæster i at benytte vores skove til rekreation og friluftaktiviteter. Mange mennesker har naturligt nok ikke modet til at færdes blandt store dyr – Slet ikke med hund eller på hesteryg. Det er naivt ikke af forudse ulykker ved mødet mellem skovgæster og dyr.
- **Husdyr eller "vilde" dyr.** Vi deler ikke idéen om, at vores husdyr skal agere standin's for "vilde" dyr fra sidste mellemistid. Vi går ind for at opretholde skovloven (før L229). Derfor fastholder vi, at husdyr ikke hører hjemme i vores skove. De er derimod velkomne på enge og overdrev/skovbryn i afgrænsede indhegninger, hvor de ikke beskadiger skoven, og hvor skovgæster frit kan vælge at færdes eller lade være.
- **Dyrevelfærd** Husdyr under hegn er beskyttet af dyreværnsloven. Der skal ikke være særregler for husdyr på statens arealer, derimod samme regler som gælder for landmænd.
- **Etisk ansvar som verdensborger** Vi finder det uansvarligt og usolidarisk, at vi danskere, i et rigt vestligt land, fraskriver os ansvaret for, dels bæredygtigt at producere en anstændig andel af vores eget forbrug, dels at tilsidesætte den væsentlige klimaeffekt, som vores skove kan bidrage med. Både ressourceforsyning og klimakrise kender ingen landegrænser – Vi bør bidrage på lige fod med andre mennesker på vores klode.
- **Den "demokratiske" proces omkring naturnationalparkerne.** Det er åbenlyst, at den forcerede og topstyrede proces – uden reel borgerinddragelse - omkring naturnationalparkerne har skabt en dyb og bekymrende polarisering i vores samfund – ikke mindst i lokalsamfundene tæt på vores skove. Naturstyrelsens lokale afdelinger og medarbejdere har hidtil formået at, skabe den nødvendige opbakning og forståelse for balancen mellem de mange hensyn skoven skal opfylde. Carsten Rahbek har helt ret når han

påpeger: Uden lokal opbakning er projekterne dødfødte. Naturstyrelsen har nu et stykke seriøst genopretningsarbejde forude – uanset om projekterne realiseres eller ej.

Med begrundelserne anført ovenfor, er vi af den opfattelse, at vores politikere blev beskæmmende ensidigt, tendentiøst og mangelfuldt informeret op til vedtagelsen af natur- og biodiversitetspakken. Vi er ikke imod, at fremme biodiversitetshensynet yderligere – og for den sags skyld naturnationalpark-tanken. Vi indgår gerne i reel dialog, men hverken med en låst præmis om de projekterede metoder, forbud mod skovdrift eller det iboende samfunds- og natursyn, som har slået helhedssynets kompas fuldstændig ud af kurs.

Også derfor siger vi som forening klart NEJ-TAK til etablering af Naturnationalpark Tranum, som beskrevet i projektplanen.

Specifikt for Naturnationalpark Tranum:

Omkring biodiversiteten i Naturnationalpark Tranum

Undertegnede, medlem af bestyrelsen i Bevar de danske skove, er selv barnefødt, opvokset, og har arbejdet for Naturstyrelsen her i lokalområdet, og har dermed en lang historik og detailkendskab til området. Personligt kan jeg bevidne en udvikling, hvor de områder af biodiversiteten, jeg har fokus på, stort set konstant har været i forbedring – målt på artsdiversitet og inden for området.

Jeg kan sagtens se andre områder af vores kulturlandskab, hvor biodiversiteten, måske mere bestandsstørrelser end artsdiversitet, er presset af intensivt landbrug, tilgroning af enge, overdrev, moser, som jeg husker drevet i ekstensiv kultur i min levetid, og hvor forandringerne i naturen er slående og bekymrende – Men ikke i hverken Tranum Klitplantage eller de lysåbne klitheder – Tværtimod, arter, som jeg ikke i mine unge dage drømte om at skulle se, har genkoloniseret vores områder.

Tranum klitplantage er en ”ung” natur – både geologisk, men også både klithederne og plantagen. Det er uomtvisteligt, at artsdiversiteten – artsrigdommen – i dag er langt større end den var for bare 100 år siden – En konstatering, som også rewilding-fortalerne er enige i, som her, hvor Rasmus Ejrnæs m.fl. fra ”Danmarks Biodiversitet 2020” dels erkender forøget artsdiversitet, og dels argumenterer for en synsning omkring, hvad han foretrækker.

”På lille skala vil plantningen af en granskov i et kliterræn i Thy fx kunne forøge artsdiversiteten lokalt ved at tilføre en lang række planter, svampe og dyr, som er knyttet til svenske nåleskove, eller fugle, som bygger rede i høje træer eller tæt skov. På en større skala bliver det mere tydeligt, at klitter, som man finder dem i Thy, er sjældne i vores del af verden, og at bidraget til den globale diversitet fra klitterne derfor er mere væsentligt end bidraget fra plantede nåletræsplantager. Klitplantagernes diversitet i Danmark kan alligevel ikke måle sig med diversiteten i naturlige granskove i Sverige eller Tyskland”

Problemet er, at os der lever her i den ”lille skala” faktisk holder meget af den diversitet, som er opbygget både i klithederne og plantagerne, og vi tillader os at mene af vores demokratiske ret og vores synsninger er ligeværdige med ”forskerens”.

Som det fremgår af bilag 2, er påstanden om at biodiversiteten er i frit fald i Tranum klitplantage et falsum – tværtimod. Hensynet isoleret set til biodiversiteten tilsiger, at Naturstyrelsen blot skulle fortsætte den naturforvaltning de hidtil har praktiseret, og som for øvrigt på lange stræk indeholder mange af de samme tiltag og hensyn som nævnes i projektplanen – Blot ud fra et helhedssyn, som ville sikre fortsat og bred lokal opbakning til Naturstyrelsens arbejde.

Historieløshed og mangel på forståelse for lokalbefolkningen

Det forhold, at projektplanen – og ikke mindst den manglende reelle borgerinddragelse – samtidig er et frontalangreb på den kulturarv, som Tranum Klitplantage står som et monument for, overses fuldstændigt.

Tranum klitplantage er en værnskov – plantet af en lokalbefolkning som forsvar mod sandflugt, saltstorme og havgus – Oven på gamle kulturlag af opgivne gårde, husmandssteder. Mange – måske

de fleste i lokalområdet - har stadig en relation til det Tranum Klitplantage og Klitvæsenet stod for. Ikke bare sandflugtsdæmpning og etablering af plantagen, men også udvikling af og sammenhold i lokalsamfundet: Sandmoseskolen, Rødhus- og Tranum campingpladser, sommerhusområder, Dansk Folkeferies feriecenter, starten på turismeerhvervet, vandforsyning, fælder til kreaturdrift, udbygning af vejnet osv. Beskæftigelse og udkomme gennem svære tider. Senest også at opleve, at værnskoven ud over fantastisk natur, faktisk kunne bidrage med brugstømmer og flis til kommunens seks flis fyrede varmeværker.

I år 2022, kan det alt sammen – set udefra - måske forekomme ligegyldigt. Men det støder naturligvis en stor del af lokalbefolkningen – for det første, at blive sat uden for indflydelse, for det andet, at projektindholdet umiskendeligt lyder som et larmende ekko fra fortidens dårskab: At ville rydde store dele af plantagen, lukke kreaturer og heste ud i området mest sårbare områder og direkte fremme de processer som forårsagede datidens naturkatastrofe. Dengang på grund af fattigdom og uvidenhed, nu på grund af virkelighedsfjern ideologi og velstand – og så oven i købet uden nogen som helst rationel begrundelse i, at redde eller fremme en biodiversitet, som beviseligt er i god og stabil udvikling.

Det skaber naturligvis lokal modstand, når nogen udefra vil rive monumenter ned.

Brønderslev, den. 6. juli 2022

Med venlig hilsen

På vegne af foreningen Bevar de danske skove

Skov- og landskabsingeniør

[Redacted signature]

[Redacted text]

[Redacted text]

Bilag 1: Evaluering på 2010-truede arter

I 2010 vurderede Aarhus universitets artseksperter, at 1.520 arter var truede. Ved vurderingen i 2019, var faktisk kun 1.107 af disse arter fortsat truede. En fremgang målt med det såkaldte rødlisteindeks på 5,0 procentpoint. Men Aarhus universitet forbigik, at formidle denne markante forbedring ved et ensidigt fravalgt i deres beregninger og konklusioner fra 2019. Først 22. marts 2022 fremlægger Aarhus universitet det reelle grundlag for deres beregninger med de betydelige ensidige fravalg.

Den. 24. juni 2022 fik vi svar/forklaring fra AU: Fravalget af skyldes ikke eksplicit, at artsvurderings-eksperterne har vurderet forbedringerne som ikke-reelle ændringer, men derimod en teknikalitet, hvor eksperterne har undladt at udfylde en – bedømt ud fra teksten – obligatorisk årsagsangivelse til kategoriskift. AU har af den grund ikke medregnet i alt 1.805 ud af 7.036 vurderede arter 1.805 arter – som overvejende var i fremgang. Havde AU medregnet de 1.805 arts-vurderinger, ville den samlede konklusionen omkring udviklingen fra 2010 til 2019 vende fra *"en lille, men signifikant, tilbagegang"* (på 0,9 procentpoint) til en lille fremgang (på 0,1 procentpoint) – I praksis status quo, men med en iboende markant forbedring for de arter, som vurderedes truede i 2010.

Læs den fulde dokumentation på www.dansknaturtilstand.dk

Naturstyrelsen gennemførte selv en undersøgelse i 2018. Resultaterne derfra viser samme markante fremgang fra 2010 til 2019, som der tydeligt ses af listen med truede arter i de 15 nye naturnationalparker. Heraf er de fleste arter i de fleste områder afhængige af nåleskoven – som man nu vil fjerne.

Naturnationalpark	Arter i alt Heraf:				Fordelt til habitater				Dødvedsarter
		Truede 2010	Truede 2019	Geninvandret	Løvskov	Nåleskov	Skov (Uspec.)	Ej. Skov	
Akkumuleret for alle 15 Naturnationalparker	498	395	256	7	126	112	68	192	64
Specifikt pr. NNP:									
Almindingen	116	70	45	5	25	37	14	40	5
Bidstrupskovene	77	43	25	0	34	23	2	18	10
Draved Skov & Kongens Mose	76	46	30	0	25	17	7	27	12
Fussingø	36	25	16	0	14	13	3	6	3
Gribskov	163	110	69	1	69	41	16	37	31
Hanstholm	118	86	48	0	17	31	13	57	2
Hellebæk Skov og Teglstup Hegn	75	36	25	0	31	16	6	22	11
Husby Klitplantage	31	22	9	0	3	9	5	14	1
Kompedal Plantage	37	24	9	0	4	18	2	13	2
Læsø Klitplantage	76	49	24	2	14	19	8	35	3
Mols Bjerge	107	84	41	1	18	19	18	52	3
Nørlund Plantage og Harrild Hede	107	66	36	0	11	36	7	53	0
Stråsø	57	45	20	0	4	33	3	17	1
Tranum	50	29	15	0	7	13	6	24	2
Ulvshale Skov	80	37	22	1	22	19	8	31	7

Bemærk også, at generelt næsten halvdelen – for hede- og klitplantager den overvejende andel – af arterne er afhængige af nåleskov, men som med NNP initiativet rent dogmatisk ønsker at decimere til et minimum.

Bilag 2: Artsoversigt fra Naturstyrelsens registreringer i 2018

29 arter af 50 var truede i 2010 – heraf er kun 11 vurderet truede i 2019

15 arter af 50 var truede i 2019

24 arter tilknyttet åbne naturtyper

26 arter tilknyttet skoven – Heraf 13 specifikt tilknyttet nåleskoven

Artsnavn (lat.)	Artsgruppe	skovtilknytning	Rødliste 2010	Rødliste 2019	Udvikling	Seneste fund (lok)	Antal NST-loc.	Artens behov	Dødtvedsart
Brun pletvinge (<i>Melitta aethalia</i>)	Dagsommerfugle	Løvskov	EN	EN	Uændret	2008	12	Stævnnet skov, blomsterrige småenge	
Engblåfugl (<i>Cyaniris semiargus</i>)	Dagsommerfugle	Ej Skov	VU	VU	Uændret	2011	56	Høslætagtig drift, blomsterrigt.	
Enslanblåfugl (<i>Maculinea alcon</i>)	Dagsommerfugle	Ej Skov	VU	VU	Uændret	2013	51	Klokkeensian til æglægning	
Gråbåndet bredpande (<i>Erynnis tages</i>)	Dagsommerfugle	Skov	EN	NT	MindreTruet	2013	44	Lysåbent, næringsfattigt.	
Hedepletvinge (<i>Euphydryas aurinia</i>)	Dagsommerfugle	Ej Skov	CR	EN	MindreTruet	2015	14	Djævelsbid til æglægning.	
Klitperlemorsommerfugl (<i>Argynnis niobe</i>)	Dagsommerfugle	Ej Skov	VU	NT	MindreTruet	2014	65	Lysåbent, næringsfattigt.	
Kommabredpande (<i>Hesperia comma</i>)	Dagsommerfugle	Ej Skov	EN	NT	MindreTruet	2015	48	Lysåbent, næringsfattigt.	
Markperlemorsommerfugl (<i>Argynnis aglaja</i>)	Dagsommerfugle	Skov	EN	LC	MindreTruet	2015	72	Lysåbent, næringsfattigt.	
Moseperlemorsommerfugl (<i>Boloria aquilonaris</i>)	Dagsommerfugle	Ej Skov	EN	VU	MindreTruet	2012	34	Højmoser	
Moserandøje (<i>Coenonympha tullia</i>)	Dagsommerfugle	Ej Skov	EN	NT	MindreTruet	2013	46	Højmoser	
Okkergul pletvinge (<i>Melitaea cinxia</i>)	Dagsommerfugle	Ej Skov	VU	LC	MindreTruet	2015	129	Lysåbent, næringsfattigt.	
Skovperlemorsommerfugl (<i>Argynnis adippe</i>)	Dagsommerfugle	Løvskov	EN	NT	MindreTruet	2015	46	Blomsterrigt eng-skov-mix med violer	
Spættet bredpande (<i>Pyrgus malvae</i>)	Dagsommerfugle	Ej Skov	VU	NT	MindreTruet	2015	85	Lysåbent, næringsfattigt.	
Violetrandet ildfugl (<i>Lycaena hippothoe</i>)	Dagsommerfugle	Ej Skov	VU	NT	MindreTruet	2015	87	Lysåbent, næringsfattigt.	
Dværgterne (<i>Sternula albifrons</i>)	Fugle	Ej Skov	NT	VU	MereTruet	2007	23	Beskyttet redeplads på strand	
Hedelerke (<i>Lullula arborea</i>)	Fugle	Nåleskov	NT	NT	Uændret	2015	105	Insektrig tør lysning m. spredte træer	
Isfugl (<i>Alcedo atthis</i>)	Fugle	Løvskov	LC	VU	MereTruet	2009	57	Fredfyldt rede- og fiskepladser	
Lærkefalk (<i>Falco subbuteo</i>)	Fugle	Nåleskov	EN	CR	MereTruet	2011	22	Mix af vådområder + skov mv	
Nattravn (<i>Caprimulgus europaeus</i>)	Fugle	Nåleskov	LC	NT	MereTruet	2015	87	Insektrig tør lysning m. spredte træer	
Rødryget tornskade (<i>Lanius collurio</i>)	Fugle	Nåleskov	LC	LC	Uændret	2015	201	Insektrig lysning m. kvas / buske	
Rørdrum (<i>Botaurus stellaris</i>)	Fugle	Ej Skov	LC	VU	MereTruet	2011	67	Varieret rørsump og mose	
Rørhøg (<i>Circus aeruginosus</i>)	Fugle	Ej Skov	LC	LC	Uændret	2011	91	Varieret rørsump og mose	
Trane (<i>Grus grus</i>)	Fugle	Nåleskov	LC	LC	Uændret	2015	72	Mose, sumpskov, fred og ro.	
Vendehals (<i>Lynx torquilla</i>)	Fugle	Nåleskov	EN	VU	MindreTruet	2014	59	Myrer på åbne steder, redehuller	
Almindelig ulvefod (<i>Lycopodium clavatum</i>)	Karplanter	Nåleskov	LC	LC	Uændret	2015	67	Lysåben næringsfattig råjord	
Bredbæget ensian (<i>Gentianaella campestris</i> var. <i>campestris</i>)	Karplanter	Ej Skov	VU	EN	MereTruet	2012	9	Lysåbent, næringsfattigt.	
Femradet ulvefod (<i>Lycopodium annotinum</i>)	Karplanter	Nåleskov	LC	LC	Uændret	2012	65	Næringsfattig råjord	
Guldblomme (<i>Arnica montana</i>)	Karplanter	Ej Skov	LC	NT	MereTruet	2010	45	Lysåbent, næringsfattigt.	
Liden ulvefod (<i>Lycopodiella inundata</i>)	Karplanter	Ej Skov	LC	LC	Uændret	2012	38	Tidvis vanddækket sandbund	
Markfirben (<i>Lacerta agilis</i>)	Krybdyr	Skov	LC	VU	MereTruet	2011	124	Solåben sandjord til æglægning	
Hede-rendyrlav (<i>Cladonia portentosa</i>)	Laver	Skov	LC	LC	Uændret	2009	65	Ren fugtig luft.	
Spinkel rendyrlav (<i>Cladonia ciliata</i>)	Laver	Ej Skov	VU	LC	MindreTruet	2008	36	Lysåbent, næringsfattigt.	
Citronbjørn (<i>Setina irrorella</i>)	Natsommerfugle	Ej Skov	VU	VU	Uændret	2015	17	Lysåbent, næringsfattigt.	
Fempletet køllebærmer (<i>Zygaena lonicerae</i>)	Natsommerfugle	Ej Skov	VU	LC	MindreTruet	1994	59	Lysåbent, næringsfattigt.	
Hede-takspinder (<i>Phyllodesma ilicifolia</i>)	Natsommerfugle	Skov	NT	NT	Uændret	2015	19	Lysåbent, næringsfattigt.	
Metalvinge (<i>Adscita statice</i>)	Natsommerfugle	Ej Skov	VU	LC	MindreTruet	2015	96	Lysåbent, næringsfattigt.	
Smalrandet humleblisværmer (<i>Hemaris tityus</i>)	Natsommerfugle	Ej Skov	EN	NT	MindreTruet	2015	26	Lysåbent, næringsfattigt.	
Butsnudet frø (<i>Rana temporaria</i>)	Padder	Løvskov	LC	NT	MereTruet	2015	187	Lavt klart yngleland fri for fisk	
Spidsnudet frø (<i>Rana arvalis</i>)	Padder	Løvskov	LC	NT	MereTruet	2015	179	Lavt klart yngleland fri for fisk	
Hare (<i>Lepus europaeus</i>)	Pattedyr	Løvskov	VU	LC	MindreTruet	2015	321	Mix af div biotoper nær hinanden	
Ilder (<i>Mustela putorius</i>)	Pattedyr	Skov	LC	NT	MereTruet	2001	55	Varieret blanded vegetation	
Odder (<i>Lutra lutra</i>)	Pattedyr	Nåleskov	VU	VU	Uændret	2014	202	Fredfyldte steder ved sø og å	
Spættet sæl (<i>Phoca vitulina</i>)	Pattedyr	Ej Skov	LC	LC	Uændret	2015	63	Fredfyldte strande uden folk	
Hasselporesvamp (<i>Dichomitus campestris</i>)	Svampe	Løvskov	RE	DD	DD_NA_NE	2009	4	Levende veterantræer	Ja
Purpursort jordtunge (<i>Thuemenidium atropurpureum</i>)	Svampe	Ej Skov	CR	VU	MindreTruet	2012	7	O, Ko	
Rensdyrlav, ubestemt art (<i>Cladonia</i> sp. <i>Rensdyrlav</i> sp.)	Svampe	Ej Skov			MindreTruet	2009	26	Lysåbent, næringsfattigt.	
Spiselig mælkehat (<i>Lactifluus volemus</i>)	Svampe	Nåleskov	EN	LC	MindreTruet	2009	32	Næringsfattig skovbund, især gl nål.	
Vellugtende læderpigsvamp (<i>Phellodon connatus</i>)	Svampe	Nåleskov	EN	DD	DD_NA_NE	2013	31	Næringsfattig skovbund, især gl nål.	
Bjerg-svirreflue (<i>Eriozonea syrphoides</i>)	Svirrefluer	Nåleskov	VU	NT	MindreTruet	2011	13	Nåleskovs bryn.	
Fyrre-træsmuldsvirreflue (<i>Chalcosyrphus piger</i>)	Svirrefluer	Nåleskov	VU	LC	MindreTruet	2014	8	Gl nåleskov med dødt ved	Ja

Camping Outdoor Danmark

Høringssvar ang. Naturnationalpark Tranum

Fra vores medlem Tranum Klit Camping ApS har vi modtaget information om etablering af ovenstående naturnationalpark.

Som brancheorganisation for Camping og Outdoor er vi overordnet positivt indstillet i forhold til etablering og udvidelse af erhvervet, og hilser initiativer velkomne, der understøtter campings udbredelse i Danmark.

Vores grundholdning er, at etablering og drift af campingpladser i Danmark altid skal foregå på fair og lige konkurrencevilkår.

Etablering af statsfinansierede pladser i umiddelbar nærhed af etablerede private drevne pladser kan udgøre en risiko for unfair konkurrence, og vi henleder Naturstyrelsens opmærksomhed på at sikre, at en fair og lige konkurrence opretholdes i alle tilfælde.

Vi håber styrelsen vil indgå i dialog med vores medlem om etablering af yderligere overnatningsmuligheder i området, og stiller os gerne til rådighed for at deltage i den videre dialog.

Vi henviser i øvrigt til Indsigelser til Naturnationalpark Tranum indsendt fra Advokat Niels Vase den [...]

Med venlig hilsen
Jacob Chr. Nielsen
Formand
Camping og Outdoor Danmark
Amagertorv 9,2.
DK-1160 København K
T: 36140457
jcn@campingoutdoordanmark.dk

Danmarks Cykle Union

DCU's høringssvar til projektplanen for Naturnationalpark Tranum

DCU ser positivt på det øgede politiske fokus på at styrke naturværdierne. De kommende naturnationalparker (NNP) omfatter en større andel af statens naturarealer og indeholder mange tiltag der går fint hånd i hånd med friluftslivet. Udfordringerne kommer dog med introduktion af store græssere og risikoen for at borgernes adgang til de offentlige naturarealer begrænses.

Projektplanen for NNP Tranum

Danmarks Cykle Union (DCU) vil indledningsvist kvittere for at inddragelsesprocessen er udvidet med bredere invitationer til de lokale projektgrupper. Det let udvidede baggrundsmateriale er også en forbedring, omend det i forhold til friluftsliv fortsat forekommer utilstrækkeligt i forhold til at kunne understøtte beslutninger, der sikrer at friluftslivet fortsat kan trives i de berørte lokalområder.

Antal større arrangementer er nu oplyst i projektplanen, men der mangler fortsat basale aktivitetsdata omkring 1) omfang af div. friluft aktiviteter inkl. cykling (tælldata) og foreningsaktiviteter på arealerne, og 2) reelle analyser af alternativer for friluftslivet der påvirkes.

Der foregår idrætslig cykling på alle de udpegede NNP-arealer, men med store forskelle.

NNP Tranum har en vis idrætslig cykling, særligt i form af gravelcykling som motion og årlige traditionsrige gravelløb.

Det er desværre ikke kortlagt systematisk hvilke cykelaktiviteter der foregår på arealet.

Arealet der foreslås indhegnet til NNP Tranum gennemløbes af den vigtige og befærdede nationale cykelrute 1 "Vestkyststruten" langs den danske vestkyst.

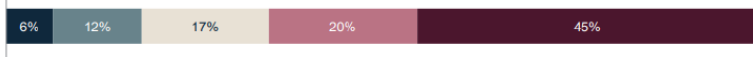
DCU bemærker:

Det er helt afgørende at de danske regionale og nationale cykelruter fortsat er reelt tilgængelige for alle danskere i alle aldre, for foreningslivet, arrangementer og for turister

Således bør det være muligt at vælge en alternativ, attraktiv og velskiltet rute rundt om indhegningen.

Allerede inden etablering af den første NNP viser Danmarks Naturfredningsforenings undersøgelse foretaget af Epinion (februar 2022) at en del af befolkningen i varierende grad er bekymrede over at skulle færdes med store græssere. 18% svarende til mere end 1 mio danskere er helt eller delvist enige i at de er bange for at færdes i NNP med store græssere.

Jeg vil være bange for at færdes i en nationalpark, hvis jeg kan risikere at møde et stort dyr som en hest, ko eller elg

Hvis/når der kommer ulykker og utrygge oplevelser med de store græssere i NNP, så vil andelen der er bange eller bekymrede formentlig stige. Det oplevede man i den 1600ha store NNP-lignende park i Maashorst i Holland hvor 35% af de besøgende efter de første 4 år (2016-2020) med flere ulykker, angav at de var bekymrede for sikkerheden ved at færdes i parken.

(punkt 6.1.05: Evaluatie Grote Grazers In De Maashorst

<http://ibabsonline.eu/Agenda.aspx?site=oss&agendaid=b5aecdd5-b88d-4da5-9ceo-28bfda0a0296&FoundIDs=>)

Det forekommer derfor uhensigtsmæssigt at have så trafikeret cykelrute igennem parken uden velskiltede, gode muligheder for at passere uden om parken på officiel cykelrute. Det må derfor forventes at cyklende vil reagere forskelligt, men at en del vil reagere som advaret om i tidligere indsigelser og ikke cykle igennem parken, måske helt undlade at cykle i området. Andre vil passere igennem, men måske uden at overholde eller ønske at overholde sikkerhedsafstande.

Strava heatmap viser at der er betydelig cykelaktivitet på Vestkyststruten samt på andre veje i området der planlægges indhegnet.

Der afholdes flere traditionsrige gravel-events der passerer Tranum klitplantage. Da gravel-løb ofte er på lange ruter og med en vis spredning af deltagere, vil det være hensigtsmæssigt at foretage en individuel vurdering og dialog med arrangørerne om hvorvidt løbsruten kan passere igennem eller må lægges uden om. Konkurrenceelementet er heller ikke så fremtrædende ved mange gravelløb.

Adgang til den nationale cykelrute igennem parken bør ske via færreste pga trafikens omfang. Låger som foreslået i udkastet, er ikke hensigtsmæssige for cyklister.

Det bemærkes også at større områder udlægges til "faunalommer" og vådområder. Det vil betyde at mere færdsel henvises til stierne uden for disse områder. Det kan således give øget trængsel og evt. en reduceret naturoplevelse. Der kan således blive behov for at udvide og/eller separere stierne. Dette bør angives som mulig mekanisme i forvaltningsplanen.

Igen gøres opmærksom på de generelle forhold omkring særlig ansvarspådragelse for foreningsledere, skolelærere m.fl. der har børn og unge med på cykeltur under ansvar, samt behovet for at de enkelte foreninger og institutioner har specifikke beredskabsplaner iht. dommen efter Præstø-ulykken. Alt sammen forhold der fremover kan virke reducerende på mulighederne for at der cykles på den nationale cykelrute når dele af ruten indhegnes til græsning.

Det er således en bekymring både for den idrætslige cykling og cykling som helhed i Tranum Klitplantage at den nationale cykelrute ikke planlægges suppleret med alternativ rute uden om parken.

- DCU anbefaler at den reelle adgang til de nationale cykelruter sikres med etablering af gode og velskiltede gruscykelstier udenfor NNP så de cyklende aktivt kan til eller fravælge at cykle i NNP.

DCU stiller sig til rådighed i den videre proces og det understreges igen at den lokale inddragelse af foreninger og andre betydende interessenter er afgørende for de gode løsninger.

Med venlig Hilsen

Klaus Bach
Formand DCU Spor og Natur
bach.klaus(a)gmail.com - 2854 0535

Niels Holm
DCU Spor og Natur

Danmarks Idrætsforbund

DIF'S BEMÆRKNINGER TIL PROJEKTBEKRIVELSE OG RETNINGSLINJER FOR FORVALTNING AF NATURNATIONALPARK TRANUM

Danmarks Idrætsforbund (DIF) har med stor interesse modtaget *'Projektbeskrivelse og overordnede retningslinjer for forvaltning af Naturnationalpark Tranum'*, som er sendt i høring frem til den 7. juli 2022.

Indledningsvis vil vi nævne, at vi glæder os over, at en række af vores tidligere bemærkninger til naturnationalparken er blevet imødekommet. Det vil vi gerne anerkende og rose.

Vi glæder os bl.a. over, at der på side 25 er indsat en tabel, der viser antallet af tilladelser, der er givet til organiserede aktiviteter siden 2012. Denne tabel har vi flere gange opfordret til, og derfor glæder det os, at tabellen nu er med. Det er vigtigt, fordi det giver et billede af områdets betydning for det organiserede friluftsliv, og det vil kunne

anvendes som sammenligningsgrundlag, når der om nogle år skal evalueres på forvaltningen af naturnationalparken og dens påvirkning af friluftslivet.

Vi vil også gerne rose, at Naturstyrelsen har lyttet til vores opfordring om at give stilleområderne et andet navn. Områderne er nu omdøbt til faunalommer, og det er en bedre betegnelse. Hermed undgår vi forveksling med de stillezoner, som Naturstyrelsen indførte i 2012. Vi vil i samme forbindelse også gerne anerkende, at beskrivelsen af faunalommerne er justeret, så de ikke længere fremstår som forbudszoner, hvor der ikke kan laves organiserede friluftaktiviteter. Det er vi meget tilfredse med. Dog er vi stadig bekymret for, hvordan faunalommerne vil blive forvaltet i praksis, idet faunalommerne udgør en betydelig andel af naturnationalparkens areal.

Hegn og adgangsforhold

Vi er meget tilfredse med, at det planlagte hegn omkring naturnationalparken bliver et lavt totrådet kreaturhegn. Hegn udgør en fysisk barriere for færdsel i området, men denne barriere er mindre med et lavt kreaturhegn, idet hjortevildtet kan springe over hegnet, og friluftsudøvere kan rulle under eller hoppe over hegnet. Ligeledes fremstår det lave totrådet kreaturhegn mere diskret i landskabet frem for høje vildthege.

Vi vil ligeledes rose, at der i projektbeskrivelsen er skitseret mange indgang i form af sti-låger, ridelåger og færister. Det glæder os. Det giver bedre adgang til indhegningen, og dermed mulighed for at gå, løbe, cykle og ride gennem området. Dermed begrænses barrieren for færdsel i området og på tværs af området.

De udsatte heste kan være problematiske for rideklubber og ryttere i det hele taget. Derfor er vi også meget tilfredse med at læse, at der planlægges en riderute rundt om naturnationalparken, som et fint supplement til ridning inde i selve naturnationalparken. Det skal dog nævnes, at rideruten er meget lang med børn, og vi anbefaler derfor, at der på rideruten kobles mindre stisløjfer, som kan anvendes til kortere ture. Vi bemærker, at Naturstyrelsen vil drøfte denne mulighed med Jammerbugt Kommune, og vi vil ligeledes opfordre Jammerbugt Kommune til at arbejde for sådanne stisløjfer.

Adgang for det organiserede friluftsliv

Flere steder i projektbeskrivelsen står der, at der i vurderingen af tilladelseskrævende aktiviteter vil indgå de nødvendige naturhensyn, herunder påvirkning af de udsatte dyr. Det er vi naturligvis helt

med på. Det er både forståeligt, og noget som vores foreninger er vant til. Det er jo den praksis, der gælder for alle Naturstyrelsens arealer. Vi er dog bekymret for, om foreningerne ender med at få afslag alene begrundet med et forsigtighedsprincip, fordi det er inden for naturnationalparkområdet. Flere steder i projektbeskrivelsen (bl.a. i afsnit 2.2.4 og i afsnit 3.8) redegøres der for, at aktiviteter (f.eks. fladedækkende aktiviteter) kan blive henvist til andre arealer, og at der på tilstødende arealer uden for naturnationalparken vil blive iværksat tiltag, så de kan virke som alternative arealer. Dermed giver projektbeskrivelsen et samlet indtryk af, at det organiserede friluftsliv allerede er dømt ude. Vi håber ikke, at det er tilfældet, og vi vil på det kraftigste opfordre til at imødekomme ansøgninger fra foreninger inden for naturnationalparken med henblik på at kunne evaluere aktiviteterne. Kun ved at tillade organiserede aktiviteter kan det vurderes, om de påvirker naturen og i givet fald hvordan. På den baggrund kan aktiviteterne justeres og/eller begrænses fremadrettet eller i værste fald flyttes. Foreningerne er jo vant til, at det kan være nødvendigt at justere deres aktiviteter på forskellig vis, f.eks. i deres udførelse, antal deltagere, tidsrum, årstid mv. Dette vil være at foretrække frem for at blive henvist til mindre egnede arealer uden for naturnationalparken.

En del friluftaktiviteter vil blive væsentligt forringet, hvis de flyttes til andre områder uden for hegnet. Tranum Klitplantage er f.eks. et helt unikt og velegnet område til orienteringsløb. Så sent som i januar 2022 blev området anvendt af det danske orienteringslandshold, og landsholdsløberene udtalte bl.a. følgende: *"Et virkelig godt terræn og godt kort. Det ville være utroligt ærgerligt ikke at kunne løbe der længere."*

Faunalommer

På side 40 beskrives de nye faunalommer, som skal sikre ro til de udsatte dyr. Det er uklart, hvordan disse faunalommer vil blive forvaltet, men umiddelbart læner de sig meget op af de stillezoner, som Naturstyrelsen introducerede i 2012. I Tranum foreslås udlagt fem faunalommer på i alt 480 hektar. Fra DIF's side anerkender vi behovet for områder, hvor dyrene kan finde ro og skjul, og vi finder det fornuftigt, at der er områder, som friholdes for stier og faciliteter. Men når det kommer til administration af tilladelseskrevende aktiviteter, finder vi, at permanente stilleområder strider imod det, som naturnationalparkerne handler om – nemlig at understøtte naturlige processer og dynamikker og minimal brug af forvaltningsindgreb. Det virker helt ulogisk med permanente faunalommer, når vi ved, at dyrenes færdsel og behov er omskiftelige. Der er bl.a. stor forskel fra årstid til årstid. Om sommeren kan tætte løvtræer og buske yde skjul ligesom fødesøgningen også varierer fra årstid til årstid.

Der har igennem flere årtier været en rigtig god dialog og aftale mellem Naturstyrelsen og Dansk Orienterings-Forbund, hvor der fra o-løb til o-løb udlægges naturzoner (vildtlommer), som aftales med Naturstyrelsens lokale enhed ud fra de helt aktuelle og årstidsbestemte behov. Denne fleksible tilgang har fungeret rigtig godt i alle årene, og orienteringsklubberne er helt med på, at der udlægges naturzoner. Denne gode praksis med dialog, fleksibel og situationstilpasset administration, bør også gælde for de nye faunalommer – af hensyn til naturen og friluftslivet.

Vi foreslår, at de fem faunalommer administreres forskelligt med udgangspunkt i aktuelle og årstidsbestemte behov. Således at nogle faunalommer er "åbne" for tilladelseskrevende aktiviteter mens andre er lukkede.

Overvågning og evaluering af konsekvenser for friluftslivet

Vi er tilfredse med, at der bliver lavet såvel kvantitative som kvalitative målinger og undersøgelser vedrørende borgernes brug af naturnationalparken. Dog vil vi nævne, at antal besøg i området ikke nødvendigvis giver et billede af friluftslivet i området. Det er vigtigt at få et indblik i aktivitetstyper og deres udvikling. Ligeledes er det vigtigt løbende at lave statistik på antallet af ansøgninger, tilladelser og afslag på organiserede aktiviteter i området samt begrundelsen herfor, ligesom det vil være givtigt at undersøge, hvor aktiviteterne evt. alternativt placeres.

I afsnittet om overvågning af udvikling i området fremgår det, at monitoreringen vil blive tilrettelagt, så den kan give et billede af udviklingen af anvendelsen af arealerne før og efter etableringen af naturnationalparken. Vi forventer derfor, at alle relevante målestationer og dataindsamlinger bliver iværksat snarest muligt, så der kan foretages målinger over en længere periode (1-2 år) inden naturnationalparken etableres.

Afslutningsvis vil vi blot nævne, at vi ser frem til et forsat godt samarbejde med Naturstyrelsen om idrættens og friluftslivets vilkår i Naturnationalpark Tranum. Vi håber, at I vil tage godt imod vores forslag til justeringer, som har til formål at sikre en vellykket naturnationalpark, der er til glæde for alle - både naturen og friluftslivet.

Venlig hilsen
Casper Lindemann
Natur- og outdoor-konsulent

Danmarks Jægerforbund

Vedr. offentlig høring over projektbeskrivelse og overordnede retningslinjer for forvaltning af Naturnationalpark Tranum

Naturstyrelsen har den 12. maj 2022 udsendt projektbeskrivelse og overordnede retningslinjer for forvaltning af Naturnationalpark Tranum i høring, hvilket giver anledning til følgende bemærkninger fra Danmarks Jægerforbund:

Generelle bemærkninger

Danmarks Jægerforbund støtter etableringen af naturnationalparker af hensyn til behovet for at styrke naturen og biodiversiteten i Danmark.

Som repræsentant i arbejdsgruppen for Naturnationalpark Tranum er det min oplevelse, at beslutningsprocessen overvejende har været stærkt forceret uden vilje til at give os interessenter reel indflydelse på projektet. I den senere tid bærer processen dog præg af en betydelig udvikling i retning af, at der lyttes mere til interessenterne.

Af hensyn til den lokale folkelige forankring af naturnationalparken står vi undrende over for, at NST-arbejdsgruppen skal nedlægges efter, at naturnationalparken er etableret og indviet. Vi vil derfor kraftigt opfordre Naturstyrelsen til at bevare denne velfungerende arbejdsgruppe, hvor organisationerne kan tage ansvar ved både at komme med konstruktive bidrag til driften af naturnationalparken og sikre dialogen med deres respektive baglande. Se mere under punktet "Indflydelse".

Jægerforbundet har med stor tilfredshed konstateret, at naturnationalparken vil blive etableret med lave hegn, lige som vi hæfter os ved, at nedlagt vildt *kan* blive anvendt til konsum, mens vi helst ser, at nedlagt vildt *som udgangspunkt* bliver anvendt til konsum. Mere herom under punktet "Kadavere".

Indflydelse

For at naturnationalparken kan blive en succes og lokalt forankret, er det afgørende, at de lokale interessenter får reel indflydelse på naturnationalparkernes etablering og udvikling i de kommende år i den nedsatte NST-arbejdsgruppe. Derfor vil jægerforbundet anbefale, at der udarbejdes en beskrivelse af, hvordan man fremover vil sikre den lokale indflydelse, herunder jægernes.

Vores forslag er som nævnt ovenfor at lade den etablerede NST-arbejdsgruppe bestå – også efter vedtagelsen af den endelige projektbeskrivelse og forvaltningsplan samt indvielse af naturnationalparken - for at sikre den nødvendige folkelige forankring af naturnationalparken.

Jagt

Danmarks Jægerforbund mener, at jagtlige aktiviteter ikke må stride mod naturnationalparkernes biodiversitetsmæssige formål, og at jagt er en naturlig del af forvaltningen af vores

naturalnationalparker på lige fod med fiskeri, svampejagt, sankning og andre naturoplevelser, hvor der høstes af naturens overskud på et bæredygtigt grundlag.

Vi er således imod den meget restriktive tilgang til jagt i Naturalnationalpark Tranum, som fremgår af projektbeskrivelsen, hvor vi mener, at der sagtens kunne afholdes f.eks. formidlingsjagter for børn og unge, hvor jagten er at betragte som et redskab i selve formidlingen.

Vi har dog med tilfredshed noteret os, at der i bemærkningerne til loven er indføjet, at ”den statslige lodsejer (f.eks. Naturstyrelsen) ikke vil være afskåret fra at indgå konkrete aftaler med jægere om at deltage i udførelsen af jagt og regulering i naturalnationalparkerne, der sker som et led i forvaltningen af områderne”.

Vi mener, at naturforvaltning bør forankres lokalt med et bæredygtigt udgangspunkt og med lokale kræfter i centrum. På den baggrund vil vi opfordre til at lade lokale jagtforeninger i samarbejde med den lokale NST-enhed forestå den nødvendige bestandsregulering af vildt i naturalnationalparken.

I forhold til bekæmpelse af invasive arter, opfordrer vi også til en samforvaltning mellem naturalnationalparken og de omkringliggende private ejendomme. Det både kan og skal vi gøre, så vi ikke alene kan fastholde, men også få intensiveret den positive udvikling i indsatsen over for især mårhunde i området. Vi ser således frem til en konstruktiv dialog med den lokale NST-enhed om dette. Endvidere har vi noteret os miljøminister Lea Wermelins svar på spørgsmål 1038 (MOF alm. del) stillet 24. maj efter ønske fra Erling Bonnesen (V), hvor vi hilser det velkommen, at *”Principper for afskydning, bestandsstørrelser m.v. drøftes med lokale hjortevildtgrupper, naboer m.v.”*, hvis der er behov for at planlægge bestandsregulering, idet de nævnte grupper kan bidrage med særlig viden om hjortevildtbestandene og deres færden i området:

”Når vi indstiller jagten i naturalnationalparkerne, så vil vi opleve, at bestandene af for eksempel kronvildt vokser. Øget afskydning på tilgrænsende private arealer er ét blandt flere virkemidler ved en stigende bestand af eksempelvis kronvildt for at undgå, at vildtet bevæger sig ud på eksempelvis tilstødende marker i søgen efter føde.

Hvis de nævnte tiltag ikke er i stand til at holde markskaderne på et acceptabelt niveau, kan afskydningen øges på tilgrænsende statslige arealer - og hvis der er særligt behov for det - inde i naturalnationalparkerne. Principper for afskydning, bestandsstørrelser m.v. drøftes med lokale hjortevildtgrupper, naboer m.v.”

Hegn

Vi anerkender, at hegning af naturområder kan være et redskab til at styrke biodiversiteten gennem afgræsning. Vi har med tilfredshed konstateret, at der lægges op til et lavt hegn med glatte tråde, der giver færre skader på vildtet, og som sikrer vildtets frie bevægelighed, idet denne løsning flugter med DJ's politiske mål for naturalnationalparker, for så vidt angår hegn.

Vi noterer os med stor tilfredshed, at der er blevet lyttet til jægerenes bekymring for vildtet i forbindelse med hegnførelsen, så hegnet bliver flyttet et stykke ind i området, hvorved der skabes en bufferzone mellem hegnet og veje, der eks. også kan anvendes til rekreative formål.

Friluftsliv

Naturalnationalparkerne er et nationalt projekt, hvor arealet og midlerne kommer fra staten, og på den måde os alle sammen. Derfor mener Danmarks Jægerforbund overordnet, at i det omfang det ikke skader naturalnationalparkernes formål med at øge biodiversiteten, bør der i videst muligt omfang tages hensyn til de rekreative aktiviteter.

Vi har derfor med tilfredshed noteret os, at der afsættes midler til friluftslivet og nye friluftsfaciliteter i den nye naturalnationalpark. Vigtige elementer for friluftslivet og turismesucces er tilstrækkelige parkerings- og toiletfaciliteter, ligesom adgang farbare stier og spor, som naturligvis også skal vedligeholdes.

Jægerforbundet bifalder den intelligente sti- og aktivitetsplanlægning, der skal være med til at påvirke især kronvildtets adfærd inde i naturalnationalparken (for bl.a. at undgå markskader uden for

naturnationalparken), ligesom vi støtter de projekterede faunalommer på ca. 480 ha af hensyn til vildtet. Med støtten til stilleområderne tilkendegiver vi samtidig, at vi gerne ser, at områderne i størst mulig grad friholdes for aktiviteter.

Bliver der mulighed for det, vil jægerne gerne bidrage med formidling af jagten og dens værdier, som en del af naturforvaltningen.

Kadavere

Af projektbeskrivelsen fremgår det, at "Som udgangspunkt efterlades kadavere til fremme af biodiversiteten, hvor det er foreneligt med de veterinære regler". Ved omfattende bestandsreguleringer af hjortearter "... kan de regulerede dyr evt. blive solgt og anvendt til konsum".

Danmarks Jægerforbund noterer sig med tilfredshed, at nedlagt vildt ved omfattende bestandsreguleringer kan blive brugt til konsum og ikke skal blive liggende af hensyn til biodiversiteten, men vil dog gerne henlede opmærksomheden på miljøminister Lea Wermelins besvarelse af MOF alm. del spørgsmål 728, hvori det fremgår, at *"[v]ed behov for større reguleringer af bestandene af f.eks. kronstyr og dådyr vil nedlagte dyr blive udtaget af naturnationalparken med henblik på bl.a. konsum."*

Miljøministerens udmelding til fremtidig håndtering af nedlagt vildt finder vi langt mere etisk korrekt, og den flugter med jægerforbundets mål for kadavere og nedlagt vildt: Nedlagt hjortevildt i naturnationalparkerne bør primært anvendes til konsum, mens enkelte regulerede dyr kan blive liggende af hensyn til biodiversiteten, lige som selvdøde dyr kan blive liggende.

Dyrevelfærd

Jægerforbundet er desuden tilfreds med, at den skitserede beredskabsplan af hensyn til dyrevelfærden er indtænkt fra begyndelsen. Danmarks Jægerforbund har i øvrigt gennem Vildtforvaltningsrådet udtalt sig om rewilding, hvor af det klart fremgår, at sætter man dyr bag hegn, har man også påtaget sig ansvaret for dem i forhold til sygdomme, sult, tørst og andre dyrevelfærdsmæssige elementer. Det ansvar forventer vi naturligvis, at Naturstyrelsen vil leve op til.

Giver ovenstående anledning til spørgsmål eller kommentarer, så ring eller skriv meget gerne til undertegnede.

Venlig hilsen

Danmarks Jægerforbund

Peter Holm

Danmarks Jægerforbunds repræsentant i den lokal arbejdsgruppe for Naturnationalpark Trantum

Den Danske Dyrlægeforening

Kommentarer vedr. forvaltningsplanerne for Naturnationalpark Trantum

Den Danske Dyrlægeforening (DDD) takker for muligheden for at kommentere på udkastet til projektbeskrivelse og forvaltningsplan for Naturnationalpark Trantum.

Undtagelse fra Dyrevelfærdsloven

DDD er uforstående overfor ønsket om at søge dispensation fra dyrevelfærdsloven §3 og §9 stk. 1 og 2. Det er DDDs opfattelse at det ikke, som det anføres i høringsbrevet

(<https://prodstoragehoeringspo.blob.core.windows.net/2739a173-3a5f-456e-9904-4926e6064c3b/Bilag%203%20-%20H%C3%B8ringsbrev%20lovforslag.pdf>) til loven er

uforholdsmæssigt store udgifter forbundet med at føre tilsyn som loven kræver. Ved brug af moderne teknologi som droner, gps-sendere etc. vil det være muligt at føre det nødvendige tilsyn med dyrene i Naturnationalparker under den gældende dyrevelfærdslov. Ved ikke at søge dispensation fjerner man også en stor del af den kritik, som har været i store kredse i Danmark. Loven bør være ens på begge sider af hegnet.

Positive elementer i forhold til dyrevelfærden i forvaltningsplanen

Dyrlægeforeningen ser positivt på

- At der kun udsættes stude og vallakker i parken
- At man vil starte med et lavt græsningstryk
- At der laves faunalommer som giver dyrene mulighed for at søge væk fra de områder, hvor der færdes mennesker, når de finder det nødvendigt
- At besøgende ikke må fodre dyrene
- At der efter 2 år udarbejdes en særskilt analyse af dyrene og dyrevelfærden til vurdering af fremtidige tiltag
- At der ønskes veterinær assistance med udarbejdelse af rapporter til vurdering af dyrenes velfærd

Forvaltningen af de udsatte dyr og uddannelse af medarbejdere

DDD anser dyrevelfærden for at være under pres i forhold til den beskrivelse, som foreligger for forvaltningen af NNP Tranum særligt i vintermånederne.

Dyrevelfærdsloven i Danmark gør, at vi skal agere langt tidligere end man har gjort i andre lande i forhold til dyrenes velfærd og adgang til foder jf. DCE rapport 425 om rewilding s. 37 og 38, hvor der beskrives tab af kropsvægt på 25% hen over et år og en dødelighed på 30- 50% i helårsgræssende projekter i Europa. Det kan på ingen måde accepteres i Danmark, og vi er nødt til at sikre os, at vi griber ind langt tidligere i Tranum. Det kræver et meget opmærksomt opsyn og en løbende nødvendig regulering af antallet dyr, herunder udtagning af dyr, som ikke trives.

Uddannelse af medarbejdere/tilsynsførende

Uddannelse af medarbejdere, som tilser dyrene, er essentiel og grundlaget for at en evidensbaseret overvågning af dyrene kommer til at fungere efter hensigten. Disse medarbejdere skal løbende uddannes og der bør ske en kalibrering mellem tilsynsførende i de forskellige Naturnationalparker for at sikre at dyrene bliver bedømt, så ensartet som muligt – særligt med henblik på, hvornår dyrenes velfærd er truet.

Vi kan i almindelige landbrugsbedrifter ofte se landmænd som bliver staldblinde, eller efterhånden får en fejlagtig bedømmelse af, hvad normalen er og derfor får reageret for sent på udfordringer. Det samme vil sandsynligvis ske i NNP, hvorfor det derfor bør fremgå af forvaltningsplanen, hvordan man sikre de tilsynsførendes kompetencer. Det er tillige vigtigt at have protokoller for, hvordan man håndterer forskellige nødsituationer f.eks. hvem tilkaldes til at aflive et tilskadekommet dyr.

Hvilke dyr kan være i helårsgræsning i vintermånederne

Vintermånederne og det tidlige forår er det tidspunkt, hvor dyrene vil være under størst pres, som også er beskrevet i forvaltningsplanen s. 34. Det er en forudsætning for at have udegående dyr om vinteren eller i vinterlignende vejr at de er i godt huld (dvs. fra huld 3), at de har tyk pels og har adgang til frisk vand samt kan finde et tørt leje jvf. Fødearestyrelsen og det Veterinære Sundhedsråd (Udegående dyr (foedevarestyrelsen.dk)). Dyr som kommer under huld 3 bør således udtages og flyttes til andre arealer, hvor de har mulighed for at få supplerende foder. Dette bør præciseres i forvaltningsplanen.

Huld er en del af en bedømmelse af, hvordan et dyr har det, men det er en meget sen indikator på manglende trivsel over længere tid. Det er nødvendigt for at kunne agere proaktivt i forhold til dyrenes velfærd også at inddrage dyrenes adfærd, og hvilke planter de æder, og dermed kunne handle langt hurtigere i forhold til at opretholde dyrenes velfærd. Vurdering af udfyldning af hungergrube kan anbefales til vurdering af et dyrs status, da det er en god indikator på at dyret ikke længere æder som det burde.

Evidensbaseret tilgang til bæreevne og hvor meget foder der er tilgængeligt i vintermånederne til udsatte dyr

"Områdets bæreevne vurderes årligt efter vækstsæsonen på baggrund af vurdering af bestandsstørrelse, tilgængelig fødemængde og gennemsnitlig huldscore s. 55"

Dyrlægeforeningen finder det forkert at en vurdering baseres på en gennemsnitlig score. Det er langt vigtigere, hvor stor spredningen på huldet er og hvor mange dyr som er under huld 3, hvilket bør fremgå af forvaltningsplanen.

En proaktiv vurdering af fødegrundlaget er fint, men desværre viser det danske vejr i efterårsmånederne frem til forårsmåneder at være yderst forskellig fra år til år. Så hvad der synes at være af tilgængeligt foder i ultimo september/primio oktober måned kan være ændret markant i november måned. Der er således behov for en løbende vurdering af det fødegrundlaget. Her er der behov for at gå evidensbaseret til værks for at vurdere fodermængden i de kritiske måneder. Der beskrives på s. 35 i forvaltningsplanen at *"Der er blandt andet set på forekomsten af vintergrønne arter, som hedelyng, bølget bunke, blåbær og vedplanter som nåletræer, kristtorn m.fl. sammenholdt med dyrenes fødepræferencer."*

Det må anses for nødvendigt at få de nævnte foderemner analyseret for at kunne vurdere deres næringsværdi og dermed egnethed til at give heste og kvæg den nødvendige næring til at opretholde huldet. Kreaturer æder kun i begrænset omfang vedplanter (Faktablad fra Fødevarerstyrelsen om robuste racer, 2020). Deres primære foder er græs. Det tilgængelige græs indhold af næringsstoffer i vinterhalvåret i Tranum bør tillige analyseres. Ved at kende næringsværdien af de tilstedeværende planter vil man med større sandsynlighed kunne vurdere, hvor mange dyr som formodes at kunne leve hen over vinteren på det. Der er dog i et større perspektiv behov for at få lavet nogle videnskabelige projekter omkring fødegrundlaget i Naturnationalparker og andre naturgenopretningsprojekter særligt i vintermånederne. Løbende målinger af dyrenes vægt i Tranum – på det smalle område – midt i parken kunne være en måde at angribe dette professionelt. På det smalle område kunne dyrene ledes over vægte, som automatisk loggede dyrenes vægt når de passerede – og dermed give et helt andet grundlag for at vurdere dyrenes trivsel løbende.

Det tilgængelige fødegrundlag kan ændre sig markant grundet skiftende vejrforhold. Derfor kan det blive nødvendigt med en regulering af bestanden i løbet af vinteren/tidlige forår. Dette bør fremgå af forvaltningsplanen.

Nødsituationer

Af de beskrevne tiltag i nødsituationer, må forslaget om fældning af træer, hvor dyr kan æde knopper, bark mm. anses for urealistisk i forhold til den mængde foder hver vallak og stud skal have dagligt for at opretholde huldet. Fodringsværdien af disse knopper og bark bør som minimum undersøges. Kreaturer og heste er ikke browsere, og derfor må dette tiltag være tilsigtet hjortene. Det anbefales i stedet, at man har en eller flere permanente fangefolde, hvor dyrene kan indsamles og flyttes til andre arealer.

Udfordring med parasitter

Området i Tranum bliver, når der lukkes mange grøfter, mere vådt. Dette vil være en udfordring i forhold til at hestene er følsomme overfor parasitter særligt på våde arealer. Det kan blive nødvendigt med veterinærfaglig ekspertise for at håndtere disse udfordringer. Det er i Tranum oplagt at have mulighed for at lukke adgangen på det smalle sted midt i Naturnationalparken og dermed åbne muligheden for at kunne skifte fold for at styre parasitbelastningen som et alternativ til at bruge parasitmidler.

Kreaturer er også følsomme overfor parasitter. Især i perioder med fødeknapthed vil lungeorm hurtig blive en udfordring, mens leverikter kan blive en udfordring på arealer med lavtstående vand. Det er nødvendigt at søge veterinær-ekspertise for at løse disse udfordringer før dyrenes velfærd er truet.

Begynd med lavt dyretryk

Erfaringerne fra andre naturgenopretningsprojekter i Danmark er, at det er vigtigt at begynde med lavt dyretryk for at undgå overgræsning og dyr som sulter. Der er behov for, som tidligere nævnt, at vi i Danmark får noget evidensbaseret viden på, hvor meget foder der er til dyrene på arealerne før vi sætter dyretrykket op.

Valg af dyr

I forbindelse med køb af dyr til Naturnationalparken anbefales det at man får dyr fra andre naturprojekter, som således har været vant til at klare sig i naturen og har lært af deres mor, hvilke planter de skal æde mm. De robuste racer, som ønskes i Tranum, er fine valg.

Obduktion

Det anbefales at få dyr som dør på arealet obduceret før de går til destruktion for at få klarhed over hvilke udfordringer dyrene har haft og dermed bruge dette i den fremtidige forvaltning.

Mineraler

Tranum er et næringsfattigt område og det anbefales at der udsættes mineraler til dyrene, da mineralmangel pludselig kan give meget alvorlige konsekvenser for dyrene. Det er muligt at lave mineralanalyser via f.eks. hår og derved få en status på dyrene og dermed kunne agere proaktivt.

Behov for fangfolde

Dyr, som ikke håndteres af mennesker dagligt, bliver efterhånden mere og mere sky og lader sig vanskeligt indfange. Håndtering af disse dyr udgør en (livs)fare for de dyrlæger eller andre som skal behandle/flytte disse dyr. Det er derfor nødvendigt at have egnet materiel (folde), som ikke skader dyrene og som gør det sikkert for mennesker at håndtere og evt. behandle dyrene. Det bør fremgå af forvaltningsplanen hvordan man vil håndtere denne problematik. Såfremt der er spørgsmål eller behov for uddybende forklaring står DDD gerne til rådighed. Henvendelse til undertegnede.

På vegne af Den Danske Dyrlægeforening

Helle Slot

Medlem af interessentgruppen for Naturnationalparker under Miljøministeriet

hs@ddd.dk eller +45 2025 4027

Dansk Køre Forbund

Høringssvar fra Dansk Køre Forbund med ønsker og forslag til Naturnationalpark Tranum:

Ønskerne retter sig mod små 4 – 6 personers hestevogne til privatkørsel. Det er også en oplagt mulighed for kørestolsbrugere at komme rundt på. se foto 1. Ved erhvervs- og turistkørsel med store vogne (studentervogne), skal der søges tilladelse ved Naturstyrelsen, så man kan lave aftale om at låst op for de bomme, der måtte være i vejen.

Låger til hestevogn skal være 2 meter bredde – hvis rytterlåger er 2 meter bredde, kan de fint anvendes

Det er OK, at en person skal stå af hestevognen, for at åbne og lukke låger

Passage kan sagtens være gennem et helt almindeligt led i hegnet ved siden af lågen (hvis lågen ikke er 2 meter)

Forbikørsler ved bomme og kæder på skovveje (når man er inde i NNP Tranum) bør være mindst 1,60 m, der skal ikke anlægges vej (så biler vil prøve at køre forbi) – hestevognene kan sagtens køre i lyng og anden vegetation. Se foto 2

Hvis der anlægges færister, som hestene ikke kan gå på, skal der være en anordning, så hestevognene kan køre forbi. Som f.eks. som det er lavet i Lille Vildmose, se foto 3

Det er ikke hensigtsmæddigt at køre/ride på anlagte gruscykelstier, som f.eks. Nordsøstien. Heste bør være på alle andre stier, end dem, der er lavet med special grus til cyklister.

Hvis rideruten rundt om NNP bliver et hjulspor, så kan de små hestevogne også køre der, samt det også kan bruges af det køretøj som bruges, når hegnet skal veligeholdes eller kontrolleres.

Der ønskes løsninger, der er så enkle og simple og så lidt tekniske som muligt, så der ikke er de store løbende driftsudgifter til vedligeholdelse.

Der bør komme markeringer op med at ridning og hestevognskørsel er tilladt ved alle indgange og på webbaseret kort. Se foto 4

Dansk Køre Forbund tilbyder at køre miljøminister rundt i hestevogn, ved åbning af Naturnationalparken.

Med Venlig Hilsen
Flemming E. Nielsen
Dansk Køre Forbund

<https://www.danskkoereforbund.dk>
flemmingskorstensfejer@gmail.com
Mobil nr: 4044 7843

Foto 1.

Foto 2. En Forbi kørsel ved en skov vej, hvor der er kæde eller bum for.

Her er næsten 2 m. Her er der ingen problemer at komme forbi med hestevogn og det se ikke ud til at der køre biler forbi her.

Foto 3: Ride/kørelåge ved færister som er ca 2,5m

Foto 4. skilt som bruges i Holland i deres Naturnationalparker

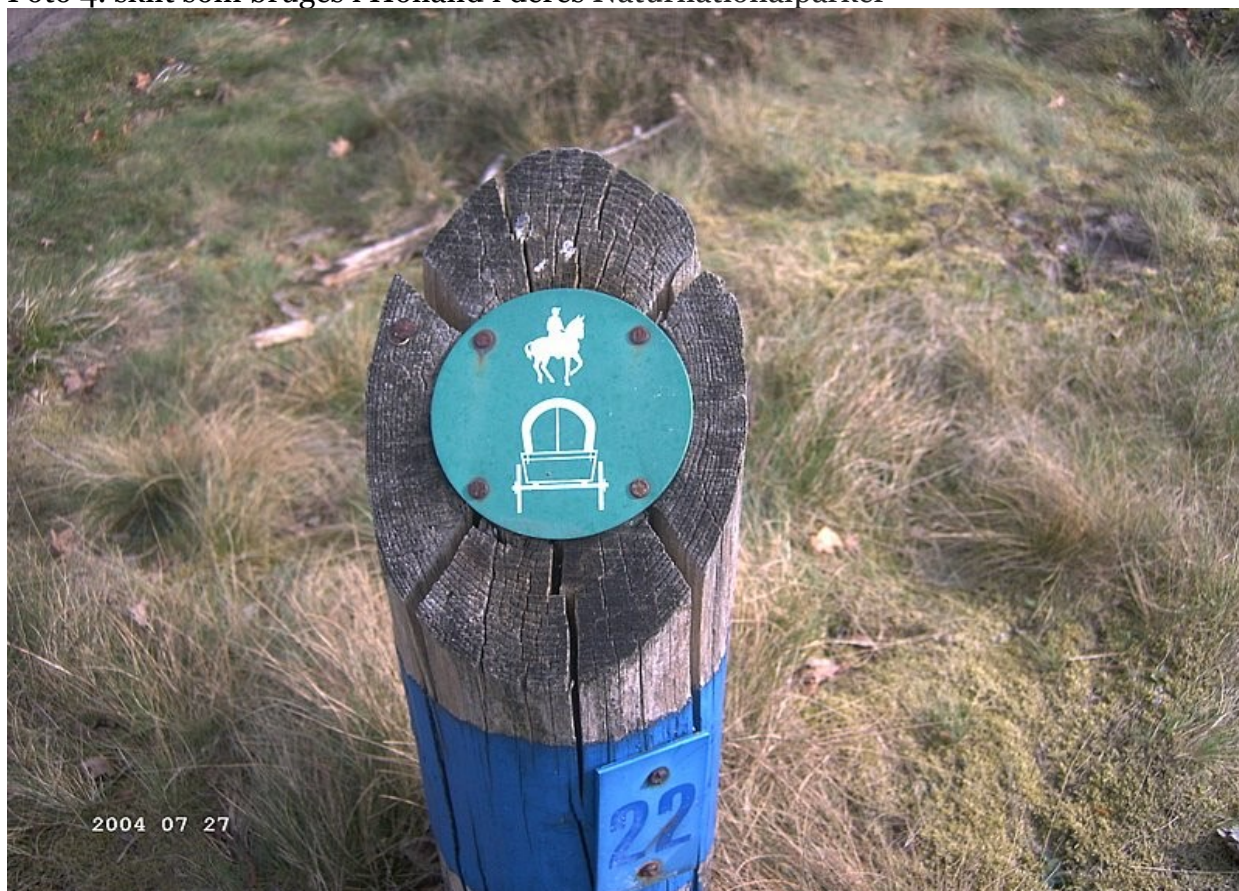

Foto fra en køre tur i Hoge Veluwe National Park Holland

Dansk Land- og Strandjagt

Vedr. Offentlig høring af projektforslagene for Naturnationalpark Stråsø, Tranum og Almindingen.

Vedr. **Projektforslag Naturnationalpark Tranum**

Naturstyrelsens arealer, er samfundets ejendom, og det har Dansk Land og Strandjagt naturligvis en holdning til.

- Den vilde natur skal være uden hegn i NNP - vildtet skal have frit adgang.
- Indhegnede parker med stude kan være farligt for friluftslivets adgang til naturen.
- Helårsgræsning uden tilskuds fodring af de indhegnede dyr vil på et eller andet tidspunkt sommer eller vinter gå ud over dyrevelfærden. Lov nr. L229 er en ren tilståelsessag.
- NNP er lavet på et tvivlsomt grundlag af en håndfuld biologer - og uden at inddrage lokalbefolkningen hverken før eller efter. En ren ideologi!

Regeringen har sat voldsomme forandringer i gang. Det er sket på et tvivlsomt videnskabeligt grundlag med et mangelfuldt forarbejde.

Forventelig sandflugt i Tranum omtales som "spændende kystdynamik";

Sult omtales som "frihed til selv at vælge føde";

Kreaturers og hestes sultedød benævnes som "naturlig populationsdynamik".

Realiseringen af NNP-projektet vil nødvendiggøre en markant ændring af en række love, ikke mindst forringelse af Dyrevelfærdsloven.

Natura 2000 område

Af Naturnationalpark Tranums i alt ca. 2.800 ha, er 1.544 ha en del af Natura 2000-område nr. 21, Ejstrup Klit, Egvands Bakker og Lien med Underlien. Der anføres i materialet at en konsekvensvurdering ikke er nødvendig for Natura2000 områderne, da Miljøministeriet blot finder at den kommende plan er nødvendig for området.

Men der er i EU faldet dom over et medlemsland, der anvendte denne praksis i et Natura 2000 område. Her havde man ikke konsekvensberegnet den kommende plejeplan.

For at man i de kommende Natura 2000 planer er sikre på at udsatte, truede og ikke mindst bilag IV arter, ikke bliver påvirket i negativ retning.

Der er en større forpligtelse til bevarelse af Bilag IV arter og de findes i en del af de udpegede Natura 2000 områder i hele Danmark.

En konsekvensvurdering er meget vigtig for at kunne tilpasse naturplejen til et givent område – helt specifikt.

Designernatur:

Lad os bevare vores intakte uberørte natur, der er passet og plejet gennem de sidste mange årtier - og ikke skabe uønsket designernatur med hegn. Lav mindre forsøg med græsning i klitheden og få indsamlet data om græsningstryk i den næringsfattige klithede, få indsamlet data om bevoksning af naturligt hjemmehørende træer - egetræer i klitheden er ofte ikke højere end buske, og giver ikke den fornødne læ og ro til vildtet.

Urørt skov/CO2-udslip.

Det er meningsløst at skabe 75.000 ha "urørt skov" ved bl.a. at ødelægge tusindvis af sunde træer for at lade dem ligge og rådne op. Det vil give en kæmpe CO2-forøgelse i DK.

Det er en mærkelig retfærdighedssans, at virksomheder og fødevareproducenter skal betale CO2 afgift, mens Naturstyrelsen ved naturforvaltning, kan udsende ubegrænset CO2 i atmosfæren.

Den stigende globale mangel på træ, virker det mærkeligt at ødelægge tusindvis af sunde træer, det er med til at efterspørge øget skovhugst i andre lande, til stor skade for miljøet på vores klode.

Dansk Land og Strandjagt skal på det kraftigste opfordre politikere/myndighed, til at stoppe dette vanvittige projekt straks, eller når/hvis der kommer et nyt flertal efter et valg.

Med venlig hilsen

Knud Marrebæk

Landsformand

Dansk Land og Strandjagt.

Dansk Orienterings-Forbund

Høringssvar fra Dansk Orienterings-Forbund

til

*Projektbeskrivelse og overordnede retningslinjer for forvaltning af Naturnationalpark Tranum,
version maj 2022*

I forhold til vores høringssvar til udkastet til projektbeskrivelse og overordnede retningslinjer fra november 2021, ser vi med tilfredshed, at netop løb nu i afsnit 3.3 er nævnt som en af de aktiviteter, der fortsat kan finde sted indenfor naturnationalparkens rammer. Vi havde dog været mere tilfredse, hvis det aktive og organiserede friluftsliv var blevet behandlet grundigere, specielt omkring afholdelse af større eller mindre stævner, samt at orienteringsløb var nævnt direkte som en tilladt aktivitet.

Mht. faunalommer - et mindre problematisk navn end stillezoner - kan vi konstatere, at de dels er samlet i færre områder, men til gengæld er vokset i samlet størrelse fra 340 til 480 ha. Det er fortsat nævnt, at omfanget af fladefærdsel i disse reduceres mest muligt, men vi aner en mere fleksibel tilgang til faunalommerne, idet udformningen af dem kan justeres samt at de fortsat vil være åbne for fladefærdsel - og dermed orienteringsløb. I den sammenhæng er det værd at bemærke, at det primære hensyn i faunalommerne lader til at være at give ro for kronvildtet. DOF har gennem mange år tilrettelagt orienteringsstævner med naturvenlig banelægning og arbejdet med vildtlommer netop for at sikre vildtet ro selv under store stævner. Ligesom vi er lydhøre overfor at planlægge stævner i tidsrum, hvor de er til så lidt gene som muligt. Dette er to af de ting, der er med til at gøre sportens påvirkning af både flora og fauna minimal, tæt på nul¹. Vi kan derfor ikke se noget behov for en ændring i forhold til den eksisterende praksis.

Med tilføjelserne nævnt ovenfor kan vi se, at orienteringsløb som udgangspunkt kan finde sted i både naturnationalparken og faunalommerne. Dette har muligvis hele tiden været tilfældet, men det er nu blevet lidt tydeligere i projektbeskrivelsen.

Vi er dog stadig bekymrede for, hvordan det i praksis vil blive forvaltet, specielt mht. stævner. I den forbindelse vil vi pege på muligheden for at bruge nogle af de afsatte midler til friluftslivet til at etablere større parkeringsområder og stævnepladser i kanten af naturnationalparken for på den måde "nudge" afviklingen til velegnede dele af parken.

Med venlig hilsen

Nina Hoffmann (nh@do-f.dk)
Naturkonsulent
Dansk Orienterings-Forbund

Kell Sønnichsen (kell@soenniksen.dk)
Skovudvalget,
Dansk Orienterings-Forbund

¹ ORIENTEERING A NATURE SPORT WITH LOW ECOLOGICAL IMPACT, Brian-Henry Parker, BSc BA MPhil, Chairman, IOF Environment Commission, January 2010

Dansk Ornitologisk Forening Nordjylland

Høringssvar fra DOF Nordjylland til ”Projektbeskrivelse og overordnede retningslinjer for forvaltning af Naturnationalpark Tranum”

Indledning

I DOF Nordjylland er vi overordnet set meget begejstrede for planerne om en Naturnationalpark Tranum, da vi gennem længere tid [har arbejdet aktivt for at fremme store og sammenhængende naturområder i Nordjylland](#). Derfor ser vi også Naturnationalpark Tranum som et vigtigt skridt på vejen til at skabe mere vild, dynamisk og sammenhængende nordjysk natur, samtidigt med at vi anerkender, at parken er første gang Naturstyrelsen skal arbejde med selvforvaltende natur i stor skala. Det indebærer naturligt, at der skal prøves nogle ting af, indsamles nogle erfaringer og derefter korrigeres, før naturen i området for alvor kan slippes fri. DOF Nordjylland ser derfor også nærværende plan som fase 1, som på sigt skal udvikles og gøres endnu mere vild og selvforvaltende. Det er særligt vigtigt for DOF Nordjylland at rose og bakke op om ambitionen om at leve op til internationale kriterier for naturbeskyttelse, her IUCN kategori II for beskyttede naturområder. Det er unikt i en dansk kontekst og vil medføre, at området på sigt kan indgå i de 10% strengt beskyttet natur på land, som følger af [EU's biodiversitetsstrategi 2030](#). Hertil vil DOF gerne rose og anerkende vigtigheden af, at der arbejdes med ét, samlet hegn omkring området, som er helt afgørende for at skabe den nødvendige sammenhæng og bedste forudsætninger for naturlige processer i området, herunder ekstensiv helårsgræsning med store planteædere. Endelig er det meget positivt for DOF Nordjylland, at projektbeskrivelse og retningslinje langt hen ad vejen baserer sig på den nyeste forskning om vild natur og rewilding.

Når det er sagt, så er det også DOF Nordjyllands opfattelse, at projektbeskrivelse og retningslinje fortsat har for meget fokus på at pleje naturen, fremfor at giv slip og lad naturen udvikle sig mere frit. Det er vores klare holdning, at egentlig naturpleje kun bør ske i helt særlige tilfælde i en naturnationalpark, f.eks. hvor uerstattelige naturværdier risikerer at gå tabt. Vi anerkender behovet for mere aktiv forvaltning i en opstartsfase, men mangler en plan for, hvornår og hvordan denne aktive forvaltning udfases. Ligeledes mangler vi en tydelig tidsplan for, hvor ofte forvaltningsplanen evalueres og opdateres.

I nedenstående er listet vores specifikke kommentarer og bemærkninger til projektbeskrivelsen og retningslinjerne, listet efter emner.

Dyrene

Formålet med naturnationalparkerne er et genoprette vild og dynamisk natur. Det indebærer bl.a. genopretning af et naturligt og varieret samfund af de store planteædere, der er naturligt hjemmehørende i området og har vigtige økologiske funktioner i et selvforvaltende økosystem. Vi anerkender, at der arbejdes med både heste og kreaturer i Tranum, som bliver meget spændende at følge, men som kun udgør en del af den naturlige fauna. Det giver anledning til følgende kommentarer og spørgsmål:

- Hvordan vil Naturstyrelsen konkret arbejde for en mere komplet sammensætning af planteædere i området? Arter som f.eks. vildsvin og bæver vil bidrage med unikke og væsentlige økosystemfunktioner, og DOF Nordjylland savner mål om og en plan for, hvornår disse arter kan blive en del af området.
- Hvordan vil Naturstyrelsen konkret arbejde for reproducerende bestande af heste og kreaturer? DOF Nordjylland ser det som helt afgørende for den langsigtede succes for en naturnationalpark, at der blive tale om dyr med så naturlig en adfærd og levevis som muligt, og vi savner en konkret plan for dette arbejde.
- Hvordan vil Naturstyrelsen konkret arbejde med fluktuerende bestande af planteædere, når de ikke er reproducerende? Fluktuerende bestande er naturlige og en vigtig dynamisk faktor i naturen.

- Hvordan vil Naturstyrelsen konkret arbejde for muligheden for at efterlade ådsler i området? Vi bakker meget op om forslaget om at arbejde med ådsler, som er en utroligt værdifuld, og mangelfuld, ressource for mange fugle, men vi savner et konkret mål for denne indsats.
- DOF Nordjylland vil kraftigt opfordre til, at jagt, herunder reguleringsjagt, ikke skal være muligt i en kommende Naturnationalpark. Målet med en Naturnationalpark er således ikke en "sund" bestand af hjorte, målet må være en naturlig bestand. Det flugter heller ikke med IUCN-kategori II og vil være i direkte strid med ønsket om en naturlig adfærd blandt hjortene i området. Det bør således alene være fødemængden, suppleret af en voksende bestand af ulv, der regulerer de store dyr. Opstår der alligevel behov for regulering, kan dette henlægges til naboarealer.

Hydrologi

Formålet med naturnationalparkerne er et genoprette vild og dynamisk natur. Det indebærer bl.a. genopretning af naturlig hydrologi overalt, hvor det er praktisk muligt. Naturlig hydrologi er helt afgørende for vild natur, og der bør kun i helt særlige tilfælde opretholdes unaturlig hydrologi. Eksisterende infrastruktur og friluftsliv må derfor som udgangspunkt flyttes og tilpasses, hvor det ikke kan forenes med den fremtidige hydrologi i området, med mindre der er tale om væsentlige veje, bygninger mv. Dette vil også understøtte ønsker om flere stillezoner i området, da store arealer må antages at blive så våde, at de ikke vil egne sig til almindelig færdsel. Det skal bemærkes, at en aktiv introduktion af bæver vil understøtte arbejdet med at skabe naturlig hydrologi og derfor bør prioriteres snarest muligt.

Aktiv forvaltning

Formålet med naturnationalparkerne er et genoprette vild og dynamisk natur. Det indebærer bl.a. ophør med traditionel naturpleje og drift. DOF Nordjylland anerkender behovet for aktiv genopretning i en indledende fase, hvor der kan være behov for mere håndholdt drift, men dette bør begrænses til en kortere årrække og maksimalt fem år, hvorefter området i videst mulig omfang får lov at udvikle sig frit. Herefter bør aktiv forvaltning kun være en mulighed, hvor helt særlige forhold taler for det, f.eks. uerstattelige naturværdier. Aktiv forvaltning fylder efter DOF Nordjyllands mening alt for meget i den nuværende projektbeskrivelse og retningslinjer. Følgende er en række konkrete eksempler herpå:

- Veteranisering og strukturhugst bør kun ses som en indledende naturgenopret og udfases hurtigst muligt og senest efter fem år, hvorefter dødt ved og naturlig skovstruktur vil dannes ved naturlige processer som f.eks. stormfald, oversvømmelser, bæveraktivitet mv.
- Plantning bør helt droppes. Der er rigeligt med frøkilder af relevante træer og buske i området og med svingninger i bestandene af store dyr vil træer og buske komme af sig selv. Det vil give et mere spændende og varieret landskab, frem for de monotone og unaturlige plantninger, som i mange årtier frem vil fremstå menneskeskabte og kunstige. Hvis man skal plante, bør de kun ske inden for de første fem år, som naturgenopretning, og kun med arter, som naturligt skaber spirely, f.eks. slåen, tjørn, rose, skovæble mv. Ønskes en mere naturlig måde at fremme regeneration kan man med fordel kan efterlade stormfald af uønsket nål, der også vil agere som spirely.
- Frygten for de nævnte invasive arter synes overdrevet. Græssende dyr æder både glansbladet hæg, rynket rose og pileurt. Hvis de får lov at reproducere, vil de med tiden blive rigtig gode til også at udnytte disse arter, og de vil på sigt blive begrænset og være uproblematisk.

Friluftsliv

I DOF Nordjylland ser vi meget positivt på at befolkningen får gode muligheder for at opleve de nye naturområder vokse frem. Det er afgørende for den generelle forståelse og opbakning til en vildere natur, som er vigtig for fremtidens natur i Danmark. Men det er også et kernepunkt for DOF, at der

findes naturområder i Danmark, hvor der er store områder med fred og ro, så forstyrrelsesfølsomme arter kan yngle og besøgende får mulighed for mere ufaciliterede og intime naturoplevelser.

Dette er særligt relevant i Naturnationalpark Trantum, hvor der i forvejen foregår et meget ekstensivt friluftsliv, og hvor der er gode muligheder for at henlægge mere forstyrrende aktiviteter til de statsejede naboområder. DOF Nordjylland vil derfor kraftigt opfordre til, at alle former for fladedækkende friluftsliv, sportsarrangementer og andre store events henlægges til de statslige plantager i nærområdet.

DOF Nordjylland foreslår derudover, at der indføres en egentlig stillezone i Naturnationalpark Trantum, hvor der er fokus på at skabe større sammenhængende og uforstyrrede områder med naturlige processer. Her tillades veje og stier at forsvinde som følge af f.eks. stigende vandstand, tilgroning eller stormfald, og kun enkelte særligt velvalgte stier, udsigtsplatforme mv. fastholdes, så der er mulighed for fortsat at opleve den uspolerede natur. Der bør på sigt være mål om, at en stillezone med plads til uforstyrret natur, naturlige processer og stille naturoplevelser som minimum udgør halvdelen af arealet af Naturnationalpark Trantum. Planer om nye stier og ny infrastruktur bør derfor også som udgangspunkt placeres uden for en stillezone.

Klima

DOF Nordjylland er generel skeptisk i forhold til beskrivelsen af klimaeffekten og savner en mere balanceret beskrivelse af effekterne, der inddrager den nyeste forskning. Det er generelt anerkendt, at genopretning af vild natur spiller en vigtig rolle for at stabilisere fremtidens klima, og det anbefales som et vigtigt værktøj til at modarbejde både klima – og biodiversitetskrisen på samme tid. Ny forskning peger endvidere på, at der er potentiale for betydelige kulstoflagre i lysåben natur, herunder også græsland, hvor store mængder kulstof lagres under jorden og dermed mere end kompenserer for fjernelse af overjordisk biomasse. Denne lagring kan være meget effektiv og kan formentlig accelereres af store planteædere, der øger omsætning og dermed også kulstofbindingen i jorden. Dertil kommer, at der er et betydeligt udslip af CO₂ i forbindelse med hugst og nyplantning, ligesom hovedparten af det huggede materiale er tilbage i atmosfæren indenfor 10 år.

Med venlig hilsen

DOF Nordjylland
Anders Horsten
Biolog
Peter Lund Kristensen
Formand

DGI Nordjylland

Høringssvar til Naturstyrelsens faglige oplæg til projektbeskrivelse og forvaltningsplan for Naturnationalpark Trantum.

Generelle kommentarer fra DGI

DGI bakker op om de 15 naturnationalparker med mere natur og bedre biodiversitet i Danmark. På samme måde bakker DGI også op om etableringen af urørt skov på 75.000 ha. DGI er ikke bekymret for

negativ indvirkning på mulighederne for adgang og friluftsliv ved indsatsen for øget biodiversitet i urørt

skov. DGI ser også frem til de kommende naturnationalparker og de muligheder for idræt og friluftsliv, der allerede er og senere kan blive mulighed for, men særligt hegning med udsatte husdyr i Naturnationalparker må ikke få utilsigtede konsekvenser for befolkningens fysiske og mentale sundhed. DGI ser det

som vigtigt, at tiltagene ikke vil komme til at begrænse danskernes adgang til et aktivt idræts- og fritidsliv i vores fælles natur.

Naturen er danskernes foretrukne sted at være aktiv

Brugen af naturen til aktiviteter og fællesskaber er vokset markant over de seneste årtier, og naturen er i

dag det sted, hvor flest voksne danskere dyrker en eller flere af deres motions- og idrætsaktiviteter.

Frivillige idrætsforeninger såvel som selvorganiserede motionsaktiviteter samler danskere i sunde og meningsfulde fællesskaber omkring idrætsaktiviteter i naturen, herunder løbere, orienteringsløbere, gå-hold,

vandrefællesskaber, mountainbikere mv. Skovene og naturen, særligt de statslige skove bruges desuden til afholdelse af mange motions- og idrætsevents.

Offentlighedens adgang til naturnationalparkerne skal sikres og fastholdes, dette er afgørende for DGI. Dette gælder ikke kun de lovmæssige rammer for adgang, men i særdeleshed den reelle adgang.

Barrierer, der sænker befolkningens reelle adgang til naturnationalparkerne bør undgås. Barrierer for den reelle

adgang kan være foranstaltninger som manglende sikring og fortsat vedligehold af den rekreative infrastruktur. Barrierer er i særdeleshed hegn og udsatte husdyr som køer, heste med efterfølgende indskrænkning i muligheder for organiserede idræts- og friluftslivsaktiviteter og deres muligheder for at afholde arrangementer i områderne.

Erfaringer fra både ind- og udland viser, at hegn og græsning ikke er problemfrit, når der samtidig er et aktivt friluftsliv. Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning sammenfatter således: "Naturpleje med store græssende dyr har dog samtidig vist sig ikke at være helt uproblematisk, specielt ikke når den anvendes i områder, der også er forbundet med rekreative interesser. I Danmark var der i 2017 et dødsfald og flere personskader som følge af uheldige møder mellem kvæg og motionister/hundeluftere.

Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning (IGN), Københavns Universitet: 2020.

[https://static-curis.ku.dk/portal/files/237043761/Notat_Friluftsliv_og_gr ssende dyr_web.pdf](https://static-curis.ku.dk/portal/files/237043761/Notat_Friluftsliv_og_gr%ssende_dyr_web.pdf)

DGI Nordjylland anerkender Naturstyrelsens grundige overvejelser vedrørende typer og antal af dyr, men uagtet dette bør nedenstående forhold vurderes og skrives ind, og lovgivningen gøres klart for brugerne, hvis der alligevel skulle forekomme sammenstød.

Ansvar i tilfælde af ulykker og farlige situationer mellem udsatte husdyr og besøgende i naturnationalparker bør afklares og tydeligt skiltes

Pædagoger, folkeskolelærere, naturvejledere, trænere fra frivillige foreninger, spejderledere og guider har

et udvidet ansvar for dem, de tager med ud på tur. Med ansvar følger nødvendigvis et forsigtighedsprincip og vurdering af risiko for den pågældende tur og mulige situationer.

Konkrete problematikker, der rejses i forbindelse med den kommende naturnationalpark:

- Naturnationalparkens skovområder er ofte med dårlig sigtbarhed på grund af bevoksning, løv mv.

Den dårlige sigtbarhed vil uvægerligt resultere i pludseligt opståede situationer, hvor besøgende uforvarende fx i løb, eller på cykel vil kunne stå midt i en flok af udsatte husdyr – med farlige situationer til følge.

- Vil fx foreningernes børnehold kunne færdes sikkert? Eksempelvis orienteringsløb, hvor børn løber uden voksne? Mountainbikeklubber, hvor børnene fx kører korte runder uden en voksen? Folkeskoleklasser, der nyder idræt i skoven?
- At der lægges op til indskrænkninger i mulighederne for events og arrangementer som er vigtige for det lokale foreningslivs aktiviteter er bekymrende. Her tænkes særlig, men ikke udelukkende på orienteringsløbere/løb, som i dag har en betydelig mængde træningsaktivitet, og afvikling af event med stor betydning med mange udenlandske deltagere. Naturstyrelsens velvillighed og intention om at anvise alternative områder uden for hegnet, vil ofte ikke være tilstrækkelig til at gøre det interessant eller muligt at gennemføre aktiviteterne. DGI henstiller derfor til at Naturstyrelsens eventuelle afgørelser om begrænsning af aktivitet, gøres med henvisning til konkret evidens om aktivitetens langsigtede skadelige virkning på dyr og planter.

Faunalommer

Det er med bekymring DGI ser faunalommer (tidligere kaldt stilleområder) optræde i udkastet, og er bekymret for om disse nye faunalommer vil blive mere restriktivt administreret end der er lagt op til i reglerne for zoner. Stillezoner var genstand for stor polemik da de blev indført i forvaltningsplanerne i Naturstyrelsen i 2013, og stillezonerne er tydeligt beskrevet i dokument om zoner: <https://naturstyrelsen.dk/media/nst/attachments/80106/friluftszonering150314.pdf> DGI vil henstille til, at der ikke sniges stillezoner forklædt som faunazoner ind af bagdøren, hvor der vil blive administreret mere restriktivt end i stillezoner som vi kender dem.

DGI ser med særlig bekymring på, at der inde i faunazonerne i udkast til forvaltningsplanerne uden videre skal nedlægges stier og veje. Udkastet til faunazoner er stærkt kritisabelt, og DGI ser gerne at faunazonerne og de vidtrækkende konsekvenser, fx der lægges der op til reelt at indskrænke danskernes mulighed for at nyde naturen via et velfungerende system af rekreativ infrastruktur. Hele faunazoneideen bør revurderes og det bør desuden efterprøves om stisystemer sådan uden videre bare kan nedlægges inden for lovens rammer.

DN Jammerbugt

Naturnationalpark Tranum.

Hermed følger Danmarks Naturfredningsforenings kommentarer og bemærkninger til udkastet til projektbeskrivelse og forvaltningsplan for den kommende Naturnationalpark Tranum.

Overordnede og generelle kommentarer:

DN Jammerbugt og DN Sekretariatet er naturligvis meget tilfredse med de overordnede forvaltningsrammer, som er fastlagt for NNP Tranum.

Især ser vi tiltag som *helårsgræsning*, *naturlig hydrologi* og fjernelse af *invasive arter* som f.eks. ikke hjemmehørende nåletræer, som et vigtigt og godt redskab for at fremme den nuværende biodiversitet, men også fremadrettet, at øge antallet af rødlistede arter markant i forhold til i dag.

Naturnationalpark Tranum er beregnet til at være på ca. 2800 hektar og er både af størrelse og økologisk funktionalitet, er DN enige med Miljøministeriets og dermed Regerings vurdering om at indstille NNP Tranum til at gennemgå en konkret IUCN kategorisering. NNP Tranum bliver efter DN's vurdering, fuldt ud definerbar med IUCN kriterie kategori II – Nationalpark – ”Store naturområder, der administreres for beskyttelse af økosystemer og udfoldelse af friluftsliv og aktiviteter, der alle skal have miljømæssige og kulturelle formål”.

Vi ser det i naturfredningsforeningen, som en meget vigtig opgave ud fra ønsket om at øge den brede forståelse af, hvad naturnationalparker vil og skal være i praksis.

Kommentarer til udvalgte afsnit i projektbeskrivelsen og forvaltningsplanen:

Afsnit 2.1.9 Forholdet til lovgivning

NNP Tranum er til dels beliggende inden for N2000 område nr. 21 Egvands Bakker, Lien med Underlien og habitatområdet H193. I henhold til at store dele af Naturnationalparken, også er Natura2000 område, skal der laves en væsentlighedsvurdering. DN ser ingen konflikter i forhold til habitatdirektivet, tværtimod vil NNP planerne fremme arterne som er opført på udpegningsgrundlaget, mener vi. Men vigtigt, at der udføres en væsentlighedsvurdering af Miljøministeriet, så en evt. mangel af en væsentlighedsvurdering *ikke* bliver en klagemulighed for interessenter, som ikke ønsker at naturnationalparken skal realiseret.

N2000 udpegningsgrundlaget og naturtyperne indenfor NNP Tranum er *grå/grøn klit, klithede, klitlavning, tør hede, våd hede* og sommerfuglen *hedepletvinge*. Plejemålene for de lysåbne naturtyper i N2000 området, understøtter forvaltningsplanen for naturnationalpark Tranum, specifikt *helårsgræsning* og *naturlig hydrologi*, derfor vil udpegningsgrunden af naturnationalparken være med til at målsætningen for N2000 området bliver opnået, så bilag arterne - nævnt ovenfor, opnår gunstig bevaringsstatus.

Specifikt for hedepletvinge er de største trusler, at dens værtsplante djævelsbid mangler plads, lysindfald og naturlig hydrologi. Disse mangler giver udslag i tilgroning og skygge. I tørkeåret 2018 skete en stor tilbagegang af bestanden af hedepletvinge, netop indenfor populationen ved engene tæt ved Overklitten Sø. Så med udsigt til mere tørre somre grundet klimaforandringer, så vil naturlig hydrologi være en nødvendighed for at bevare eller øge bestanden.

Ca. 850 hektar ud af naturnationalparken 2800 hektar er en del af arealfredningen Lien, Fosdalen og Sandmosen. DN ser ingen konflikt i forhold til fredningsbestemmelserne, hvor arealtypen *ældre klitlandskaber på marint forland* er det fremherskende fredet areal indenfor naturnationalparken. DN mener at helårsgræsning med lavt dyretryk, harmonerer med fredningens formål med naturpleje, som sikring af de åbne klitlandskabers udvikling.

Afsnit 2.1.12 Inddragelse af offentligheden

Danmarks Naturfredningsforening er tilfreds med oplysning og offentliggørelse af planlægning forud for realisering af NNP Tranum. Der har været offentlige vandringer som en form for udendørs borgermøde – og oplysninger om fakta om NNP Tranum har været bragt i lokalaviserne med ugentlige indslag.

Derudover har der jævnligt været afholdt møder i den nedsatte lokale følgegruppe for NNP Tranum – i øvrigt en følgegruppe, som har været rigt repræsenteret af forskellige brugergrupper, med god og konstruktiv diskussion, selvom der ikke er enighed i følgegruppen, om realisering af NNP Tranum. I de overordnede retningslinjer for forvaltning af Naturnationalpark Tranum er det åbenbart ”politisk besluttet” at følgegrupperne nedlægges, når naturnationalparken etableres i praksis.

DN vil meget gerne udtrykke et stort ønske og forventning om at de lokale følgegrupper også fortsætter efter indvielsen. Vi mener, at der vil være behov for drøftelser af justeringer, tiltag og naturudviklingen generelt, som det er vigtigt at den allerede nedsatte følgegruppe, fortsat er en del af. At opløse følgegruppen og evt. lade skovbrugerrådet overtage, vil give et tab af lokal viden - i dette tilfælde sidder skovbrugerrådet i for NST Vendsyssel helt i Skagen, hvor flere af skovbrugerrådets medlemmer bor langt fra NNP Tranum.

Afsnit 2.1.4 Bilag IV arter:

Ulv, er regelmæssigt set i området, især vinter perioden, hvor ulv fra det nordlige Vendsyssel er på udkig efter mage og ulv bør derfor opføres som en af de bilag IV arter indenfor NNP Tranum.

DN må formode at det er en fejl at der i projektbeskrivelsen mangler at blive nævnt Flagermus, som især ses rigt flyvende omkring Overklitten Sø. Blandt andet Dværgflagermus og Brunflagermus og sikkert mange flere arter. Bør monitoreres.

Afsnit 2.1.5 Truede og sjældne arter:

Smalrandet humlebisværmer er en art som er opført på rødlisten i 2019 som NT (næsten truet). Fotoet herunder er fra Overklitten Sø den 22. maj 2022 og viser at humlebisværmeren har fundet en mose-troldurt igennem det visne førnélæg. Helårsgræsning vil uden tvivl, få bugt med det visne græs og give lys og plads til f.eks. mose-troldurt og deraf mange flere insekter.

Foto den 22. maj 2022 ved Overklitten Sø. Smalrandet humlebisværmer og mose-troldurt.

Afsnit 2.1.7 Rekreativ infrastruktur

Generelt har der hidtil været et lavt antal af brugere i Tranum Klitplantage. Ved etableringen af NNP Tranum vil der blive væsentlige flere brugere som gerne vil ud og opleve den nu mere tilgængelige "vildmark" i NNP Tranum. Der vil helt sikkert blive mere forstyrrelse, som dyrevildt og fugle skal vænne sig til. Det er derfor DN's anbefaling, at aktiviteter som orienteringsløb (også om dagen – i år 2020 var der 17 organiserede løb), samt hundetræning må finde andre steder, at udøve disse aktiviteter.

Afsnit 2.2.1 Naturnationalparkens geografiske afgrænsning:

I den nordlige del er et areal på ca. 200 hektar udlagt som råstofområde for hvidt sand i regionplanen. Indvindingen forgår i etaper og bliver reetableret til rene og meget næringsfattige klithede søer, overdrev, og hede samt klitter. Den naturlige indvandring af arter er meget spændende og allerede nu er der gode observationer af bl.a. sjældne og rødlistede biller. Efterbehandling efter endt råstofindvinding forgår ligeledes i etaper og derfor vil DN anbefale at det bliver muligt at tilgå det tidlige råstofområde fra NNP Tranum.

I den østlige ende af NNP er der et uopsigeligt jagtlejemål der løber frem til 2025. Dette jagtlejemål bør ikke forlænges, da det vil være i modstrid med intentionerne i de fastlagte rammer for NNP Tranum.

Afsnit 2.2.2 Store planteædende pattedyr:

Danmarks Naturfredningsforening vil gerne rose Naturstyrelsen for den beskrevne tilgang i forhold til fastsættelse af græsningstrykket: Her angives at der fastsættes et forsigtigt græsningstryk. Det kan der jo være gode faglige grunde til. Men det er overordentligt vigtigt, at man derfor meget nøje følger/moniterer udviklingen i området, så man kan evaluere og evt. hurtigt øge græsningstrykket! Det vil være katastrofalt hvis forsigtigheden med et lavt græsningstryk er årsag til at tilgroning bliver et større problem. Så vil man sikkert om 15-15 år se tilbage og konkludere at ”vild natur”/”fri dynamik” ikke virker – på en forkert baggrund – fordi man ikke havde en monitoring som knytter udviklingen til (et lavt) græsningstryk! *Derfor er det Danmarks Naturfredningsforenings anbefaling at kæde det ”forsigtige græsningstryk” sammen med et ønske om en monitoring i et omfang, som kan relateres til græsningstrykket!*

Bævreasp står allerede nu på den nordatlantiske klithede med relativt mange små skud og væksten er enorm og kan blive et problem, hvis ikke græsningen er effektiv nok.

Valget af større planteædere i naturnationalpark Tranum er heste og kreaturer. Vallakker og stude. DN ser meget gerne, at man har mulighed for om nogle relative få år at overgå til en reproducerende bestand af de valgte dyretyper, galloway kvæg og exmoor heste, for at opnå en mere autentisk natur med naturlige familieforhold og dynamikker, for at opnå en selvbestaltet natur.

Behovet for helårsgræsning som forvaltes under ét hegn, er stort i NNP Tranum. Fotopunkt 200 meter øst for Bratbjergvej, hvor p-pladsen for Overklitten Sø er modsat.

Afsnit 2.2.3 Etablering af hegn.

Danmarks Naturfredningsforening er helt enige med projektbeskrivelse i forhold til hegn. Der bliver sat et ydre hegn op, i hele Naturnationalparken. Lavt, almindeligt kreaturhegn, som alle pattedyr nemt kan passere. Rådyr- krondyr og dåvildt springer over, og grævling, hare, ræv og ulv passerer under. Det er her vigtigt at forholde sig til at helårsgræsning bedst harmonerer med store områder, for en vekslen mellem fødekilder. Derfor vil det være tåbeligt at begynde med at begrænse områdets hegn. Øst for Udholmvej er der ca. 40 hektar naturbeskyttet eng, som vil være oplagt til helårsgræsning – både for biodiversiteten skyld, men også for at sikre fødegrundlaget for de helårsgræssende planteædere.

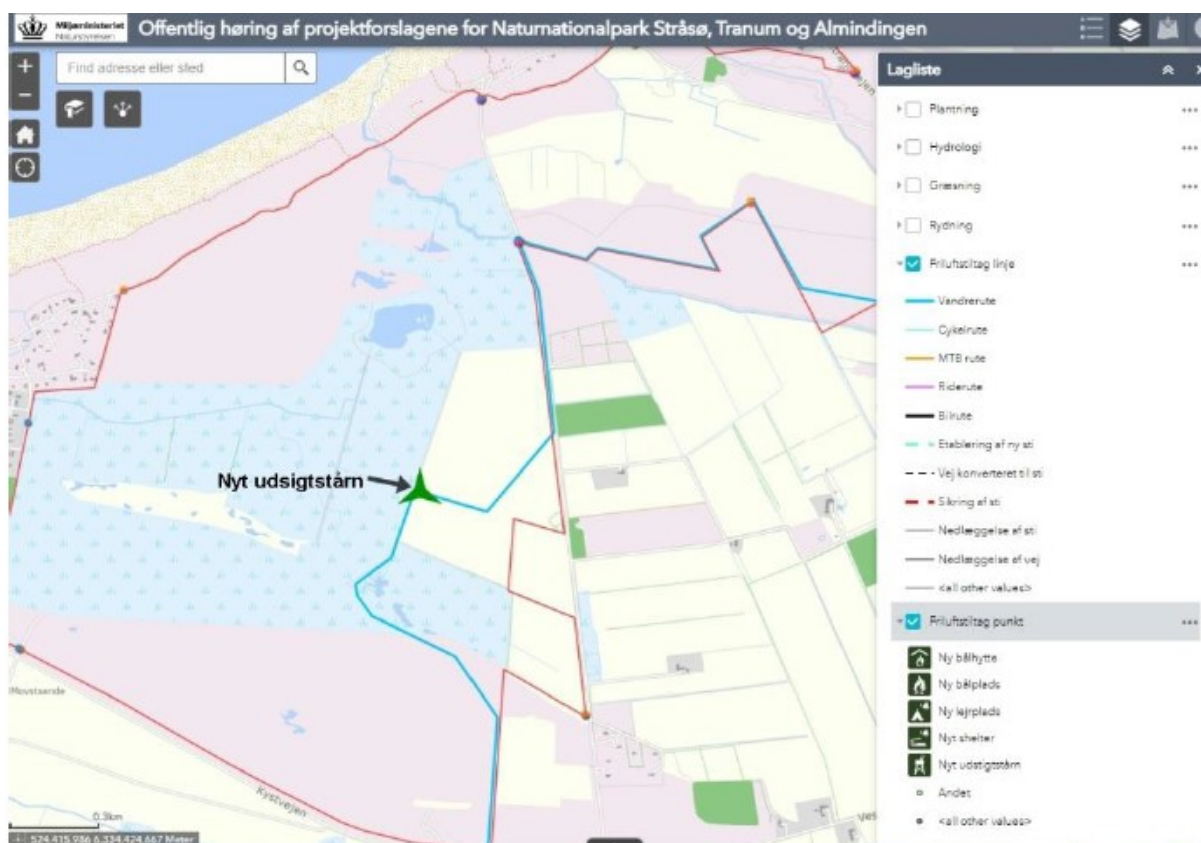
Afsnit 2.2.4 Friluftfaciliteter samt veje, stier og ruter.

Adgangen til naturoplevelser i NNP Tranum er fuldt ud dækkende i forvaltningsplanen. DN er meget tilfreds med at der arbejdes med en balance, både med "vildmarks oplevelse" og større tilgængelighed. Det kan netop lade sig gøre pga. Naturnationalparkens størrelse på 2800 hektar. Det gør det muligt at få oplevelsen af vildmark, uden ofte at møde grillpladser samt borde og bænkesæt etc. DN finder det også yderst vigtigt at de planlagte faunalommer, planlægges, uden stier, for så lidt forstyrrelse af sky arter, som overhovedet muligt, f.eks. trane. Inden for denne zone, må der **ikke** tillades organiserede aktiviteter som f.eks. orienteringsløb eller andre aktiviteter med en større gruppe mennesker, efter vores indstilling.

I udkastet nævnes at der etableres en lang vandre rute. DN er meget enige i at ruten skal fremstå som en trampesti, uden brug af træflis, sten, grus eller lign. materiale.

DN er også meget enige i udkastets skrivelse vedr. offentlighedens færdsel, som gældende være de samme som på andre af statens arealer. Det er dog vigtigt at aktiviteter som orienteringsløb og hundetræning flyttes til at være udenfor naturnationalparken. Ligesom det ikke er hensigtsmæssigt at planlægge andre cykelruter end den eksisterende rute (Vestkystsporet, Nordsøestien) – pga. den forstyrrelse det vil give for pattedyr og fugle.

Kommende friluftstiltag er bl.a. nye udsigtstårne. DN bemærker, at der planlægges for 4 stk. alle i den nordøstlige del af naturnationalparken. Med fordel kan oplevelsen af vandrende - som besøger NNP Tranum ved indgangen i den vestlige del, via Fosdalgaard - blive endnu bedre, hvis der placeres et lavt udsigtstårn, her i det storslåede rimme dobbelte landskab, med et kig i behørig afstand til klithede søen. Se DN forslag for placering af nyt udsigtstårn herunder.

Afsnit 2.3.2 Rydning af nåletræsbevoksninger:

Efter skovrydning kommer der ofte problemer med gyvel og glansbladet hæg. Det kan derfor være nødvendigt med en maskinel fjernelse, hvis de udsatte større planteædere og den lokale vildtbestand, ikke kan holde disse problemarter nede. Desuden ses der oftes ved større rendrevne nåletræsbevoksninger, en stor tilvækst af græsarten bølget bunke. Derfor er det især vigtigt, at man hurtigt får justeret dyretrykket op, så det kan lade sig gøre at få bugt med græsarten.

Afsnit 2.3.4 Biodiversitetsfremmende tiltag

Sommergræsning i indre hegn. I de første 2-4 år bevares eksisterende indre hegn for sommergræsning pga. fenerne skal holdes lysåbne, er indstillingen i udkastet.

DN er uenige i at fortsætte med sommergræsningen og vi mener i stedet at sommergræsning og de indre hegn skal fjernes inden indvielsen af naturnationalparken. I stedet mener vi, at dyretrykket og fødegrundlaget skal beregnes ud efter at sommergræsningen er ophørt.

Vores argumentation giver udslag i følgende 3 problemstillinger:

- I dag afræsses ca. 780 hektar ud af NNP ca. 2800 hektar i perioden maj til oktober. Der ses et højt antal dyr, ca. 300 stk. både heste og kreaturer. Denne sommergræsning vil DN anbefale, ophører med det samme - da det vil skabe et forkert fødegrundlag og beregning af antallet af udsatte dyr og fødegrundlaget, vil ikke være korrekt, hvis disse fener stadig eksisterer efter realiseringen af NNP Tranum. I projekt- og forvaltningsplanen står der at sommergræsning udfases etapevis i løbet af nogle år – det er ikke godt nok, det bør udfases nu, er vores anbefaling.
- Muligvis vil denne unormale sommergræsning trække ned set i forhold til at området forhåbentligt bliver kategoriseret af IUCN.
- Et minefelt af hegninger ses omkring Ejstrup Strandvej, hvor vildets frie bevægelighed hindres – eller besværliggøres. Rålam skal være meget heldige at passerer her, pga. hegn – dyb grøft - hegn.

Et minefelt af hegn til sommergræsning ses omkring Ejstrup Strandvej – de skal væk.

Døende og dødt ved

For at sikre rede muligheder for større rovfugle som f.eks. fiskeørn og skovhornugle, kan der med fordel bevares nogle få klynger af nåletræer, f.eks. Fransk Bjergfyr og nogle få, men store sitka træer kan med fordel ringes i stedet for at blive fældet. Dermed bevares skjul og læ til vildtet og man skaber biotop til spætter og andre hulrugende fugle.

Strukturforbedringer på tidligere dyrkede arealer.

Forslaget om at lave skrab som giver fugtige lavninger, bart sand o. lign. er tiltag som DN støtter fuldt ud. Grøfter kan lukkes med fyldet fra jordbalken og gerne suppleres med opfyld indenfor kort afstand af grøften, således vil det fremme strukturforbedringer i landskabet, på de tidligere dyrkede arealer.

Afsnit 2.3.1 Genopretning af naturlig hydrologi:

Et af de vigtigste tiltag er netop genopretning af naturlig hydrologi. Ved lukning af grøfter, kan man netop lade gravemaskiner udjævne grøfterne, med tanke for at planlægge lavninger og små vandhuller og meget gerne etablere flere vådområder. Disse tiltag vil fremadrettet være kilde til vand for vildtet og de udsatte planteædere. Det er vigtigt at holde for øje at Overklitten Sø ikke skal være eneste vandkilde for de udsatte dyr, hvis der er en længere tørkeperiode.

Afsnit 3.2 Principper for forvaltning af dyr udsat i naturnationalparken.

Danmarks Naturfredningsforening ser med stor tilfredshed på forvaltningen for de udsatte heste og kreatur. Der sker tilsyn på bestandsniveau. DN mener dog, at det også bør være hensigten at tilsynet skal sikre det enkelte dyrs tarv, evt. overvågning af dyreflokke med intelligent løsning som drone.

DN vil anbefale, at der ikke samles ådsler fra de udsatte dyr ind - men i stedet bliver en del af det naturlige kredsløb. Kræver en veterinærtilladelse.

I forhold til beredskabsplanen, vil DN anbefale, at man i stedet for etablering af frahegninger, i stedet benytter sig af nærtliggende statsejede arealer, med samme naturtyper, til høslæt og som kan opbevares til evt. senere tilskudsfodring efter behov.

Afsnit 3.3 Principper for forvaltning af friluftsliv og rekreative faciliteter

Danmarks Naturfredningsforening lokalt, vil meget gerne være med til at formidle områdets naturværdier og arter i det omfang, som kan lade sig gøre af de aktive i DN Jammerbugt.

Afsnit 3.3 Principper for forvaltning af fritlevende pattedyr.

Én af de mange gode virkemidler i grundlaget for loven om nationalparker, er et stop for jagt. Derfor finder DN det kritisabelt og i modstrid med intentionerne om nationalparker, hvis hjortebestanden reguleres indenfor nationalparken. Hvis det viser sig, at en voksende hjortebestand, giver store problemer med vildtskader på afgrøder tæt på NNP Tranum, så må der reguleres på landmandens jord eller gives erstatning for skader på afgrøder. Ræv er også nævnt som en art som evt. kan reguleres, men i stedet bør der gives et forbud mod regulering af ræv indenfor NNP. Efter DN's opfattelse er den eneste lovlige hjemmel til jagt, er på invasive arter som mink eller mårhund.

Afsnit 3.10 Principper for overvågning af udviklingen i området.

Her omtales overvågning og monitorering. Det angives at være planen at rapportere hvert 4-6 år. DN mener, at det især i indkøringsperioden er alt for lidt. I stedet bør der ske en intensiv overvågning, for meget nøje at kunne følge, og rapportere, udviklingen. Så man om nødvendigt kan justere græsningstryk og i særlige tilfælde sætte ind med håndholdte tiltag overfor stærkt truede arter. DN vil ligeledes anbefale, at en rapport om bestand udviklingen af rødlistede arter, udfærdiges hvert andet år, i stedet for hvert 4-6 år.

Med venlige hilsener

Bo Håkansson
DN Sekretariat

Søren Rosenberg
DN Jammerbugt

Dyrenes Beskyttelse

DYRENES BESKYTTELSE

Naturstyrelsen
NnpTranum@nst.dk

5. juli 2022
D22-465303

Offentlig høring af projektforslag for NNP Tranum

Indledende bemærkninger til nærværende høring

I projektforslagene understreges, at i naturnationalparkerne er hensynet til dyrevelfærden i forvaltningen af de udsatte dyr afgørende. Dette er et beundringsværdigt mål, men som det fremgår af nærværende høringssvar mener Dyrenes Beskyttelse ikke at Naturstyrelsen er kommet over målstregen med dette.

Overordnet og sammenfattende finder Dyrenes Beskyttelse det overordentlig vigtigt at denne og de øvrige forvaltningsplaner indeholder udførlig og konkret beskrivelse af hvordan Naturstyrelsen vil sikre, at Dyrevelfærdslovens § 2 til enhver tid kan overholdes i forhold til de dyr, der er begrænsede af hegnene i naturnationalparkerne. Dette synes vi fortsat nærværende plan mangler.

Vi vil ydermere understrege, at vi mener, at det uden omhyggeligt individuelt tilsyn ikke vil være muligt at sikre overholdelsen af § 2.

Baggrund

Projektforslagene for naturnationalparkerne Almindingen, Stråse og Tranum er nu sendt i offentlig høring. Det er dog ikke første gang Dyrenes Beskyttelse har haft mulighed for at kommentere planerne for de nævnte naturnationalparker. I december 2021 indsendte Dyrenes Beskyttelse bemærkninger til de daværende udkast til forvaltningsplaner for Almindingen, Stråse og Tranum. Desværre kan vi se, at de bemærkninger, vi kom med dengang, stadig er relevante. De vil derfor i deres helhed være gentaget som afslutning på nærværende høringssvar.

Specifikke bemærkninger

Tilsynet

Afsnit 3.2 indleder med at fastslå, at der føres et proaktivt tilsyn med de udsatte dyr. Der følger en fin beskrivelse af karakteren af dette tilsyn, udarbejdelsen af forsknings- og erfaringsbaseret overvågningssystem og interne retningslinier. Der er dog i dette to alvorlige mangler:

- Et reaktivt tilsyn nævnes ikke.
- Dyrenes sundhedstilstand vurderes øjensynlig kun på bestandsniveau.

Dyrenes Beskyttelse
Buddingevej 308
2860 Søborg

Tlf. +45 3328 7000
db@dyrenesbeskyttelse.dk
dyrenesbeskyttelse.dk

DYRENES BESKYTTELSE

Et proaktivt tilsyn er efter Dyrenes Beskyttelses mening en klar forudsætning for at undgå kriser for dyrene forårsaget af f.eks. fødemangel. Vi er derfor glade for de tanker man har gjort sig omkring netop det proaktive tilsyn. Det proaktive tilsyn på bestandsniveau er også tilstrækkeligt, når det gælder om at vurdere områdets bæreevne set ifht. dyrenes antal og gennemsnitlige sundhedstilstand. Dog mener vi ikke, det er tilstrækkeligt kun at vurdere det efter vækstsæsonen. Områdets bæreevne bør vurderes igen i februar, da det ofte er på dette tidspunkt eventuelle problemer begynder at vise sig. Det skal ydermere med i vurderingen, om dyrene er fordelt over hele arealet, da dette er delt i flere sektioner via relativt smalle forbindelser.

Et proaktivt tilsyn er dog på ingen måde tilstrækkeligt, når det gælder det enkelte individs sundhedstilstand. Denne kan kun vurderes og sikres gennem individuelt tilsyn.

Dyrevelfærdsloven gælder det enkelte individ. Dette betyder, at Naturstyrelsen ved forvaltningen af alle dyr bag hegn skal sikre sig, at det *individuelle* dyrs tilstand ikke er i konflikt med lovens § 2. Tilsynet med dyrene skal således kunne sikre, at dyr, der er syge eller tilskadekomne, opdages tids nok til, at de enten får en passende behandling eller aflives uden unødigt ophold, hvis det vil være uforsvarligt at lade dyret leve. Dette er endvidere ved flere lejligheder understreget af miljøministeren. Det er således vigtigt at hæfte sig ved, at forpligtelserne overfor dyrene gælder det individuelle dyr. Men sådanne individuelle hensyn kan ikke sikres gennem tilsyn på bestandsniveau. Det kan de kun gennem et individuelt, reaktivt tilsyn.

Vurderingerne af bestanden (f.eks. gennemsnitligt huldscor) sammen med vurderingerne af vegetation, vejr, mv. kan anvendes til at trimme den proaktive forvaltning, som skal sikre dyrene mod sult. Det er dog ikke muligt ved et tilsyn på bestandsniveau at sikre at individuelle dyr, som kommer til skade eller rammes af pludselig sygdom, opdages tids nok. Kun det jævnlige individuelle tilsyn kan sikre dette. Dyrenes Beskyttelse mener derfor, at forvaltningsplanerne for alle naturnationalparker skal indeholde beskrivelser af hvordan, man vil sikre overholdelsen af Dyrevelfærdslovens § 2 for alle individuelle dyr bag og begrænset af hegnene. Måske det ville være en idé i forvaltningsplanerne at inkludere et resumé af de interne retningslinier for dyrevelfærd i naturnationalparkerne, som Naturstyrelsen er ved at udarbejde.

Vurdering af dyrenes sundhedstilstand

I 3.2 står, at der udarbejdes et overvågningssystem til bedømmelse af dyrenes sundhedstilstand (huldscor). Det er vanskeligt for os at forholde os til et overvågningssystem, som vi ikke har set. Vi vil understrege, at overvågningssystemet skal omfatte en beskrivelse af, hvordan de *enkelte* dyr vurderes, og hvordan man vil reagere ved forringet sundhedstilstand for det individuelle dyr.

Det er vigtigt at have fokus på, at der skal udarbejdes et unikt overvågningssystem for hver naturnationalpark. De store forskelle på lokalt klima, naturtyper, mv. fordrer, at der for hver naturnationalpark tages individuelt hensyn til dette i overvågningssystemet.

DYRENES BESKYTTELSE

Vi vil endvidere kraftigt understrege, at huldscor i sig selv langt fra er nok til at vurdere dyrenes sundhedstilstand. Huld skal kombineres med f.eks. adfærd, vomfylde, pelsens stand, reproduktiv status for intakte dyr, generelle sygdomsbillede, parasitbelastning, alder, osv. Det er selvsagt vigtigt, at vurderingerne foretages af personer med kompetencer indenfor sundhedsvurdering af f.eks. heste og kvæg.

Det er vigtigt at have for øje, at om vinteren velfærdsvurderes dyrene bedst i dårligt vejr (regn, blæst, temperaturer omkring frysepunktet). Her vil det ses tydeligst i forhold til f.eks. adfærd, om der er udfordringer med velfærd.

Faglige kompetencer vedrørende tilsynet af dyrene

Naturstyrelsen vil sikre, at der er de rette faglige kompetencer til at tilse dyrene. Dyrenes Beskyttelse savner en langt mere konkret beskrivelse af *hvordan* man sikre disse kompetencer og mere specifikt hvilke kompetencer, Naturstyrelsen finder nødvendige. Derudover er det vigtigt med en beskrivelse af hvordan man vil udvikle disse kompetencer, da viden om og kompetencer udi tilsyn med helårsgræssende dyr befinder sig på et niveau i dag, hvor vi må forvente en stejl udviklingskurve i de kommende år.

Parasitter

Tilsynet bør blandt andet indebære en undersøgelse af parasitter ved hjælp af gødningsprøver. Hvis det viser sig, at der er en stor belastning af f.eks. leverikter, skal der reageres på dette, f.eks. ved at udhegne arealer, som erfaringsvis kan være skyld i den store smitte. Denne del af tilsynet bør ligeledes være beskrevet i forvaltningsplanen.

Valg af dyr

Af flere årsager ville det være mere fordelagtigt, at der anvendes reproducerende dyr frem for stude og vallakker. Helårsgræssende kvæg og heste på naturområder klarer sig bedre, når de har erfaring med dette liv. Og den erfaring opnås bedst ved at være født ind i livet som helårsgræsser. Ved at anvende stude og vallakker forventer vi, at der vil komme et forsyningsproblem: At det bliver svært at skaffe kompetente dyr. Dette risikerer at få en negativ effekt på dyrenes velfærd – især hvis der så vælges mindre kompetente dyr for at opfylde et græsningsbehov.

I udkastet til projektbeskrivelse gøres opmærksom på, at fravalget af reproducerende græssere kan reducere påvirkningen af eksempelvis vegetation og jordbund. Dette sker af hensyn til tænkte konflikter med friluftslivet og rimer meget dårligt med ønsket om at biodiversiteten skal have første ret i naturnationalparken.

En yderligere begrundelse for at fravælge reproducerende kvæg angives som at være udfordringer med at lokalisere og mærke kalve på så store arealer som naturnationalparker omfatter. Dette finder Dyrenes Beskyttelse bekymrende! En kalv følges med koen. Kan koen

DYRENES BESKYTTELSE

lokaliseres kan kalven også. Selv hvis kalven trykker vil den befinde sig indenfor en vis radius af koen og alt andet lige ikke være vanskeligere at finde på 2000 ha end på 100 ha. Dyrenes Beskyttelse er bekymret for, at dette er udtryk for tvivl fra Naturstyrelsens side mht. hvorvidt man vil være i stand (eller afsætte ressourcerne) til at lokalisere alle udsatte græssere i forbindelse med tilsyn.

Forvaltning af kronvildt

Det fremgår af udkastet til projektbeskrivelse, at planen er at regulere krondyr af hensyn til de omgivende landbrugsarealer. Uden høje hegn har krondyrene adgang til omgivende landbrugsarealer og vil givet gøre brug af disse. Krondyrene vil således blive jaget både på statsejede og privatejede arealer udenfor naturnationalparken OG de vil i et vist omfang blive jaget (reguleret) i selve parken. Dette vil have en effekt på krondyrenes adfærd. Dels kan det have effekt på deres døgnrytme og dels kan det have effekt på deres adfærd overfor og flugtafstand til besøgende i naturnationalparken. Hvis der forventes flere besøgende til naturnationalparken end i dag, så er dette en uheldig kombination som i yderste konsekvens kan have negativ indflydelse på krondyrenes mulighed for at udnytte dele af naturnationalparken.

Ud over den forstyrrelsesproblematik, som jagt/regulering både i og udenfor naturnationalparken skaber, så vil den planlagte forvaltning af kronvildtet holde bestanden under det niveau, som ville være naturligt for området. Dette rimer meget dårligt med ønsket om at biodiversiteten skal have forsterket i naturnationalparken.

Dyrenes Beskyttelses bemærkninger fra december 2021 til udkastene til forvaltningsplaner for Tranum, Stråse og Almindingen naturnationalparker

Dyrenes Beskyttelse vil allerførst minde om, at Miljøministeren i forbindelse med vedtagelsen af lovforslaget om naturnationalparker gav følgende tilsagn:

1) "Miljøministeren giver **tilsagn** om at gennemføre en **særskilt evaluering af velfærden for de udsatte dyr i naturnationalparkerne, inklusive et pilotprojekt med teknologisk understøttelse af tilsynet**. Evalueringen vil blive gennemført højst to år efter, at dyrene er sat ud, og vil være et supplement til det løbende tilsyn med dyrene."

2) "Minister for fødevarer, landbrug og fiskeri giver **tilsagn** om, at der i forbindelse med dispensation efter den med lovforslaget foreslåede bestemmelse i dyrevelfærdslovens § 20 a og fra bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af heste – således at tilsynet med de udsatte heste i en naturnationalpark kan udføres jævnlige og på bestandsniveau – vil blive fastsat vilkår om følgende:

- **Minimumsfrekvens for tilsynet på bestandsniveau i perioder med risiko for fødemangel og eventuel folingssæson inklusiv den sidste måned af drægtighedsperioden. Ved minimumsfrekvens forstås, at tilsyn udføres hver anden dag eller hyppigere.**

DYRENES BESKYTTELSE

• Udsætning af et **begrænset antal heste i naturnationalparkens første år**. Ved et begrænset antal heste forstås, at der, for med stor sikkerhed ikke at overskride områdets bæreevne, vil blive udsat højst halvdelen af det projekterede antal heste.”

3) ”Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri giver **tilsagn** om, at der i forbindelse med dispensation efter den med lovforslaget foreslåede bestemmelse i dyrevelfærdslovens § 20 a – således at tilsynet med de udsatte kreaturer i en naturnationalpark kan udføres på bestandsniveau – vil blive fastsat vilkår om følgende:

• **Minimumsfrekvens for tilsynet på bestandsniveau i perioder med risiko for fødemangel**. Ved minimumsfrekvens forstås, at tilsyn udføres hver anden dag eller hyppigere.”

Vi mener, dette kan afspejles tydeligere i de foreliggende udkast til forvaltningsplaner for Tranum, Stråsø og Almindingen.

Vi vil heller ikke undlade at bemærke, at vi vil anbefale, at der undlades søgt dispensation fra dyrevelfærdslovens § 3 og 9, da dette er den enkleste måde at overbevise om miljøministerens oprigtighed, når hun understreger, at der ikke må gås på kompromis med dyrevelfærden.

Generelle bemærkninger

Forvaltningsplanernes afsnit om ”Principper for forvaltning af de udsatte dyr” ligner noget ad vejen en gang copy and paste. F.eks. omtales kreaturer i Almindingen på trods af, at det andetsteds fremgår, at det er bison, krondyr og dådyr, der tænkes sat ud i Almindingen. Her kunne vi tænke os mere konkrete og detaljerede planer møntet på de dyrearter, som er aktuelle for hver enkelt naturnationalpark – f.eks. afsnit om artsspecifikke udfordringer ifht. dyrevelfærden. Da der allerede findes mere artsspecifikke planer for f.eks. udsætning af dyr, udtagning af dyr og græsningstryk, tror vi på, at dette kan lade sig gøre.

Bemærkninger gældende alle tre udkast

Den nuværende formulering i afsnit 3.2:

”I risikoperioder (bl.a. hård frost og længevarende tørke) forventes tilsynet at ske hver anden dag eller hyppigere.”

bør strammes op som følger:

”I perioder med risiko for fødemangel (bl.a. ved frost og tørke) skal der udføres tilsyn hver anden dag eller hyppigere”.

”Forventes” er ikke godt nok – det SKAL foregå som lovet!

I risikoperioder SKAL tilsynet intensiveres – endog til individniveau, især i de flokke, hvor der kan være fødende dyr. Vi forventer, at der i risikoperioder vil være individer, der af en eller anden grund er svagere end andre, hvorfor tilsynet skal intensiveres til individniveau.

DYRENES BESKYTTELSE

Derudover har vi følgende kommentarer:

Vi ved, at der har været problemer med stor parasitbelastning hos bisonerne på Bornholm. Derfor mener vi, at man skal holde nøje øje med parasitbelastningen hos dyrene i alle NNP (og modvirke den ved altid at anvende flere forskellige arter græssere). Man vil kunne forestille sig, at der vil være områder, hvor dyrene opholder sig/æder mere tæt, hvorfor de vil kunne smitte hinanden.

Når dyrene vurderes efter huldscore, er det vigtigt, at vejrlig og årstid tages med i betragtning – og i øvrigt også, om der er drægtige dyr. Drægtige dyr har større behov for føde, og man vil forvente højdrægtige dyr i den periode, hvor fødemængden er mest reduceret – i april måned.

Vi anbefaler, at dyrene får adgang til mineraltilskud.

Vi vil anbefale, at der anvendes reproducerende kvæg frem for stude. Helårsgræssende kvæg på naturområder klarer sig bedre, når de har erfaring med dette liv. Og den erfaring opnås bedst ved at være født ind i livet som helårsgræsser. Ved at anvende stude forventer vi, at der vil komme et forsyningsproblem: At det bliver svært at skaffe kompetente stude. Dette risikerer at få en negativ effekt på dyrenes velfærd – især hvis der så vælges mindre kompetente stude for at opfylde et græsningsbehov.

Med venlig hilsen

Lena Rohn
Fødevarer- og Miljøpolitisk chef

Michael Carlsen
Biolog, projektleder

Fri Natur

Emne

Høringssvar Naturnationalpark Trandum fra foreningen Fri Natur.

Præsentation af Fri Natur:

Fri Natur er en landsdækkende forening med over 700 medlemmer og med følgende formål:

- Fri Natur arbejder for fri, varieret og tilgængelig natur.
- Fri Natur arbejder for større og sammenhængende naturområder i Danmark.
- Fri Natur betragter ikke hegnede arealer som vild natur.
- Fri Natur arbejder for levevilkårene og den frie bevægelighed for det naturligt forekommende vildt.
- Fri Natur tager afstand fra storskala natur eksperimenter, herunder indhegnede naturnationalparker, der fjerner habitater og begrænser friluftslivets reelle adgang.
- Fri Natur arbejder for, at ændringer eller etablering af natur, er baseret på bredt funderede videnskabelige retningslinjer, hensyn til klima, praktiske erfaringer og lokal forankring.

Høringssvar fra foreningen Fri Natur

Fri Natur gerne udtrykke sin holdning og ikke mindst store bekymring for den kommende forvaltningsplan for naturnationalpark Trandum. Natura 2000 områderne og § 3 jorde bør få en særlig opmærksomhed, som vi ikke mener at udkastet til forvaltningsplanen tager hensyn til.

Endvidere er debatten om de kommende naturnationalparker fortsat i gang - samtidig med at en stor del af befolkningen - herunder naboer og borgere i området er ikke blevet tilstrækkeligt oplyst om planernes omfang og konsekvenser for dem og deres ejendomme.

Ændret naturpleje praksis

Igennem en længere årrække har de hidtil anvendte naturplejemetoder vist deres værd. Fri Natur mener, at denne form for naturpleje ikke blot bør erstattes, fordi hele miljøministeriets praksis nu ændres efter pres fra en række politiserende biologer.

Det er Fri Naturs indtryk, at Rewilding-ideologen har fremmanet et voldsomt paradigmeskift i ministeriets/ministerens syn på naturpleje, og dermed påtvunget medarbejdere i Naturstyrelsens arbejdsgange, der ikke anerkender medarbejdernes årelange erfaring og deres tilegnede kompetencer.

Der er på tværs af Danmark eksempler på, hvordan samarbejde mellem Naturstyrelsen og lokale landmænd/lodsejere er velfungerende, og hvor naturen netop plejes samtidig med, at der er stor artsrigdom. Naturnær skovdrift og fokuseret naturpleje har givet en udvikling i artsrigdommen, og hvor etablering af vandhuller/ramsarområder netop har givet det løft for naturen, som nu søges løst med rewilding som eneste redskab. Udviklingen for flagermus er et godt eksempel på truede arter, der nu trives nye steder, hvor der har været konventionelle naturpleje tiltag og genskabelse af eksempelvis et mindre ramsarområde.

De store naturarealer, der forvaltes af Naturstyrelsen på vegne af borgerne i Danmark, danner basis for at naturpleje kan skabe arbejdspladser, og eksempelvis mindre naturarealer, som i sig selv ikke er rentable, kan afgræsses og samtidigt give et løft til den lokale samfundsøkonomi.

Fri Natur ser med alvor på, at den nye fastlagte strategi medfører en risiko for at disse arbejdspladser helt forsvinder, og med dem forsvinder også viden om disse

specifikke naturområder. En del af den viden handler om, hvilket græsningstryk områderne faktisk kan bære, og hvilke arter, der nu trives ift., hvilke uønskede arter, der forsvinder.

Fri Natur anerkender, at der fortsat er behov for afgræsning i naturen på særligt udvalgte steder, eksempelvis ådale og diverse overdrev.

Behov for undersøgelse

Fri Natur ønsker en tilgang, hvor konsekvenserne af naturplejen undersøges, og hvor der opstilles forskellige alternativer, da afgræsning med hegn og heste, kvæg, elge og europæisk bison næppe er den eneste løsning for den fremtidige danske naturpleje på tværs af samtlige danske naturtyper.

Debatten om naturpleje har på grund af kontroversielle emner som adgang for friluftslivet, dyrevelfærd, opsætning af diverse hegn, hindring af den frie vildtbane mv. skabt røre i befolkningen. Den kommende rewilding strategi er ensporet og giver ikke megen plads til alternative forvaltningsmetoder.

Flere forskere peger netop på mulige alternativer for naturplejen, som ikke involverer rewilding. Fri Natur savner at disse alternativer bliver bragt i spil på lige fod med - eller endda før - rewilding som naturplejemetode. Det virker fagligt uholdbart, at en "one fits all" model kan anvendes uanset om naturplejen foregår på en klippeø, i klitheden, på heden, i mose, på overdrev eller i skoven. Argumentet om tilgroning og "det springer i krat" angives igen og igen som eneste trussel. Kan det virkelig det passe? Har man sammenholdt med gamle billeder fra Landsat databasen. Er hele Danmarks fællesejede natur sprunget i krat og groet efter - eller er det blot rewilding-tilhængernes antagelse, da man ikke har påvist andre trusler i den danske natur?

Fri Natur er bestemt ikke imod naturpleje eller genoprettelse af natur, der er målrettet til det enkelte område og skånsomt udført efter alle gældende love, fredninger og direktiver.

Fri Natur er generelt imod rewilding som eneste mulige naturpleje tiltag, da der er ikke meget evidens for effekten af rewilding. Det kan diskuteres, om den danske rewilding model overhovedet er egnet som natur forvaltningstiltag i Danmark, da den oprindelige rewilding ideologi knytter sig til store sammenhængende områder, som eksempelvis Yellowstone nationalpark i USA - der er 899,1 km², svarende til 899.100 ha, og hvor netop hegning ikke forekommer. Det er kun i den danske rewilding model at hegn forekommer så stringent, og hvor der er tale om små områder på mellem 800 - 1200 ha. og med eneste løsning værende afgræsning og med udsættelse af "forvildede" tamdyr i naturen.

Derfor mener Fri Natur, at der er tale om et storskala eksperiment med vor natur, hvilket er stærkt bekymrende set i forhold til at man har udpeget de naturarealer, der allerede har stor artsrigdom. Dermed risikeres det reelt at skade den bedste og mest artsrige natur vi har i Danmark. Fri Natur foreslår derfor ikke rewilding, som naturplejemetoden, der skal satses på fremadrettet i dansk naturpleje, da Danmark simpelthen er for lille til denne tilgang.

Fri Natur anser det for muligt og vigtigere at naturpleje kan foretages på forskellig vis – via private såvel som offentlige initiativer, og at der allerede i dag udføres naturpleje, som øger både artsrigdommen og varetager bilag IV arternes bevaring på forskellig vis. Nationalpark Thy er et glimrende eksempel på at naturpleje uden store omkostninger for dyr, skov eller mennesker kan lade sig gøre. Her tænkes på opkøb af lavbundsjord, hvor der allerede nu kan påvises bedring i artsrigdommen, når disse naturplejes efter andre principper end rewilding.

Artsrigdommen under pres?

Hvis man ser på DMU's opgørelse over den danske natur og gransker Rødlisten (se bl.a. www.dansknaturtilstand.dk) synes den danske naturkrise at være overvurderet - herved bortfalder grundlaget for nødvendigheden af naturnationalparkerne.

Den ofte anførte manglende artsrigdom i skovene er ikke retvisende, det er den derimod i agerlandet og i overgangene fra skov til åbent landskab, ved diger og grøftekanter. Derfor synes 888 mio. kr., der er det samlede budget for etableringen af naturnationalparkerne ud fra et cost-benefit synspunkt, ikke at være hensigtsmæssig, hvis man ser på hvorledes disse midler kunne have gjort gavn andre steder, hvor problemet er reelt større og flere arter er truet. Tilmed er der afsat 165 mio. kr på Finansloven fremadrettet til vedligehold af naturnationalparker - et anseeligt beløb til forvaltning af angiveligt selvforvaltende natur.

Sammenligner man ældre fotos fra Landsat databasen, vil det tydeligt fremgå, at hele Danmark ikke springer i krat og trues af tilgroning, men at der muligvis er forskellige trusler alt efter, hvor man befinder sig i Danmark, og alt afhængig af naturtyper. Desuden er nogle naturtyper ikke er truet i en grad, der kræver handling. Det kan desuden bemærkes, at langt de fleste af de udpegede naturnationalparker, ikke var interessante for tilhængerne af rewilding for få år siden, da de netop havde en høj naturværdi. Dette har ændret sig på forbløffende kort tid.

At der er behov for afgræsning, men ikke nødvendigvis helårsgræsning i naturen, fremadrettet, er der nok ikke tvivl om, men vi skal nok være en smule varsomme med at tro at afgræsning er den eneste løsning på vores fremtidige naturpleje, især i vores skove og klitheder. Der er bred enighed blandt forskere om, at det især er afgræsning i agerlandet uden gødskning, der er behov for at etablere - men ikke afgræsning i skovene. Altså at eksempelvis kvæg, heste mm. kommer ud af staldene og igen sættes ud på markerne. Dette kræver aftaler med private lodsejere og en lovgivning der understøtter dette. Som et kort eksempel på lovgivning, der modarbejder dette, får en landmand der har sine kvæg på marken en bøde på op til 20.000 kr. hvis et dyr slipper ud af indhegningen. Vil man fremme afgræsning i agerlandet er lovgivning som denne uhensigtsmæssigt.

EU domme og Natura 2000

Det anføres i udkastet at en konsekvensvurdering ikke er nødvendig for naturnationalparkerne med tilhørende Natura 2000 områder. Miljøministeriet finder blot, at den kommende plan er nødvendig for området. Dette tager Fri Natur afstand fra, da netop en grundig miljøvurdering er nødvendig for at kunne tilpasse naturplejens anvendte redskaber og metode til et givent område – helt specifikt. Der er i Holland faldet dom over nedgræsning af Natura 2000 arealer, hvor der er dømt via den hollandske højesteret. Her fandt den hollandske højesteret at EUs Habitatdirektiv var overtrådt, hvorfor det må bemærkes at man fra Miljøministeriet gentagne gange vælger at se bort fra EU's naturbeskyttelsesdirektiv, habitatdirektiv og fuglebeskyttelsesdirektiv, og planlægger afgræsning af store Natura 2000 områder i Tranum.

Således bør den kommende NNP Tranum miljøvurderes, således at der i de tilhørende Natura 2000 områder sikres at udsatte, truede/rødlistede og ikke mindst bilag IV arter, ikke bliver påvirket i negativ retning. Der er en større forpligtelse til bevarelse af Bilag IV arter.

Miljøministeriet ikke dække sig ind under blot at mene at "går det bedre for nogen arter, så gør det ikke så meget, at det går skidt for andre" som en af forskerne bag

strategien har udtalt - når der netop er tale om Natura 2000 arealer. Der påhviler et ansvar for konkret at vurdere mål, midler og effekt, når det gælder Natura 2000 områder.

I Polen er der faldet dom for traktatbrud vedr. skovning af Natura 2000 område (C-441/17)

Citat: ".....at der ikke var gennemført en tilstrækkelig undersøgelse af, om de iværksatte tiltag for at bekæmpe typografbillen havde skadelig virkning på andre arter. Den reviderede skovbevaringsplan skulle derfor have været miljøvurderet efter art. 6, stk. 3.

Dommen belyser det principielle problem; at foranstaltninger for at beskytte bestemte arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget ofte kan have skadelig virkning for andre arter eller naturtyper i sammen område. Hvis dette er tilfældet, kræver bevaringsforanstaltninger en miljøvurdering efter art. 6, stk. 3, medmindre der i forvaltningsplanen er taget stilling/hensyn til alle Natura 2000 områder, og til den tilsigtede balance mellem de forskellige arter. Studerer man udkast til de danske naturnationalpark planer, der alle omfatter store Natura 2000 områder, mangler der, med få undtagelser, en stillingtagen til, hvorvidt beskyttelse af en art eller naturtype vil være skadelig for andre arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget, hvilket faktisk ifølge forskerne er det, der vil ske. Naturnationalpark planerne uden miljøvurderinger kan næppe opretholdes efter dommen i C-441/17.

Den kommende naturnationalpark Tranum er udelukkende Natura 2000 beskyttet natur, hvorfor der bør udarbejdes en miljøvurdering og ikke blot som anført i oplægget en væsentlighedsvurdering af hele området. Der er her tale om rig og varieret natur med allerede naturligt forekommende vådområder, parabelklitter, overdrev mv.

Miljøvurdering synes ikke at være indeholdt i den fremlagte plan, hvorfor det må anbefales, at der iværksættes en decideret miljøvurdering også set ift. tidligere domme afsagt vedr. Natura 2000 områder. Kalvebod Brygge er et eksempel på at en miljøvurdering fandtes nødvendig.

Adgangsforhold

Fri Natur har tidligere fremsendt et bekymringsbrev til Naturstyrelsen vedr. farlige "nærved" hændelser med store udsatte tamdyr. Der er efterfølgende skrevet artikler i flere dagblade og fagtidsskrifter om hændelser med de udsatte tamdyr i naturplejen, hvorfor man kan konkludere at udsættelse af store dyr i 46% af danskernes tilgængelige offentlige rekreative områder, vil virke stærkt adgangsbegrænsede. Corona krisen viste med al ønskelig tydelighed behovet for netop at kunne bevæge sig uhindret rundt i naturen, og den betydning dette har for folkesundheden. Der vil blive søgt at sørge for at handicappede/gangbesværede har adgang til området. Bør disse befolkningsgrupper ikke tilgodeses i samme omfang som andre brugergrupper, så denne gruppe kan deltage i det, der af ministeren benævnes "store naturoplevelser".

Opsætning af låger, færiste og det ydre strømførende hegn samt yderligere vildthejn er i sig selv en stor begrænsning af uhindret adgang til naturen, og dermed udfoldelse af rigtig mange fritidsaktiviteter. Desuden kan kvæget finde på at tage ophold ved en låge, hvorfor forsøg på adgang kan skabe direkte farlige situationer.

Vurdering/kvantificering af friluftslivets brug af området

Der ses ikke i udkastet at være en decideret opgørelse over, hvorledes området benyttes som rekreativt eller hvilke fritidsaktiviteter, der udføres i området. Om der fx rides, cykles, køres med slædehunde, løbes, vandres eller spilles rollespil. Denne

manglende opgørelse finder Fri Natur uhensigtsmæssigt i et område, hvor der er stor turisme og lokal fritidsaktivitet. At ministeriet ikke ønsker undersøge den nuværende brug af området - og konsekvenserne for den fremtidige benyttelse, er uforståeligt.

Borgerinddragelse og nærdemokrati

Der er undervejs i processen etableret lokale interessegrupper ifm. oprettelsen af de kommende naturnationalparker, men erfaringerne fra bl.a. Gribskov og Fussingø viser, at de forslag borgere og andre interessenter har indsendt, overhovedet ikke er blevet taget til indtægt.

Det er særdeles svært at få øje på at ministeriet/ministeren har været lyttende og imødekommende og tilpasset planerne. Der ses derimod en klar tendens til at nærdemokratiet i hele naturnationalpark udpegningen og udrulning af planerne, bliver sat ud af spillet, og der sker en voldsom centralisering i selve Miljøministeriet, hvor alle beslutninger træffes, og hvor Naturstyrelsen blot bliver "kustoder", der skal udføre ministerens ordrer.

Om de indsendte høringssvar vil blive tillagt nogen form for betydning kan ligeledes betvivles, hvis man ser på processen i Gribskov og Fussingø, hvor intet er ændret i udkastet og i de endelige planer til trods for en del indsendte høringssvar.

Det opleves, at referater ikke stemmer overens med det sagte på møder, og at medarbejderne har fået et talepapir, der blot refereres til, når der stilles kritiske spørgsmål. Et politisk talepapir, som medarbejderne skal henholde sig til.

Hvordan vil man fra MST/NST sikre, at der fremadrettet sker en faktuel og reel borgerinddragelse fremgår ikke af udkastet, herunder i hvilken udstrækning borgere/brugere faktisk får indflydelse på udformningen af naturnationalpark Trandum. Borgerne oplever, at de sidder ved "børnebordet", og at de ikke kan få indflydelse.

De oplever, at det fra politisk hold er bestemt: At der skal være hegn, sættes dyr ud, ingen lokal skovdrift eller jagt. Her er tale om lokale, som nyder at komme i naturen og som kærer sig om naturen. At der ikke kan flyttes et komma, må anses som et overgreb på demokratiet/nærdemokrati - og som fremmedgørende for borgernes tilknytning til naturen. Når Kommunalbestyrelsens ønsker og tiltag heller ikke tilgodeses er der tale om et vidtgående indgreb uden legitimitet.

Turisme

En anden overset konsekvens af de kommende planer for naturnationalparkerne og de indeholdte Natura 2000 områder, er den ønskede øgning i antallet af turister. Hvilket ligger implicit i en IUCN godkendelse. Fri Natur er bekymret for naturnationalparkerne "sensationelle" omtale og promovering, herunder brugen af "eksotiske og forvildede dyr som europæisk bison, kvæg, heste, elge, vildæsler mm. At miljøministeriet vælger at udsætte store dyr, der påviseligt ikke har levet forvildede, nogen steder i Danmark i mere end 1000 år, og indfører helårsgræsning - er en plan uden evidens. Der findes ikke belæg for, at det vil gavne artsrigdommen i alle naturtyper og det er uvist hvorledes balancen i naturen ændres. Samtidigt angives det at konceptet er godt for turismen, hvilket er et bekymrende hensyn, når naturhensynet burde vægte højest. Dette synes implicit at være modstridende interesser.

Turisme kan ikke i sig selv siges at være et naturplejetiltag, og kan vel næppe udgøre et legitimt grundlag for de til naturnationalpark udpegede områder incl. store Natura 2000 områder. Derimod virker det som en økonomisk finansiering af naturnationalparkerne, og dermed sikring af en snæver gruppe af interessenters videre arbejde. Ikke desto mindre lader det til, at den øgede turisme er et mål i sig

selv fra Miljøministeriets side. Fri Natur mangler en vurdering af denne finansieringsform for de udpegede naturområder og bæredygtigheden af denne finansieringsform.

Fri Natur mener, at naturnationalparkerne kan finansieres på andre og mere naturvenlige måder, ved f.eks. øget naturnær skovdrift, der samtidig gavner klimaet. Efterspørgslen på træ er høj i flere segmenter, og efterspørgslen bliver kun højere i takt med at byggeindustrien skal omlægge til bæredygtige materialer og klimaet tilgodeses. Der er således en klimamæssig, såvel som en økonomisk gevinst ved at satse på naturnær skovdrift og etablering af mosaikskov, fremfor struktur fældninger og urørt skov. Det er et paradoks, at man i loven om naturnationalparker ønsker et totalforbud med skovindustri og landbrugsindustri, men samtidig vil øge og tage hensyn til turistindustrien.

Naturnær skovdrift, og eksempelvis fokuseret naturpleje med husdyr på overdrev og i ådale, er i Fri Naturs optik mere foreneligt med natur og artsrigdom end et øget antal af turister.

Fri Natur er desuden bekymret for at områderne for naturnationalparkerne på mange måder er for små til, at de bisoner, kvæg, heste, elge og hjorte, der udsættes, kan få tilstrækkelig ro og fornødent fødegrundlag på årsbasis. Fri Natur frygter, at den forvildede natur i stedet bliver en form for dyreparker med elgsafari, bisonsafari, skrald, mennesker overalt og stressede dyr. Dyr, der ikke kan finde ro til skade for den eksisterende flora og fauna, og at der i sidste ende skabes en forringelse af artsrigdommen. Fri Natur er ligeledes bekymret for at naturnationalparkerne i høj grad kommer til at tilgode turister, på bekostning af de lokale borgere, der bor rundt om naturområderne og som i generationer har haft deres færden i naturen.

Fredninger og kulturarvsminder

Der findes dokumentation for korrespondance mellem MST og kulturministeriet, hvor det påpeges, at der ikke vil ske overlast på den danske kulturarv ved afgræsning i områder, hvor disse kulturarvsminder er beliggende.

Eksempelvis påpeger NST Gribskov, at der ikke må rides på digerne, da hestene vil træde digerne op. Hvordan trådet fra en flok stude/heste vil påvirke disse kulturarvsminder, når den ønskede flokdynamik udfolder sig - når kvæget og hestene begynder at trampe/skrabe med forbenene og grave sand op, har man undladt at vurdere. Det beskrives ikke, hvordan man sikre den tilstedeværende kulturarv, blot konstateres det, at det vil blive forsøgt at beskytte kulturarven. Hermed overtrædes lovgivningen på området, og en klar beskrivelse i planen burde således udarbejdes.

Af EUs Habitatvejledning fremgår bl.a. følgende: 2.9.8 Museumsloven

Det følger af museumsloven 78 § 29 a, at tilstanden af sten- og jorddiger ikke må ændres.

Sten- og jorddiger kan være yngle- eller rasteområde for beskyttede bilag IV-arter, f.eks. markfirben.

Ved behandlingen af ansøgninger om dispensationer efter museumslovens § 29 j, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen varetage hensynet til Natura 2000-områder og beskyttede arter.

Se nærmere i § 7 i Kulturministeriets bekendtgørelse om beskyttede sten- og jorddiger og lignende 79 (dige bekendtgørelsen).

Reglerne administreres af Slots- og Kulturstyrelsen og kommunerne.

Altså er der her en klar konflikt ift. lovgivningen og den planlagte afgræsning.

Lovgrundlag

Med L229 er der skabt et skred, hvor gældende danske lov tilpasses til dette eksperiment. Ikke, hvor eksperimentet tilpasses gældende love, men hvor love bøjes, overrules og ændres drastisk. Et skred, hvor Miljøministeriet tilsyneladende nu er både lovgivende, udøvende og til dels den dømmende magt. Et lovgrundlag, hvor lovene tilpasses rewildingparadigmet, og ikke en tilpasning til det naturen sandsynligvis har brug for på netop et specifikt sted.

Af udkastet fremgår det: *“Som led i behandlingen af ansøgning om både etableringstilladelse og screeningsafgørelsen skal der foretages en vurdering af, om gennemførelse af projekterne vil have en væsentlig påvirkning på de Natura 2000 områder, som de indgår i, jf. habitatbekendtgørelsen. Hvis en væsentlig påvirkning ikke kan udelukkes, skal der gennemføres en habitatkonsekvensvurdering, hvilket også vil føre til, at der skal gennemføres en fuld miljøkonsekvensvurderingsproces”*.

Ovenstående vil være i fuld overensstemmelse med EUs Habitatdirektiv, fuglebeskyttelsesdirektiv mv.. Det fremgik ligeledes af planen for Gribskov at man ønskede en decideret miljøvurdering, og her blev ansøgningen om dette forkastet af Miljøministeren. Der er derfor ingen garanti for, at der i Tranum vil blive miljøvurderet, hvorved man igen, fra ministerens side overtræder EUs Habitatdirektiv art. 6. stk. 3. Lovgrundlaget skal sikre at ministerens/regeringens planer føres ud i livet, men Fri Natur kan ikke tydeligt se, hvorledes vores natur sikres i denne lovgivning. Det er derfor særdeles tvivlsomt om udkastet overholder *lov højere* - mao. EU direktiverne.

Miljøvurdering

Der er med afgørelsen om ikke at foretage en miljøvurdering af nationalpark Gribskov lagt op til, at der ikke i de andre kommende 14 (34) nationalparker skal miljøvurderes. Derfor kan man vel formode, at der ikke udarbejdes en klar baseline før projektstart, og at parkerne så kan påvises at være en succes, fordi der ikke er et reelt sammenligningsgrundlag at evaluere ud fra.

Fri Natur finder dette ganske kritisabelt, da grundlaget for evidens hermed bortfalder og evaluering blot kan ende med at blive en regulær optælling og ikke en valid opgørelse over fremgang og tilbagegang. Det bliver dermed en optælling uden reel videnskabelig værdi.

Der findes ikke et internationalt sammenligningsgrundlag for afgræsning af klithede, som den, der forefindes i Tranum. Enkelte vil påstå, at der kan drages direkte sammenligning med Kraansvlak i Holland, men i Kraansvlak er tale om sand, der kommer fra floder og har et højt næringsindhold. De er dog ikke sammenlignelige. I Tranum er der tale om sand udvasket af havvand, og dermed uden den samme næringsmængde.

Derudover så anføres det, at der i Tranum allerede forefindes stor variation i landskabet. Variation i form af heder, ramsarområder, vådområder, skov og plantage. Der er med andre ord tale om et varieret landskab, som netop ikke er sprunget i krat, hvorfor udsættelse af store tamdyr næppe er den rette form for naturpleje og bevarelse af bl.a. de fredede klitter.

Bilag IV arter

Der forefindes en artsliste tilgængelig over den kommende NNP i Tranum. Fint beskrevet med både Bilag IV og rødlistede arter, men uden miljøvurdering er man så sikker på at hele flora/fauna er afdækket, er der f.eks. ikke mulighed for, at der er forekomster af vinbjergsnegle i området?

Flere af bilag IV arterne i området vil uden tvivl blive påvirket og måske fravælge at

forblive/bosætte sig i området. Det er eksempelvis blot anført, at der findes flere arter af flagermus, uden en reel kortlægning af disse arter. Hvilket ikke er i overensstemmelse med Habitatdirektivets art. 6 stk. 3., og uden en opgørelse vil man ikke kunne fastlægge, hvordan disse arter påvirkes af tilstedeværelsen af heste/kvæg og specielt øget turisme, som jo er en af hovedprioriteterne i NNP Tranum. Ligeledes, hvordan vil man beskytte de forskellige arters yngle og rasteadsler, som ikke er enslydende for alle arter, når det ikke er kortlagt, hvilke arter der faktisk forefindes i området.

Derudover, så vil eksempelvis Hedepletvinge klart blive påvirket af indsættelsen af heste/kvæg; Hedepletvingen der ikke tåler nedgrævning af værtsplanter, da den så ikke har mulighed for at lægge sine pupper, og som er helt afhængig af planten Djævelsbid. Er man derudover så 100% sikker på, at der ikke er forekomster af vinbjergsnegle, svirrefluer eller hvilke laver og mosser, som er på listen over truede arter, og hvordan disse arter vil blive påvirket af nedgræsning iht. rewilding paradigmet?

Følgende Bilag IV arter: Vendeals, storspove, dværgsiv, svømmende sumpskærm og vandportulak er alle påvist i Tranum klitplantage - er det videnskabeligt afklaret, hvordan disse påvirkes af den dynamik/tråd, der kommer fra heste/kvæg og øget færdsel fra turister, der muligvis slet ikke er opmærksom på de sårbare planter og fugle.

Hvordan vil visse laver og mosser klare en ekstensiv græsning, det er ligeledes ikke beskrevet og i DCE 425 (p. 91-93) anføres det klart og tydeligt at nogle bilag IV arter vil lide under et højt græsningstryk og andre vil have gavn af det, og at det at man mister nogle arter opvejes af at andre arter kommer til. Forskerne bag denne rapport er til fulde klar over, at der vil forsvinde bilag IV arter, og at når de er trusler mod netop bilag IV arter, så skal der udarbejdes en decideret miljøvurdering. Forskerne anføre endda selv, at det kan være i strid med EUs Habitatdirektiv!

Så man kan vel næppe nøjes med at screene eller konsekvensvurdere hele den kommende naturnationalpark. Uden en decideret miljøvurdering er man så sikker på at hele flora/fauna er afdækket, er der f.eks. ikke mulighed for, at der er forekomster af fredede og rødlistede arter i området og at disse vil blive påvirket i negativ retning ved intensiv afgræsning.

Uden en specifik klarlægning af bilag IV arter, sjældne og fredede planter i området kan en given påvirkning af disse ikke vurderes, og de, der forefindes i området vil uden tvivl blive påvirket. Oddere og eventuelle tilkommende ulve vil måske fravælge at forblive/bosætte sig i området. Man vil man ikke kunne fastlægge, hvorledes og om, disse arter påvirkes af tilstedeværelsen af heste og kvæg og specielt øget turisme, som jo er en af hovedprioriteterne i naturnationalpark Tranum Disse arter kan blive påvirket af aktiviteter både indenfor og udenfor hegnet, det fremgår tydeligt af planen, at aktiviteter skal foregå begge steder.

Kan man beskytte de forskellige arters yngle og rasteadsler, såfremt der forefindes eksempelvis fredede fugle som yngler/raster i området. Beskyttelse er ikke enslydende for alle arter. Har man undladt at offentliggøre en fuld liste over bl.a. Bilag IV arter i udkastet, for netop at undgå at skulle påvise at disse arter ikke lider overlast, for dermed at kunne undgå en decideret miljøvurdering.

Er det derudover 100% sikkert, at der ikke er forekomster af eksempelvis andre bilag IV arter som svirrefluer, sommerfugle, svampe eller hvilke laver og mosser, som er på listen over truede arter, og hvordan disse arter vil blive påvirket af nedgræsning iht. rewilding paradigmet.

Den frie vildtbane

Hvad er den mest almindelige form for menneskelig infrastruktur i verden? Det kan godt være hegnet. Fra flere undersøgelser af indhegnede økosystemer rundt om i verden viser forskningen, at hegn producerer en kompleks række af påvirkninger af økosystemerne. Langt fra alle påvirkninger er til fordel for de berørte habitater, enkelte steder har hegnet ført til et kollaps af det eksisterende økosystem.

Et eksempel er Oostvaardersplassen i Holland, hvor hele økosystemet kollapsede, da det blev hegnede inde. Et andet eksempel er den voldsomme påvirkning af Masai Mara, hvor gnuerne ikke længere har fri passage, det påvirker i den grad økosystemet at vandringerne hindres. Det er også klart påvist at dingohegn i Australien har ødelagt balancen. Det ses tydeligt, at hegnet har skabt to forskellige balancer og påvirkningen ses tydeligt på de to økosystemer. Lande og områder, der måske ikke er direkte sammenlignelige med det danske klima og danske forhold, men det overordnede billede illustreres dog tydeligt. Der er sågar i USA udviklet et specielt hegn, der gør det lettere passabelt for bestemt hjortearter, så det er klart påvist at hegn påvirker økosystemerne.

Hegn vil påvirke økosystemer, det viser flere internationale forskningsresultater. Hegn har utallige økologiske effekter, der producerer vindere og tabere, og hjælper med at diktere reglerne for de økosystemer, hvor de forekommer.

Selv "gode" hegn, der er designet til at beskytte truede arter eller genoprette følsomme levesteder, kan stadig fragmentere og isolere økosystemer, da vildtet indenfor hegnet eksempelvis begrænses i at migrere. At vildtets frie bane hindres af hegn kan vel ikke diskuteres selv om hegnet er lavt og passabelt af hjortevildtet. Der tilstræbes en kraftig tråd, da denne ikke så let skades af hjortevildtet, men der er ikke vurderet på de skader der kan komme på hjortevildtet. Den eksisterende bestand af hjortevildt er jo netop ikke tilvænnet hegn, men har vandreruter, raste- og ynglepladser, som vil blive påvirket af opsættelse af hegn.

Hegnet vil, uanset tykkelse og hegnsplænes kvalitet, blive løbet ned af store rudler af kronvildt. Det kan en hurtig rundspørge til landmænd, der bor op ad områder med meget kronvildt, bekræfte. Hegnet vil med stor sandsynlighed give skader på vildtet, hvilket er påvist adskillige steder i Danmark allerede. Det er påvist at indkapsling af et område for at beskytte en art kan skade eller dræbe andre arter eller skabe adgangsveje for invasive arter, en konstatering, som Fri Natur mener kan være fatal. Da der for, hver en "vinder" et hegn producerer, er der typisk flere tabere. Som et resultat kan hegn/hegnslinjer skabe "ingenmandslande", hvor kun arter og økosystemer med et snævert udvalg af egenskaber kan overleve og trives. Man risikere, at der opsættes unødigt meget hegn rundt om de tilstødende arealer, da hjortevildtet presses ud af deres kerneområder. Eksempelvis råvildt fouragerer ikke gerne sammen med kvæg og heste. Man har allerede bestemt, at man fra miljøministeriet ikke dækker markskader forvoldt af hjortevildt, der bliver presset ud fra nationalpark Tranum.

Påvirkningen af de indhegnede områder, der nu skal afgræsses, kan således give uforudsete komplikationer, da man ikke har undersøgt hegnets påvirkning i det givne område. Slet ikke opsætningen af yderligere vildthege inde i selve parken. Ikke desto mindre, når først et hegn er bygget, er dets virkninger langvarige. Selv efter fjernelse kan "spøgelseshegn" leve videre, hvor arter fortsætter med at opføre sig, som om et hegn stadig var til stede i generationer. Med denne viden in mente, mener Fri Natur at politikere bør være mere forsigtige med at installere hegn i første omgang. I stedet for kun at betragte et hegns kortsigtede formål og landskabet i nærheden, ser Fri Natur gerne, at et nyt hegn ses som endnu et permanent led i en kæde af indgreb i

naturen. Skader på afgrøder, vil medføre yderligere hegning, og dermed yderligere pres på vores hjortevildt, der indtil nu har haft store sammenhængende områder at bevæge sig på. Områder der nu vil blive begrænset i at benytte på grund af presset fra de udsatte tamdyr. Tamdyr, der ligeledes vil påvirke de steder, hvor vildtet søger ro, ly og læ samt hvor mange vælger at føde næste generation. Derfor ønskes en analyse af hegnets påvirkning lokalt, og hvordan de berørte landmænd vil forebygge yderligere vildtskader på deres marker, og hvorledes denne problematik vil blive løst fra de involverede myndigheder. Muligheden for, at det blot medfører yderligere hegning i naturen må klart foreligge. Har man overhovedet vurderet på at få udviklet en type hegn, der tilgodeser den frie vildtbane.

Datagrundlag

Den eneste trussel, der går igen i naturnationalpark planer og dertilhørende Natura 2000-områder, angives at være truslen om "Det springer i krat og lysåbne arealer begroes med invasive arter".

Der forefindes ældre Landsat billeder, hvor man burde kunne sammenligne nuværende tilstand med f.eks. tilstanden i 1970'erne, og her se, at den trussel ikke er så umiddelbart indlysende og forekommende som der lægges op til i DCE 460. Ihvertfald ikke i klithederne i det nord og vestjyske.

I stedet ses skræmmende billeder af totalt nedgnavet natur, hvor al vækst er forsvundet, og hvor ikke meget plads levnes til "blomsterflor og biodiversitet" i det omfang visse forskere ellers gør sig til talsmænd for. Helårsgræsning virker derfor nok ikke fremmende for forståelse af den omtalte "biodiversitetskrise", da der tilsyneladende ikke bliver mere artsrigdom alle steder med helårsgræsning. Det til trods, så viser forskellige analyser åbenbart stadigvæk, at Danmark, i hvert fald i den ene analyse, der ofte henvises til, ligger i bunden af skalaen i Europa – og det bliver slået stort op at rødlistede arter forsvinder med lynets hast.

Dog har AU måttet både revidere deres rødliste og senest har måttet bekendtgøre, at den rapport DCE 460 hele naturnationalpark planerne med tilhørende Natura 2000 områder hviler på nu skal genberegnes! Derudover er en årsrapport fra DCE nu åbenbart klassificeret som forskning, hvilket vækker undren i Fri Natur.

At rapporten "Dansk Natur Indikator" (DCE 460) iflg. AU nu skal genberegnes, er på baggrund af, at en professor har trukket alle sine data fra rapporten. AU har måttet sande at brugen af anonyme forskere ikke var helt optimalt, og de har efterfølgende måttet opgive navnene på disse "forskere". Forskere, der for en dels vedkommende så viste sig ikke at være forskere men blot ansatte i forskellige kommuner. Ansatte der "bekender sig" til det nye rewilding paradigme. Der er ingen metode angivet i rapporten, og der er ingen angivelse af systematik eller, hvorledes data er tilvejebragt, og om der er anvendt forskningsmæssigt valide metoder til indsamling af data. Der er ingen evidens for alle de indsamlede data, og der er frem for alt intet internationalt peer review af denne rapport.

Eksempelvis danner dette citat grundlag for beregninger: *Vi har sat kriteriet for at der er opnået konsensus ved at mindst 50% af eksperterne, der har afgivet bedømmelse, bakkede op om en specifik vurdering af en trussel eller regel, samt at mindst fem eksperter har afgivet bedømmelse.*

5 eksperter ud af 45 deltagere, er det næppe repræsentativt. Derudover så kan man udlede følgende ved blot at se på lidt af statistikken: Der er i DCE 460 intet revisionsspor, og der er en selvopfundet "mystisk" pointgivning, der ikke er ført bevis for.

Der foreligger ingen test eksempler, som f.eks. detail resultater, for eksempelvis

Tranum eller Almindingen, så man kan vurdere på resultaterne eller drage konklusioner ud fra disse sammenligninger. Der mangler også en indeksering. Forfatterne går fra pointgivning direkte til beregning af et meningsløst gennemsnit. Et gennemsnit, der så efterfølgende anvendes sammen med en delvis cirkelslutning og heraf fremkommer det så, at dansk natur stort set kun kan overleve, hvis der udsættes store tamdyr, der kan afgræsse klitheder og nåleskove!

Hvilket muligvis ikke er direkte uredelig forskning, men det er temmeligt tankevækkende, at der ikke fra AUs side ønskes en bedre videnskabelig fundering/validering af den udgivne forskning samt at man fra miljøministeriet iværksætter så store projekter på et så spinkelt datagrundlag.

Derudover så er DCE 460 langt fra fyldestgørende iflg. forskerne selv - Citat: *Undervejs i processen har vi måttet træffe en masse beslutninger om, hvilke indikatorer vi skulle basere DNI på, og hvor meget de skulle vægte i den samlede naturforvaltningsindikator. Alle beslutningerne er transparente og begrundede, men det kan alligevel være svært at gennemskue, nøjagtigt hvordan de kommer til at virke i det endelige kort. Vi håber at DNI kan blive prøvet af i forskellige sammenhænge, hvorved der uundgåeligt vil dukke fejl eller uhensigtsmæssigheder op, som kan rettes ved at give nogle indikatorer en mere retvisende vægtning eller ved at tilvejebringe bedre data. En sådan afprøvning vil også kunne pege på aspekter af DNI som kræver en videre udvikling. Måske er der processer, som mangler, eller processer, som ikke er fremstillet retvisende? Hen ad vejen vil der helt sikkert dukke ny viden op, som kan forbedre kortet.*

Mht. den i 2019 udarbejdede Rødliste, som ligeledes tillægges stor betydning ift. en arts tilbagegang og som er brugt som baggrund fra miljøministeriet/miljøministeren i en kampagne om den store krise den danske natur befinder sig i, er nu revideret, og der er stillet spørgsmål vedr. beregningerne i rødlisten fra flere andre faggrupper.

AU har forholdt sig til de stillede spørgsmål og medgiver, at der mangler 1805 arter - og giver en slags teknisk svar, som ikke er helt tilfredsstillende ift. hvorfor disse arter ikke er medtaget i beregningen. Hvorfor det faktisk synes påvist ud fra en yderligere gennemgang fra bl.a. forstfolk at tilbagegangen i artsmangfoldigheden er så minimal, at den er uden signifikans, og om der faktisk er tale om en tilbagegang. Ihvertfald ikke i de danske skove, som udgør en stor del af de kommende naturnationalparker.

Når Rødlisten med i alt 5231 arter (2019-tal) anvendes som eneste vandtætte bevis for "biodiversitetskrisen" i Danmark, efterlader det et dårligt indtryk af, at man slet ikke forholder sig til 1805 arter, der netop har skiftet status. Det er klart misvisende, og den slags statistiske undersøgelser skal kunne indfange variation før og efter, hvor udvikling både til det bedre, og til det værre, bliver klarlagt. Arterne burde ikke blot udelades uden yderligere granskning!

Desuden rummer Rødlisten kun en vurdering af omkring 17,5% af Danmarks samlede antal arter.

Det må derfor påklages, at de fremtidige planer for naturnationalparker og dertilhørende Natura 2000 områder hviler på et alt for spinkelt datagrundlag, og at alle planer bør skrinlægges indtil, der er et validt datagrundlag og valide statistiske beregninger at bedømme den fremtidige naturpleje efter.

Planer udarbejdet i samarbejde med lokale medarbejdere, hvis årelange viden og erfaring tages til indtægt, sammen med valid forskning, og ikke blot brugen af udvalgte kolleger, der bekender sig til det nye rewilding paradigme, hvilket synes tilfældet i DCE 460. Derimod burde en bred vifte af forskere, forskellige faggrupper og lokale medarbejdere være inddraget i hele processen, og ikke blot en bestilt rapport uden forskningsmæssig validitet, der anvendes i så stort et natur

eksperiment som i de kommende naturnationalparker, herunder projektet i Tranum Klitplantage.

Giver urørt skov mere lysåben natur eller risikerer de fine lysåbne naturtyper at forsvinde, fordi aftalerne med naturplejerne og deres dyr ikke bliver fornyet? Kan det dansk hjortevildt, som bestand, overleve de store indgreb vore skove står overfor, når alt skal "forfalde" og der skal henlægges/veteraniseres til biller og svampe uagtet, om der rent faktisk forefindes et fornødent antal biller og svampe i Tranum. Kan bestanden af hjortevildt holdes sund og på et forsvarlige niveau, når der i de næste mange år ikke må reguleres i bestanden på samme sæt som nu? Tages der tilstrækkeligt hensyn til den berørte natur de pågældende steder i klitplantagen og de sårbare klitter, herunder parabelklitterne? Er man opmærksom på at f.eks. klitheden et sted kan være tør og sandet, for blot få meter derfra at være sur? At de forskellige former for klithede har forskellige behov for pleje.

Gennemser man derudover eksempelvis nogle af de hidtidige plejeplaner udarbejdet af Naturstyrelsens medarbejdere med kendskab til området, så mangler der muligvis lysåben skov i plantagen – ikke urørt skov! Det er dog ikke påvist, at der mangler lysåbenhed. Med hvilket formål? Ådselsbiller og nogle få svampe. Naturstyrelsen som vel må anses for at have en del ekspertviden på netop dette område, fra deres årelange pleje og færdsel i området påviser ikke, hvad lysåben skov vil tilføre området. Det er muligt, at det hidtil har været ved at drifte man plejet området, og at man nu skal forholde sig til paradigmeskiftet som medarbejder, men bevirker det at al erfaring blot skal skrinlægges.

Er arts mangfoldigheden så i frit fald overalt i Danmark, kan man spørge sig selv. Med tanke på at ovennævnte rødliste ikke holder, kunne indsatsen så spredes til at indbefatte lokale aftaler med oprettelse af f.eks. vildt korridorer, afgræsning af overdrev, afbrænding og skabelse af flere ramsarområder? Vi mangler fakta og datagrundlag. Det ses heller ikke, at der er brugt internationalt anerkendte beregningsmetoder i DCE 460. Blot egne - til denne ene rapport udviklede værktøjer, der kun understøtter udsætning af tamdyr i naturen, og ikke giver et bud på nogen som helst anden form for pleje af naturen i Danmark! Der findes alternativer til rewilding i f.eks. DCE 388, men disse er totalt fravalgt i de kommende forvaltningsplaner for naturnationalpark Tranum.

Brandmandens Lov?

Miljøministeriet/miljøministeren henholder sig til at en miljøvurdering ikke findes nødvendig iht. Miljømålslovens § 21. I forlængelse af ovenstående argumentation, synes det kritisabelt, idet man ud fra et forsigtighedsprincip bør sikre sig, at så omfattende ændringer i naturplejen ikke får utilsigtede konsekvenser for naturen. Det skal understreges, at man ud fra "Brandmandens lov" har valgt at fokusere på de bedste naturområder vi har i Danmark. Hvilket igen taler for, at der foretages en grundig analyse og miljøvurdering af planerne før de sættes i værk. Den ændrede naturpleje i værste fald kan skade vores bedste naturområder i Danmark. Det bør ligeledes bemærkes, at Tranum Klitplantage ikke tidligere var interessant ifm. rewilding/naturgenopretning i stor skala, da der her netop var en høj naturværdi. Endvidere bør det bemærkes at Brandmandens Lov er et semantisk kunstgreb, der tages i anvendelse for at overbevise befolkningen om, at der kun findes een løsning for den fremtidige naturpleje nemlig rewilding. Rewilding - et paradigme, der tilsyneladende i Danmark bindes op kun "Brandmandens Lov" og ikke Bygningsmalerens Lov, der netop er en modsatrettet ideologi om at bevare det allerede eksisterende og ikke "forbedre" det bedste vi har.

Der findes iøvrigt ingen videnskabelige artikler, metoder mv. der klart beskriver “Brandmandens Lov” eller giver en entydig metode for anvendelse af denne “lov”. Det der eksisterer er en dansk lærebog for grundforløb på landbrugsskolerne. Bogen anvendes angiveligt kun på Kalø Landbrugsskole ikke på biologistudiet! “Brandmandens Lov” er således heller ikke internationalt anerkendt forskning, hvorfor det forekommer noget risikabelt, at endnu en ideolog uden validitet finder så stor anvendelse i den fremtidige strategi for dansk naturpleje.

Er bæredygtighed uforeneligt med øget artsrigdom

Skoven er en bæredygtig ressource, som kan bidrage til at nedbringe brugen af stål og beton i byggesektoren, og dermed give et positivt bidrag til hele klimaproblematikken samt medføre nedbringelse af CO₂ emissionen. Dette aspekt synes ikke at være levnet meget plads i planerne for nationalparkerne. Bindingen af CO₂ i urørt skov er på lang sigt lig nul. Fortsatte man derimod den naturnære skovdrift, som Naturstyrelsen har forestået i mange år, ville det fortsat kunne gavne det danske klimaregnskab. Vi mangler evidens for at urørt skov giver et forbedret CO₂ aftryk i forhold til naturnær skovdrift samtidig med en bedre artsrigdom. En stor tysk undersøgelse viser tværtimod at mere urørt skov ikke gavner artsmangfoldigheden. Undersøgelsen der er foretaget i bøgedomineret løvskov viser, at artsmangfoldigheden generelt er mindre i urørt skov, end i dyrket/drifet bøgeskov og/eller mosaikskov.

Fri Naturs anbefaling

Fri Natur anbefaler, at man sætter planerne på pause indtil der er udarbejdet de nødvendige valide data for, hvordan naturen reelt har det i Tranum området. Det bør undlades at benytte forældede data samt at benytte data fra en ikke metodisk korrekt indsamling.

Derudover anbefaler Fri Natur, at der udarbejdes en decideret miljøvurdering for området iht. Habitatdirektivet art. 6 stk. 3 således, at der er et videnskabeligt og gennearbejdet fundament for påvirkningen af området fra de udsatte tamdyr, skovfældning og den øgede mængde af vand i området samt den påvirkning blæst mv. vil have på den kommende lysåbne natur og den øgede belastning fra turisme. Mere natur kan for eksempel også udvikles ved at bruge økonomiske incitamenter til at plante mere skov, eller lave mere våd natur på de åbne arealer, hvor behovet er så meget større. Lokalt samarbejde med lodsejere/landmænd, hvor artsrigdom har første prioritet, hvor det danske hjortevildt får en opprioriteret rolle som de naturplejere de rent faktisk er.

Fri Natur

Kontakt: Tlf. 5332 5062 - (KL.12 - 21)

Astersvænget 10, 7730 Hanstholm

Email: frinaturdanmark@gmail.com

Hjemmeside: <https://frinaturdanmark.dk>

Bank reg. 1687 konto 3233007446 - Middelfart Sparekasse

CVR 43089692

Gribskov, Tisvilde Hegn, Melby Overdrev – Uden Hegn
Høringsvar for Natura 2000 planer 2022-2027, Stråsø.

Vi en gruppe på 2500 medlemmer med navnet : ”Gribskov, Tisvilde Hegn og Melby Overdrev – uden hegn” fremsender hermed et hørings svar, som vedrører de kommende naturnationalparker og urørt skov på Tranum Hede. Vi mener, at landet frie natur fortsat skal være uden kilometervis af hegninger og indsatte dyr samt at den beplantning som bl.a. er nåletræer skal bevares.

Vi har stor bekymring omkring hele processen med naturnationalparkerne, og i særdeleshed den manglende borgerinddragelse vi oplever, der faktisk er meget væsentligt for processerne omkring NNP.

Vi ser mange dilemmaer i at hegne hele skovområder/ naturområder både for mennesker og dyr. Vi tager derfor stor afstand fra, at naturnationalparker og urørt skov skal betyde indhegning af hele skovområder, hvilket i øvrigt ikke er det, lovgivningen på dette område, entydigt peger på, men som vi ser ske. Vi har som befolkning stor glæde af vores dejlige natur, vil endda pointere at folkesundheden afhænger heraf.

Fratages vi muligheden for sport og motion i naturen strider det direkte imod: **”Naturen er lige så vigtig for vores mentale og fysiske helbred, som den er for vores samfunds evne til at håndtere globale forandringer, trusler mod sundheden og katastrofer. Vi har brug for naturen i vores liv”**, citat fra EU's biodiversitetsstrategi for 2030 – ”Naturen skal bringes tilbage i vores liv”. Vi ønsker meget mere natur, men uden hegn og udsætning af store græssere rundt i vores skove og vores naturområder, med undtagelse af mindre sommergræsfolde – hvor dyrene tilses og passes. Vi udsættes for en øget risiko ved at færdes blandt store græssere. Dette er ikke ønskværdigt, og passer ikke ind i vores små skovområder i Danmark.

Vi vil i det følgende argumentere ud fra primært den rapport, der ligger til grund for naturnationalparkerne, ”Biodiversitetseffekter af rewilding” en videnskabelig rapport, som i øvrigt er blevet kritiseret fra mange sider især for at være for ideologisk præget (rewildings-ideologien) -

[Biodiversitetseffekter af rewilding \(au.dk\)](#)

Rewilding er uden evidens, og Danmark er et for lille land til disse forsøg.

Vi stiller spørgsmålstejn ved, om rewilding er den eneste metode til at højne biodiversiteten. Hegn om alle vores skov-, klit- og hede arealer med kommende 15 Naturnationalparker, og et forsøg på at genskabe de naturlige processer i økosystemerne med store græssere. Den ide er udsprunget fra USA, med Yellowstone Nationalpark som eksempel. Den forsøges nu at gennemføres i vores små skovarealer. Desuden er klimaet ikke at sammenligne, da vi i Danmark har meget vekslende temperatursvingninger. Om vinteren typisk vekslende mellem meget vådt og frostgrader. Det vil sige, at dyrene bliver våde og derefter afkølet, så de ikke formår at holde varmen.

Der er mange andre tiltag man kan gøre, såsom flere og større sammenhængende naturområder, naturnær skovdrift og genopretning af mangfoldighed i naturen. Statsskoven var allerede godt i gang med tiltagene. At der er biologer, som har en ideologi omkring genindførelse af bondesamfundets græsning i de danske skove, bør ikke være den altoverskyggende model, som lægges ned over Danmark.

Flere vandhuller og moser, flere lysninger. Hvis jorden skal behandles ift. græsvegetationen eller andet, kan vi som samfund sætte skovarbejdere med maskiner i gang, derved nedsættes arbejdsløsheden. EU -Biodiversitetsstrategi peger på, jeg citerer:

”Den andel af skovområder, der er omfattet af forvaltningsplanerne, bør dække alle forvaltede offentlige skove og et stigende antal private skove, og biodiversitetsvenlig praksis såsom skovforvaltning i bedre harmoni med naturen bør fortsætte og videreudvikles. Kommissionen vil til støtte herfor udarbejde retningslinjer for biodiversitetsvenlig praksis inden for skovrejsning, genplantning af skov og skovforvaltning i bedre harmoni med naturen. Dette vil ske sideløbende med den nye EU-skovstrategi.” (Side 10 EU- Biodiversitetsstrategi 2030).

”Samtidig er visse landbrugsmetoder en af hovedårsagerne til den faldende biodiversitet. Det er derfor vigtigt at arbejde sammen med landbrugerne for at støtte og motivere deres omstilling til fuldt ud miljøvenlige landbrugsmetoder” (Side 7 EU- Biodiversitetsstrategi 2030).

Kunne det tænkes at tilskudsordninger fra EU var tiltænkt landmandens landbrugsdyr, for at de kunne sommergræsse fra april til november, og på den måde pleje landbrugsarealerne. I stedet for det vi ser lige nu at rewildingsfirmaer såsom: [EU\(rewilding.dk\)](http://EU(rewilding.dk)) tjener penge på at udlåne dyr til helårsgræsning uden tilskudsfodring, og som har ringe interesse i at drage omsorg for dyrene.

Prof. Carsten Rahbek beskriver, at den største udfordring for biodiversiteten er, at naturen mangler mere plads. Ligeledes fremhæver Prof. Carsten Rahbek, at der ikke i nogen videnskabelige rapporter, fremhæves rewilding. Han pointerer, at det vides ikke, om store græssere er nødvendige til forbedring af dansk biodiversitet. Ydermere peger han på, at rewilding er et eksperiment, og at det bør diskuteres om det er ønskværdigt. (Prof. Carsten Rahbek, Center for Makroøkologi og klima KU, referat fra møde i Vildtforvaltningsrådet d. 7/12-20).

Det er meget bekymrende, at biologer nu forsøger at få indført rewilding i vores små skovarealer i Danmark, som nærmest et faktum, for at passe på vores biodiversitet. **Den vilde natur hjælpes bedst ved at give den mere plads.**

Vi vedhæfter videnskabelig rapport 425 fra DCE – National Center for Miljø og Energi udfærdiget i 2021. Vi beder jer om at tage kritisk stilling til nedenstående:

Vores hjemmehørende hjortevildt er fremover et skadedyr, hvorfor?

Rapporten beskriver, at vores naturlige vildt i de danske skove skal kigges på, som en hindring af rewilding. I modsætning til Jægersborg Dyrehave, som opnår Danmarks mest unikke biodiversitet, med krondyr, dådyr, sikahjorte og vinterfodring. Det kan ikke være rigtigt, at vores naturligt hjemmehørende vildt skal have prædikatet "ikke nøgleart". **Skal vi til at kigge på vores hjortevildt som skadedyr?** Vi citerer fra rapport 425 fra DCE – National Center for Miljø og Energi udfærdiget i 2021:

"Vildtlevende pattedyr og jagt Danmark har kun få vildtlevende arter af store græssere (primært hjortevildt), der kan bidrage til økosystemfunktioner. Der er ikke i den nationale forvaltning visioner om at lade disse arter opbygge bestande med potentiale for at udgøre en nøgleartsfunktion. Tværtimod tager forvaltningen udgangspunkt i, at arterne er konfliktarter, som forårsager skader på dyrkede marker og plantager, og i en forestilling om, at der er for mange dyr". (Side 8).

Vi undres og stiller spørgsmålet: "Hvilken forvaltning er nu begyndt at tage udgangspunkt i, at arterne er konfliktarter?" Det må siges at være et postulat, eller måske direkte usandt. Desuden er det tankevækkende og foruroligende, at de her laver den graverende fejl at betegne hjortevildt for store græssere i stedet for browsere (dyr der kan leve af både græs og vedplanter).

Dyrenes velfærd er væk, skal de sulte om vinteren, hvor de er drægtige?

Hvordan kan vi acceptere sult hos dyrene i indhegningerne hen over vinteren? Hvorfor skal dyr tvinges til at spise føde, der på sigt gør dem syge pga. fejlnæring? Hvordan kan vi tillade den forvaltningsmetode, der på ingen måde tager hensyn til sult og lidelse, som smertetilstande hos dyrene? Vi citerer fra rapport 425, DCE 2021, som beskriver undersøgelser af rewilding:

*"Det er naturligt, at dyr taber sig om vinteren på grund af den begrænsede fødetilgængelighed, hvilket kan forårsage betydelige vægtfluktuationer hen over året. Fra efterår til forår mister kvæget ca. 20-25% af deres kropsvægt (Bunzel-Drüke m.fl. 2008), hvilket for en Galloway-ko på 450-600 kg svarer til et naturligt vægttab på 90-150 kg hen over vinteren. Ligeledes er det naturligt, at der kan forekomme en relativ høj dødelighed i populationer af store græssende dyr på grund af ressourcebegrænsninger, ekstraordinære klimatiske forhold (kulde og tørke), sygdomme, parasitter mv. En dødelighed på mellem 20 og 30% er normal, men dødeligheder på op til 50% forekommer også hyppigt på store hegnede arealer, på øer og i store naturlige græsningsøkosystemer (Erb & Boyce 1." (side 37 og 38). **Vi kan på ingen måde acceptere sult og lidelse hos tamdyr, som vi har placeret bag et hegn. Disse dyr er ikke vilde dyr.***

Hele grundlaget for at udfærdige naturnationalparker er som sagt at højne biodiversiteten, som i øvrigt i forvejen er høj i vores skov og naturområder. Samtidig hævder man, at det eneste rigtige er

udsætning af store græssere. Af rapporten fremgår det tydeligt, at der ingen evidens er for, at store græssere giver en bedre biodiversitet. **Hvordan kan vi udføre så markante ændringer i vores skovområder/ natur, når rewilding har karakter af et eksperiment? Rapporten beskriver, jeg citerer:**

"Biodiversitetseffekter af rewilding Som tidligere nævnt er de dokumenterede effekter af rewilding sparsomme, og videnskabelige studier af græsningseffekter kan være svære at sidestille med rewilding, særligt hvis intensiteten af græsningen ikke er specificeret eller kun subjektivt vurderet. Dertil kommer, at rewilding netop forventes at bidrage med meget diverse økosystemfunktioner, hvoraf græsning kun er én. (Side 45).

"Effekterne af rewilding på naturlige processer og på arter inden for forskellige taksonomiske eller trofiske grupper er kun sporadisk undersøgt. Især mangler der langsigtede studier. Derfor bygger mange af konklusionerne i rapporten på et relativt begrænset empirisk grundlag" (side 8).

"Da rewilding endnu ikke er en udbredt praksis, og da vi generelt mangler en effektovervågning af naturindsatser i Danmark, **er dokumentationen af effekterne af dedikerede**

rewildingprojekter sparsom. Som supplement vil vi derfor grundigt gennemgå hypotesen om rewilding som omkostningseffektivt virkemiddel i naturforvaltningen og diskutere rewilding-cases fra Danmark samt perspektivere studier og projektområder fra udlandet. (Side.12 og 13)

"Der findes dog kun få undersøgelser, der dokumenterer langtidseffekten af helårsgræsning i forhold til sæsongræsning på naturindholdet." (side 37 og 38).

I rewilding ser man gerne at ådsler bliver liggende til gavn for biller og andre insekter. Dette er ikke lovligt, da skovene typisk ligger på vores drikkevandsindvindingsområder. Det er bekymrende, at disse ådsler kan blive en smittekilde og overføre sygdomme/parasitter til andre dyr, såvel vilde dyr som tamdyr, og besøgendes dyr som hest og hund.

Manipulering af Rødlisten

Vi har vedhæftet en artikel fra Dansk Natur.dk med en analyse af Aarhus Universets opgørelse af rødlistearterne. Den tidligere offentliggjorte redegørelse, om den bekymrende udvikling af truede arter, alene skyldes en anden måde at registrere på. Nærstuderer tallene drejer det sig om en ændring i regnemethoden.

Sidenhen er rødlisten blevet revurderet og bilaget som er vedlagt, er en ny gennemregning af datamateriale fra Aarhus Universitets udarbejdelse af den danske rødliste, som viser et helt andet billede, end det som blev lagt til grund for regeringens naturpolitik.

Vi mener, at ansvaret omkring rødlisten skal gives til Københavns Universitet, da de her er meget uenige med Aarhus Universitet, om den pludselige ændring i opgørelsesmodel, som resulterede i, at Danmark ikke kunne sammenligne sig med de øvrige lande.

Naturplan 2022 – 2027 konsekvenser for flora og fauna

Vi stiller spørgsmålstejn ved, hvorfor plejeplanen foreskriver lysåbent landskab ved brug af græsning eller høslet, når man tidligere har foretaget maskinel rydning. Førne kan sagtens fjernes ved brug af maskiner som hidtil. Vi skal bibeholde naturnær skovdrift og ikke ændre skovdriften til 1700-tallet fæstebondekultur.

Vi mener ikke, at det er muligt at holde skoven lysåben ved hjælp af græsning. Bliver græsningstrykket for højt, og føden knap vil dyrene vanrøgttes. Ligeledes vil dyrene ødelægge paragraph3-natur og fortidsminder i deres desperate søgen efter føde.

Græsningstrykket som søges øget over årene er på ingen måde naturligt, ej heller vild natur. Vi mener, at naturnær skovdrift skal bibeholdes og vedligeholdelsen af lysåbne arealer bør ske maskinelt.

Nåletræet som i øjeblikket fjernes, vil fremadrettet mangle for de arter som dels søger ly mellem træerne bl.a. hjortevildt, flagermus og fugle og dels medføre manglende føde for arterne såsom eger, mus, fugle som spætter, korsnæb mv.

Vi undres over, at bilag IV-arter som er tilknyttet vådområder tilgodeses, men hvordan sikres levesteder for de nuværende bilag IV-arter som fx markfirben? De har tidligere været et fokusområde i plejeplanerne.

Der bør udarbejdes en VVM som minimum.

Vi er som tidligere beskrevet skeptiske overfor, de ændrede plejeplaner med afgræsning/rewilding, samtidig også om de vil være i strid med EU's habitatdirektiv, da eksisterende bilag IV-arter vil blive berørt, hvilket Miljøministeriet har valgt ikke at undersøge nærmere. Dette er i strid med gældende EU-lovgivning. Beskyttelsen er udmøntet i Naturbeskyttelsesloven kap. 2a og kap. 5. Hvordan sikres eksisterende bilag IV-arter? Hvorfor er der ingen baseline foretaget, før den massive fældning startede, og inden hegnet er sat op?

Da der i forvejen forefindes vores naturlige vildt – hjortevildtet, undres vi over, at de ikke prioriteres, da de også har en positiv effekt på biodiversiteten. Der kunne skabes bedre levevilkår for disse, ved at udvide vores naturområder ved opkøb af omkringliggende jorde. Her kunne skabes korridorer og arterne kunne brede sig videre til andre naturområder. Det er en ensidig ideologi, der vælges for at skabe bedre biodiversitet kun skabt af få biologer, med rewilding som facitliste.

CO2-regnskabet og klimakrisen

CO2-regnskabet er vigtigt at have for øje, klimakrisen må være noget som i alle er interesserede i. Bæredygtigt skovbrug ligeledes, da vi skal være selvforsynende. I øjeblikket importeres omkring 70-80% af bygningstræ til Danmark. Ved udtag af effekter bindes CO₂. Ved urørt skov, og når træet rådner, frigives både CO₂ og metangasser til atmosfæren, hvilket er problematisk. Med urørt skov i f.eks. Gribskov på ca. 3000 ha urørt skov, vil det svare til en udledning af 300.000 tons CO₂ pr. år. Med planen om, at urørt skov skal være 75.000 ha urørt skov vil vi øge importen af træ, og dermed eksportere miljøproblemer til andre lande. EU's biodiversitetsstrategi for 2030 siger, at man ikke må ødelægge de andre landes urskove. Det er ligeledes besluttet på det netop afholdte topmøde om klimaet. Derfor er det en skændsel at se, de mange fældninger, som sker i landets skove i øjeblikket. Biologer og Miljøministeriet har besluttet, at douglasgran og lærk skal fjernes fra vores skove, da de er udenlandske arter. Fældning sker desværre nu, hvorefter vi i statsskovene har endnu mindre bygningstømmer, som produceres i skovene.

Hvordan kan skovrider Jens Bjerregård sige til et borgermøde, at alle konsekvenser er kendt og veldokumenteret, når Københavns Universitet netop har igangsat et forskningsprojekt om den store udledning af metangasser for oversvømmede arealer på næringsrig jord. Vi pointerer, at dette forsøg med vores natur bør standses omgående.

Vi håber, at I vil se alvorligt på disse problemer. I øjeblikket domineres Miljøministeriet af biologernes rewildingteori, da de i årevis har arbejdet i denne retning på baggrund af en ideologi, som Rune Engelbrecht som idéhistoriker er stærkt fortaler af. Hvorfor er man i Miljøministeriet så ensopret i sin løsningsmodel til forbedring af biodiversiteten?

Vi som ser til undres over, at denne teori, som det eneste skal udfoldes over hele landet. Der er mange andre muligheder, og igen biodiversiteten er allerede høj i landets skove. Det virker som om, at det har været billige arealer at trække ind i dette arbejde. Der blev også kigget på Forsvarets arealer, men her blev det afslået, hvorefter disse arealer gik fri.

Når der nu tillades at lade græssere dels trampe og spise den marehalm og anden vegetation som holder på sandet vil det sætte arbejdet med forhindring af sandflugt mange hundrede år tilbage. På Fanøs hedearealer går kreaturer, her er nu kun græsser og stararter tilbage. Udenfor hegnet vokser lyng, rævling, porse og blåbær. Hvordan kan I kalde dette forsøg med hegninger og græssere for bevarelse af biodiversiteten, når resultatet er en forringelse. Resultatet er færre arter på de store arealer.

Desværre fældes nåletræ som aldrig før, med begrundelsen at det ikke er hjemmehørende. Dette nåletræ bl.a. plantet i bæltet er på hederne med til at holde på sandet og er det eneste som kan vokse på så udsatte steder. Lad det nu stå!

Udformningen af nationalparker bør gentænkes. Vi ønsker alle langt flere natur og skovområder, men det skal være uden hegn, og uden udsultede kvæg gående rundt i skovene. Det er absolut ikke natur at genindføre et tidligere græsningstryk i skovene, som ødelagde skovene i 1600 og 1700-tallet (Fæstebondekulturen) inden Skovforordningen blev besluttet i 1805, for netop at beskytte skovene. I øvrigt er græsningen menneskeskabt og er altså kultur, derved kan det aldrig blive natur og vilde dyr.

Konsekvenser med hegning, indsatte dyr og borgers adgang til skoven

Vores friluftsliv begrænses i høj grad, det bliver decideret farligt at færdes i nationalparker, specielt som mountainbiker, rytter eller hundeejer. Heste er flugtdyr og er bange for kvæg. Kvæg kan være beskyttende eller nysgerrige. De er ikke bange for mennesker. Her vil komme farlige situationer for borgerne.

Forskning har gennem årene påvist, at det at færdes i naturen bedrer folkesundheden. Skovene bruges til rigtig mange forskellige aktiviteter. Folk der lufter deres hunde, familier der samles om gåture/svampeture i skoven. Strandgæster om sommeren, eller folk der færdes for at nyde den varierede natur. Rigtig mange bruger skovene til at få deres daglige motion, i stedet for at være indenfor i et motionscenter. Her er Mountain bikere, løbere og der bliver afholdt en del store sportsengagementer, som bl.a. cykelløb og orienteringsløb. Slædehundeførerne har deres faste ruter i skovene. Hvor skal vi alle være, når vi ikke længere har adgang til vores natur? Gad vide hvilke konsekvenser, det har for folkesundheden i forhold til stress, vægt og motion?

Vi mener bestemt også, at der skal være en balance mellem beskyttelse og benyttelse. Vi har brug for at kunne færdes trygt i vores natur unge, som gamle.

Samtlige former for sport, hvor personer kommer med fart, vil være farligt. Hurtigt vil en mountain biker eller løber komme alt for tæt på, og de store græssere kan føle sig truet. Familier med børn, der leger og løber rundt kan ligeledes opleves som en fare, for de store dyr. Hunde vil blive set på som rovdyr, og mange store dyr vil reagere på disse. Dette er der set flere eksempler på, hvor kvæg og hunde har været involveret i ulykker med personskade til følge.

Der er alene det seneste år i Danmark rapporteret om 5 tilfælde af ulykker med kreaturer. Hvem tør at tage en skoleklasse, eller daginstitution med på tur? Det bliver et meget stort ansvar, og mange vil undlade at bruge skovene, som udflugtsmål eller læring for eleverne.

Konsekvenser ved lempelsen af Dyrevelfærdsloven

Hele tanken bag NNP er rewilding, hvor dyrene der sættes ud i skovene, skal klare sig uden tilskudsfoder om vinteren, uanset om de sulter og uden tanke for, at dyrene i vinterperioden er drægtige og skal have ernæringsrigtig foder til afkommet. Fokus på dyrevelfærden er væk med beslutning af L229, (Den nye bekendtgørelse som bl.a. ændrede den daværende Dyrevelfærdslov, af 3. juni 2021.) Bilag vedhæftet: Dyrslægers notat.

Til slut er der det dyreetiske dilemma. Hvem har lyst til at tage på skovtur og se på udsultede eller evt. tilskadekomne dyr? Hvordan kan vi tillade at L229 (Den nye bekendtgørelse som bl.a. ændrede den daværende Dyrevelfærdslov, af 3. juni 2021) indføres, så vi nu er på vej til at kalde vores tamdyr for "vilde dyr", som ikke har en stemme. De har ingen rettigheder ifølge lovgivningen. Hvem vil tage ansvar for dette, når der indgives klager og bekymringer omkring dyrevelfærden i vores indhegnede skove? Mener vi, at turister vil acceptere at se på dyr, der ikke trives eller udsultes?

Vi fremsender her følgende bilag, som kan danne baggrund for yderligere information om hegning, indsatte dyr og baggrunden for begrebet rewilding.

Bilag: Dyrslægernes vurdering: <file:///C:/Users/perni/Downloads/Dyr%C3%A6gers%20skriv.pdf>

Links: <https://dansknaturtilstand.dk/> og uddybende dokument:
<https://dansknaturtilstand.dk/files/SammendragAnalyseR%C3%B8dlistet.pdf>
Link: videnskabelig rapport 425 fra DCE – National Center for Miljø og Energi udfærdiget i 2021:
<https://dce2.au.dk/pub/SR425.pdf>
Naturnationalparker: Lovgrundlag L229:
https://www.ft.dk/samling/20201/lovforslag/l229/20201_l229_som_vedtaget.htm
EU- Biodiversitetsstrategi 2030: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:4459196>

På vegne af ”Gribskov, Tisvilde Hegn, Melby Overdrev – Uden Hegn”, for et land hvor den frie natur er bevaret uden hegninger og indsatte dyr.

ved Pernille Kristiansen, Bodil Jørgensen og Henriette Andersen

Grundejerforeningen Rødhusparken

Høringssvar vedrørende Naturnationalpark Tranum.

Ref.: Projektbeskrivelse og overordnede Retningslinjer for forvaltning af Naturnationalpark Tranum, Maj 2022.

Som meget tætte naboer til NNT, er der forhold i den i ref. anførte projektbeskrivelse, der vækker bekymring.

- 1) Mange mennesker vil have en stor frygt for at gå ind i indhegningen, hvor stude og heste bevæger sig frit omkring. Det fremgår at projektbeskrivelsen, at hestene er døgnaktive og benytter en stor del af arealet. Disse forhold gør, at der er mulighed for at møde de udsatte dyr overalt og de fleste mennesker vil oftest ikke vide, hvordan de skal begå sig blandt de udsatte dyr. Dette kan betyde, at nogle vil fravælge besøget i Naturnationalpark Tranum (NNT). Kan der laves hegnede områder i NNT, der er helt fri for udsatte dyr? Hvem har ansvaret, hvis en person kommer til skade ved mødet med et udsat dyr? Vil ansvaret fremgå ved skiltning ved indgange til NNT?
- 2) Et andet fokusområde for os som naboer er den ønskede genopretningen af naturlig hydrologi. Vi bruger hvert år betydelige beløb i grundejerforeningen til at holde grøfter i ajour, således vandet kan ledes væk fra sommerhusene. Endvidere står grundvandsspejlet højt i sommerhusområdet (Rødhusparken). Derfor er det ikke uden bekymring for os, når projektet indebærer, at der skal nedlægges 90-100 km grøfter og deraf manglede vandaflledning. Det fremgår ligeledes i projektbeskrivelsen, at der mangler en nærmere teknisk analyse af forholdene. Hvornår igangsættes de tekniske undersøgelser? Hvad er planen/handlingen, hvis der mod forventning fra NNT bliver vandgener omkring sommerhusene?

Med venlig hilsen
Niels Madsen
Formand/Grundejerforeningen Rødhusparken

Islænderklubben Ægir

Vedr.: Høringssvar til projektforslag for Naturnationalpark Tranum

Islandshesteforeningen Ægir skal hermed give følgende bemærkninger for de problemer, som kommer til at knytte sig til en stor indhegning af Naturnationalpark Tranum.

Problemet med den påtænkte etablering af Naturnationalpark Tranum er den ydre INDHEGNING af arealet. En ydre indhegning forhindrer fri bevægelighed for dyr og mennesker.

I hegnslinjen kan adgang for gående, cyklister og kørestole kun ske igennem større og mindre låger og porte og over færister og stenter, og der vil komme meget stor afstand mellem indgangene til det indhegnede. Det betyder at der i forhold til nu vil komme en begrænset adgang ind og ud af arealet.

Såfremt der udsættes kreaturer, er der mange gående der ikke tør gå ind i indhegningen, og slet ikke med hund i snor.

Endvidere vil de fleste ryttere, herunder børn og handicappede, undlade at ride eller være utrygge ved at ride hvor der er fritgående heste og til dels også fritgående kreaturer.

I øvrigt vil den lange riderute udenfor indhegningen aldrig kunne erstatte en evt. ridning indenfor indhegningen – men rideruten kan jo i øvrigt også anvendes som en nødvendig driftsvej.

En ydre indhegning vil gøre arealet meget mindre tilgængelig for gående og ridende. Adgangen til naturen bliver dramatisk forringet og naturen mindre brugbar for skovens gæster.

Herudover kan der også komme store problemer med dyrevelfærd pga. forhold omkring tilsyn, fodring, sygdomsbekæmpelse mv. Såfremt et dyr ligger skadet eller syg på arealet vil det i praksis være umuligt at finde det og aflive det – eller evt. fange det på et så stort areal med diverse tæt opvækst og yde det den nødvendige behandling. Det er heller ikke acceptabelt, at der er 2 dyrevelfærdslove, så der er forskellige regler for et statsligt dyrehold indenfor Naturnationalparken i forhold til et privat dyrehold udenfor.

Der er ikke krav i loven om Naturnationalparker, at de skal være indhegnede. Så Ægir er derimod tilhænger af, at der etableres en Naturnationalpark Tranum der ikke er indhegnet.

NST Vendsyssel kan forøge biodiversiteten ved naturnær skovdrift og skabe en større variation ved forskellige indgreb, fældninger af nogle bevoksninger, etablere hegnede plantninger med hjemhørende træarter, flere delafhegninger med sommergræsning, etablering af vandhuller etc.

Naturstyrelsen har igennem mange år haft succes med naturnært skovdrift, og resultaterne ses nu i mange statsskove og dette samtidig med at en nødvendig træforsyning kan bevares. I Tranum klitplantage kan denne driftsform udvides og området få en betydelig større og tiltrængt variation, og dermed en større biodiversitet end i forhold til nu.

Adgangsforhold og arealets brugbarhed for skovens gæster vil på denne måde bevares. Dette samtidig med at de mange midler, der allerede er bevilliget samt fremtidige udgifter, vil kunne anvendes mere effektivt ved andre naturprojekter i DK.

Det må i øvrigt konstateres, at beslutningen om etablering af Tranum Naturnationalpark allerede er vedtaget som lov ved en folketingsbeslutning og at Naturstyrelsen dermed har fået en bunden opgave ved at realisere projektet. Lov og bevilling om Naturnationalparker er vedtaget FØR en lokal borgerinddragelse er kommet på tale, således der ikke har været temamøder, høringer, offentlige møder debatter i det lokale FØR loven blev vedtaget i folketinget.

Med venlig hilsen

Uffe Baadsgaard Bruun

Kasserer i Ægir

www.islaenderklubben-aegir.dk

Jammerbugt Kommune (officielt høringssvar)

Jammerbugt Kommunes officielle høringssvar til Naturstyrelsens offentlige høring vedr. projektforslag om Naturnationalpark Tranum

Høringsperiode 12. maj – 7. juli 2022. Høring i medfør af Bekendtgørelse om offentlighedens inddragelse ved store naturprojekter (BEK. Nr. 1779 af 16/12/2015, samt naturbeskyttelseslovens kapitel 8a om naturnationalparker)

Nej til projektforslag for Naturnationalpark Tranum

Efter en lang proces er Projektforslaget for Naturnationalpark Tranum sendt i officiel høring.

Naturnationalpark Han Herred, det oprindeligt indsendte forslag til Miljøministeren fra Jammerbugt Kommune, var tænkt som et lokalt og kommunalt decentralt projekt.

Det Projektforslag, vi nu indsender vores høringssvar på, er i stedet endt med at blive det modsatte, nemlig et centralt og statsligt projekt uden den nødvendige lokale opbakning.

Derfor er dette officielle høringssvar fra Jammerbugt Kommune negativt.

Vi ønsker ikke en Naturnationalpark Tranum på de beskrevne vilkår!

Vi har hele vejen frem til høringsfasen ønsket en direkte politisk dialog med Ministeren og Regeringen om de lokale bekymringer forinden høringsmaterialet blev udsendt. Det ønske er ikke blevet imødekommet, og derfor et NEJ til projektforslag Naturnationalpark Tranum – medmindre der sker markante ændringer i Projektforslaget inden den endelige vedtagelse i Folketinget.

Vores oprindelige ønske var – og er stadigvæk, et lokalt projekt med et lokalt ejerskab, der bringer mere naturformidling og større tilgængelighed til området for vores borgere og de gæster, der besøger os, og ikke et projekt, hvor der kan sås tvivl om dyrevelfærd, og hvor rigid hegning indgår.

Der har i processen været en meget god dialog med de lokale repræsentanter for Naturstyrelsen, og i dialogen er der også opnået forbedringer i forhold til det oprindelige udkast – det takker vi for.

(Bilag 1 er et udtryk for dette)

Men der hvor de store sten skal flyttes, det mener vi fortsat er i den direkte politiske dialog mellem Ministeren og Jammerbugt Kommune. Og selv om vi meget tydeligt har ønsket en dialog om de store lokale bekymringer, har der – på trods af flere skriftlige opfordringer, ikke været hverken vilje eller evne til at møde op og heller ikke til at invitere Jammerbugt Kommune til dialog.

Det er ellers en meget anvendt metode, at politikere mødes og prøver at indgå aftaler. (Bilag 2)

Det er derfor vores holdning, at det på nuværende tidspunkt er blevet nødvendigt at opstille klare krav overfor Ministeren. Vores krav i Jammerbugt Kommune er som følger:

1. Naturnationalpark Tranum har brug for lokal opbakning, og der er en stor risiko for, at projektet kan komme til at blive betragtet som både fremmed og påtvunget Jammerbugt Kommunes borgere. Skal Ministeren lykkes med lokal opbakning, skal projektforslaget ændre sig, så Naturnationalparken generelt anses som et aktiv for lokalbefolkningen. Jammerbugt Kommune accepterer ikke den rigide hegning, som skal afgrænse hele Naturnationalparken. Kravet fra os er, at der ikke sættes et ydre hegn om hele området, der udgør Naturnationalparken. Der argumenteres for kravet senere i nærværende høringssvar. (I øvrigt er der i loven om Naturnationalparker intet krav om hegning.
2. Fasevis evaluering af projektet. Hegning omkring hele Naturnationalparken er et voldsomt stort initiativ, derfor mener vi, at det er rimeligt med en første fase, som omfatter de naturgrænsningsarealer, som umiddelbart allerede er til rådighed. Der må ikke være automatik i yderligere hegning end den, der her er beskrevet. En faseopdeling vil for os være en anerkendelse af, at projektet har karakter af et eksperiment, og herudover også en anerkendelse af, at omlægningen af skovene ikke skal ske fra første dag, men over en længere periode end projektforslaget angiver. Vi ønsker, at der på skovarealer fortsat bliver drevet naturnær skovdrift af hensyn til forsyning af bæredygtige byggematerialer og grøn biomasse.

3. Med biodiversitet – og ikke klima som succeskriterie, må projektet jo netop også iagttages over en årrække, inden man kan foretage en effektevaluering. I den forbindelse vil det være hensigtsmæssigt, at det ikke er hele det 2800 ha store område, der skal evalueres samtidigt, og vores holdning er derfor, at der er brug for en faseopdeling af projektet. Derudover bør biodiversitetens baseline fastlægges, inden projektets opstart, således det bliver muligt at kvantificere biodiversitetens udvikling. Vi mener derudover, at der bør foreligge kvantificerbare mål for biodiversitetens udvikling før projektets opstart – f.eks. forventet udvikling efter 10, 25, 50 og 100 år.
4. En faseopdeling giver os derfor også en forventning om, at hegningen kun skal omfatte første fase som beskrevet, medens de øvrige arealer trinvis indføres. I den forbindelse ønsker vi, at man generelt undgår færste i offentlige veje. Faseopdelingen vil samtidig give nabolandbrug mulighed for en omstillingsperiode, imens den første fase blev implementeret og vurderet, og faseopdelingen vil give en bedre mulighed for en mere grundig miljøkonsekvensvurdering. Det er også vores vurdering, at en faseopdeling vil sikre et fokus på tilgængelighed, som er en af de store lokale bekymringer – og med meget mindre hegn tilgodeses denne lokale bekymring.
5. Endeligt er vores høringssvar et klart NEJ til lempede regler for dyrevelfærd! Lovændringen er, efter vores mening, både unødvendig og uacceptabel – og bør ikke tages i anvendelse i nogen Naturnationalpark – heller ikke i Tranum. Vi ønsker derfor en lovændring, alternativt at det indskrives i forvaltningsplanen for Naturnationalpark Tranum, at dyrevelfærdslovens § 20a stk. 1 og 2 ikke vil blive taget i anvendelse.
6. Formidling og oplevelser i Naturen – her er det for os afgørende med en veldefineret hovedindgang eller flere. Fosdalgård, som i forvejen er vores fælles projekt, vil være en naturlig hovedindgang mod vest, det samme vil Aktivitetscenter Udholm mod nordøst. Hovedindgange som vi forventer etableret af Staten og efterfølgende drevet i et fællesskab imellem Jammerbugt Kommune og Naturstyrelsen.

Med Ministerens ofte udtrykte vilje til dialog forventer vi, at det er nu, vi kommer til at mærke det. Og – at der i høj grad bliver taget hensyn til dette officielle høringssvar fra Jammerbugt Kommune, som vi har forsøgt at gøre venligt, men også bestemt.

For kun via dialog får vi en Naturnationalpark Tranum med et langt større lokalt ejerskab.

Og kun via dialog får I en Jammerbugt Kommune, der fortsat spiller med.

Aabybro den 27/6-22

Mogens Christen Gade

Borgmester, Jammerbugt Kommune

Bilag 1: Notat fra Naturstyrelsen Vendsyssel

NOTAT

Vendsyssel Ref. HELYN Den 11. maj 2022

Naturnationalpark Tranum – ændringer i projekt- og forvaltningsplan med baggrund i input fra Jammerbugt Kommune og lokale interessenter

Dialog og samarbejde

Siden juni 2021 er der holdt månedlige statusmøder mellem Jammerbugt Kommune og Naturstyrelsen Vendsyssel med deltagelse af borgmester, udvalgsformand og embedsmænd fra kommunen samt skovrider og projektleder fra Naturstyrelsen.

I den lokale projektgruppe har Jammerbugt Kommune endvidere deltaget med udvalgsformand samt to embedsmænd. Der er afholdt fire møder i projektgruppen og gruppens medlemmer har haft mulighed for at deltage i en studietur til Skindbjerglund, hvor Naturstyrelsen helårsgræsser et areal med exmoorponyer.

Møderne har været fundamentet for en god dialog, og Naturstyrelsen Vendsyssel har løbende fået kendskab til Jammerbugt Kommunes bekymringer i forbindelse med etableringen af Naturnationalpark Tranum.

Nedenstående eksempler på tilføjelser og ændringer i projekt- og forvaltningsplanen er direkte konsekvens af kommunens og borgernes ønsker.

Området

Naturstyrelsen ejer i alt omkring 7.000 ha skov- og naturarealer mellem Kollerup i syd og Blokhus i nord. Heraf er 2.800 ha udlagt som naturnationalpark, der for størstedelen indhegnes med lavt, totrådet kreaturhegn. I ”den gamle Tranum Klitplantage” er ca. 1.000 ha skov- og natur tilgængelig uden for hegnet.

Hegning og tilgængelighed

- ☐ 36 stilåger giver adgang for gående ind i hegnet
- ☐ 28 rytterlåger giver adgang for ridende ind i hegnet.
- ☐ Antal og placering af lågerne er planlagt efter input fra den lokale projektgruppe og lokale ryttere. Placering tager derfor også udgangspunkt i de stier og adgange der benyttes i dag.
- ☐ Der er fri adgang fra de ca. 5 km offentlig vej, der løber i naturnationalparken.

Tilgængelighed til oplevelser uden kontakt med dyr, der er sat ud i Naturnationalpark Tranum

- ☐ Ved hovedindgangen Grønne Vej/Overklittenvej arbejdes med at give mulighed for at følge en frahegnet vandrerute og
- ☐ Ved hovedindgangen ved Fosdalgård giver en kort vandrerute mulighed for det helt store view ud over naturnationalparken fra Lien skrænten.

Nye muligheder for ryttere, der ikke ønsker at ride i en indhegning, hvor der er sat heste ud

- ☐ I Koldmosen umiddelbart øst for Klithuse Militaryklub (KMK) – i sammenhæng med, men udenfor Naturnationalparken – etableres i alt ca. 12 km rideruter som rundture og sløjfer. Ruterne i Koldmosen etableres blandt andet som kompensation for KMK's tidligere muligheder i Tranum Klitplantage.
- ☐ På de statsejede arealer mellem Rødhus og Blokhus er der etableret riderute, så der nu er et sammenhængende rideruteforløb ml. Blokhus og naturnationalparken.
- ☐ Ved Rødhus planlægges en riderute til stranden.
- ☐ Der etableres en riderute hele vejen rundt om naturnationalparken uden for hegnet. I alt bliver rideruten ca. 50 km lang. I forbindelse med denne rute etableres to shelterpladser med tilhørende hestefold.
- ☐ Som en yderligere imødekommelse af rideinteressenterne udsættes udelukkende vallakker i naturnationalparken, da det forventes at flere vil turde ride i en indhegning med vallakker end med reproducerende heste. Oprindeligt var der planlagt udsætning af reproducerende heste.

Turismeerhvervet og Naturnationalpark Tranum

☐ Naturnationalparkafgrænsningen op mod Rødhus Klit Camping og Tranum Klit Camping er tilpasset i forhold til campingpladsernes ønsker og behov.

☐ Ændringer i stiforløb i umiddelbar nærhed af campingpladserne er aftalt med campingpladserne før fastlæggelse.

☐ Der er taget hensyn til, at campingpladserne begge har rideturisme som en del af deres forretningsgrundlag.

☐ Der planlægges kortere (1-3 km) vandreruter ved fire knudepunkter og en lang vandrerute gennem naturnationalparken

Dyrevelfærd

☐ Debatten om dyrevelfærd lokalt og nationalt har påvirket mulighederne for at der kan tilskudsfordres i naturnationalparken, og der er på den baggrund indarbejdet en beredskabsplan i forvaltningsplanen der foreskriver, at man i driften skal agere proaktivt i forhold til dyrenes trivsel.

☐ Der bliver endvidere klare krav til dokumentation af dyrevelfærden.

Biodiversitet

☐ Udviklingen af biodiversiteten vil for hver af naturnationalparkerne blive undersøgt. Et nationalt monitoringsprogram til formålet er under udvikling.

☐ Enkelte arter vil hurtigt indfinde sig, men den store udvikling i biodiversiteten kan først erkendes på det lange sigt.

Bilag 2: Opfølgning på møde mellem Miljøminister Lea Wermelin og Jammerbugt Kommune Opfølgning på møde med ministeren 28. januar vedr. Naturnationalpark Tranum og en evt. kommende Naturnationalpark V. Thorup

Først og fremmest tak for et godt og konstruktivt møde fredag d. 28. januar 2022, hvor vi fik mulighed for at rejse vores bekymringer i god og åben dialog.

På mødet var det Jammerbugt Kommunes opfattelse, at vores ønske om forlængelse af processerne for naturnationalparker i kommunen blev imødekommet. Det gælder både i forhold til at komme med en tilkendegivelse omkring Vester Thorup, forinden der træffes endelig en beslutning om den, men også omkring Naturnationalpark Tranum. Her er det vigtigt for os, at vi får mulighed for en reel dialog med dig og ministeriet og eventuelt øvrige aktører *inden* den endelige forvaltningsplan sendes i høring. Det er af afgørende betydning for Jammerbugt Kommune, at der er mulighed for denne dialog mellem de to politiske niveauer, der er involveret i dette projekt, forinden en forvaltningsplan sendes i høring, som også fremført på mødet den 28. januar.

I forhold til de pågående og kommende drøftelser i kommunen og i Kommunalbestyrelsen, vil det derfor være til stor hjælp, hvis ministeren kunne komme nærmere tidsrammen for den kommende høring for Naturnationalpark Tranum – herunder tidsplanen for den direkte dialog mellem de politiske niveauer.

Særligt med en nytiltrådt kommunalbestyrelse 1. januar 2022 er det centralt for os som kommune, at der bliver tid til en god og ordentlig proces. Det gælder både i forbindelse med dialogfasen mellem Naturstyrelsen og projektgruppen, i den politiske proces forinden en forvaltningsplan sendes i høring, og i forbindelse med den officielle høring. Det er netop processen og den endelige forvaltningsplans indhold, der bliver afgørende for, om der er et kommunalt og lokalt ejerskab til Naturnationalpark Tranum.

Derudover har vi fortsat et stort ønske om, at en evt. udpegning af V. Thorup af respekt for alle involverede udsættes til efter endt proces om Naturnationalpark Tranum. Såfremt ministeriet på nuværende tidspunkt har en mere konkret (tids)plan for den kommende udpegning, vil det glæde os, om I kunne dele denne med os af hensyn til vores lokale planlægning. Tidsplanen er af stor betydning for særligt den lokale, politiske behandling – men også afgørende for en reel involvering af lokalsamfund, borgere og andre interessenter forinden en så stor beslutning træffes.

Endnu engang vil jeg understrege, at det er vigtigt for Jammerbugt Kommune, at vi får en god proces om en eventuel kommende Naturnationalpark Tranum – og evt. yderligere naturnationalparker – af hensyn til os alle.

Det har i mange år været og vil også fremover være Jammerbugt Kommunes fokus at værne om og optimere vores natur samt at gøre den mere tilgængelig for alle. Dog altid i respekt for borgerne, lodsejerne og øvrige interessenter, og altid i et fælles og ligeværdigt samarbejde med Naturstyrelsen. Disse elementer har været afgørende for ejerskab og mange store fælles succeser også tidligere. Den erfaring er afgørende og vigtig at have sig for øje – ikke mindst i situationen, vi står i nu, hvor nogle bakker op om projektet, men hvor der også er en stor gruppe borgere, som er bekymrede, frustrerede og modstandere af projektet i dets nuværende form.

Jeg ser frem til en forhåbentlig hurtig tilbagemelding på denne henvendelse.

Venlig hilsen

Mogens Christen Gade

Borgmester, Jammerbugt Kommune

Jammerbugt Kommune (mindretalsudtalelse)

Mindretalsudtalelse vedr. offentlig høring af projektforslag Naturnationalpark NNP Tranum.

Høringsperiode 12. maj – 7. juli 2022.

Den socialdemokratiske gruppe og SF i Kommunalbestyrelsen i Jammerbugt kommune samt de 2 partiers lokale partiforeningsbestyrelser (herefter kaldt Socialdemokratiet og SF) har med interesse læst projektforslaget for NNP Tranum. Vi kan af projektforslaget se, at mange af de emner og problematikker, der har været drøftet i den lokale projektgruppe og i Jammerbugt kommunalbestyrelse, er blevet tilgodeset.

Emner som *hegning*, *tilgængelighed*, *tryghed* og *dyrevelfærd* er emner, der stadig står højt på den lokale dagsorden, og flere af dem er dog ikke blevet tilgodeset i det nuværende projektforslag. Vi havde nok forventet, at vores Kommunalbestyrelse var blevet indrømmet et direkte møde, fysisk eller på Teams, med ministeren, for her via en konstruktiv dialog, at finde frem til løsninger på de udfordringer, vi synes der er. Da dette ikke blev tilfældet skal Socialdemokratiet og SF derfor her komme med få, men betydningsfulde, forslag til ændringer i projektforslaget.

Tilgængelighed og tryghed

Socialdemokratiet og SF er meget tilfredse med, at der i NNP Tranum kun udsættes ikke reproducerende bestande af kreaturer og heste. Vi er også glade for de mange låger, der etableres både for ryttere, gående og cyklende, og at deres placering er valgt ud fra lokale ønsker. Vi ser også de mange låger som et positivt input til udbygning af turismen i området. Viser det sig under etablering, at der er brug for yderligere låger eller flytning af låger, ønsker vi, at det kan imødekommes via en kort dialog.

Lokalt er der et stort ønske om, at kunne opleve NNP Tranum uden at skulle indenfor i et hegn med udsatte dyr. For at tilgodese dette lokale behov, vil vi anbefale, at der udtages et areal på i alt 140 ha fra indhegningen i den østlige ende af NNP Tranum. Det foreslåede areal ses med blå skravering på nedenstående figur 1.

Figur 1 - Areal der fritages for hegning (Blå markering)

Ved at lade i alt 140 ha henligge som "NNP uden hegn", vil borgere og gæster få gode muligheder for at vælge, om de vil opleve NNP Tranum med eller uden hegn. Ud over at give borgere og gæster i området mulighed for at opleve NNP Tranum uden at skulle færdes i en indhegning, er der flere andre fordele ved, at lade dette areal være uden hegn:

- Arealet, der foreslås udtaget af indhegningen, ligger øst for den største og mest trafikerede af de veje, der indgår i NNP Tranum. Ved at udtage dette areal fra hegningen vil man undgå, at skulle ilægge færreste, og man vil undgå en hastigheds- nedsættelse på strækningen. Det vil være til stor gavn for den lokale infrastruktur og for afviklingen af især den turistbaserede trafik i området
- Jammerbugt kommune har et friluftsområde - *Udholm aktivitetsområde* - der støder op til NNP Tranum i den østlige ende. Ved at udtage det forslåede areal fra indhegningen kan Naturstyrelsen og Kommunen i fællesskab bruge og udbygge dette område, som en attraktiv hovedindgang for oplevelsen af den ikke hegnede del af NNP Tranum. Aktivitetsområdet giver f.eks. gode muligheder for parkering af hestetrailere, og vil være et oplagt udgangspunkt for ryttere, der ikke ønsker at ride i en indhegning med udsatte dyr. Aktivitetsområdet vil være et godt knudepunkt for både den lange riderute, som Naturstyrelsen planlægger rundt om hele NNP Tranum, den 12 km kompenserende ridesløjfe, som NNP Tranum planlægger i Koldmosen lige syd for aktivitetsområdet (og udenfor NNP Tranum) samt de rideruter, som Kommunen planlægger øst for aktivitetsområdet.

Figur 2 - Udholm Aktivitetsområde (Gul markering)

Figur 3 - 12 km ridesløjfe i Koldmosen (Lilla linie)

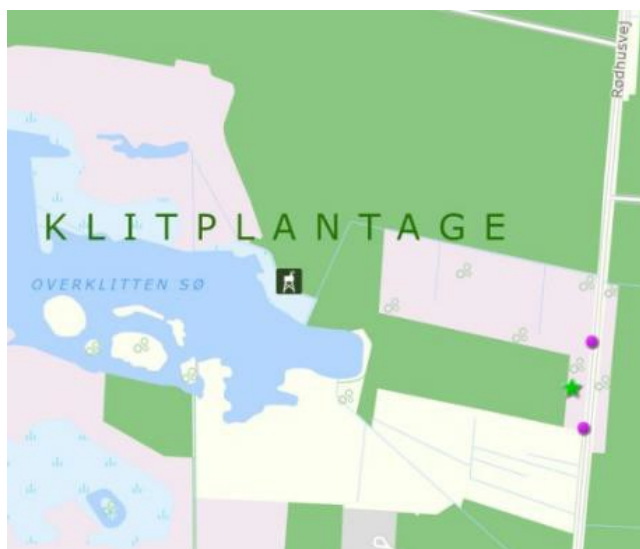
Med en mindre indhegning, og dermed et mindre areal under hegn, sådan som Socialdemokratiet og SF lægger op til, vil der skulle udsættes et lidt mindre antal dyr.

Dyrevelværd

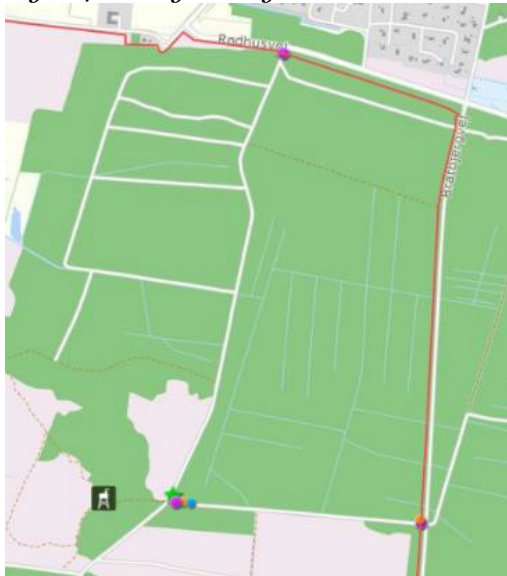
Dyrevelværd står højt på den lokale dagsorden, og derfor ser vi også positivt på de tiltag, der er skitseret i projektforslagets kapitel 3.2 - både hvad angår tilsyn, overvågning samt udarbejdelse af beredskabsplan, herunder mulighed for tilskudsfordring. Vi er dog ikke tilfredse med de muligheder for dispensation fra dyrevelværdsloven, der er givet mulighed for. Vi ønsker derimod en ændring i Dyrevelværdsloven, så NNP Tranum ikke har særstatus og dermed særlige dispensationsmuligheder jf. lovens § 20a stk. 1 og 2. Hvis en lovændring ikke er mulig her og nu, er det vigtigt for Socialdemokratiet og SF, at der i forvaltningsplanen for NNP Tranum indskrives, at de dispensationsmuligheder, der i dag foreligger jf. Dyrevelværdslovens § 20a stk. 1 og 2, ikke vil blive taget i anvendelse.

Formidling og oplevelser

Socialdemokratiet og SF ser positivt på de tiltag, der vedrører formidling og nye oplevelsesmuligheder. Det er vigtigt for os, at så mange oplevelser som muligt, er tilgængelige for så mange, som muligt. Det betyder meget for vores borgeres oplevelser i området og for den turisme, som vi i Kommunen har så stort fokus på. Vi vil derfor stille forslag om, at adgangen til to af de planlagte udsigtsplatforme – figur 4 & 5 herunder - etableres sådan, at det bliver muligt at tilgå dem uden at skulle igennem en indhegning med udsatte dyr. Og at de gøres så tilgængelige, at borgere og turister med et fysisk handicap også kan komme ind i området og få en sanselig oplevelse.

Figur 4 - Udsigtsmulighed ved Overklitten Sø

Figur 5 - Udsigtsmulighed ved Grønne vej/Overklitvej

Vi ser positivt på Fosdalgård, som en naturlig hovedindgang, og som et vigtigt knudepunkt for formidling, vandring mm. Med sin beliggenhed er Fosdalgård et betydningsfuldt aktiv i formidlingen af NNP Tranum og naturnationalparkens sammenhæng med omkringliggende naturområder og den kulturhistorie, den er placeret i. Vi er glade for Naturstyrelsens fokus på den helt unikke mulighed, der er, for at opleve den storslåede udsigt ud over NNP Tranum fra Lienskrænten ved at etablere en kort vandrerute fra Fosdalsgård til udsigtspunkt. Igen noget, som vi tror, at både lokale og tilrejsende turister vil få stor glæde af.

Vi ser også meget positivt på, at NNP Tranum vil gennemgå en konkret IUCN-kategorisering. Socialdemokratiet og SF ser frem til, at vores ændringer inddrages i projektbeskrivelsen. Med disse ændringer indarbejdet i projektbeskrivelsen vil flere borgere kunne acceptere NNP Tranum, og flere lokale og gæster/turister vil få positive oplevelser.

Venlig hilsen

Renè Rosenkrans, Kiki Bach, Susanne Møller Jensen, Frank Trolle, Lisbet Emmery, Per Halsboe-Larsen, Mette Vestenbæk og Diane Aarestrup, den socialdemokratiske gruppe i kommunalbestyrelsen samt for SF, **Frank Østergaard**.

Mary-Ann Sørensen, formand for Socialdemokratiet i Jammerbugt
Charlotte Holst Høybye, formand for SF Jammerbugt

Klithuse Militaryklub

Høringssvar til Projektbeskrivelse for naturnationalpark Trantum

Fra Klithuse Militaryklub følger et stort NEJ tak.

Klithuse Militaryklub er beliggende i smukke Jammerbugt Kommune med Trantum Klitplantage i baghaven. Vi er en forening og et erhverv og har mere end 40 år på bagen. Vi er også en af Danmarks mest vindende rideklubber gennem tiderne, og vi har netop vundet det Danske Mesterskab for holdmilitary både med guld og -sølvmedalje, og med optimale træningsforhold i Trantum Klitplantage, har barrieren for vore sportslige ambitioner været stillet højt år efter år. Men Klithuse Militaryklub er mere end eliten, og vi spænder vidt hvor yngste rytter er 5 år til vore motionshold hvor ældste rytter er 80 år.

Vi er også rideskolen i Jammerbugt kommune med speciale indenfor institutionshold og har gennem de sidste 27 år haft den store glæde og fornøjelse, at bidrage med motion, naturoplevelser og social samkvem til unge med et sårbart sind. En opgave der ligger dybt i vore hjerter og som vi er meget stolte af.

Vi har gennem årene benyttet Trantum Klitplantage som vor egen baghave, og har nydt og brugt den smukke natur som vor egen. Vi har værnet om den sarte natur, afholdt os fra at ødelægge gængse stier og tilpasset os omgang med plantagens hjemmehørende dyr.

Det er derfor med stor bekymring, at vi ser frem til en indhegnet naturnationalpark Trantum med udsatte tamdyr, som gør det umuligt for os, at fortsætte ridning i plantagen.

Bekymringspunkter :

Det er med stor undren og bekymring, at Miljøministeriet har **fra valgt** at følge råd fra den nationale Interessentarbejdsgruppe Jvr. J. nr. 21/10562/11 maj 2021 hvor Friluftsrådet, Danmarks Idrætsforbund, Dansk Rideforbund og Dansk Islandshesteforening **fraråder** udsættelse af heste og hegn generelt i Trantum Klitplantage.

Adgang : Lovmæssigt diskrimineres vi i Naturbeskyttelsesloven, idet vi som eneste brugergruppe som udgangspunkt ikke kan færdes i private skove, og af samme grund benytter vi statsejede Trantum Klitplantage, da vi lovæssigt har ret til at være der.

Denne imødekommelse er projektplanen for Trantum Klitplantage ved at fjerne, da et af hovedelementerne i projektplanen er, at der skal etableres hegn om hele naturnationalparken og udsættes stude og vallakker. Hvilket sætter et øjeblikkeligt stop for ridning i plantagen.

Dyrevelfærd : Vi finder det helt uacceptabelt at Miljøministeriet dispensere staten fra dyrevelfærdslovens §§ 3 og 9. To centrale paragraffer, for hele vor kulturs holdning til dyr i menneskers varetægt.

Vores holdning er, at der skal gælde de samme dyrevelfærdsregler for dyr indenfor hegn i naturnationalpark Trantum som udenfor. Og vi mener ikke, at det kan retfærdiggøres at dyr der plejer naturen i naturnationalpark Trantum skal tilses mindre, og på et andet niveau end dyr der plejer naturen på andre arealer udenfor naturnationalpark Trantum.

Vi har endvidere efterspurgt en rammende beredskabsplan for naturnationalparkens dyr i tilfælde af tørke og hårde isvintre, og finder det dybt problematisk, at samme beredskabsplan er gældende for alle kommende naturnationalparker uanset dyrehold.

Manglende evidens : Som noget helt principielt ønsker Klithuse Militaryklub at anfægte, at den eneste løsning på at øge biodiversiteten i naturnationalpark Tranus bæres af at hegne hele det afgrænsede område ind. Det er ikke en evidens baseret metode, hvilket der også er delte meninger om i nye rapporter. Og i øvrigt er der i loven om naturnationalparker intet krav om hegning.

Kompenserende ridemuligheder : Klithuse Militaryklub er blevet præsenteret for kompenserende ridemuligheder, alt fra 50 km riderute udenfor Naturnationalpark Tranus hegn til 12 km riderute med indlagte sløjfer. Disse kompenserende ridemuligheder kan imidlertid ikke erstatte Tranus Klitplantage i sin nuværende form. Og vi håber at miljøminister Lea Wermelin vil tænke sig om en ekstra gang, at en fastholdelse af en totalt indhegnet naturnationalpark Tranus med udsatte heste, vil forhindre rigtig mange børn og unge i at udleve sunde fritidsinteresser, og det er synd og skam.

Med venlig hilsen

Mette Hedegaard for

Klithuse Militaryklub

Klihusevej 61

9460 Brovst

Brovst, 05.07.2022

Kulturministeriet & Slots- og Kulturstyrelsen

Kære [...]

Fremsendte høringsmateriale har været sendt i tværministeriel og offentlig høring.

Slots- og Kulturstyrelsen svarer efter aftale med Kulturministeriet på ministeriets og Slots- og Kulturstyrelsens vegne.

Slots- og Kulturstyrelsen bemærker hensynet til kulturarven er indarbejdet i de tre projektforslag. Det fremgår tydeligt, at der er sket en kortlægning af de beskyttede fortidsminder, arkæologiske spor og anlæg samt jord- og stendiger i forbindelse med projekterne. Plejepligten, og de særlige hensyn der hermed følger på Naturstyrelsens arealer, er fint beskrevet.

I afsnittene om principper for forvaltning af de fredede og beskyttede fortidsminder samt sten- og jorddigerne fremgår det klart, hvorledes Naturstyrelsen har planlagt en løbende monitoring af kulturarven. Det er taget konkret stilling til en række praktisk tiltag der kan iværksættes, hvis det bliver nødvendigt i forhold til sikring af fortidsminder og sten- og jorddiger. Det er fremhævet, at hensynet til fortidsminder og sten- og jorddiger sker i dialog med Slots- og Kulturstyrelsen.

Slots- og Kulturstyrelsen har ikke yderligere bemærkninger.

Venlig hilsen

Marie Walther
Specialkonsulent
Center for Kulturarv
Fortidsminder

Slots- og Kulturstyrelsen

Lokalhistoriske Sognegrupper i Lerup – Tranum & Øster Han Herreds Egnssamling i Tranum

Høringssvar vedr. NNP Tranum.

Det er med stor bekymring vi i Det Lokalhistoriske Arkiv i Tranum følger med i planerne om etablering af NNP Tranum. Det lokalhistoriske Arkiv omfatter både Lokalhistoriske Sognegrupper i Lerup – Tranum og Øster Han Herreds Egnssamling i Tranum.

Vi arbejder ihærdigt for at bevare egnens kulturhistorie på forskellig vis.

Han Herred blev sandsynligvis ryddet for skov allerede i forhistorisk tid. Da skoven var væk, fik vinden og sandet frit spil. I årene fra 1500 – 1800 tallet kom en altødelæggende sandflugt, som drev folk fra deres hjem, hele sogne blev lagt øde. Og med den tætte beliggenhed til Vesterhavet kom også havgusen som gav en isnende kulde for både mennesker, dyr og planter.

Dermed var der en alvorlig og god grund til at Tranum Klit Plantage blev etableret af det der dengang hed Klitdirektoratet med en særlig statslig institution Klitvæsenet med en klitinspektør i spidsen.

Skovdriften skulle samtidig give arbejde til de lokale, som tit levede på et eksistensminimum på de sandede jorder. Tranum Klit Plantage blev og er en sådan statsplantage.

På et tidspunkt var der omkring 250 skovarbejdere i gang med at rydde for krat og etablere grøfter og plante skov. Det er det skov der i dag har forvandlet Tranum Klit Plantage til den frodige natur vi alle i dag kan fryde os over, og ikke mindst bevæge os rundt i.

Vi har i den lokalhistoriske Egnssamling i Tranum en meget fin samling, hvor der fortælles med ord, billeder og diverse redskaber – fra arbejdet i skoven og i mosen – klitplantagens og egnens historie. Frivillige passer egnssamlingen og viser den gerne frem for de besøgende.

De Lokalhistoriske sognegrupper i Lerup – Tranum samlede beretninger og billeder, der ligger til grund for bogen ”Langt ude i skoven”. Bogen beskriver tilblivelsen af Tranum Klitplantage og fortæller om de mennesker, hvis hårde slid har betydet, at området blev dyrkbart og i dag har en enestående frodig og rig natur.

Der fortælles i bogen, hvordan arbejdere med skovl gravede de grøfter og kanaler, der muliggjorde den afvanding, der nu skal ophøre i forbindelse med omdannelsen til NNP Tranum. Nu skal grøfter og kanaler lukkes, og den ”naturlige hydrologi” sættes fri, som det hedder. Vi tvivler på, at dem der har besluttet dette ved hvad det kan føre til af ødelæggelse af området. Der var en grund til at de blev etableret.

Flere af os frivillige i det lokalhistoriske arkiv er selv vokset op her i området med skoven omkring os. Vi kan også huske hvad vores forældre fortalte om grunden til at både skov og vandløb blev etableret. Derudover kan vi som stadig bor her se hvor fantastisk et både plante- og dyreliv vi befinder os midt i.

Går man en tur kan vi møde både råvildt, dåvildt og kronvildt. Du kan møde grævling, ræv, odder, mår, hare, fasan, skovduer, skovskader og et væld af småfugle.

Jeg bor selv midt i området, og kan fortælle at hvis vi kikker i vandhuller og området omkring disse, så vrirler det med masser af liv. Flokke af guldsmede af forskellig art, fiskehejre, ænder, haletudser, vandsalamandre og et væld af små og store biller samt skovmyrer også her flere arter.

Vi ved også, at det er den frodige og smukke natur der trækker utallige turister til vores område. En indhegning omkring hele NNP Tranum vil ikke virke indbydende for turisterne, som er med til at lægge mange penge i Jammerbugt Kommune.

Tværtimod kan det virke skræmmende at bevæge sig ind i, alt efter hvilke dyr der bliver indsat i parken.

Endnu mere bekymrende er det for os, at dyrene ikke skal være under opsyn og hjælpes hvis der opstår sygdom eller skade på dyrene. Det virker fuldstændig uden omtanke og forstand, at der skal oprettes en særskilt dyreværnslov for dyr som ikke har nogen mulighed for at få hjælp.

I dag er der også naturarealer der bliver afgræsset af naturplejere, det fungerer fint med en hegning på denne måde. Der er jo stadig masser af naturarealer der er frit tilgængelige for både lokale og gæster.

Hvis skovene bliver fældet og grøfterne bliver lukket er vi ganske hurtigt tilbage til vores start på dette høringssvar, nemlig SANDFLUGT og masser af HAVGUS.

Den ødelæggelse det vil skabe, kan ikke bare rettes op igen. Det vil tage mange årtier, så derfor lyt til lokalbefolkningens ønsker.

Derfor vil vi ikke have en NNP Trandum med hegn omkring hele parken. Vi ønsker ikke store græssere der kræver en sådan indhegning. Vi ønsker ikke lukning af alle grøfter der vil føre til vandlidende sumpe. Det vil skabe problemer for landmænd som bor i nærområdet.

Endnu engang beder vi jer som vil gennemføre de voldsomme overgreb på vores natur om at tænke jer om. Der var en stor og vigtig grund til både grøfter og plantage blev etableret.

Vi ønsker en god og ordentlig dialog med lokalbefolkningen, som nok er dem der ved mest om Trandum Klit Plantage. Og den dialog skal tages inden der bliver taget endelige beslutninger.

Med venlig hilsen på vegne af Lokalhistoriske Sognegrupper i Lerup – Trandum Øster Han Herreds
Egnssamling i Trandum
Lillian Carstensen

Naturnationalpark Tranums Venner

Høringssvar vedr. offentlig høring af projekt- og forvaltningsplan for naturnationalpark Tranum

Overordnede kommentarer

Naturnationalpark Tranums Venner er en forening, der repræsenterer "den ikke organiserede almindelige naturgæst" jf. foreningens vedtægter.

Vi er overbevist om, at realiseringen af Naturnationalpark Tranum i henhold til den forvaltningsplan "Projektbeskrivelse og overordnede retningslinjer for forvaltning af Naturnationalpark Tranum", som nu er i høring, vil blive til stor gavn for både naturen og langt størstedelen af det omgivende samfund.

Vi vil i vores høringssvar nærmere redegøre for vores vurdering samt komme med forslag til ændringer, der efter vores opfattelse vil gøre naturnationalparken til et endnu større aktiv for naturen, det omgivende samfund, samt de besøgende.

Fokus skal være på IUCN's kategori II – 'Nationalpark'

Erfaringer fra nationalparker (IUCN, kategori II) i Europa viser, at de mange besøgende i nationalparkerne giver øget omsætning i nærområdet omkring parkerne, ligesom nationalparker, der er lokaliseret forholdsvis nær byer med bosætningspotentiale, øger bosætningen. De besøgende til nationalparkerne kommer for at opleve storslåede naturscenerier, hvor naturen passer sig selv, og hvor naturlige dynamikker og selvbærende økosystemer får lov at udvikle sig uden menneskelig indblanding.

Der er fra Miljøministeriet lagt op til, at flere af de kommende danske Naturnationalparker skal kunne opnå en international status, der svarer til en IUCN-nationalpark. Vi mener, at Naturnationalpark Tranum rummer alle de nødvendige grundelementer. Samtidig vil forvaltningsplanen, med små tilretninger, kunne sikre, at kriterierne for IUCN's kategori II bliver opfyldt, hvilket vi finder særdeles vigtig at arbejde hen imod.

Opbakning til de grundlæggende elementer

Naturnationalpark Tranums Venner er enige i, at naturnationalpark Tranum på ca. 2800 ha. skal hegnes i sin fulde udstrækning. Et lavt kreaturhegn med udsætning af heste og kreaturer, tror vi på, er en optimal løsning for området, for at opnå optimal dynamik, og skabe vigtige overgange mellem de forskellige naturtyper, som er vigtig for at øge biodiversiteten. Vi mener, at naturen via de i forvaltningsplanen fastsatte tiltag generelt vil opleve et kæmpe løft samtidig med, at biodiversiteten vil øges med udvikling af de til lokaliteten hørende naturlige dynamikker og selvbærende økologiske sammenhænge.

Forvaltningsplanen, mener vi ligeledes, danner grundlag for en fornuftig afvejning mellem naturens og brugernes interesser, ligesom den giver god sikkerhed for, at de udsatte dyr ikke lider overlast i form af sult eller sygdom.

Det sidste fremgår af en fornuftig beredskabsplan, der tages i brug i særlige akutte situationer. Brugernes interesser er sikret ved, at adgangen til NNPT stort set er uændret, da der etableres låger ved stort set alle veje og stier, der benyttes i dag. Tilgængeligheden øges for handicappede og gangbesværede, ved at der flere steder sikres handicapvenlig adgang til udsigtspunkter m.m. Særlig rytterne er blevet tilgodeset med anlæg af ridestier uden for hegnet, samtidig med, at ridning selvfølgelig stadig er tilladt i naturnationalparken. Generelt indeholder forvaltningsplanen væsentlige forbedringer, når det gælder formidlingsfaciliteter bl.a. med inddragelse af Fosdalen Naturcenter samt forbedring og nyetablering af udsigtspunkter.

Særligt begejstret er vi for udlægningen og placeringen af faunalommer. Her lægges op til, at færdslen mindskes væsentligt, og at der i stedet bliver fokus på, at de besøgende får mulighed for på afstand at opleve uforstyrret natur med f.eks. dagaktivt hjortevildt.

Naturnationalpark Tranums Venner glædes over, at hovedparten af den bevoksede del af Naturnationalpark Trantum over de næste 25 år vil gennemgå en forvandling fra mørke artsfattige bevoksninger med indførte nåletræarter til bevoksninger med danske træarter som skovfyr, birk og eg med langt højere artsdiversitet.

Det samme gælder for de store åbne arealer, som via overgang fra sommergræsning til helårsgræsning vil opnå langt større variation med forskellig højde på vegetationen, og dermed flere arter. Overgangen mellem skoven og klitheden vil blive "flydende" og naturlig, modsat den bratte menneskeskabte overgang, vi ser i dag.

En god proces

Naturnationalpark Tranums Venner vil gerne rose Naturstyrelsen Vendsyssel for den proces, der er gennemført. Da vi selvfølgelig følger med i den debat, der p.t. foregår, finder vi det væsentligt at henvise til professor Michael Bang Petersen. Han henviste i P4-programmet 'Vildspor' d. 12. februar "I modvind og medvind" til sine undersøgelser under Corona-pandemien. Her havde han konstateret, at man i den offentlige debat i meget høj grad hørte fra de få personer, der følte, at de fik store gener af et indgreb. Modsat hørte man ikke særligt meget fra de mange personer, der fik glæde af samme indgreb. Han mente, at denne skævhed af tilkendegivelser fra hhv. modstandere og tilhængere direkte kunne overføres til debatten om naturnationalparkerne. Det vil derfor være uhyre ærgerligt, hvis realisering af Naturnationalpark Trantum skal sættes i stå grundet forholdsvis få lodsejere og deres organisationers meget markante ageren i den offentlige debat. Lad os også huske på målingen, foretaget af Epinion, der viste, at 73% af befolkningen syntes, det var en god ide at etablere naturnationalparker.

Afslutningsvist vil vi gerne understrege, at Naturnationalpark Tranums Venner har følt os inddraget og lyttet til gennem hele processen. Det, mener vi, har været gældende for samtlige interessegrupper og repræsentanter i den lokale projektgruppe, hvilket har resulteret i en fornuftig forvaltningsplan, som vi ikke har mange bemærkninger til. I det følgende vil vi dog komme med nogle vigtige forslag til ændringer, som, vi er overbevist om, vil give endnu et løft til både natur og oplevelser. Med andre ord, så vil vi gerne bidrage med forslag til, hvordan Naturnationalpark Trantum kommer endnu tættere på IUCN's kategori II 'Nationalpark'.

Udsætning af heste og kvæg

Det beskrives fint i projektplanen, hvor afgørende en praktisk funktion de store græssere har for områdets udvikling. Naturnationalpark Tranums Venner savner dog, at græsserne tillægges en lang højere status. De store græssere er anerkendt af forskere og biologer, som værende afgørende nøglearter i dansk natur. De skal derfor anerkendes som en forvildet art, der indgår i økosystemet på lige fod med fx hjortevildt, og derfor forvaltes på samme måde - så vidt det overhovedet er muligt indenfor den gældende lovgivning.

Ud fra den overbevisning, så er udsætning af familiegupper det eneste rigtige i en naturnationalpark – ikke mindst i relation til IUCN's kriterier for kat. II, men også set i forhold til at sikre den bedst mulige sociale velfærd og psykiske trivsel hos dyrene. Kun med familiegupper opnår vi det mest naturlige samspil i hele økosystemet.

Naturnationalpark Tranums Venner mener, at familiegupper bør prioriteres langt højere end hensyntagen til evt. bekymrede friluftsfolk. For faktisk er der tilsvarende store statsejet arealer indenfor kort afstand med rigtig mange fantastiske tilbud målrettet friluftsfolket. Nu taler vi altså om en NATURNationalpark.

Naturnationalpark Tranums Venner anerkender dog, at det i opstartsfasen kan være fornuftigt at fravælge hingste og tyre – for derved at undgå konflikter med følhopper eller køer med kalve. Der er dog ingen dokumentation for, at fx hopper uden afkom udgør større trussel overfor besøgende i forhold til vallakker. Tværtimod.

Bestyrelsen har været i dialog med den anerkendte internationale hestepsykolog og etolog, Lusy Rees, der udtaler, at udsætning af både hopper og vallakker er bedst. Hun tilråder også, at det er fornuftigt at fravælge hingste, da ridning vil kunne foregå – i hvert fald indtil rytterne lærer at bevare roen ved et evt. møde med en opsøgende vild hest/hingst. Lucys erfaringer med vilde heste i blandet flok understøttes af Hrefna Sigursjondottirs's, (professor emeritus, Islandsk Universitet). Hendes resultater fra Island viser, hvordan flokke med både hopper og vallakker var mere rolige end flokke udelukkende med vallakker.

På baggrund af overstående er vi derfor helt uforstående overfor, hvorfor hopper (og køer) fravælges i Naturnationalpark Trandum. Der findes kun dokumentation for at flokke med blandet køn resulterer i mere velafbalancerede og rolige flokke. Samtidig er der stor forskel på adfærden hos han- og hundyr, og blandede flokke vil derfor resultere i et mere naturligt samspil og en bedre dynamik. Dertil så giver det også rent praktisk bedre muligheder for at skaffe det nødvendige antal dyr, så vi kan sikre det nødvendige græsningstryk i området.

Faunalommer

Naturnationalpark Tranums Venner er meget begejstret for initiativet med de såkaldte faunalommer. Vi er dog af den overbevisning, at faunalommer skal have status som 'reservater' og opfylde IUCN's kriterier derfor. Det betyder bl.a., at fladefærd skal være forbudt. Pga. at den nuværende lovgivning omkring adgang på statsejet arealer, er det ikke muligt. Tilgængelighed bør der for faunalommer gælde, at fladefærd er forbudt i særlige perioder. Det kunne fx være i relation til sjældne fugles yngletid, eller hjortenes brunstperiode. Rovfugle har tidligere vist sig særlig følsom overfor forstyrrelser. Samtidig er den naturlige bestand af kronvildt i Trandum af særlig status for lokalbefolkningen og af særlig betydning for områdets natur. Faunalommer giver en oplagt mulighed for at kunne give kronvildtet en uforstyrret opholdsplads i særlige perioder. Attraktive faunalommer målrettet kronvildt vil også mindske evt. udvandring fra naturnationalparken til de få landbrugsarealer, der støder op til parken, hvor kronvildt er uønsket.

Naturgenopretning

Jf. IUCN's kriterier for nationalpark kategori II, skal der foretages så få tiltag som muligt i forhold til at genoprette naturlige økosystemer. De forskellige tiltag skal samtidig ses i sammenhæng.

Genskabelse af naturlig vegetation

Naturnationalpark Tranums Venner mener, at de ryddede arealer selv kan og bør genetablere sig med hjemmehørende arter. Allerede nu ses birk og enkelte eg dukker frem på forrige års ryddede arealer. Naturen skal nok overtage arealerne af sig selv - over tid. Derved spares også ressourcer i forhold til plantning og hegn. Opsætning af interne hegn omkring plantninger bør kun finde sted med klare begrundelser, som fx nødvendig for særlige arters overlevelse.

Forvaltning med "hjælp" til etablering af blomstrende træer og buske, strukturhugst eller veteranisering af træer bør ikke finde sted efter udsætning af store græssere. Vi ønsker naturen selv skal udvikle sig på egne præmisser.

Bekæmpelse af invasive arter er en nødvendighed, som beskrevet i planen.

Udsætning af dyr

Den væsentligste indsats i forhold til at få sat gang i de naturlige processer i Naturnationalpark Trandum, må være hurtigst muligt, at få det anbefalede antal dyr (100 kreaturer og 50 heste) sat ud på det samlede areal. Naturstyrelsens ønske om indre hegn med sommergræsningen, for at sikre optimalt græstryk for særlige arter, er i strid med hele ideen bag etablering af en naturnationalpark. Her er store sammenhængende arealer uden forvaltning afgørende for succes, og ikke mindst trivsel blandt de udsatte dyr. Sommergræssende dyr vil blot skabe ubalance i fødegrundlaget for de helårsgræssende dyr, og udskyde igangssætning af de naturlige processer. Derfor mener vi, at man skal sætte det ønskede antal dyr sat ud hurtigst muligt for at sikre et optimalt græsningstryk på hele arealet – og fjerne indre hegn.

Forvaltning

IUCN skal nævnes under udviklingsmål – altså målet om, at Naturnationalpark Trandum skal blive det første område i DK, der bliver godkendt som en kategori II 'Nationalpark' af IUCN. Her er hovedformålet udvikling af naturlige økosystemer.

Naturnationalparken skal udvikle sig til et sted, hvor befolkningen vil kunne få endnu større oplevelser i en rig og vild natur end i dag. De forvildede heste og kreaturer vil bidrage til at gøre oplevelsen endnu større. Besøgstal fra bl.a. Lille vildmose og Molslaboratoriet dokumenterer dette.

Beredskabsplan for heste og kreaturer

Naturnationalpark Trandums Venner mener, at proaktiv bestandsregulering vil være dybt problematisk ved kortvarig fødemangel, da vi ikke har reproducerende flokke. Det vil medvirke flytning af dyr ud og ind af parken, hvilken er uhensigtsmæssigt for dyrenes velfærd.

I den lokale projektgruppe var der enighed om, at tilskuds fodring med hø høstet uden for Naturnationalpark Trandum, skulle have første prioritet. Denne form for tilskuds fodring anses for at være effektiv og mest skånsom for dyrene. Høet opfordres til at blive høstet på naturstyrelsens arealer udenfor naturnationalparken, hvor frøbank er kendt.

I stedet vil tilskuds fodring med særlig udvalgt "naturnationalpark-egnet stråfoder" uden uhensigtsmæssig frøbank være langt mere effektivt, og samtidig langt mere skånsomt for dyrene, som derved ikke skal presses ind og ud af tilstødende "rerserve-arealer".

Selve fodringen bør dog foregå med udlægning af forholdsvis mange små portioner fordelt på adskillige fodringspladser rundt om i naturnationalparken. Der skiftes mellem foderpladserne, således at der ikke fodres samme sted uden flere dages mellemrum. Dette dels for at lokke dyrene til at vandre rundt og søge efter føde, og derved undgå at foderpladserne ender som ufremkommelige mudderhuller. Dels for at undgå konflikter mellem individerne/flokkene, og dels for at kunne udlægge foderet ubemærket, således at dyrene ikke kobler fodringen sammen med mennesker.

Principper for forvaltning af friluftsliv og rekreative faciliteter

Den stille naturgæst

For Naturnationalpark Trandums Venner er det vigtigt, at også beslutningerne vedr. færdsel i og benyttelse af NNP Trandum er forankret i IUCN's kriterier for kat. II (Nationalpark). Det betyder, at naturturismen, formidlingen og aktiviteterne har fokus på oplevelser målrettet "den stille naturgæst", og tager størst mulig hensyn til sårbar natur.

Det er for naturnationalpark Trandums Venner vigtigt at gøre opmærksom på, at "den stille naturgæst" også omfatter gangbesværede og kørestolsbrugere. Derfor skal borgere af denne gruppe inddrages i den

fremadrettede proces med anlæggelse af faciliteter for at sikre optimale adgangsforhold, således at også de trygt og sikkert kan få mulighed for at opleve områdets egenspecifikke mangfoldighed og karakteristiske naturtyper.

Certificeret vandrerute

Det er oplagt, at NNP Tranum kommer til at omfatte en certificeret vandrerute. Certificerede ruter tiltrækker mange besøgende fra ind- og udland, og etableres således, at de besøgende ikke føler behov for "gå egne veje" for at opleve naturens storhed. Ruten bør anlægges i samarbejde med de lokale borgere, som kender områdets natur godt, men samtidig kender til certificerings-kriterierne. Der er bl.a. kompetente folk i kommunen, der tidligere har etableret 'Premium Vandrerute' i Fodalen. Derved vil ruten blive anlagt udenom sårbar natur, men stadig lede vandrere rundt til særlige natur-oplevelser på spændende stiforløb.

Udkigspunkter

Projektplanen har stor fokus på faciliteter i parkens midterste område, som i dag er plantet med skov. Her er forslag til flere gode udkigspunkter og stier – også for gangbesværede og kørestolsbrugere. Naturnationalpark Tranums Venner ønsker dog større formidlingsfokus på den østlige og vestlige del. Det er vigtigt, at sikre gode muligheder for at opleve og få indtryk af hele parken. Det stiller folks nysgerrighed og mindsker fladefærd i området.

Vi ønsker derfor et udkigspunkt i den østlige del, som giver de besøgende mulighed for at kigge ind over faunalommen med bl.a. store indlandsklitter. Punktet, foreslår vi, etableres i kort afstand fra en lille primitiv p-plads på Udholmvej, således at gangbesværede også får mulighed for at opleve naturen her.

Det samme gælder for den vestligste faunalomme på Underlien ved Slettestrand. Her ønsker vi en platform som giver mulighed for kig ind over faunalommen med klithede og parabelklitter. Vi foreslår, at punktet evt. anlægges i forbindelse med vandreruten, og gerne tæt ved Lerup Strandvej i kort afstand fra en lille p-plads. Gode formidlingsfaciliteter omkring faunalommer kan være med til at mindske fladefærdslen ind i området.

Ved at etablere ovennævnte to udkigspunkter vil alle dele af Naturnationalpark Tranum være tilgængelig for gangbesværet – og alle de karakteristiske og særlige naturtyper vil kunne opleves fra gode udkigspunkter med formidlingstavler. Netop god formidling mener Naturnationalpark Tranums Venner skal prioriteres højt for at sikre de bedste oplevelser for parkens besøgende.

Igen vil vi gerne opfordre til, at placeringen af de forskellige udkigspunkter sker i dialog med de naturfolk, der besøger området jævnligt året rundt.

Riderute

Der lægges op til at der bliver etableret en 50 km. lang riderute hele vejen rundt om Naturnationalpark Tranum. Det bakker vi i Naturnationalpark Tranums Venner op om. Dog kan vi ikke på nogen måde bakke op om, at ruten skal passere tværs gennem Store Vande. Store Vande rummer i forvejen særlige ynglefugle som storspove, rødrygget tornskade og muligvis trane, og vil med de nye tiltag blive endnu mere attraktiv for vand- og vadefugle. Naturnationalpark Tranums Venner mener, at det bør undersøges, hvorvidt det er muligt at lægge ruten ind på skydeområdet. Hvis ikke det er muligt, må rytterne henvises til stranden. Det er meget vigtigt for Store Vandes naturværdi, at arealet kommer indenfor hegnslinjen pga. den allerede nu uhensigtsmæssige tilgroning.

Principper for forvaltning af vildtet

Naturnationalpark Tranums Venner er imod jagt i Naturnationalpark Tranum. Det gælder også reguleringsjagt. Det strider imod IUCN's grundtanke om selvforvaltende økosystemer. Desuden vil det påvirke hjortevildtet til ikke at blive dagaktivt, hvilket ellers er til stor glæde for de besøgende.

I forvaltningsplanen tales om "nødvendig" bestandsregulering. Det er ikke nødvendigt med bestandsregulering af vildtet inden for NNP Tranums grænser, da vildtet kan færdes frit ud og ind af NNP Tranum. Bestandsregulering

kan ske udenfor – både på NST Vendsyssels egne arealer samt hos private lodsejere. Der er uhyre få intensivt dyrkede arealer i nærområdet til naturnationalpark Trandum. Det er disse få dyrkede arealer, som tilsyneladende danner grundlag for at fastholde muligheden for reguleringsjagt indenfor hegnet. Det giver for Naturnationalpark Tranums Venner ingen mening. Hvis der opstår markskader af betydning, er der flere andre og langt bedre muligheder for at imødegå disse – kompensation, hegning af de omhandlede arealer, udstedelse af dispensation til jagt før solopgang og efter solnedgang på lodsejerens arealer.

At undlade reguleringsjagt på vildtet i netop Naturnationalpark Trandum, anser vi, som et stort skridt til at komme meget nærmere på at opfylde IUCN's kategori II-kriterier 'Nationalpark'. Det lægger lovgivningen for Danmarks naturnationalparker op til.

Invasive arter (mårhund, mink og vaskebjørn) bør kunne reguleres – men kun ved fangst i fælder. Dertil så bør fælderne ikke placeres i faunalommerne, da vi er af den overbevisning, at forstyrrelserne ved tømning af fælder er til stor gene for bl.a. kronvildt og rovfugle.

Principper for forvaltning af vandmiljøet

Der er nævnt, at der kan være behov for at aflede vand af hensyn til friluftslivet. Det mener vi ikke. Naturlig hydrologi bør vægtes højere end friluftsliv i en naturnationalpark. I stedet kan, hvis det er særlig nødvendigt, etableres fx boardwalks eller gangbroer.

Principper for overvågning af udviklingen i området.

Afsnittet beskriver alle relevante overvågningstiltag, men indeholder ikke noget konkret i forhold til Naturnationalpark Trandum, og heller ikke tidspunkt for, hvornår monitoringsprogrammerne er klar. Dette haster, da der desværre er mange eksempler på, at "baseline" ikke når at blive fastlagt, inden projektet sættes i gang.

Afsluttende bemærkninger

Naturnationalpark Tranums Venner har med dette høringssvar ønsket at give udtryk for vores store opbakning til, og begejstring for, udpegningen af Nationalpark Trandum. Vi bakker derved op om udsætning af heste og kreaturer på hele arealet.

Vi håber samtidig, at der vil blive lyttet til vores forslag til tilretninger i projekt- og forvaltningsplanen. Tilretninger som vil få Naturnationalpark Trandum meget tæt på at kunne opnå en status svarende til IUCN's kategori II – 'Nationalpark'.

Venligst på vegne af foreningen Naturnationalpark Tranums Venner'

Formand Christina Pedersen, Jordbrugsteknolog, Natur- og kulturformidler.

Næstformand Asger Nielsen, Pensionist, Skov- og landskabsingeniør.

nfplus (Nordjysk Familielandbrug)

Høringssvar fra nfplus(Nordjysk Familielandbrug) til den foreløbige forvaltningsplan for NNP Tranum.

I hele processen har det været tydeligt, at hele det foreslåede har hvilet på et meget tyndt fagligt grundlag. Det minder mest af alt som et ideologisk projekt for de få. Et projekt der ikke har rod, forståelse eller accept fra dem som fremadrettet skal leve med konsekvenserne af de foreslåede tiltag. Det er et kæmpemæssigt forsøgsprojekt, hvor der ses bort fra stort set al tilgængelig faglig viden fra kompetent højtuddannede praktiserende fagfolk så som dyrlæger og forstfolk. Det er et meget enøjet forslag, der ikke tager nogle bæredygtige og helhedsorienterede hensyn. Her tænkes på klima,habitatsforringende og økonomiske hensyn samt livsstilforringende tilstande for del lokale og de mange turister, der sætter pris på de mange frie rekreative muligheder hele området giver. Nogle muligheder , der bliver stærkt forringede med det foreløbige forslag.

Det virker helt forkert, at man vil sætte gældende love ud af kraft. Her tænkes på den den for landmænd meget restriktive dyrevelfærdslov. En lov der bliver meget strikt administreret. Der er endda nedsat en speciel dyrevelfærdsapolitienhed med det formål at kunne rejse sigtelser ved påståede overtrædelser. Ydermere er det uforståeligt at man vil se bort fra natura 2000 lovgivning. En lovgivning, der er EU ophængt. Det er ligeledes uforståeligt, at man stort set ser bort fra eventuelle konsekvenser for miljøet ved at foretage så indgribende som skovfældning ,hegning, oversvømmelse og omfattende terrænreguleringer i højt beskyttet natur.

Hele kommunikationsprocessen har virket lidt suspect . Informationen om bla. den aktuelle rødlistetilstand har været meget præget af manipulation og et forsøg på på at skabe et utrygt billede af den reelle tilstand i NNP Tranum. Det er fint nok, at man vil evaluere efter to års forløb,men det er nyttesløst når man ikke engang vil undersøge aktuel status. Det har været beskæmmende at være vidne til hele forprocessen. Man vil kun kun kommunikere med dem, som man forlods var sikre på at kunne overbevise og kritikere blev bortcensureret af medieadministratorer, så centrale udmeldinger kom til at stå alene. Det minder om en lille snert af censur.Det er vi i Danmark ikke så imponeret af. Ovenstående er ikke et angreb på naturstyrelsens lokale folk. De har gennem mange år formået på fornemste vis at skabe et helt unikt område til stor gavn og glæde for både beskyttere og benyttere. Pinligt hvis den store indsats spoles.

Så derfor, sæt nu lige hele projektet på pause, og brug den fornødne tid til analysere projektet og mulige konsekvenser,så alle involverede kan føle ejerskab og give accept af kommende indsatser med skyldig hensyntagen til naturen,kulturen og historikken.

Med venlig hilsen
Kurt Jørgensen

Kurt Mølgård Jørgensen
Mob. 40270641
Formand nfplus

Rødhus Klit Camping

kommentarer til Høring vedr Tranum Naturnationalpark

Placering af Shelters med hestefolde:

Vi har set på placering af de 2 shelterpladser med hestefolde på rideruten udenom Naturnationalpark Tranum

Vi vil anbefale at man flytter dem i en rimelig afstand fra de respektive campingpladser, for at give mulighed for en flerdages tur med overnatninger. De to placeringer der pt er fastlagt ligger i meget kort afstand fra hhv Rødhus klit Camping og Trantum Klit Camping.

Forslag til andre placeringer: ved Krogen eller Myrens Opsyn eller Klithuse riderute eller evt ved Slettestrand

Så for at skabe de bedste muligheder for Jammerbugts gæster til hest vil vi anbefale at man tager placeringen op til overvejelse endnu engang

Navngivning af Naturnationalparken

Vi foreslår en anden navngivning end Trantum Naturnationalpark, eftersom størstedelen af Naturnationalparken ligger i Rødhus, Udholm området nord for sandmosevejen.

Med venlig hilsen/Best Regards

Jens og Lisbet

[Rødhus Klit Camping](#) Rødhusmindevej 25, Rødhus, 9490 Pandrup Danmark + 45 2970 5719

[Følg os på Facebook](#)

Sommerhusgrundejerforeningen Trantum Ejstrup Strand

Høringssvar til **Projektforslag for Naturnationalpark Trantum** fra sommerhusgrundejerforeningen Trantum Ejstrup Strand

Indledningsvist vil vi gerne udtrykke anerkendelse af den måde, hvorpå Naturstyrelsen har arbejdet involverende og informerende i forhold til en lang række lokale interessenter under hele processen vedr. naturnationalpark siden folketingsbeslutningen om naturnationalparker april 2022.

Vi har i Naturstyrelsens projektgruppe repræsenteret de fire sommerhusforeninger med direkte naboskab til den kommende naturnationalpark, og vi har oplevet både grundig faglighed og lyttende attitude fra Naturstyrelsens repræsentanter, hvilket har været af afgørende betydning for det konstruktive forløb af projektgruppens arbejde.

Dette høringssvar indsendes på vegne af grundejerforeningen for sommerhusejerne ved Trantum Strand og Ejstrup Strand. Vores forening repræsenterer borgere, der som naboer grænser direkte op til den kommende naturnationalpark. Vores høringssvar har derfor fokus på, hvad der i denne sammenhæng er konkrete interesser af særlig relevans for foreningens medlemmer; nemlig grænsefladen op mod naturnationalparken og de hydrologiske forhold.

Vi har tidligere 7. januar 2022 afgivet faglige kommentarer i denne forbindelse og vores høringssvar skal ses i forlængelse heraf.

Sommerhusejeres kommende naboskab med Naturnationalpark Trantum I vores faglige kommentarer af 7. januar 2022 understregede vi behovet for hensyn til privatlivets fred for de sommerhusejere, der støder direkte op til naturnationalparkens ydre grænser i forhold til anlæggelse af den kommende ridesti udenfor men langs med naturnationalparken.

Vi noterer derfor med stor tilfredshed, at det i projektforslaget (s. 40) understreges, at relevante lodsejere sammen med brugere og Jammerbugt Kommune vil blive inddraget i det videre arbejde, hvad angår beslutningerne om linieføring og rute for den planlagte kommende ridesti.

Hydrologiske forhold Genopretning af naturlig hydrologi er et vigtigt element i udviklingen af naturnationalparken.

Vi noterer med tilfredshed, at det i udkastet står klart, at de offentlige vandløb i vores område bibeholdes (s. 44). Vi hæfter os desuden ved og vil gerne understrege betydningen af, at der holdes fokus på nøje at følge konsekvenserne af de kommende planlagte ændringer i forhold til grøftetilkastning, således at de ikke får negative konsekvenser for naboer, bebyggelse mm (s. 44).

Der er i øjeblikket allerede store udfordringer med høj vandstand, vandspejl flere steder ved Tranum Ejstrup Strand – fx på begge sider af den nordligste del af Strandvejen. Her fremgår det af forslaget, at ”for at sikre afvandingen langs Strandvejen bibeholdes vejgrøfterne. Sidegrøfter nedlægges.” (s. 45) På nuværende tidspunkt kan hverken vej- og/eller sidegrøfter i tilspidsede situationer klare afvandingen. Ligeledes er der flere steder langs Strandfogedens Vej – stykket i forlængelse af Strandgårdsvej udad mod Lerup Strandvej, Slette Strand – hvor vandstanden allerede ofte står højt og danner vandspejl. Samlet set vil det derfor være særdels vigtigt at holde skarpt øje med, at lukning af grøfter ikke kommer til at indvirke negativt på sommerhusmatrikler i områderne.

Den videre proces

Afslutningsvist vil vi gerne udtrykke positiv forventning til realiseringen af den kommende naturnationalpark og håber, den vil blive endnu et attraktivt element i den enestående natur, der præger vores område.

I den videre proces vil vi gerne opfordre Naturstyrelsen til at fortsætte sin informerende indsats både over for diverse interessenter og lokalbefolkningen og offentligheden i området i det hele taget. Højt informationsniveau sikrer den bedst mulige videre forholden sig til den kommende naturnationalpark.

Med venlig hilsen

Ebbe Larsen, formand

Ditte Scharnberg, medlem af Naturstyrelsens projektgruppe Naturnationalpark Tranum

Tranum Landsbyråd

Høringssvar til NNP Tranum fra Tranum Landsbyråd:

,.....

Naturen har trange kår i Danmark og der skal gøres en indsats i forhold til biodiversiteten for at bevare og skabe levesteder til sjældne planter og insekter, som har betydning for resten af fødekæden. Naturen har brug for store sammenhængende arealer. Det er der mulighed for at skabe i vores nærområde. Det foreslåede areal indeholder blandt andet dele af den nordatlantiske klithede, og dermed arter som har brug for forbedrede levesteder i kystnære vestkystegne for at blive mere talrige. Landsbyrådet er spændt på at følge udviklingen i blomstrende arter mm. når store arealer overgår til ekstensiv helårsgræsning, som må give en anden påvirkning af naturen end den intensive sommergræsning, der er i dele af området i dag.

Tranum er et velfungerende landsbysamfund med dagligvarehandel, skole og dagtilbud, og en stribe erhvervsdrivende. Tranum nyder godt af sommerhusområder nær ved, som bidrager til omsætning i byen.

Tranum Landsbyråd mener at naturnationalparken vil være et aktiv for lokalområdet, og være medvirkende til at flere turister besøger vores område, og dermed være med til at holde liv i byen, både i forhold til omsætning, arbejdspladser og bosætning.

Tranum Skole er på vej til at udvikle sig til en profilskole med fokus på udeliv og natur. Den nærliggende naturnationalpark er oplagt at inddrage i undervisningen.

Tranum Landsbyråd har haft en plads i den lokale projektgruppe, og har derfor fulgt arbejdet med den foreslåede forvaltningsplan på nært hold, og har deltaget aktivt i drøftelserne. Landsbyrådet foreslår, at den lokale projektgruppe videreføres i fx de første 5 år efter naturnationalparkens indvielse, hvor indsatser og evt uhensigtsmæssigheder kan drøftes ved et årligt møde.

Tranum Landsbyråd har afholdt to informationsmøder om Naturnationalpark Tranum i henholdsvis oktober 2021 og juli 2022. Det har begge gange været stor spørgelyst og stor nysgerrighed. Naturstyrelsen Vendsyssel har begge gange bidraget med svar og god dialog med de fremmødte. Ikke alt har været afklaret, men landsbyrådet er trykke ved, at der arbejdes på gode løsninger.

Tranum Landsbyråd har i 2018 etableret den certificerede premiumrute "Vandreturen Tranum-Fosdal" (certificeret ved Deutsches Wanderinstitut). Der er ligeledes potentiale for at skabe en længere afvekslende vandrerute overvejede på naturstier i Naturnationalpark Tranum. Flere certificerede vandreruter i samme område er med til at tiltrække vandreturister længere væk fra, og vil derfor bidrage til udviklingen i Tranum. Landsbyrådet vil derfor opfordre til at der bliver etableret en certificeringsegnet rundtur i naturnationalparken.

Vi glæder os, og ser frem til fortsat godt samarbejde og dialog.

Verdens Skove

Verdens Skoves høringssvar til Forvaltningsplan for Naturnationalpark Tranum og Stråsø

Verdens Skove takker for muligheden for at kommentere på projektbeskrivelsen og overordnede retningslinjer for forvaltningsplan af Naturnationalpark Tranum samt Stråsø og fremlægger hermed vores kommentarer.

Hovedsynspunkter i høringssvaret:

Overordnet ser Verdens Skove positivt på projektbeskrivelsen og de overordnede punkter i forvaltningsplanen af Naturnationalpark Tranum og Stråsø, men har de følgende bekymringer.

Positivt med forskellige arter af store græssere

"I Naturnationalpark Tranum og Stråsø er græsning et helt centralt forvaltningstiltag med brug af store og forskellige planteædende pattedyr, der græsser hele året i store sammenhængende hegninger.

Dyr græsser forskelligt, har forskelligt fødevalg og fordøjer forskelligt. Det bidrager til dynamikken, at forskellige dyr græsser i det samme område. Derfor skal der udsættes store planteædende pattedyr, der kan supplere græsningen fra den bestand af vilde hjortearter, der i forvejen græsser i naturnationalparken."

Verdens Skove ser positivt på at græsning i Naturnationalpark Tranum og Stråsø anvendes som et helt centralt forvaltningstiltag og at der udsættes store planteædende pattedyr i form af de nuværende hjortearter (krondyr og dådyr), der lever vildt i området samt udsætning af bestande af kreaturer (galloway-stude) og heste (exmoor-vallakker).

Udsæt reproducerende dyr

"Gældende og kommende regler i lovgivningen for mærkning af kreaturer medfører, at både voksne dyr og afkom skal mærkes med f.eks. øremærker eller anden identifikation inden for en fastsat periode. Fødevarestyrelsen oplyser, at der ikke kan dispenseres fra dette krav. Naturstyrelsen vurderer, at det ikke vil være muligt at lokalisere og mærke kalve på så store og varierede arealer, som naturnationalparken i Tranum og Stråsø omfatter. Kreaturer holdes derfor i ikke reproducerende bestande. Påvirkning af biodiversiteten vurderes i vid udstrækning at være den samme, dog vil udeladelsen af tyre bevirke, at den fysiske forstyrrelse ved skrab i jorden og tråd alt andet lige vil være mindre, end hvis der var tale om reproducerende kreaturflokke. Fravalget af tyre, kvier og kalve vurderes at mindske risikoen for konflikter med friluftslivet, men det vil medføre tab af den sociale struktur og læring, som forekommer i en naturlig dyreflok med individer af forskellige aldre og køn, samt den hermed

forbundne større variation af påvirkningerne på eksempelvis vegetation og jordbund.”

Verdens Skover anbefaler at udsætte reproducerende dyr, da der er adskillige ulemper for dyrevelfærd, økologi, og naturoplevelser ved ikke at tillade de udsatte dyr at reproducere sig. For det første må det regnes som en del af den bedre dyrevelfærd for udsatte vildtlevende dyr at de har mulighed for partnervalg, at formere sig, opleve yngelpleje og have naturlige flokstrukturer og anden social adfærd mellem dyr af forskellige køn og alder. For det andet kan fravær af naturlige sociale strukturer og generationsskifte på arealerne påvirke overførslen af akkumuleret viden blandt dyrene om fødeplanter og habitater. For det tredje kan det blive en konsekvens af manglende formering at det vil tage adskillige år før Naturstyrelsen opbygger bestande store nok til et passende og naturligt græsningstryk, og der vil sandsynligvis være en tendens til lavere græsningstryk og mindre udsving i bestandsstørrelse, hvilket alt sammen kan have negative konsekvenser for biodiversiteten. For det fjerde kan manglende reproduktion og minimal regulering betyde mindre naturlig selektion, og dermed ikke nogen naturlig tilpasning af dyrene gennem generationer til deres omgivelser. Den naturlige adfærd, bestandsudsving og selektion kan betragtes som nogle af de naturlige processer som naturnationalparkerne netop skulle være med til at sikre. Naturlige processer er også et af IUCNs kriterier for IUCN kategori II (Nationalpark) af beskyttede naturområder, som det var den politiske og lovgivningsmæssige intention at de danske naturnationalparker skulle opfylde. For det femte vil manglen på konkurrence om partnere, formering, ungdyr og yngelpleje, samt anden naturlig adfærd betyde en væsentlig forringelse af de naturoplevelser som naturnationalparkerne skulle levere til de besøgende.

Arbejd for dispensation for øremærkning

“Gældende og kommende regler i lovgivningen for mærkning af kreaturer medfører, at både voksne dyr og afkom skal mærkes med f.eks. øremærker eller anden identifikation inden for en fastsat periode. Fødevarestyrelsen oplyser, at der ikke kan dispenseres fra dette krav. Naturstyrelsen vurderer, at det ikke vil være muligt at lokalisere og mærke kalve på så store og varierede arealer, som naturnationalparken i Tranum og Stråsø omfatter.”

Verdens Skove anbefaler at der arbejdes målrettet på at dispensere for øremærkning inden for rammerne af EU lovgivningen. Dispensation har indtil videre fundet anvendelse for bisoner, der regnes for kvæg af Fødevarestyrelsen (Bisoner skal kun mærkes hvis og når de flyttes fra de to bestande i Almindingen og Lille Vildmose).

Lad dødt ved fra oversøiske træer blive liggende

“Generelt vil fældninger til dødt ved eller hugst og salg af træ følge de overordnede retningslinjer for urørt skov.

Det fremgår af de overordnede retningslinjer for urørt skov at: Fældet træ af oversøiske træarter må sælges, men der efterlades også dødt ved (Overordnede retningslinjer for urørte skove, 2020, s. 11). “

Verdens Skove anbefaler at fældet træ af oversøiske arter ikke sælges men efterlades i skoven for at sikre mest muligt dødt ved.

Kommentarer udelukkende til projektforslag for Naturnationalpark Tranum:

Hvad angår forvaltning af Naturnationalpark Tranum så kan Verdens Skove følge rationalet i at: *“Døende og dødt ved af hjemmehørende træarter er i en biodiversitetssammenhæng klart at foretrække, men da store partier i naturnationalparken er bevokset af sitkagran og klitfyr, efterlades i naturnationalparkens etableringsperiode også dødt ved af ikke hjemmehørende træarter (Tranum NNP s.51)”*

Verdens Skove anbefaler som nævnt ovenfor at lade fældede oversøiske træarter blive liggende i naturnationalparken, så fremkomsten af dødt ved ikke kun fremmes ved

strukturfældning, veteranisering, brand og genopretning af naturlig hydrologi.

**Kommentarer udelukkende til projektforslag for Naturnationalpark Stråsø:
Stop for fortsat skovdrift for at opnå bedre klimaeffekter**

“Sammenlignet med en fortsat naturnær skovdrift i området må det forventes, at etableringen af naturnationalparken både på lang og kort sigt har en negativ effekt på områdets optag af CO₂. Når der ryddes arealer til lysåben natur, reduceres skovens kulstoflager, ligesom naturlig hydrologi, græsning m.m samlet set påvirker skovens tilvækst. Dermed er der en negativ påvirkning i forhold til evnen i skovens levende biomasse til at optage CO₂. Efter naturgenopretningen er gennemført vil CO₂ optaget igen stige i den levende biomasse, herunder træer og krat, der vokser naturligt frem (s. 62).”

Der er ikke videnskabeligt grundlag for at hævde af Naturnationalpark Stråsø skulle give en negativ effekt for klima. Urørt skov lagrer skønsmæssigt >50% mere kulstof end tilsvarende produktionsskov, og naturlig hydrologi vil stoppe tabet af kulstof fra organiske jorde. Fældning af eksotiske træarter vil naturligvis på kort sigt frigive kulstof, især hvis tømmeret udnyttes kommercielt, men det var jo den oprindelige intention med beplantningerne. Den positive effekt af udlægning til urørt skov og naturlig hydrologi vil hurtigt overgå den negative effekt af fjernelse af eksotiske træarter.

“På lang sigt (100 år) opnår skoven en modenhed, hvor nettooptaget af CO₂ bevæger sig mod 0, fordi træer dør og nedbrydes i samme tempo, som skoven vokser. Til sammenligning vil der ved en fortsat skovdrift være et mere eller mindre stabilt nettooptag af CO₂ over hele perioden. Dette skyldes først og fremmest de substitutionseffekter, der er forbundet med produktionen af træbaserede produkter. Substitutionseffekten angiver størrelsen af de undgåede udledninger i andre sektorer, når klimatunge materialer som stål, beton, aluminium mv. erstattes af bæredygtigt produceret træ, der er et klimavenligt alternativ. (s.62)”

Der vil ikke være nogen substitutionseffekt af træ om 30 år når samfundet har udfaset fossile brændsler og nye produktionsmetoder for beton er blevet fuldt udviklet til kommercielt brug. Træprodukter lagrer kun ca. 4% yderligere kulstof ud over hvad der er lagret i en produktionsskov, mens udlægning til urørt skov typisk forøger den lagrede mængde kulstof med mindst 50% og naturlig hydrologi stopper tabet af kulstof fra organiske jorde. Det citerede afsnit ovenfor er gengivelse af spin fra tømmerindustrien frem for videnskabeligt velfunderet viden og bør ikke indgå i en forvaltningsplan for en nationalpark.

Vh. Anders Morten